

Et utvalg fornbreve fra Numedal, Sigdal, Modum, Sandsvør og Telemark

Jeg har i mange år samlet på avskrifter av diplomer fra distriktene rundt Kongsberg, særlig fra Numedal og de østre deler av Telemark. Etter hvert ble jeg klok av skade, og har skrevet dem av så nøyaktig jeg har greid, laget ingress, steds- og tidshenvisning, kryssreferanser, notert meg segl og bumerker osv.

Etter hvert er det blitt en anselig samling, som har tatt mye tid å bygge opp. Rimeligvis er det andre som kan ha bruk for de samme kildene, og da er det lite rasjonelt å sitte hver for seg å skrive av det samme, belaste originalkilder med unødige slitasje, og kaste bort tida til arkivpersonalet.

Jeg legger dem derfor ut til allmen, ikke-kommersiell avbenyttelse, mot vanlig tilvising, og håper andre kan gjøre det samme. slik at det med tida kan etableres en landsomfattende database.

Naturligvis er det feil i materialet, og det må brukes med det for øye. Jeg er takknemlig for rettinger, kommentarer og tips, da jeg ønsker å utvide og supplere avskriftene etter hvert.

Kongsberg 8. oktober 2007

Odd Arne Helleberg

Adr. Mauritz Hansens gt 19, 3617 Kongsberg

Tekstgjengivelse og arrangement.

Jeg har søkt å holde seg til den standard som utgiverne av DN bd. XXI har skissert i sin innledning, med enkelte unntak som følger:

A. Tekstgjengivelsen.

1. Teksten skal gi et mest mulig korrekt bilde av diplomenes språklige og reale innhold, men tilstreber ikke vidtdreven imitasjon av skriftsystemet. Bruk av stor og liten bokstav er normalisert til vanlig norsk, dvs. stor forbokstav ved begynnelsen av setningene, og i steds- og personnavn. Bruk av forskjellige typer s og r er gjengitt med vanlige trykktyper, bortsett fra dobbel s, der ß brukes. Tegnsetting (punktum og komma) er i noen grad regulert i samsvar med reglene i vanlig norsk, for å lette lesingen.
2. Forkortinger (abbreviaturer) er som regel oppløst og utfyllingene kursivert. Bokstaver som hører til vedkommende ord, men som er skrevet ovenfor linjen i forkortingsøyemed, er ført ned på linja og satt med vanlig skrift. Under utfyllingene følger en om mulig utskrevne former av samme ord i vedkommende dokument. Hyppig tilbakevendende forkortinger, i ord som "kongelig majestet" og "sancti", og mynt-, mål-, vekt og verdibetegnelser er ikke oppløst.
3. Overstrøkne ord eller bokstaver er satt mellom | - |. Det samme gjelder underprikkede ord der dette har samme mening.
4. Følgende er kommentert i merknader:
 - Feilaktige eller påfallende skriveformer
 - Ord som er rettet av skriveren
 - Ord som er tilskrevet over linja eller i margen
5. Bortrevne, utraderte eller uleselige tekstdeler er markert med skarpe klammer []. Omfanget av defekten er gjengitt med antall prikker som svarer til antall formodede manglende bokstaver. Eventuelle forsøk på restitusjon av teksten er satt i tilsvarende skarpe klammer

B. Tillegg til hovedteksten

1. Ovenfor brevet står en innledning som inneholder:
 - a. Regest (resyme) av brevetts hovedinnhold. Navn har her fått en normalisert form.
 - b. Opplysninger om oppbevaringssted for brevene, om siste kjente eier for brev i privat eie, og om segl.
 - c. Eventuell opplysning om hvor diplomene er trykt.
 - d. Om det tilhører en større brevsamling.
2. Segreimpåskrift er gjengitt umiddelbart etter brevteksten.
3. Påskriften på baksida er gjengitt umiddelbart deretter, om det er av betydning for kunnskap om brevet.
4. Merknadene er angitt med tall, og plassert helt til slutt ved hvert brev. Når ikke annet er sagt, gjelder en merknad bare det ordet som merknaden står bak.

Forkortelser

DIS nr: Afskift (i oversættelse) af 76 diplomer i aaret 1853 skjænkede til det norske rikarkiv af Dyré Isakssøn Bjerknes i Sandsverv, med nr (Norsk lokalhistorisk institutt)
ds: Diplomsamling
NRA-KA: Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelinge
p: (skrevet på) papir
NRA: Riksarkivet
s: (skrevet på) skinn

29. mars 1591

Mandal i Flatdal

Tord Brekke, Eivind Ås, Åsmund Hovland, Niri Brekke, Knut Sauland og Olav Mosebø, lagrettemenn i Telemark, kunngjør at de etter ønske fra Andor Lonar og Guttorm Mandal hadde gått gjennom arveoppgjøret etter svigerforeldrene deres på nytt, da Guttorm ikke ville stå ved det første skiftet. De dømmer at Andor skal gi Guttorm 20 rd innen årets utgang, og så skal det tidligere skiftet stå ved lag, så nær som for trekjærene, som ikke er skiftet. Av jordegodset skal Guttorm på vegne av Aslaug, kona si, ha hele Mandals-godset og 1 ½ t i Austbø i Rauland. Andor skal på vegne av Gro, kona si, ha Sauar i Heddal, Berge i Hjartdal og 1 ½ t i Austbø, den siste skal de drive hvert sitt år. Den som ikke vil holde skiftet, skal la eiendommene vurdere når avlingene står som best på jordene, før det gjøres om på fordelingen.

NRA ds (s) 29.03. 1591. Spor etter fem seglremmer, hvorav tre henger ved. Ingen segl. Jfr. 18.06. 1582, 22.08. 1601, 15.04. 1603 og 22.05. 1604.

Vÿ efftherschriffne Tord Breche, Euind Oß, Osmund Hoffland, Nery Breche, Knutt Beøffulan, och Olaff Mosbøe suorne laugrettis mend ÿ Tellemarken, kiendz oc gjører witterligtt for alle, att wÿ wore tilbedne aff Andor Lenne paa een side, aff andre Guttorm Mandall att grantzse oc forffare om all then arff, som thømdes effter begge there quinder sallig fader och moder, effterdi att forneffnde Guttorm wilde iche holde ehn første forliging, som ths haffde giortt, oc waar breff thennom emellem, derffor dømde wÿ them emellem een endeligh dom, om forleyer, att forneffnde Andor skall giffue forneffnde Guttorm 20 dr. oc bettale inden aar: thend all andit skall were lige som the selffu haffd bytt tilfforn. Men saa nær som træe kerell smett och stortt. Men om godzt dømde vij att Guttorm paa sin quindis wegne met naffn Aslog skall beholde alt Mandalls godz oc i-j- tn skyllt ÿ Østbøe ÿ Rolands strand. Oc Andor paa sin quindis wegne med naffn Graa Søyder ÿ Heddedall, Berge ÿ Herdall oc i-j- tn ÿ Østbøe ÿ Rolandzstrand, oc bygge huer sin aar maall. Men then som thet icke holder, saa maa han lade skode alle iorde ÿ sin beste blomster met 6 mand oc kaste luttde om, oc lige mange tn ÿ landzskyllt paa bode parter, oc bode parter her om thdt kommet tiltall, Men all træe kærill er vbytt. Och were quitt och ledug om sin obod forskreffne Aslog. Att saa ÿ sandhed henger wÿ wore jnsigler neden thette breff som beschriffuet war ÿ Mandall then 29. marty anno domini 1591.

29. mars 1591

Oslo rådstue

Mogens Bårdsson til Østby, lagmann i Oslo, Axel Gyldenstjerne til Lyngbygård, stattholdet i Norge og høvedsmann på Akershus, Olav Galde til Tom, Tomas Normand til Kanes, befalingsmann over Rakkestad, og Anders Nilsson, borgermester i Oslo, kunngjør at Torstein Hansson fra Nore sogn i Numedal, hadde stevnet inn for dem Jens Vamre på vegne av kona Sigrid Arnfinnsdotter, for en 12 manns dom de hadde fått om gårdeen Skjønne i Numedal. Torstein mente dommen var feil, derfor hadde han også stevnet Olav Høymyr, lensmann i Flesberg sogn, Lars Toresson, lensmann i Uvdal og de andre ti som hadde avsagt dommen.

Torstein la først fram en dom avsagt av biskop Herlaug i Oslo i 1502, der Bjørn, Kjetil og Gjermund Hallvardssønner hadde stevnet Øystein Torsteinsson for å ha løst inn gården Skjønne i Nore fra biskop Herlaug. Gården hadde Gro Sigurdsdotter gitt til Oslo domkirke til bygging og vedlikehold, og Øystein hadde sagt det var hans kone Tones odel. De tre Hallvardssønnene ble dømt å være nærmeste odelsmenn. Så la Torstein fram en seksmannsdom av 03.06. 1589, som konkluderte med at Torstein skulle ha gården til Jens eventuelt kunne bevise at han var nærmere odelsberettiget. Endelig la han fram en dom av 20.06. 1589 der lagmannen i Skien, Pros Laurisson til Nørholmen, stadfester seksmannsdommen. Torstein mente etter dette at han hadde bevist sin rett til Skjønne, og til erstatning fra de 12 som hadde avsagt den avvikende dommen.

Jens Vamre la fram 12-mannsdommen av 07.09. 1590 som konkluderte med at ettersom kona hans var odelsbåren til godset, og hennes slekt hadde hatt gårdeen i 80 år, var hun rette eier av godset med mindre Torstein kunne legge fram andre bevis. Retten tar saken til doms og slår fast at ifølge biskop Herlaugs dom og Torsteins framlagte ættetavle er han nærmeste odelsmann, og at seksmannsdommen, stadfestet av lagmann Pros Laurisson, skal bli stående. 12-mannsdommen oppheves derfor, og Torstein tilkjennes kost og tæring fra Jens og de 12 lagrettemennene etter seks manns vurdering. Bøtelegging av de 12 lagrettemennene for feil domsavsigelse overlates til embedsverket.

NRA-KA (p) 29.03. 1591, innlånt ved Gustav Heber 20.08. 1943, nr 8. Fem segl på bretten. Jfr. 30.09. 1588, 08.03. 1589, 03.06. 1589, ca 1590, 20.03. 1603, 07.11. 1603, 04.06. 1604, 15.09. 1623, 14.03. 1643 og 16.03. 1643.

Mogens Bardsønn till Oustby, laugmand wdj Oslo, Axell Gyldenstiern till Lyngbygaardt Norgis tillforornede statthalter och høuitzmand paa Aggershuß, Oluff Galde till Tomb, Thomis Normandt till Carnes, kon. ma. beffalingsmand offuer Rackestad soggen, Anders Nielßenn, borgemester wdj forneffnde Oslo, kiendis och gjør for alle witterligt att anno 1591 thend første søgne for midfaste pas raadstuenn her samestedz, wor skichid for oß Tosten Hannßenn i Numedall i Nordsoggen paa thend enne och haffde lofflig wdj rette steffnit Jens Wamre paa hans quindis Sigrid Amfindzdathis vegne paa thend anden siide for en xil mends domb hand nogen tid sidenn forledenn haffuer forhuerffuet paa en gaard kaldz Skierne i Numedal soggen, huilcken domb hand mente ichj saa retferdeligenn dømppt att were att thend burde wid magt att bliffue, sameledis och haffde wdj rette steffnit Oluff Høiemyre, lensmand i Flesberg soggen, Lauritz Toreßenn., lensmand wdj Opdall och theris medbrødre xij mendt for same domb the dømppt haffde emellom hannom och forneffnde Jens Wamre, huilcken domb hand mente att skulle were emod en gamill biscops domb, en sex mendz saa och en laugmandz domb, ooh mente same xij mandz domb jchj burde att komme hannom till hinder eller skade emodt t forneffnde domme wdj nogen (s 2) maade, och for thet, furste i rette laugde en domb biscop Herlog aff Oslo wdgiffuit och beseglit haffde daterit 1502, lydendis wdj sin ord och meningh, Biørn Halduordßenn, Kettill Halduorßen och Gerud Halduorßenn, alle brødre, taled till Østen Tostenßen och clagde att hand haffde wrettelig løst till sikh en gaard Skierne ligindis wdj Nørre sogn i Numedall aff werdige fader bisoop Herlog i Oslo som Grow Sigurtdather giffuit haffde Oslo domkirckj til bygning och opholdingh, och forneffnde Østen kaldit sin hustruis Tyrnis rette odall att were, och wdj beslutening formeldis att forneffnde trej brødre att were rette odals mendt till forneffnde gaard Skierne med mere som samme domb i fig selff jndholder och wduilßer. Sameledis fremlagde en vj mends domb wdgiffuit paa Skierne i Nordsoggen thend 3 juni 89 lydindis wdj sin beslutning att forneffnde vj mendt ichj kunde retter kiende endatt forneffnde Tosten skall bliffue vid sin heffdt jntil forneffnde Jens kand beuiße sig med sand ettlegh att were nermer till odall end forneffnde Tosten Hanßen sorn samme domb wiider i sig selff jnd holder och wduilßer. Saa och i rette laugde en domb erlig och welbyrdig Proß Lauritzßen till Nørholm, laugmand wdj Skienn (s 3) wdgiffuit och beseglit haffde, dateritt thend 3 søgne for sancte botholphj daug anno 89 lydindis wdj sin beslutning att hand sambytycker forneffnde vj mends domb vid sin fulde magt att bliffue ald theud stund emden forneffnde Tosten Hanßens etleg staar vid magt som handt regner sig till thend gamble domb aff biscop Herlog wdj Oslo wdgiffuen ehr som samme Proß Lauritzßenn domb i sig Belff ydermere formelder, och mente forneffnde Toften Hanßenn att hand burde forneffnde gaard Skierne effter forneffnde Biscops, sex mends och laugmendz dombe frelßeligen att følge och om forneffnde xij mendt ej haffde giort wret i thet att the haffde dømt emod forneffnde dome, och om the ichj saa well om forneffnde Jens Wamre som samme domb paa sin hustruis Siigrd Amfindzdathers wegne forhueffuet haffde, wor for pligtig att stande hannom ther for till rette och giffue hannom kosthold. Huortill suarid forneffnde Jens Wamre att thend gaard Skierne som Tosten Hanßen nu besider wor hans hustruis rette odall, huilckid hand sagde sig at haffue beuiist for xii mendt som haffde dømt hans hustruff Sigrid Amfindzdather rette odallsborn till same gots, huilcken domb hand i rette laugde, dateritt paa (s 4) Wamre rette steffne stuffue thend 7 september anno 90 lydenis wdj sin beslutningh att Jens Warmest hustruff effther thend ettlegh er rett odals born till samme gots, och effther thj the haffde hafft same gotz wdj 80 aar tha dømbde the samme etterleg som Jens Wamres hustru er komen aff thett att nyde, bruge och beholde som

the tillforne gjort haffuer wden *forneffnde* Tosten komer med ydermere windisbyrd jnden aar och daugh som samme dom i sig self wiider medfør, och mente *forneffnde* Jens Wamre at *forneffnde* gaard Skierne paa *forneffnde* hans hustruis Sigrig Amfindzdatthers wegne burde hannom her effter att følge effterthi thend xij mends dombs lydelße, med flere ord och tale thennom ther om emellom, vor tha effther tilltall, giensuar, sagens leilighed saa och efftherthj Tosten Hanßenn beuiser biscop Herlogs domb effter thend ettleg sorn hand opregner, Skierne hans rette odall att were, sameledis vj mend haffuerr dømbt i saggenn effther *forneffnde* biscopps domb, huilcken vj mends domb *forneffnde* Proß Lauritsßen haffuer sambtycht och stadfest, sagde vij ther saa paa for rette att *forneffnde* xij mandz domb som dømpt er emellom Tosten Hanßen och Jens Guloffßen Wamre paa hans (s 5) hustruis Sigrig Amfindzdatthers wegne om *forneffnde* gaard Skierne emod *forneffnde* biscopps domb, sex mandz och laugmandtz domme ichj bør att komme *forneffnde* Tosten Hanßen eller eller hans arffuinger till hinder eller skade paa *forneffnde* gaard effter thene daug i nogen maade, men *forneffnde* Skierne frelßeligen att følge *forneffnde* Tosten Hanßenn ooh hans arffuinger emeden och ald thend stund *forneffnde* Tosten Hanßens eterleg som hand tilregner sig wdj thend gamble domb aff bisoop Herlog wigiffuen er, staar wid sin fulde magt, och *forneffnde* xij mend saa well som Jens Wamre att oprette *forneffnde* Tosten Hanßenn hans kost ooh tering som hand paa thenne retergang gjort haffuer effther sex wuillige mends sigelse. Men huad seggt forne xij mendt bør att wdgiffue for theris range domb the dømbtt haffuer emod *forneffnde* domme, ther om att gaa kon. mys. ombodzmand ooh thennom emellom huis loug och rett ehr. Thill widnisbyrd haffuer wij worits signeter her nedden paa trygtt, Datum, anno die & loco vt supra

31. mai 1591

Møli i Mæl på Tinn

Jon Busnes, Tore Søndeland, Niri Hovde, Åvald Bøen og Vetle Håkanes, lagrette-menn på Tinn og i Hjartdal, kunngjør at de var på Møli øvre der Jon Møli hadde tiltalt Jon Ivarsson på Bøen i Tuddal om en mannslod i Mælsmannslågen som heter Bjørdalsloden og som strekker seg fra Heddeholmen til Bjørdalsneset. Det hadde kommet unna Møli for lenge siden, men hadde fra gammelt av ligget til gården. Lagretten tilkjente Jon Møli eiendomsretten med tilslutning fra lens-mannen og andre gode menn, og han løste inn Jon Iversson med 4 rd. Jon Ivarsson besegler brevet sammen med lagrettemennene.

NRA ds (s) 31.05. 1591. Fire seglremmer henger ved, to er borte. Navnene på lagrettemennene er tydet og skrevet over med yngre hånd. På baksida påtegnelser for registrering i Schönning's bo, og et sammendrag fra 1759.

Tett bekiendis wy effterschreffne Jon Busnes, Torer Sündeland, Niri Hoffde, Auald Bøen oc Vettleff Haganæs y Tindz dals och Hierdals prestegield mett thette vorrt obne breff att vy vare paa Møll y ofr stuen mandagen nest effter trinitatis anno domini 1591, hørde oc saage vy att Jon Mell tiltalde Jon Jverson paa Bøn y Tuddall, om en mands lod y Mels mands logen som hetter Biørdals loden och recker fra Hedde holmen oc y Biørdals nessesie, och var forneffnde lod komen fra Mell lang tid siden och haffuer dog liggin vnder Mell aff arildz tid. Ta effter breff och proff sagde vy for Jon Mell samme fiske vandt till mitt lensmandens oc flere dannemendts samtycke, effterdi dett fandz att vere hans rete odall oc ther for gaff hand Jon Jffuerson iijj gamble daller oc ter mett var the vell och venlige forligte, thill sandingen her om henger vy vor jndsegle mett Jon Jffuersøns jndsegli neden vnder thette vorrt datum anno die et loco vt supra.

På baksida: S. Schönning's boe. No 4. Grønnskiø.

Dette brev er en hiemme-dom afsagt ved 5 bønder av Tins og Hierdals præste-gield, og approberet av stedets lensmand og flere dannemend. Ved dommen blev Jon Mel paa Tinn tilkiendt et fiskevand, kalded Biørdals-loden eller Loden, og som strækker sig fra Hæddeholmen frem til Biørdals næsset. Den forrige ejer Jon Iversøn paa Bøen i Tuddal fikk til vederlag 4 gamle eller species daler. J Ose- eller Aase lougen i Mels annex paa Tind er dommen afsagt i 1591 og i Hierdal er den efterlæst 1759. N.B. Atro sogn kaldes Tin, Tinsdal prestegield.

Biordalsloden, henhørende Mæl. I Christiansands stift, Bradsberg amt, Øvre Tellemarkken, Tinds sogn. Geh. Archivet Sch.

10. juni 1591

Akershus

Stattholder Aksel Gyldenstjerne til Lyngbygård stevner Nils Kåli i Gransherad og hans medarvinger til å møte Odd og Borgar Jonssønner på Tinn i en sak om Lynnevik, som de mener å ha bedre rett til. Lensmannen skal oppnevne seks mann som skal avsi en endelig dom i saken. Stevningen er blitt opplest for Nils Kåli i Orm Gulbrandssons nærvær. Lensmann Andor Lonar har oppnevnt Olav Gaustad, Hallvard Folsland og Kjetil Nisi for Borgar og Odd, mens Torgrim Helleberg, Dreng Håve og Nils Bø skal møte for Nils Kåli.

NRA ds (p) 10.06. 1591. Jfr. 07.01. 1599, 1599, 31.03. 1600, 19.01. 1603, 30.10. 1643, 11.10. 1644, 26.06. 1647, 23.08. 1647, 12.10. 1647, 30.10. 1647, 05.11. 1647, 16.02. 1648, 11.03. 1648, 13.07. 1649 og juni 1649.

Stormechtige høigbaarne første och herre, her Christian thend fierde, Danmarckis, Norgis, Wendis och Gottis vdwalde printz och koninges tilforordnede, stadtholder vdj Norge och høfuitzmand paa Aggershus, jeg Axel Gyldenstjerne til Lyngbygaards, helser eder Nils Kodelidt i Grandesherridt, sambt dine met arffuinger, met Gudt. Wijder at for mig hafuer berett Odr Jonßen och Borger Jonßen i Tündtz prestegield, huotledis di haffuer tiltalle til eder for en gaard kaldis Lønnewig, i thennom forrehold, huilchet di mener thieris rette odel at vere, som di sjger, och vil sielff vjdere berette kand. Thj beder ieg vel och paa høgbemelte minn allernaadigste herris veigne byder och befaller atti retter eder epter therom at møde paa forneffnde Lønnewig rette arffuetombte, anden fredag nest epter Santi Michaelis dag førstkommendis vnder sex wuildige mendt som lensmanden ther sahmededz schal eder tilneufne, och schall di sex mendt vere tilforpflicht at dømme eder en endelig domb imellom, och same domb gifue fra thennom beschreffuit, saa frembt di icke ther forre ville tillthalis och straffis som vedt bør, tagendis met thnnom alle huis breffue heller vidne i eder met forsuare ville och da Dom at lijde och vndgield epter Norgis laug, thij lader thet jngenlunde vnder rethens falsmaal. Actum Aggershus thendt 10 junij anno 1591.

På baksida med samtidig hånd:

Bleff thende steffning lest hem hos Nils Koelig den helie korss afften anno domini 1591 aahørende Orem

Gudbrandsøn, och wiid Grandzherrit kierke søndagen før michils messe. Disse laugrettis mend over thill neffnes att dømme her paa aff lensmand Andor Lune: Borger och Ods mend Oluff Gudestad, Haldor Folseland och Kitil Ness. Niels Kollis mend Torgrim Helleberg Torgrim [sic!] Dreng Hoffue och Niels Bøø.

15. juli 1591

Tinn

Hermod Bøen kunngjør at han med konas samtykke har pantsatt 6 kyrlag i Nestegard i Hallingdal for 6 rd til Olav Gaustad. Asle Hallvardsson på Ullaren og Halgrim Gøysdal besegler, da Hermod ikke har signett selv. NRA ds (?) 15.07. 1591. To segl på bretten, begge tydelige: Asle Halvors. og HO (el. HØ).

Tett bekiendis jeg Hermo Bøn mett thette mitt breff att jeg haffuer sett Oluff Goudstad vj kiørlag y Neste gaar y Hallingedall y her Torluffs giæld, mett min quindes ia, vilje och samtücke, for vj gamble daller, frelselige att nyde oc bruge mett alle sine lunder som ther tilliger, till saa lengel) forneffnde Oluff eller hans arffuinge faar sine penge ygen aff mig eller mine arffuinge. Till sandingend her om tilbeder jeg Asle Ularn och Halgrim Giøsdall sette deris jndsegle neden vnder thette mit breff thj jeg haffuer sielff jngen jndsegle, schriffuen paa Tind 15 juli anno 1591.

1) Tilskrevet over linjen.

2. september 1591

Bratsberg

Ove Juel til Kjelsgård, kongens befalingsmann over Bratsberg, stevner Svein Lofthus og Olav Øverbø i Hjartdal til å møte Olav Håtveit til sak om et stykke jord som er solgt fra Håtveit inn under Gvåle. Seks lagrettemenn skal avsi en endelig dom.

NRA-KA, fra Tov Reisjaa, Telemark. Original på papir, kvartblad. Et papirsegl på bretten: O.J. 16.06. 1571, Jfr. 25.04. 1588, 22.07. 1596, 30.11. 1597 og 23.02. 1600.

Jeg Offue Juell thiill Kielgaardt, kong. matts. befnings manndt offuer Bratztbergs leenn hiillber dig Suennd Loffthus och Olaff Øffuerby i Hierdall med wor herre, wide maa i ad for mig haffuer berett Olaff Hofftuett om tiltall hand haffuer thil eder for itt styche jord som er solt fra Hofftuett vnder Huall, som hand siger och selff ydermere berette kand. Thi biuder ieg eder och strengeligenn paa høybemelte kong. matts. min allernaadigste herris wegne befaller, ad i tiltencker her om at møde hannom paa Hofftuett Birgitte møbbe affthem som er the 6 octobis for sex wullige laurittis mend, och skall samme sex mend endelig dømme der paa epter kong. mattss. breffs bydelbe, tagenndj med eder hues breff eller som i wed ad forsuare eder med, tha skal eder wederfaris hues loug oc ret er, actum Bratztberg the 2 septembris anno 91. Wnder mit signitt.

På baksida:

Bleff thenne steffninng left wied Hierdals kierke the 19 septembris anno 91.

19. november 1591

Nisi i Gransherad

Lagrettemennene Torgrim Nisi og Asle Gudbrandsson på Bergan kunngjør at de på nytt er blitt spurt av Odd og Borgar Jonssonner på Bakka i Hovin om slekta på Lynnevik. Torgrim erklærer da at Torstein Lynnevik var rette odelsmann til de 2 h bondegods i gården, og bodde der all sin tid. Han hadde sønnen Brand og datteren Helga, Brand tok over Lynnevik mens Helga ble gift til Bakka i Hovin med en mann som het Borgar. Brand hadde datteren Birgit som ble gift med en som het Erik, som tok over Lynnevik, men så døde Birgit barnløs og Erik giftet seg på nytt med ei som het Ragnhild. Hun solgte 1 h til Borgar Ormsson og 1 h til (eieren av) Kåli (i Gransherad), og så rømte hun fra Erik til Vestlandet. Asle be-kreftet det som stod i det første brevet om hva faren hans hadde opplyst om Lynne-vik, og la til at faren hadde sagt at Lynnevik aldri hadde vært i så god hevd som da Torstein drev der.

NRA ds. (p) 19.11. 1591. To segl på bretten, nr 1 med kristuskors og randinn-skrift, nr 2 med A.G. og M med loddrett strek. Jfr. 10.06. 1591, 07.01. 1599, 20.001. 1599, 31.03. 1600, 19.01. 1603, 30.10. 1643, 11.10. 1644, 26.06. 1647, 23.08. 1647, 12.10. 1647, 30.10. 1647, 05.11. 1647, 16.02. 1648, 11.03. 1648, 13.07. 1649 og juni 1649.

Fremdelis bekiendis vÿ effterschiffne Torgrim Nes oc Asle Berge, lagretis mend, som vy ere nu paa nytt adspurdt aff Odt Jonsbøn aa Backe ÿ Hoffuind bygd oc Borger Jonsbøn ibidem om thet er osß vitterligt om deris etteleg till Lønne vig liggendis ÿ Grandisherrit, ta bekiender jeg Toorgrim Nes, først ÿ rette Gudz sandhed att Torsten Lønneug vor rette odals mand till Lønneug oc bode ther paa all sin alder, oc legde inthet mere ther vdj end kirckens part som ligger norden becken, thet andet aate hand sielff frelseligen som vor ij huder skyld, men Tosten haffde en søn hed Brand oc en daatter hed Helge, Brand bode siden paa Lønneug effter sin fader, men Helge bleff giffit til Backe ÿ Hoffuin bygd och fick en mand hed Borger. Brand haffde en daatter hed Birgite som fick en mand hed Erick, som oc saa bode paa Lønneug, siden døde Birgite barnløss, oc Erick giffte sig igien oc fick en ny quinde hed Ragnill, huilcken noget siden selde Bÿrger Ormir's then ene hud skyld ÿ forneffnde Lønneug och then andre till Kodely, oc løp siden forneffnde Ragnill fra sin mand Erick oc till Norland. Fremdelis bekiendis Asle Guldbrandsøn sine ord som hand hørde aff sin fader som er opregnit ÿ dett første breff oc end ydermere hørde att hans fader sagde att forneffnde Tosten aatte Lønneug och vor rett odals mand ther till som forskriffuit er, och ingen holtt Lønneug saa vell ÿ heffd som hand gjorde, att saa er y sandhed trycker vÿ end nu vore jndsegle paa tette breff som schriffuit er paa Nes 10 novembris anno 1591.

18. desember 1591

Fjelle i Høydalsmo

Anund Sveinsson i Lårdal prestegjeld kunngjør at hans avøde far Svein Nilsson for en tid siden hadde solgt 14 mb i Moen i Dalene i Brunkeberg sogn i Kviteseid prestegjeld til avdøde Amund Ormsson og mottatt full betaling. Det var Amunds odel, og alle ødegårder, støler osv. fulgte med. Anund bekrefter i tillegg å ha mot-tatt for stadfestingen av handelen 2 t korn: 1 t korn fra Aslak Guttormsson på hans kone Anne Arvesdotters vegne, og 1 t fra Hallvard Anundsson og Svein Hauksson, fordi alle er kommet av Amund Ormssons to døtre og er rette odelsmenn til det. Anund undertegner med bumerket sitt, og ber Anund Torkjellsson, lensmann i Brunkeberg, og lagrettemennene Olav Tormodsson, Aslak Torkjellsson, Alv Gunnarsson, Eigil Torkjellsson og Tjostolv Torleivsson å besegle med signetter.

På baksida med yngre hånd: Terje Tallevsøn Kleve

Ett bumerke i venste kant (Y), hull etter seks seglremmer, tre henger ved, skåret av en eldre latinsk tekst.

NRA ds. (s). 18.12 1591. Påtegning på vareomslag: Gave af postexp. J. L. Malthe, mai 1892 (fra Klev i Morgedel). Kfr 01.12. 1593, 12.11. 1597.

Ollum mannom thenom som thette breff see eller høre lese, sendhe Annond Suendsbøn ÿ Laugerdals prestegield aa Tellemark Q. G. oc sine, kunintt gjør-endis adt effterdj mÿn fattig fader Suend Nielsbøn haffuer for nogen lang tiid siden forleden saalde Amund Ormsbøn (salig met Gud) fiortten markeboell iord ÿ Moen liggendis ÿ Dallene ÿ Brunkeberig sogn udi Huidesøis preste-gield, som forneffnde Amunds egitt odall var, oc ther tiill met andre smaa ødegaarde, stoduler, luttum oc lundum, oc alle forneffnde godßis rette tillig-gelße som ther tilligger oc tilligget haffuer fraa forno oc nÿo wten gaardz oc indom, oc forneffnde mÿn sallig fader haffuer therfor opeboridt aff forneffnde Amund Ormsbøn fuld werde oc betalling, første pendinge oc seniste, saa adt hannom well adnøigede, saa haffuer jeg end nu ther paa opeborid aff Aslak Guttormsbøn paa hans [hø]struis Anne Arffuis daatters wegne en tne. korn, sammeledis aff Haluord Annondsbøn oc Suend Houcksbøn enn tne. korn, effterdj adt the er kommen af forneffnde Amundz thuende dötter oc er rette oc sande odalsmende ther till, huilcke forneffnde ij tnr. korn adt the mig ther paa weluilligt ydett oc giiffuett haffuer, huorfor adt jeg nu met thette miitt breff beuilger oc stadfester forneffnde mÿn sallig faders kiøb oc eed som hand wdj saa maade giort haffuer met forneffnde Amund Ormsbøn som forskreffuitt staar. Oc therfor kiendis jeg mig eller mÿne arffunger aldellis ingen ydermeere rett eller rettighed at haffue tiill forneffnde godz eller nogen siin rette vnder liggelße, wten gaardz eller inden, lidett eller megidt, werre sig huor eller wdj huilcke maade som thet helst er eller werre kand. Thÿ bepligter jeg mig oc mÿne arffunger aldrig adt skulle eller ville nogid aff forneffnde godz Moen eller nogen siine rette tilliggelser ydermeere paatalle, søge eller paagange, eller oc therfor adt gjøre forneffnde Aslak, Haluord eller Suend eller theris arffunger nogen ydermeere wmage effter thenne dag ÿ nogen maade, men kien-dis mig oc mÿne arffunger adt werre therfore well fornøigde, saa adt jeg tacker thennom for god, redelig oc nøgachtig betalling ÿ alle maade. Till sanding her om haffuer jeg laditt miitt mercke her wnderschreffuet, oc ther till met kierligen tilbedit erllige dannemend Annond Torkildsbøn lensmand ÿ forneffnde Brunckeberig sogn, Oluff Tormidsbøn, Aslack Torckildsbøn, Alff Gunarsbøn, Eigild Torckildbøn oc Kÿtolff Tolleffsbøn eedsuorne laugrettis-mend adt henge theris beseglinger her neden vnder thette mitt obne breff, som gaffuet oc giortt war paa Fielde ÿ Hedalsmo sogn løffuedagen nest for ste. Thomæ apostj. dag anno 1591.

På baksiden med yngre hånd: Tarje Tallevsøn Kleve, samt R.A. J.No 203/1892

6. februar 1592

Mykstu søndre, Uvdal

Lars Torsson, lensmann i Uvdal, Tarald Hallvardsson, Nils Nirisson og Asle Knutsson, lagrettemenn i Rollag i Numedal, kunngjør at de var på Mykstu søndre og overvar at brødrene Anders og Peder Tormodssønner på vegne av seg selv og en bror solgte Olav Steinsson i Uvdal ødegården Neset i Rollag. Gåden lå gjengrodd og uten hus og var bare ei lita eng. Med i handelen var også et huslende under Hvammen sameie ved Neset, som også lå gjengrodd og uten hus. Olav ga to tre-lodds skjeer, og brødrene erklærte seg ikke å være odelsmenn til godset. Beseglet av utstederne.

NRA ds 06.02. 1592 (s), innkjøpt fra Numedal oktober 1891 gjennom kjøpmann P. Simonsen (påskrift på omslag). Fire delvis defekte underhengende segl i remmer skåret av et eldre brev, nr to med "Taral Hawor.." i omskrift, ellers uleselige merker. På baksida påskrift om at brevet er lest på Myksti søndre 11.11. 1599.

Kiendis vj efftherschreffne Lauritz Thorsøn k. lhensmandt y Opdall, Taraldt Halffuorsøn, Nils Neresøn oc Asle Knudsøn, laugrettismend y Rollaug prestegieldt y Nomedall, att neste søndag effter kyndimesße aar 1592 paa søndre Møcklestuffue y Opdall, hørde vj oc saage handisbandt ther, paa thend ene siide Anders Thormosøn medt sin broder Peder Thormosøn solde Oloff Steensøn y Opdall paa anden siide, en ødergaardt Nesbet vid naffn, lig-ginndis y y [sic!] Rollaug sogen, som liggier y skog oc mosße oc ingen husß paa, icke heller een slot paa samme ødegaardt, end een liiden eng, thertill haffue the saalt forskreffne Oluff Stensøn itt huslende vnder Huamen sam-eigs vid forskreffne Nesße, liggier oc i øde marck, ingen husße, huilcke forskreffne Anders oc hans broder sielffuer bekiendt haffuer, oc thette forskref-fne haffuer de tho forskreffne brødre hat sig god faar then thredie broderen, oc medt vilie solt haffue ifrae siig oc sine arffuinge, oc vnder forskreffne Oluff Stensøn oc hans arffuinger, medt lutum oc lundum som ther thill lig-gier oc legit haffuer aff forno oc nye thill euerdelig eie, och gaff Oloff Stens-øn for forskreffne godtz y thrÿ lodts skieder medt tollingz vort, sameledis bekiende oc samme brøder siig icke vere odals mend thill forskreffne goedz. Att saa y sandhed er, trÿege vj waare indsegler her ved, som skreffuet er aar, sted oc dag som faare siger.

På baksida med samtidig hånd:

Sti. Mortens afften ao. 1599 er lest paa Møcklestuffue sønder gaarden y Vegly sogen y Nummedall

Med 1800-talls hånd:

9. februar 1592

11. mars 1592

Uten sted (Seljord?)

Olav Strand, Knut Groven og Torstein Åmot, lagrettemenn i Seljord, kunngjør at de etter ønske fra Tord Karlsson hadde vært hos Bratt Størkersson på hans syke-seng og spurt ham om etterkommerne etter Bjørn Selstad og kona Åshild. Bratt hadde forklart at de hadde fire barn: Sønnen Are, som Selstad-folkene stammer fra, og tre døtre: Gro ble gift til Svalastova i Flatdal. Mannen hennes het Tov, de hadde sønnen Karl, som er far til Tord Karlsson. Liv ble gift til Fardal (i Fyresdal), og hadde sønnen Lidvard. Helga ble gift til Austbø(grenda) i Rauland med en som het Dyre.

NRA ds 11.03. 1592 (p), fra SaK, Øvre Telemark sorenskriveri, rettsprot. nr 6647. Tre segl og et bumerke, nr 2 med O.E. i. Jfr. 1575, 29.05. 1602 og 25.11. 1632.

Wij epterschreffne Oluff Strand, Knud ij Groben eedsuorne Laugretis mend ij Sillegiordz prestegieldt, oc Tostend Amudt ibid, kiendis oc giøre witterligt for alle met thete wort obne breff, adt aar 1592, løffrdagen nest for kiere søndag, waare wij ombedne aff Tord Kardss adt wij wilde tale met Bratt Størckarsß paa hans wegne, tha tilspurde vij forneffnde Bratt om hannom kunistt war huor mange barn adt gamble Biørn Sillestad oc hans quinde Aaßildt ther aatt tilhobe, ther tiill suaaride forneffnde Bratt thennom oc sagde Adt thet wor hannom fulduitterlige adt forneffnde Biørn oc Aaßilde the aatte iij børn tilhobe, først hagde the sig søn hede Are, aff hannom er the Sillestad folck komen, oc the er theris rette ættegreen. Ther-nest aatte the sig en daatter hede Gro, hun bleff gifft till Suallestoffue ij Fladdal, oc fich sig enn mand hede Touff, ther aatte sig tilhobe en søn hede Karll, oc hans søn er Tord Karlsß. Item hagde the sig enn daatter hede Liff, hun kom til Faerdall tiill giffting, oc hun hagde sig en søn hede Leduordt. Item thend fierde war en daatter hede Helge, hun bleff gifft till Oustbøen aa Røulandt strand, oc fick ther en mandt hede Dyre, thet forneffnde prouff wor forneffnde Bratt bekiendt wiid siin eed paa siin siugeseng, oc hagde sig thet altid adt wille werre bestendig therfore thet ydermeere behouff giøres, oc tiill sandinge her om haffer wij forneffnde Oluff Strand oc Knud ij Groben met forneffnde Bratt Størckarsß ladit trycke wore beseglinger her neden for, met forneffnde Tosten mercke her hos wndersette.

Datum ut supra

2. juni 1592

Trontveit i Nissedal

Jørgen Olavsson, Åsmund Eivindsson og Anstein Øyulvsson, lagrettemenn i Telemark, kunngjør at de var tilstede da Jørgen Torvilsson kjøpte igjen sin kone Liv Hallvardsdotters odelsods, 5 mb i Trontveit i Nissedal fra Hallvard Torkjells-son, for 20 rd. Godset hadde far hennes solgt til uskyldte. Beseglet av utstederne. NRA ds (p) 02.06. 1592. Tre tydelige segl på bretten.

Kiendis vij epherscreffne Jørenn Oluffsøn och Osmund Euindsøn, Andsteen Øyulffsønn, edsuorne lagretis mend paa Thellemarkenn, gjør for alle vitherlige, ij thette wort opne breff, at vij worre paa Thronthued ij Nysedal, thend 2 junius ano 1592 vorre vij neruerendis hoß och hørde jaa och hande band theres, aff ene halffue Jørrenn Thoruilsenn en aff andre halffue, Haluor Thorkilsønn, at forneffnde Jørenn Thoruilsøn, kiøble sin quindis odel igien, for 20 daller, wid naffn Liff Haluorsdater, som er v merke bold y Thronthued, som liger Niesdal, ij Huidesø præstegiold som er hundes gamel hollden guodz, fra hedenn huo, som hundes salige fader selde bort wdj vdj [sic!] wdschöld edt, kiendes ieg forneffnde Haluor Thørkielsønn, och min hustrue och barnn, arffuinge, aldels ingenn andpart, lod eller rethighed, at haffue til forneffnde v marke bold, udj nogen maade, schal euinderlig thil hørre for-neffnde Jørrenn Thoruilsønn och hanns arffuinge och biørnn thil euindelich edom och odel, epter thene dag, schall nyde och bruge och beholde forneffnde v marck bold jord wdj Thronthued med ald sin rete thil ligelse fra mig och min hustrue biørnn och bege uoris (s 2) voris arffuinge, thil euindelich eye, kiendis ieg mig at haffue oppebore for forneffnde v marcke bold, adnammet och vdfinnet fylste och fulde, wor i epter min wille och nøye saa at ieg thacker hannom godt, for gued bethallening, vdj alle maade att saa ij sandhed er Som forschriffuet staar, det vidner wid forneffnde mend med worie indseller neden wder thette wort opne breff datum wdt supra.

—
27. juni 1592

Oslo rådstue

Tjostolv Bårdsson til Bleken, lagmann på Oppland, Anders Nilsson, borger-mester, og Mikael Fontin, Nils Kristoffersson, Hans Syversson og Jørgen Schrøder, rådmenn i Oslo, kunngjør at de i nærvær av Axel Gyldenstjerne til Lyng-by, stattholder i Norge og høvedsmann på Akershus, Fredrik Lange til Markegård, befalingsmann over Tønsberg len, Olav Galde til Tomb, og lagmennene Peter Kristiansson på Agder og Cosmus Arildsson i Fredriksstad, har dømt i en sak mellom Hellik Helliksson på Garås i Flesberg og Sigurd Anundsson i Sandsvær om retten til Søndre Li i Efteløt i Sandsvær. Anund Sigurdsson på Bø møtte for Sigurd Anundsson og hans medarvinger, og forklarte at gården falt i arv etter hans mormor Aslaug Olsdotters far Olav Bjørnsson. Morbroren Helge Helliksson hadde først arvet den etter moren Aslaug, men han døde barnløs, og hans sammødende søster Berit Erlandsdotter (mor til Anund) var da etter deres mening nærmest til å arve. Anund la fram skiftebrev av 17.05. 1477 (DN XV s 87, nr 108): Lagrettemennene Einar Eivindsson, Asgeir Tolvsson og Jon Gunnarsson kunngjør at de var på Hedenstad i Hedenstad sogn i Sandsvær da brødrene Dyre og Olav Bjørnssonner skiftet gods etter foreldrene sine. Olav fikk da halve Hedenstad, hele Søndre Li i Efteløt, og en så stor andel i halve Barmen (i Hedenstad) som far deres hadde eid.

Hellik Helliksson stadfestet at Berit og Helge var sammødrende søsken, men selv var han sønn av Hellik Helliksson d.e., helbror til Helge Helliksson, og han mente at han da var nærmere til å arve. Han la fram skiftebrev av 03.01. 1566 (DN XV s 829, nr 719): Bjørn Knutsson, Sigurd Asbjørnsson og Nils Tordsson, lagrettemenn i Sandsvær, og Ulv Lidvardsson, lagrettemann i Flesberg, kunngjør at de var tilstede ved et skifte på Li, der Erland Åsulvsson skiftet med barn og stebarn. Helge Helliksson fikk da hele Li, mens Erland fikk Efteløt. Så fikk Helge fjerdeparten i Hoppestul, den andre fjerdeparten fikk noen andre (Erland?). Så fikk noen (Helge?) sammen med brorsønnen ett pund i gården B.. og noe i en foss, til gjengjeld fikk Erland tilsammen 1 pund i Landsverk, Eknes og Hottvedt, og 2 øb. i Vettestad (alle i Sandsvær). Erland hadde også gitt døtrene sine, som var Høljes halvsøstre, tre pund jordegods, og Helge hadde ikke fått noe til gjen-gjeld. Det ble drøftet om Helge hadde rett på noe, og partene kom til enighet om det.

Videre la Hellik fram en lagmannsdom av 05.06. 1578 der stefaren Sigurd Øyen i ombud for Hellik hadde fått dom på at han var nærmest til å arve farbroren Helge, og endelig et brev av 11.02. 1592 fra en av lagrettemennene fra 1566, Ulv Lidvardsson, at Erland dengang hadde sagt at Helge Helliksson var beste odelsmann til Li, og at Hellik Helliksson d.y. etter Ulvs mening var nærmeste arving til Helge. Hellik Helliksson ble da tildømt Li.

NRA-KA, via Lågdalsmuseet, Kongsberg, fra Mørk i Efteløt. Original på skinn, huller til 6 seglremmer, i nr 3, 4 og 6 henger rester av remmer.

Wij epterschreffne Tiøstell Baardtsøn till Blegen laugmadt y Vplande, Andrs Nielssen burgemestr, Michell Fontin, Niels Christiernssen, Hans Seueressen och Jørgen Schrødr, raadmedt y Oslo, giøre alle witterligt att ao. 1592, then 3 søgne epter S. Johannis baptiste dag ther paa raadstuen, offueruerendis erlige och wel byrdige

medt Axell Gyldenstier till Lyngbygaardt, Norrigs rigis tilforordnede statholdr och Høffuitmadt paa Aggershus, Frederich Lage till Markegaardt befallingsmadt offuer Tunsberg læen, Oluff Gilde till Tomb, saa ocherlige och wellachte mendt Peter Christiernssen aff Agde och Cosmus Arildtssen aff Frederichstz laugmedt, war skickidt Hellich Hellichssen boendis paa Gaaedtaas y Numedall, paa then ene, och hagde her for rette steffndt, Siguart Annonssens arffuinger y Sandtßuer paa then anden siide, for en gaardt kaldis Syndre Liidt, ther sammestz liggendis, som forscreffne Hellich sagde sitt rette och sande odall att were, och forscreffne Siguart Annonssens arffuinger hannotz forholde, som handt men met vrett, ok begierde ther fore nu y thenne sag att maatte wederfaris huis lough och rett ehr. Ther till suaritt Anon Siguartssen boendis paa Bøø y forscreffne Sandtsuer, i fulde och louglig vmbudt, saa well paa sine medtarffuingers som paa sin egne wegne, att forneffnde gaardt Liidt tømdbis epthr hans moder-moders Aslog Oluffsdatters fader, Oluff Biørnssen, siden epthr forneffnde hans modermodr Aslog, och arffuefaltt saa epthr hende till en hans moderbrodr widt naffn Hellie Hellichssen, och vnderstodt seg forscreffne Anon ther fore att hans modher Birgitte Erlandtzdatthr som offuer leffde sin sammøde broder forscreffne Hellie Hellichssen, war nest till hannom att ærffue, mente och att handt och forneffnde hans medarffuinge, som ærffde theris moder forneffnde Birgitte Ærlandtzdatther burde epthr hindis dødt medt rette att fyllige, forneffnde gaardt Liidt, och vtj rette lagde handt her nu ett welbezeglidt pergametzbreff lydendis y alle maade ordt fra ordtt som her epthrfylger:

Ollum manomm thøm som thette breff see edher høyra, sendher Ener Euindtssen, Asgiordt Tolffssen och Joen Gunnarssen laugrettismendt quedio Gutz och sine, kunogt giørande att wij wore a Hedenstada, ther ligger y Hedenstada sokn y Sandtzwirffue, løger dagen nest epthr Halduardtmeße, anno dominj mcdlxx septimo, sogom och hørddum vppaa att the heldo handom samman, aff ena halffuo Dyre Biørnssen, endt aff adthro halffuo Olaff Biørnssen met thøm skelordum, att the wahro skyptit, sattit vm allt thett iordegodtz som thøm sell till arff epthr fader och modher, lawtt tha Olaff forneffnde y sin lutth, halfue Hedenstadt som ligger y Hedenstada soknn, och allt Lydtt, sydre gaarden som ligger y Æffteløte sognn y Sandtzwirffue och halffuan Barmen saa myckin andeldt som therra fader atthe ther vtj, och till sannande her vm tha hengiom wij wore indziglj fyrj thette breff, som giort war, dagh och aahr som fyrj segher.

Huor till suaridt forscreffne Hellich Hellichssen och bekende well, att forscreffne Annon Siguartssens modhr Birgitte Ærlandtzdatther war sam møde syster till forscreffne Hellie Hellichssen, men strax beuste seg att were hans sambfedde broders, Hellich Hellichssens æchte søn, huilckidtt forneffnde Annon sielff bekende och iche kunde benæchte, ok mente forscreffne Hellich ther fore, seg were nermer till att ærffue sin faderbroder sambt fæde, framfore sin fadersyster, forneffnde Anons moder Birgitte Ærlandtzdatter, forscreffne Hellie Hellichssens sambmøde syster, och y rette lagde forneffnde Hellich Hellichssen ett permanentz skyfftebreff, ochsaa lydendis widt alle sine ordt och articler som epthrfylger:

Bekendis wy eptherschreffne Biørn Knudtssen, Siguart Aßbiørnssen, Niels Tordtssen laugrettismedt y Sandtsuer och Wlff Liuortssen y Flæsberg, giøre witterligt for alle, att wij wij [sic!] ware paa eth bythe y Sandtsuer hoss Erlandt Liidt och Hellie Hellichssen thed x dag yull anno dominj 1566, sogom och hørddum att Ærlandt Asulssen giorde ett wenlig bythe met sine stiftbørn, fich tha Hellie Hellichssen allt Liidt met luttum och lundum som tilliger och leygit haffuer fra forne och nyo, ther emodt tog Ærlandt Aßulssen Æfftelødt, Hellie fierdepartten y Hopplestadt, then anden fierdepart [tog Ærlandt] lige ther emodt [Hellie] och hans brodersønn ett pundtz rente y B[.....] fossenn si[....] emodt [.....] togh Erlandtt eth pundtz rente y andit godtz, som er y Landtzwirch, Eghe-næs, Holtuedt och 2 øyre y Wettestadt, och saa gott wilckor emodt igien, och Ærlandt hagde giffuit sine dötter thry pundtz rente som Hellies halffsydtskendt ere, och ther emodt fick Hellie inthedth, och thet bleff vpßett for lougen, om Helie skulle were ther vtj delachtig eller iche, ther om bleffue the then tidt wenligen och well forlichte, att saa vtj sandthet findis maa, som forskreffuet staar, trycke wij wore indtze-ler neden for thette wort obne breff, som giort war vu suprea.

Och saa framlagde handt eth papirs breff, som Hans Jacobssen forddum laugmmadt y Tunßberg hagde vdgiffuet then 5 Junij anno 78 formeldendis att handt hagde tilfundit, Syffuer Ømo y vmbudt sin stibsøns forskreffne Hellich Hellichssens hanomz epthr lougen att were nest1) till att tage arff epthr forscreffne sin faderbroder Hellie Hellichsen samfedde, framkring forsc-reffne Hellies sammøde syster, Birgit2). Endt framlagde hand her eth papirs proffsbreff, som 6 laugrettismendt paa Fleßberg steffnestue hagde vdtgiffuit, onßdagen epthr fastelaffuens søndag, j thette løbedis aahre, indeholdendis att forneffnde Wlff Leuartssen ther hagde proffuit och bekend siig offuer forscreffne skyffthe att haffue werritt, och forscreffne pergametz skyfftebreff bestodt och sambychte y alle maade, hagde och sagtt, att ther forscreffne Erlandt Asulssen Oluff for rette adtspurt, hagde handtt bekendt jngen nermer odalsmadt att were till forneffnde Liidt, endt forneffnde Hellie Hellichssen, och att thett war i Gutz sandthz hans rette odall, mente siig forscreffne Hellich Hellichssen nochsompt haffue beuist samme gaardt sydre Liidt, att were hans rette och sande arff och odall, och sette ther fore vtj alle rette om handt iche burde thett her epthr frelßeligen att fyllige, Och om forscreffne Annon och hans medtt arffuinge iche ere plichtige till att vprette hannom huis skade och bekostning handt thr offuer giort och lidt haffuer, saa och att igiengiffue hannom allt huis handt och hans foreldre aff samme godtz haffue vlaugligen vppeboritt, medt flere ordt thennom ther om emello forløbe.

Tha epter tiltall giensuar, breffue, beuißning y rette lagdis, och then sags leiglihedt, ok epthr som Norrigis loug

vtj arffuetallid formelder, bleff saa for rette affsagt, att forscreffne Hellich Hellichssen findis were nest till ath ærffue sin sam fedde faderbroder Hellie Hellichssen framfor hans sammøde syster Birgitte Ærlandtzdatter, ok bør ther fore eptur sine odalsbreffue, skyfftebreff, dom och proffsbreff, frelzeligen och vbehindet foruden pendinge att fyllige forscreffne gaardt Liidt, ok handt och hans arffuinge then att haffue, nyde, bruge och beholde, met alle sine lutter och lunder, rente och rette tilliger, som sitt rette arff och odall, for euig eygendom till euerdelig att eige, endt huis Hellich Hellichssen kandth skælligen beuise forscreffne Anon Siguartssen, hans medtarffuinger och foreldre, forneffnde godz vlouglichen att haffue brugt, schulle the were forpflichtig hannom eller hans arffuinge thet att igiengiffue, met huis kost och thæring handt ther paa giort och anuendt haffuer, epter dannemedtz sigelße, och forscreffne Hellich Hellichssen och hans arffuinge y lige made her epthr att fyllige thet gamle forscreff-ne perga-metz odals breff Anon Siguartssen her y rette lagde som før er rørt. Till witnisbyrdt woris zignete her vnder truche Datum vt supra.

1) Usikker lesing. 2) Usikker lesing.

8. desember 1592

Evju i Efteløt, Sandsvær

Peter Hallvardsson, Agvald Anundsson, Knut Jonsson, Olav Anundsson, Tarald Sondresson og Olav Torleivsson, lagrettemenn i Hedenstad i Sandsvær, kunngjør at de i nærvær av lensmann Knut Tuft, tingskriver Steffen Foss og flere andre gode menn hørte at Anund Mugerud klaget over at han var utsagt fra Mugerud, til tross for at den som var kommet dit nå ikke var nærmere til å bruke den enn ham. Han ba derfor om at de sendte et skudsmålsbrev for ham til eieren Steinulv Brekke i Heddal. Mennene erklærte derfor at Anund var en bra mann og en god nabo, mens denne Hallvard Hallvardsson som var kommet i hans sted var uønsket i bygda. Anund burde derfor få tilbake bygselen, eventuelt kunne noen andre fra bygda få den. Steinulv bes sende svar med han som bringer ham brevet, og må regne med å få en tiltale mot seg om han ikke sørger for at Hallvard forsvinner.

NRA ds (p) 08.12. 1592. Seks segl på bretten: Nr 1 ..vors, nr 2 ..vn., nr 3 O ..., nr 4 A, nr 5 TS, nr 6 O ... Jfr. 20.03. 1618

Vj efftter skriffne mend Peder Haluor sønn, Aguel Anund sønn, Knud Jonn sønn, Olla Anund sønn, Taral Ssondre sønn oc Olla Tolløff sønn ey suorene luagrett mend y Hedestad sogenn y Sannsuerg kunnd gørrendez att wy war pa Effues rette steffnestuge y bemelte Sanssuerg offuer verendiz Knud Tuoffitt konngenz lensmand ders same stadz oc Steffen Ffaas ting skriffuer oc ffler danne mend disligiest offuer werendis then 8 december da hørde wy oc sage att Annund Mugerud der same stad att ssade1) hans gard fforne Mugerud war hannom ffra biøegen att mette den mand som ditt haffuer lett er icke merre mand tyl tehn gard en hand er, oc war der fforre wortt breff oc segls begerre att bru[ge] til sind huesbond Stennul Brecke y Hoderdal y hauad wor til suar var der om, da kunne wy icke anditt sige en fforne Anund er end god ffattige mand oc mett os alle grenheffue oc dannnis y alle mode thereffor kerre Stennul Breke att y latt den Anund bliffue ved gardenn ffram en kring Hallor Haluor søn som hand siger y biøgern haffue disligeste gilffuen alle g[aar]der der y grend eder til kende oc eder ffor sieden mett offuerighedt ret att y icke hid setter den same Hallor saa ffram til y icke wyl stande til rette ffor all denn skade och henden hellen handt kand aff fforre Hallor ffordi der star ymist røtte om honnom, mend ffrei oes den mand att besitte garden som och møgen y grend aff worre egne jnnbiødis ffolg om denne ffattig mand er icke eders nøge som boe pa garden. Kerre Stennul skriff och jtt breff ttil bage y genn mett den som eder breffuiett sen[dett y reten ellr der om2) til hende, tag eder jngen ffordristelse til att holle Hallo[r] wed garden sa ffran til y uille icke ventte aff os en rigens steuffning oc stande os til rette ffor den biøbel oc der som y wil icke biøge den som wj vil haffue da vil vj garden bjude eder abud oc landskiol oc ffølge dett selff wie ffor Hallou skal haffue den gard, att sa y sanhed er wnders vortt segell j d 92.

1) Tilføyd over linja. 2) Fra [tilskrevet i margen.

1592

Bratsberg

Drage Nilsson befaler på kongens vegne Kolbjørn Helligsson om innen påske å fraflytte Gvåla i Heddal, som han bruker uten tillatelse fra eieren Håvard Bjørnsson i Gransherad.

NRA-KA, lensmann Qvammes diplomsamling 1592. Jfr. 09.03. 1584

Hoffuen Biørnsenn vdj Grannisherrith, beklagit for mig huorledis Kolbiørn Helligsønn paa Huallenn vdj Hiherdall siden hannom fortrødt paa gaardt Huallenn vndens huis ia och samtøge och forhugen hannem skoven vdt och giøre hannom sagens rechehedz som hannem burde att haffue, saa forbydr ieg theg Kolbiørnn paa Kongl. Mayttz wgenne adt thu thil threnker adt fløthe aff samme gaardt nu dende paaske adt du hafuer slett inchen

merre medt samme gaardt saa fremt du lide straff ther for her resteu deg aff den adt reche. Actum Bradtzberrig
anno 92.

Drage Nielsenn
Egenn handt.

—

16. april 1593

Rollag kirke

Knut Sevattsson, lensmann i Rollag prestegjeld i Numedal, og Asle Knutsson, lagrettemann samme sted, kunngjør at Olav Sigurdson stod fram for hele den kirkesøkende almuen ved Rollag kirke og krevde opptak av vitneprov på vegne av sin far, Sigurd Olavsson, i nærvær av Torgeir Tordsson. Olav krevde at Hallvard Moen og Anders Hov, begge bosatt i Roillag, skulle gjengi den samtale som hadde vært mellom Sigurd og Torgeir på Moen i Rollag sist nyttårsdag om gården Åsen i Eggedal. Hallvard og Anders forklarte da at Sigurd og Torgeir hadde trettet lenge om Åsen den dagen. Sigurd hadde til sist tilbydd Torgeir gården, men han hadde svart at Sigurd allerede hadde bygslet den bort til en annen før jul. Sigurd hadde så gått ut, og da han kom inn igjen, hadde Torgeir sagt at han skulle by ham Åsen på nytt. Nei, hadde Sigurd svart, du skulle ha slått til da jeg bød deg det sist. Vitnene hadde videre hørt at Torgeir hadde sagt han kunne bevise at Sigurd hadde bygslet bort gården til en annen før jul. Beseget av utstederne.

I tillegg noen skriveøvelser (?) fra nyere tid.

NRA-KA (p), Åsen, Eggedal, nr 1. Jfr. 10.03. 1618, 08.10. 1646, 07.04. 1646 og 1648, etter 24.09.

Vij effterschreffne Knud Seuattzøn, kong. mays. lensmand y Rollag prestegjeld y Nummedall, och Asle Knudsøn, edsuoren laugrettis mand her samestedtz, kienndis och giøre alle witterlig med thete wortt obne breff, att wij anden dag paske anno 1593 waare wed Rollag kiercke, sampt menige kierke almuge som her samestedtz same dag kiercken søgte, da frem kom Oluff Siffuordsøn paa sin faders Siffiord Oluffsøns wegne, och paa rethens wegne begierdde aff mig forneffnde Knud Seuattzøn, att ieg skulle thage thuende skellige prouff y Torger Tordsøns neruerilse, som waar aff Halduord Moen och Anders Hoff, boendis y forneffnde Rollag sogen, huad ord och samtale forneffnde Siffuord Oluffsøn oeg forneffnde Torgher Tordsøn haffde hafft samen paa Moe y Rollag sogen, som waar nu om nytaarsdag nestforleden, som ær om Aasen ligendis y Eggedal, som ieg hannom icke necte kunde, da fremkom forneffnde Halduord och Anders, och haffde saa wdj herming sine att forneffnde Siffurd och Torger, the haffde thennom en lang threthe emellom om forneffnde Aasen, saa bød forneffnde Siffuord forneffnde Torger Aaßen, da suarede forneffnde Torger, att forneffnde Siffuorde haffde bøgitt thed en anden for jull. Saa gick forneffnde Siffuord wd for døren, och som hand kom ind igien, da sagde forneffnde Torger: Biud mig end nu igien Aaßen, da sagde forneffnde Siffuord: Ney, du skulle haffue tagit then wed thend thidt ieg bød thig thed. Disligesthe hørde wij att forneffnde Torger sagde her end nu same sted och stund, att hand kand thed beuiße med nødagtige prouff att forneffnde Siffuord haffde bøgdt forneffnde Aaßen thill en anden for jull y thed aar, att wij saa haffue hørt for oß herme, thed wider wij med wore segnetter her nede foere, actum anno, die et loco vt supra.

Påskrift i margen på s 1: dog undlig der og læyer gerne, riste sig ved det torden slag, ia Tr[.....] her og der af Gud

Påskrift på s 2: Da ieg hvar i mine fulde ungdomsaar. Stengem Nilsen denne

31. mai 1593

Tråen i Rollag

Asser Larsson, tingskriver i Numedal, og Hellig Lande og Bjørn Fulsås, lagrette-menn i Flesberg og Rollag, kunnjører at de var på Tråen stevnestue og så og hørte at Ingebret og Gunnar Torbjørnssønner erkjente å ha tatt imot 9 rd i odelsløsning fra Hallvard Nirisson, Stein Olavsson og Lars Olavsson på Mykstu i Vegli, for et mb jord vurdert til åtte kyrlag. Dette mb hadde Halvors foreldre tidligere kjøpt av foreldrene til Ingebret og Gunnar, som nå gir endelig skjøte til Hallvard, Stein og Lars.

NRA ds (p) 31.05. 1593. Jfr. 03.06. 1583, 1585, 02.06. 1595, 22.03. 1598, 30.10. 1598, 1580/ 1600.

Wij effterscreffne Adtzer Lauridtzøn tingskriffer y Numedall, Hellek Lande, och Bjørn Fulsaa, laugrettis mend y Flesberge och Rollag sogenn y Numedall, kiendis och gjøre alle vitherlig med thethe vort obne breff att wij thend 31 majj anno 1593 vaare paa Thraaen rethe almindelig ting stuffue y Rollag sogen, hørde och saage, paa skielord och handeband teris, att Ingelbrit och Gunder Torbjørnssønner, bekiende att haffue oppeborridt nie enckinde daller y odals løssen aff Halduord Neridsøn, Sten Oluffsøn och Lauridtz Oluffsøn paa Møcklestuffue y Veglij sogen y Rollag prestegield, for itt markeboll jorder, som er bereignitt for otte kiørlaug, huilckit forneffnde markeboll jorder ær forneffnde Haluord och teris foreldre haffue thed till forn betalitt och indkiøpt aff forneffnde Ingelbrit och Gunders foreldre, thj skiøder for-neffnde Ingebret och forneffnde Gunder, forneffnde markeboll fraa tems Haluord, Sten och Lauridtz tems teris arffuingr och efftherkomere till euindeligh eyo, och achurløust for huerio mandum, till widnisbyrd med wore seignetter her wnder hengendis actum vt sup.

1. desember 1593

Moen i Brunkeberg

Aslak Guttormsson og Svein Hauksson kunnjører at de er blitt enige om deling av 14 mb i Moen i Brunkeberg i Kviteseid, som Amund Ormsson hadde kjøpt for en god stund siden av Svein Nilsson, og som Anund Sveinsson hadde stadfestet over-for dem. Til Moen øvre hører ødegårdene juvroa, Sæmoen øvre og Sundemoen, til Moen nedre Meåmoen, Sæmoen nedre, Magnushommen og Grindteig. Aslak undertegner med bumerket sitt,, lagrettemennene Olav Trmodsson, Tjostolv Torleivsson og Gudleik Arnbjørnsson besegler.

Et bumerke (svastika med strek på nedre arm) til venstre, og hull etter tre segl-remmer.

NRA ds (s) 01.12. 1593. Defekt, øvre halvdel av venstre tredejjpart av brevet er klippet vekk. Påtegning på omslag: Gave af postexp. J. L. Malthe, mai 1892 (fra Klev i Morgedal). Kfr. 18.12. 1591 og 12.11. 1597.

[Kiendis wj efftersch]reffne Aslak Guttormsøn oc Suend Houcksønd
[boendis paa Moen vdj] Brunkeberig sogen, oc kunnitt gjør for
[alle met thethe vort obne breff, adt wj er met hinanden forligtte
[om XIV marc]keboll y forneffnde Moen, som Anund Ormsbøn
[for nogen lang tiid siden]kiøppte aff Suend Nielsbøn, huilcke forneffnde
[XIV markeboel Annond S]uendsbøn haffuer siden stadfested oss eptter thethe
[.....h]andt oss ther paa giffuett haffuer, vdj saa maade
[.....]the y gaarden y Moen, som wij paaboer
[.....]e, saa adt huer aff oss haffuer niuthet wdj
[.....ef]fter som forskreffuet staar, oc wnder huer aff
[.....]y ødegaarder, som os till øffre gaarden thisse
epterschreffne Giuffue roben, øffre Sæmmud oc Sinnemoen
Jtem till nedre gaarden thisse epterschreffne Mademoen, nædre
Sæmmudt, Magnus hommen oc Grindteeg. Till sandinge
her om haffuer jeg forneffnde Aslak Guttormsøn laditt mitt mercke
her wnderschriffue, oc kierligen tilbeditt Oluff Tormodsbøn,
Kjstolff Tolleffsøn og Gundleg Andbjørnsbøn eedsuorne laug-
rettismend adt henge theris beseglinger her neden wnder
thete breff, som giffuet oc giortt war paa forneffnde Moen
laffuerdagen neste eptter stj. Andræ apostelj dag aar 1593.

På baksida med yngre hånd: Tarje Tallevsen Klev i Morgedal, samt R.A. J.No 203/1892

27. april 1594

Gvåle i Hovin

Borgar Jonsson, Asle Ulvsson, Asle Gudbrandsson, Gjermund Helgesson, Øystein Ulvsson og Kjetil Ulvsson, lagrettemenn i Hovin og Gransherad, kunn-gjør at det var på Gvåle i Hovin (d.e. Øygarden østre) og overvar en

inngåelse av avtale mellom Jon Torkjelsson og Anders Tomasson om Gvåle, som Anders hadde ryddet og huset opp, og bodd på i lengre tid uten å betale landskyld. Jon trengte nå å bruke Gvåle under Jørisdal, og den var hans rette odel. De var derfor blitt enige om at Jon skulle betale Anders 7 ½ rd for det arbeidet han hadde nedlagt.

SaK, Telemark, øvre østfjelske sorenskriveri, dombok II (1704-1714) fol 120 a, ting på Jørisdal i Hovin 6. juni 1707. Jfr. 02.04. 1565, 07.01. 1572, 30.05. 1599, 16.06. 1599, 05.11. 1611, 07.11. 1611, 18.11. 1611 og 20.01. 1638.

Det bekiendis vi effterschrevne Borgar Jonßen, Asle Ulfverßen, Asle Guld-brandßen, Giermund Heließen, Østen Ulfverßen og Kittil Ulverßen, sorne laugrettismend i Hovenbøgd og Grannisherridt med dette vort aabne brev, at vii vare paa Hvale som ligger i Hovenbøgd løverdagen for hellig kors dag om vaaren anno domini 1594, hørde og saa vii deris forligelße, samtyche og haanderband, Jon Torchildßen og Anders Tomeßen om en ødegaard som er formelte Hvale, som Anders Tomeßen haver oprøddit, bygt og boet paa en tid lang, og hafft samme ødegaard fri foruden landskyld, men nu kand Jon forneffnte iche lenger ombære forneffnte ødegaard, men trenger till at have hannem under Jørisdal, ti det er hans eget rette odel. Da bleve de derom saa forligte, at Jon skall give forneffnte Anders Tommeßen 7 ½ gl. daler for sin rydning og bygning hand haver gjort derpaa, dermed vare de vel og venligen forligte, toge hver andre i haand, og tachede hver anden got, til sandingen herom tryche vi vore indsegle nede paa dette brev, som skrevet er aar og dag og sted som foreßiiger.

1. juni 1594

Gunnes i Sandsvær

Jon Nes og Hallvard Gunnes, lagrettemenn i Sandsvær, kunngjør at de var på tinget på Gunnes i Sandsvær sammen med fogden Anders Nilsson på Føske, fogd i Tønsberg len, og flere andre gode menn. De hørte da at lensmann Knut Tufte på vegne av Peter Trulsson tok opp vidneprov av Steinar Hotvedt og Peter Olavsson. Steinar vidnet at han hadde brukt både søndre og nordre Bever i seks år, og gitt landskyld til Peter Trulsson, men skattet ett gråskinn i vissøre til fogden i Numedal. Peter Olavsson vidnet at han hadde bodd på søndre Bever og brukt den og nordre Bever, og gitt landskyld til Solve Hotvedt, men skattet til Flesberg, og han var aldri blitt avkrevd mer enn det ene gråskinn i skatt.

NRA-KA avskrifter, original (p) i M.T. Brünnichs samling, privatarkiv 171 i NRA, innb. bak i fol. 71b. To segl på bretten, nr 1 Jon ...son, nr 2 HO (el. HØ). Jfr. 18.09. 1597.

Vij epherschreffne Jonn Neß och Haluordt Gundnis eid-suornne laugrettis mend ij Sanndsuerdt kienndis och gjør for alle witterligt wdi thette wort obne breff att anno 1594 thenn j juny ware wij paa Gundnis wdi forbemelte Sanndsuerdt som the thenn dag steffne holtis Annders Nielßenn paa Fuske fougitt wdi Tonsberg lehnn disligiste flere dannemendt offueruerindis hørde och saae att kongenns lehnsmand Knud Tofft paa Peter Truelßenns wegne tog tho skelei-ige proff aff Stennor Hofftuett och Rolff Olßenn huilcke paa bog suer med fullan eidstraff och waare di baade samhermith och haffde saa ij hermingenn theris, proffuith først forneffnde Stener, att hand brugitt baade sindre och nordre Beffue ij sex aar, thaa gaff hand all rettighed och landschyld som gich aff forneffnde sýndre och nordre Breffue till [Peter Trullße1] menn itt graatt skind gaff hand ij wisior till Numdall som fougden opbaar, jtem proffuith Rolff Olßenn for-neffnde att hand boede paa sýndre Beffue och brugitt nordre Beffue [-th-] till widhoff, thaa gaff hand all thenn rettighed och landschyld till Solue Hoffuitztuedt, och gaff itt graatt skind till Numedall ij wisior som fougden opbaar, och ey hand bleff nogenn tiid kreffuith miere till Numdall end samme graat skind, till widnisbyrdt wij thisse proff saa hørt suoritt och proffuith haffuer wndertryche woris indsegle datum vt sup:

1) Fra [tilføyd over linja.

På baksida: Nordre Bever No 2.

7. juni 1594

Delet Sporan/ Borge

Asser Larsson, sorenskriver i Numedal, Lars Haranger, lensmann i Uvdal i Numedal, og Knut Undebakke, Hellig Rud, Anders Åstveit, Olav Eide, Olav Svalestuen, Gunnulv Grøtjorden og Torstein Huseby, lagrettemenn i Uvdal og Nore sogn i Numedal, kunngjør at de hadde foretatt en delegang mellom Sporan og Land på den ene siden, og Borge og Bekkeset, alle i Nore, på den andre, i nærvær av Pål Kristensson, fogd i Brunla og Numedal, og Knut Sveinsson (antagelig feillest i original-avskriften for Sevattsson), lensmann i Rollag. Grenselinja beskrives nærmere, og partene ble enige om et omtvistet stykke etter en nærmere vurdering av mark og fiskevann. For Sporan med Land stilte fogd Pål Kristensson ettersom Kronen eide en part i Land, og så Tore Kravik, for Borge med Bekkeset stilte Tomas Borge, Gulbrand Sporan og Hallvard Knutsson, den siste på vegne av sin far Knut Bekkeset. Søren Råen stilte for Sønsterud, som han eide, og delegangen ble gjort gjeldende også for den og de øvrige gårdene i Trondrudgrenda.

NRA-KA Sporan i Nore nr 1, inntatt i dom av Jfr. 30.05. 1588, 05.02. 1597, 03.07. 1599, 23.02. 1616, 10.09. 1618, 10.09. 1619 og 05.10. 1623

Vj effterschreffne Adtzer Lauritzen, tingschriuer i Nommedal, Lauritz Haranger, lenßmand i Opdal i Nommedal, Knudt Vndebacke, Hellick Rud, Anders Aastuet, Olle Eide, Olle Suallestue, Gundulff Grøthjord og Thosten Huußebye, lauretes mend i Opdal oc Norre sogn j Nomedal, kiendes oc gjør alle witterligt med dette wort obne bref, at wj den 8 junj ann[o] 1594 ware loulig tilkraufde at schulle grandsche oc forfare rette deele mercke jmellom Sporren oc Land, som ere samæjendes, Borge oc Bækkesetter, som oc ere samæiendes, saa oc Synsteruds eyedeller, huilche de alle forneffnde eige deeler ligger j Norre sogn i Nommedal, offuuerendes erlige mand Paul Christenßsen, kongl. majts. foget offuer Brunlaug læhn oc Nommedal, Knudt Suendsøn, lenßmand i Røllaugsogn j Nommedal.

Da først begynte vj i Landssniben, som er øffuerst i aasen offuen for Land, der funde wj enn waare, som er ret deele mercke imellom Sporren oc Land æiger, huilche ere sambeigendes, paa den ænne, end och Borge och Bækkesetter eiger, som oc ere samejgendes paa den anden side, derfra ginge wj steen effter steen, som ware fiere deele steenne, wj saa opfunde, som er reet raaddeele imellom forneffnde eigger, oc ved den fierde steen, der udrinder end beck som kaldes Kallebeck, til den steen oc beck skal Spaaren oc Land hafue deris hiembhauge, effterdj prouff oc widne som de for os beuißses, norden for forneffnde Kallebeck och i Kroghoffd ljen, som ligger westenh for steenen, der skal Sporren oc Land haffue deris uddrift til marcken, end saa ginge wj derfra, oc synderst j Vaadsetter vandet, som er paa den westre lejd, i sanden der imellom funde wj een steen, end saa ginge wj langs Vandsetter wandet, och paa den westere lejd, og nordest paa Wandsetter, oc grandgiffuelig offuer saage marcken oc fischeuand, en huer effter sinne tilligelser, da blafue eygenings mendene sielfue jndbyrdeß derom saa forligte, som war Paul Christenøn, kongel. majts. foget, som er forsuarsmand paa kongel. majts. weigne, paa en anpart i Lands æiger, Torre Steennersen paa Krauig, som er forsuars man for Sporren oc en anpart i Land, oc Tommes Borge, Gulbrand Sporren oc Halluor Knudtsen, paa sin faders weigne, Knudt Beckesetter, som ere forsuarsman for Borge oc Bækkesæter, oc Søren Raaen, som oc nu er forsuarsman for Synsterud, at forneffnde Sporren oc Land skulle hafue deris uddrift med klæf oc fæ i forneffnde Kroghoft lien til settermarcken, som forsigger, oc følge marcken paa den weestere siide Wandsettervan[det] och weesten Røgge kiennidt, langs at Lang Aaßsen paa westleeden, oc af Langaabaen oc alt i Duße kiern becken och noer i alt Duße kien, oc der westen forre skal Synsterud med de andre Trundrutz gaarder følge med hugst oc haffn oc beede, oc følge i Lougen, oc alle andere fischeuand som der vnderligger, effter sin anpates storlighet, jndtil Syndbofildet, oc i Thuerfiellidbechen, som Thondhofs eiger veed tager, oc der endes deelid for alt Trunrutz bøgd, effter proff och widnißbyrd som aff gamelt hafue weret, end oc schal Søren Raaen, som nu biuger Synsterud, følge til forneffnde Synsterutz æigedeeler, norduest i Lougen, i det yderste aasidt, oc siden sambtligendes meed j Lougen, som forsigger, och schal hand oc hafue it fuld seetterbeede med baade hugst oc hafn, weed en beck som rinder neder med en seetter vnderligende Stoerlj oc Lougerlj, som halle til samme ødegardar, oc som de nørderst ødegarde i Trundrutd schulle hafue deres hiembhauge.

Thil wittnißbiurd at wj ofuwerendes hoes ware, saage oc hørde samme deris contract oc forliggelse, ded widne wj med wore zigneter her vnder trøckendeß, och beedere stadfeestning, at saa v-ryggelig holdes schal, for forneffnde eigenings mend, som erer nu forsuarß mend for samme eige deller, trøcker Tore Krauig oc Søren Raaenn deris zigneter hoes vorre signetter, dißligste Tomiß Borge, Gulbrand Sporren oc Knudt Bækkesetter, som stadfeestede sin søns ord, enn huer sit setuanlige mercke her underschreffuit, fordj de icke sielfue ære besejlinß meend. Actum, anno, die et loco vt supra.

12. juni 1594

Tråen tingstue i Rollag

Olav Bjørge, Tarald Fekjan, Asle Ulstad, Olav Moen, Bjørn Fulsås og Hellig Rud, lagrettemenn i Rollag sogn i Numedal, kunngjør at de i nærvær av Pål Kristensson, fogd over Brunla og Numedal len, og Knut Sevatsson, lensmann i Rollag, og tingalmuen, hadde hørt at Jens Gunnulvsson hadde trådt fram og spurt om noen visste om eiendomsretten til Toen-gårdene i Rollag noen gang hadde vært omtvistet. De og øvrige tilstedeværende hadde svart at de aldri hadde hørt om noe slikt.

NRA-KA 12.06. 1594 (p), innlånt 29.04. 1952 ved Hr.adv. Gustav Heber, Oslo, eier: Torstein Tveiten, Veggli. Seks segl på bretten, tildels tydelige, nr 2 med TH i. Jfr. ca 1590, 20.06. 1603, 07.11. 1603, 04.06. 1604, 15.09. 1623, 14.03. 1643 og 16.03. 1643.

Wij effteschreffne Oluff Børgen, Tarall Fechien, Asle Wlstadt, Oluff Moo, Biørn Fulsaaß och Helleck Rudt, laugrettis mend y Rollags sogen y Numedall, kiendiis och gjøre alle witterlig med thethe wort obne breff, att wij tend 12 junij anno 1594 waare paa Traaen rethe almindelig ting stuffue y forneffnde Rollags sogen, offue'ruerindis erlig mend [P]ouell Christensøn, kong. mays. fougidt offuer Brunlag læn och Numedall, Knud Seuatzsøn, kon. mays lensmand y forneffnde Rollags sogen, sampt menige laugrette, med menig ting almuge, som her sameßtedtz thend dag ting søgthe, waar skickitt for oß Jens Gundulffsøn paa Wambre her y forneffnde Rollags sogen, och y god liud forßpurde sig om naagen haffuer affuisth eller haffuer hørre for thenom sige att om Thoun gaardene som liger y same sogen, att schulle [n]aagen \thid/ veridt amagede, att wij da paa Gudtz och rettferdighedtz wegne wille tillstaa huis oß ter om witterligt ær, ther till suarede menige almuge och vij.med thenom, att aldrig naagen haffuer affusth eller haffuer høre sige att samme Toun gaardene haffuer naagen tidt verit amagede, til widnißbyr vnder wore segnetter actum ut supra

20. september 1594

Kravik i Nore

Tore Steinarsson på Kravik i Nore byttet gods med Hellig Kjetilsson på Lande i Flesberg, odel for odel. Hellig fikk halve Fossan i Rollag, på 2 mb regnet som 6 kyrlag i hvert mb, og halvparten i de to ødegårdene Brattås og Bakkerud (i Flesberg), som brukes under Fossaan. Tore fikk halve Haustveit i Nore, på 1 ½ mb regnet som 6 kyrlag i hvert mb, og ½ mb i Groven i Åsbøgrenda i Nore, regnet som 4 kyrlag, og 4 rd attpå fordi han fikk eierpartene sine i to gårder.

Ref. i dom av 04.02. 1622, s.d. Jfr. 01.06. 1560, og før 14.06. 1622.

14. oktober 1594

Brekke i Gransherad

Referat av et skiftebrev mellom Olav Ulvsson og Sigurd Torgrimsson, der Anund Torkjellsson hadde bekreftet at farbroren hans, Olav Haraldsson, var eldste bror.

Telemark, Øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1668 (nr 4) fol. 12b, ting på Brekke i Gransherad 05.04. 1668. Jfr 1606

(...) schifftebreff jmellem Olluff Olfrßen och Zigurd Torgrimbsßen for dennem hafuer Anund Torkildsøn bestaet at hans faderbroder Olluff Haraldßen hand vahr eldste broder, dateritt Bræcke den 14 october 1594

19. oktober 1594

Seljord kirke

Jens Jacobsson, prest i Hjartdal og prost i Telemark, kvitterer Berulv Grave for regnskapene for halve Seljord kirkes inntekter for årene 1592, 1593 og 1594. Regnskapene er revidert og funnet i orden, og Berulv blir ikke skyldig kirken noe.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 249 (9), 19.10. 1594. Ett segl på bretten. Bak påskrift om at det er Berulv Graves kvittering.

Kendis jeg Jens Jacobsøn Guds ords thiener i Hierdall och proust i Tellemarck for alle i thette mit obne breff och egen haandschrift at ieg var ved Sjllegiord hoffuet kircke dend 10 octobris anno 94, vdj sogne prestens her Lauers Hanbøns, och flere dannemendz neruerelse. Tog jeg thaa Berulff Graffue hans regnshab for Syllegiordz kierches halffue rente hand haffuer opborit disße iij nest forgangen aar som var anno 92, 93, 94. Lignet jeg thaa, och lagde hans vdgifft vmod hans integt som vj laurettis mendt vorderit at vore lofflige och ret som bleff beuist med breff och seel, saa hand bliffuer kiercken inthet skiølligt som hans regnskab formell, huor for jeg giffuer forneffnde Bierulff och hans arffuing aldelis quit och fri for samme vmbutz bode for mig och alle andre effterkommende prouster och kierchens befallings mendt. Ath saa er i sandhed trøcher ieg mit zignet neden vnder thette breff schreffuet aar och dag som formeldet er.

Bakpå med samme hånd: Bierulff Graffues kierche quit.

Med nyere hånd: No 186

1594

Tveito i Hovin (?)

Referat av et skiftebrev etter Ulv Tveito og kona: Asle fikk 1 mb i hjemmefølge og 3 kyrlag i arv i Tveito, Tord fikk 1 mb i hjemmefølge og 3 kyrlag i arv i Tveito, Einar fikk 1 mb i hjemmefølge og 2 kyrlag i Tveito og 1 kyrlag i Dommerud, resten av Dommerud fikk han også i arv, Bergit fikk 1 mb i Tveito i hjemmefølge, Marit fikk 1 mb i Tveito i hjemmefølge, Helga fikk ødegården Åsen, regnet for 1 mb, Kjetil fikk 1 mb i hjemmefølge og 4 kyrlag i arv i Urdalen fordi han har ryddet opp gården, Årstein fikk 2 mb i Bokko (d.e. den parten som senere ble til gården Apalen i Austbygda) i arv og hjemmefølge. Søstrene fikk dertil på sin part ødegården Rongsjorden i Tessungdalen. Asle skal ha hoved-bølet, Einar skal ha Tveito nordre, og Ås skal brukes under gården fordi det er nødvendig.

Telemark, Øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1673 (nr 8) fol. 36b, ting på Tveito i Hovin 10.06. 1673. Jfr. 24.06. 1563, 11.11. 1588, 1603, 1605, 16.01. 1610

(...) Ulfr Tuettens børn hafuer bytt epter fader og moder saaledis: Asle fick itt markeboel i hiemenfygge och 3 kiørlag udj arff i Tuetten, Tord itt markeboel heimenfygge och 3 kiørlag i arff der samested, Eener itt markeboel

i heimmenfygge, 2 kiørlag i arff i Tuetten och itt kiørlag udj Dommerud, huad meere er udj Dommerud fich hand och i arff, Birgitt fich it markeboel i Tuetten heimmenfølge, Margitt itt markeboel heimmenfygge i Tuetten, Helge fich j ødegaard heder Aaß for itt markeboel, Kittel fich i Uhrdallen itt markeboel heimmenfygge och 4 kiørlag i arff, for hand kom gaarden til mackitt, Aarsten fich Bake 2 markeboel i arff och heimmenfygge, fich søstrene forneffnde en ødegaard heder Rødulffzjord, ligger udj Tesbingdallen i arff, Aßle wiger til hoffuittbøhlitt, och Ener schall haffue Nordtuetten, Aaß schal brugis til gaarden, thj der er iche raad til, dermed wahr forliggt och byttesatt vnder 2 mændz zignætter (1594).

27. januar 1595

Haugan i Hjørtald

Nils Olavsson, prest i Hjørtald, Andor Lonar, lensmann, og lagrettemennene Tore Nordbø, Olav Mosebø, Audun Vesterdal og Niri Hovde, kunngjør at de overvar skifte av det faste gods mellom Egelev, enke etter Olav Gregarsson, og barna deres: Gunhild Olavsdotter, g.m. Torbjørn Oppsund, Helga Olavsdotter, g.m. Dyre Sveinsson, Gyrid Olavsdotter, g.m. Gunnar Åsmundsson, Gro Olavsdotter, Åsne Olavsdotter, Ingeborg Olavsdotter og Gregard Olavsson. For de ugifte barna møtte Kjetil Nisi som verge. Barna fikk først parter i Tjønn i Tuddal som hjemme-følgeods, og så ble det andre godset utloddet.

Egelev fikk på sin part 4 t i Haugan, 7 t i Håve (nedre), og 2 t 3 ½ m i Mork (søndre), begge i Lisleherad. Gregar fikk ½ t i Tjønn og 4 t i Haugan, Gunhild fikk ½ t i Tjønn, 1 ½ t i Djupedal i Hjørtald, ½ t i Haugan og en "mannslut" i Mannås (i Vinje), den siste hadde faren hatt i pant for 4 rd. Helga fikk ialt 1 t i Tjønn og 1 ½ t i Tveiten (søndre, gn 45) i Heddal. Gyrid fikk ½ t i Tjønn, 1 ½ t i Midgarden i Hovin og ½ t i Rollag (øvre) i Mæl, begge på Tinn. Gro fikk ½ t i Tjønn, 1 t i Tovsrud i Heddal, 4 m i Berge (østre, i Mæl) på Tinn, og ½ t i Åsen under Folserås (i Gransherad), som var kommet fra Egelevs gods, og hadde ligget til Håve i Lisleherad. Åse og Ingeborg fikk tilsammen 2 t i Bøen søndre i Gransherad, 1 t i To, 1 t i Åbø og 1 m i Hegstveit i Gvammen, alle i Hjørtald, for-uten hver sin ½ t i Tjønn. Sorenskriver Mats Hansson bekrefter riktigheten av skiftet.

NRA ds (p) (bispearkivet), 27.01. 1595. Syv selg på bretten, nr 2 og 5 blinde. Jfr. 07.01. 1586, 24.04. 1588, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 11.10. 1606, ca 1614.

Wij epterscreffne her Niels Oluffsß Gudz ordz thiener till Hierdals prestegield, Andor Loune Kon. Mÿs. lensmand, Thore Norbø, Oluff Mosbø, Ound Westendall oc Niri Hoffde Eedesuorne Laugrette mend, kiendis oc giøre witterligt for Alle met thete vort obne breff, adt aar eptter Gudz byrd 1595 mandagen nest effter Stj Pouls dag waare wij paa Hoffuen ij forneffnde Hierdall offuer ett wennligtt byttelag forsamllede emellom Eÿele sallig Oluff Gregarsßs effterleffuerske paa thend ene, oc hindis børn paa thend anden siide, Om huis faste godz som thennom paa huer siin lod kunde met rette oc arffueligen tilkommer effter forneffnde Ellis sallige mand oc theris forneffnde børns sallig fader Oluff Gregarsß. Tha for the første bleff for oss tilkiende giiffuid oc beuist huor møgid adt for-neffnde sallig Oluff Gregarsßs oc Eÿllis børn som giffte er haffuer faaed wdj hiemmenfølge. Først fick Torbiørn Wp-sunde met siin hustrue Gunild Oluffsdaatter -j- tnr. skyld ÿ Thiønn ÿ Tuffdall. Jtem fick Dÿre Suendsß met siin hustrue Helge Oluffsdaatter -j- tnr. skyld ij forneffnde Thiønn. Jtem fick Gunder Aasmundsß me siin hustru Jurid Oluffsdaatter -j- tnr skyld ij Thiønn. Ther emod finge ocsaa the andre sÿskene som wgiffte er huer siin lod emod forneffnde hiemmenfølge, som er thiße eptterscreffne: Gro Oluffsdaatter -j- tnr skyld ij Thiønn, Aasne Oluffsdaatter -j- tnr skyld ij Thiønn, Ingeborig Oluffsdaatter -j- tnr. skyld ij Thiønn, oc Gregard Oluffsß -j- tnr. skyld ij Thiønn. Thernest bytted wij the andre (s. 2) godz thennom emellom som thennom wdj saa maade eptter lougen oc Arffueligen tilfald, tha for tet første fick forneffnde Eÿlle paa siin helning iiij tnr. skyld ij forneffnde Hoffuen ij Hierdall, vij tnr. skyld ij Hoff ij Littleherrid, ij tnr. oc iii-j- melle ij Mork ij Littleherrid. Ther emod luttete forneffnde Oluff Gregarsßs oc Eÿllis børn paa theris arffuelod oc byttelag først Gregard Oluffsß iiij tnr. skyld ij forneffnde Hoffuen. Gunild Oluffsdaatter i-j- tnr. ij Dybedall, oc -j- tnr. i Hoffuen, oc enn mandzludtt ij Moneraass, som forneffnde Oluff Hoffuen haffde ij pantt for iiij dlr. Jtem Helge Oluffsdaatter i-j- tnr. skyld ij Tued ij Hitterdall, oc -j- tnr. ij Thiøn ij Tuffdall. Jtem Jurid Oluffsdaatter i-j- tnr. ij Midgaarden ij Hoffuenbøgd aa Tindzdall, og -j- tnr. ij Rødlag ij Westfiordenn aa Tindzdall. Gro Oluffsdaatter en tnr. ij Touffsrud ij Hitterdal, iiij meller ij Berge paa Tindzdall, oc -j- tnr. ij Aaszenn vdj Folseraas ij Littleherrid, som er falden fraa forneffnde Eÿllis godz, oc haffuer ligged wnder Hoff ij Littleherrid. Jtem Aase oc Ingeborig Oluffsdøttre finge paa theris byttelag bode tilhobe ij tnr. skyld ij syndeste gaarden ij Bøenn i Grannisherrid, een tnr. ij Touff ij Hierdall, oc j tnr. ij Aabø ibid., oc j melle ij Hegstuetten liggendis ij Huammen ij forneffnde Hierdals prestegield. Thette forneffnde godz bytted wij forneffnde vj mend thennom emellom, saa som oss siunttis rettist oc (s. 3) louligst adt kunde werre, oc ther paa rørtte ocsaa forneffnde Eÿlle met hindis børn oc maauger, oc Keill Neszj som vor the forneffnde Oluff Gregarsßs børns som endnu wgiffte er theris rette oc loulig fostander huer ander theris hender adt forneffnde byttlag fast oc wrÿggeligen holdis skall wdj alle maade lige som forskreffuitt staar. Tiill sandinge her om haffuer wij met forneffnde Ketill Neszj laditt trycke wore be-seglinger her neden for. Datum vtt sup.

Thte forneffnde byttelag rett adt were bekiender jeg Matz Hansß suoren landz schriffuer met miitt signett her for unttter(?).

28. januar 1595

Oslo

Tjostolv Bårdsson til Blegen, lagmann i Oslo, kunngjør en dom felt under med-virkning av Aksel Gyldenstjerne til Lyngbygård, stattholder i Norge og høveds-mann på Akershus, Peder Thott til Boltinggård, høvedsmann på Bergenhus, Alex-ander Durham til Høygård, befalingsmann over Marker og Idd len, Karl Bryske til Margård, befalingsmann over Verne kloster len, Peder Hansson til Bjertnes, lag-mann i Steigen, Bild Olsson til Korsbøl, lagmann på Oppland, og lagmennene Peder Kristensson på Agder, Kosmus Arildsson i Fredriksstad, Jørgen Larsson i Tønsberg, Pål Helgesson i Bergen, og Morten Nilsson i Stavanger. Helge Jons-son på Buøya i Flå sogn i Hallingdal hadde stevnet Sigurd Bjørnsson på Gulsvik i Nes sogn for åsetet på Buøya, og opplyste at han eide $\frac{3}{4}$ av gården, mens Sigurd bare eide $\frac{1}{4}$. Sigurd ville ikke la Helge bruke hans part, men ville bruke den under gården sin, Gulsvik nedre. Sigurd bekreftet eierforholdene, men opplyste at det bare var halvparten som Helge hadde arvet, den siste fjerdeparten hadde han kjøpt av ei annen brorgrein. Han mente forøvrig at Buøya burde vært brukt med en halvpart hver på Gulsvik øvre og nedre, da det ellers ville være vanskelig å greie seg på Gulsvik-gårdene. Sigurd avsluttet med å be om en vurdering av seks mann om det ikke forholdt seg som han mente. Saken ble tatt opp til doms, og lag-mannen dømte at Sigurd skulle beholde sin fjerdepart som har var rettmessige eier av, og så skulle seks lagrettemenn se på forholdene og vurdere hvorvidt Gulsvik kunne drives uten tilgang på Buøya.

NRA ds (p) 28.01. 1595. Spor etter vokssegl i rødt under. På omslaget notert "Fra lensmand Gulsvik 1851". Jfr 15.01. 1598, 30.09. 1605, 13.01. 1612, 30.09. 1615, 20.04. 1630, 16.06. 1631 og 14.12. 1633.

Jegh Thiøstell Baardßønn thill Blegen, laugmand y Oslo, gjør alle vitter ligt att anno 1595, thend 2 sogne ephther St. Pueli domues dagh her paa raadstuf-fuen offuerverendis erlig och velbiurdige mandt Axell Gýldenstjerne thill Lÿngbygaardt, statt holder offuer Norrige och høffuidzmandt paa Aggershuß, Peder Thott thill Bolinggaardt, høffuidzmandt paa Berge hußs, Engthin Durhem thill Høygsgaardt, bafalings mandt offuer Marcker och Idd, Karl Brÿske thill Margaadrt, bafalningsmandt offuer Verne kloster leenn, Peder Hanßen thill Biertneß, laugmand paa Steig, Bild Olßen thill Korßbøll, laug mand y Oplanden, saa och erlige och velagte mendt Peder Christensson aff Augde, Cosmus Arildßøn aff Frederich stadt, Jørgen Lauridsøn aff Thons-bergh, Poull Hielließøn aff Bergen, Morthen Nielßen aff Staffvanger laug-mand, borgermester och raadmandt her sammestedz, eat skicket Helge Joenßøn boendis paa Bøøen y Flaa sogen y Helling dall paa thendt enne och haffde her vdj rette steffnedt och thill tallit Sigurdt Biørnßøn paa Gulsvig i Neßs sogen ther sammestedz paa thendt anden side, for aasedit paa forneffnde Bøøen, och berette forneffnde Helge att handt er eygendis vdj forneffnde Bvøen thre parthen, och forneffnde Sigurdt icke vden thend fierde part, hanndt icke vill hannem ephther ladt att maatte bruge thill sinn thredie partt, men thendt att ville bruge vnder nedre Gulsuigh, som handt mene medt vret, och be-gierende nu der fore att maa ther veder faris huis loug och rett er. Der thill suaredee forneffnde Sigurdt och bekiende well forneffnde thre parten vdj Bvøen att thill komme forneffnde Hellie, dog icke at vere hannum vdj arff thill falden, andenn the thou parthen och handt den thredig part att haffue (s 2) sig thill kiøbt aff enn anden broder legh som och borde att ligge thill forneffnde nedre Gulßuigh, dog samme ødegaard burde medt rette att ligge och bruggis vnder øffre och nedre Gulßuigh gaarder huer halff part, och samme gaardt icke vell kunde besiddis och brugis vden forneffnde ødegaard Bvøen, som er der thill the beste lunder, baade medt skouff och fiskerij och anden thilligelße, begierende ther fore att thendt sagh maa ther for sex vuillige mendt thill ßandt forfaring jndkommer, paa thedt handt y sin maade icke paa sin gaardt Gulß-uigh skulle lide skade och affbreck, medt flere ordt thennem der om emellom forløbe. Then epter thill tall, giensuar och thendt sags leylighedt, bleff ther fore nu medt forneffnde bunde mendz och dannemendz raadt och samtÿcke her saa for rette aff sagt, att forneffnde Sigurdt bør frelße ligen att fylge sin fierde part vdj samme ødegaardt Bvøen effther sin breff och adkomst, och thendt sagh bør hiem komme for sex vuillge \laugrettis/mendt, som Kong. Maitt. fougir ther samestedz skal therom thill neffne, och the vere forplictig nu y waren først komendis, naar jorden er baar, sig paa same eyendom att for-samble och thendt besigthe, grandske och forfare om forneffnde Gulßuigh gaarden kunde foruden samme ødegaardt besiddis, och om thedt kunde ther fraa thagis gaarderne vden skade och forderffue, och huis the y saa maade grand-skendis och for rette affsigendis vorde at the thedt giffue fraa siig bebreffuit ephther som the ville att suare och vere bekiendt. Thill vidnißbyrdt mit signette her vnder thrÿcke datum vu supra.

På s 3 med samtidig hånd:
Hellie Jonßønn aff Hallingedall

3. april 1595

Bratsberg

Kristen Pedersson kvitterer for 4 deger 4 skinn (d.e. 44 skinn) biskop- og olufs-skatt av Seljord for 1593 og 1594 mottatt fra Berulv Grave, kirkeverge i Seljord.
UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 251 (9), 03.04. 1595.

Anno 95 then 3 dag aprilis anamitt vdaff Beruldt Graffuer kirckeuegj vdj Sillegiordtz sogen bischop och olluff skatt aff forneffnde Sillegiordt som er in summa iiij deger iiij skindt, huilche er beregnedit att vdgiffuis jfra anno 93 och thil anno 94. Actum Bradtzberig vt supra

13. april 1595

Christen Pedersonn mp
Falkensten (i Borre)

Olav Dyresson på Gravdal, lagrettemann i Sandsvær, kunngjør at han har gjort et jordebytte med Nils Paulsson, sogneprest i Sandsvær på vegne av Efteløt preste-bol, og med samtykke av Aksel Gyldenstjerne til Lynnbby, stattholder i Norge og høvedsmann på Akershus. Hr. Nils fikk på prestebolets vegne gården Gran søndre i Efteløt, med årlig landskyld ½ (skip)pund korn, mens Olav fikk igjen Øde Tuft i Tuft sogn, av skyld ¼ (skip)pund salt, som før hadde ligget til Efteløt prestebol. Beseglet av Olav selv, Fredrik Lange til Søvde, høvedsmann over Tønsberg len, Jørgen Larsson, lagmann i Tønsberg, og Nils Larsson, borgermester i Tønsberg. NRA ds (p) 13.04. 1595. Fire tydelige segl under brevet, Olav Dyressons med O.D. i og ei femtagget stjerne på et skjold. Jfr. 25.04. 1595 og 17.04. 1602.

Jeg Oluff Dyrursenn paa Grafvall, eedsuoren laugrettis mandtt i Sanndzuerdtt kiendis och gjørre witterligt for alle y dette mitt obne bref, att ieg hafuer giortt ett wennligt jordebytte medtt hederlige och wellærdtt mandtt her Niels Pouilsenn, sogneprest i Sandzuerdtt paa Effterløtts presteboells wegne, och medtt erllige och welbiurdige mandtt Axell Gyllenstjerne till Lønnbbye, Kong. Maÿs. for ordnedtt stattholder wdi Norge och høffuidtzmand paa Aggershus beuilligen och samtøchtt, vdi saa maade att forneffnde hr. Niels skall haffue af mig till Effterløtzt presteboell enn opbygt gaardtt kalldis søndre Grann, ligendis y Effterlødt soginn, som aarligen skylder itt half pund korn, medtt lutum och lundum jnden gaardtz och vden, som nu tilliger och af arildtz thidtt till legidtt hafuer, jndthidtt vnder taginn wdj nogen maade j huadt somhelst ditt erre eller neffnis kannndtt fraa mig och mine sande effterkommendis arffuinger och vnder forneffnde Effterløtzt presteboell till euerdelige eie frelst och hiem-holltt for huer manndtz tiltalle som der paa talle kandtt. Och ther emodtt skall ieg haffue en ødegaardtt kalldis Øde Tuft ligendis i Thufft sogenn som aarligen skylder en fieringe salltt, legindis till Effterlødt presteboell, medtt luttum och lundum, jndengaardtz och vden, frelst och hiemholltt for huer mandtz thiltalle i alle maader, som nu tilliger och af arildtz thidtt til ligidtt hafuer, jndthedtt vnder tagenn vdi nogen maade. Och thersom saa skede dett Gud forbiude, att forneffnde sønder Gran blifuer forneffnde presteboell af wunditt medtt kircke love, landtz (s 2) loue, heller nogen nye paafund y nogen retter gang i huadsomhelst rettergang ditt erre eller werre kannndtt, daa bepligter ieg mig eller mine sande arffuinge saa godtt en gaardtt midtt eygen-dom och skyldtt att vederlegge forneffnde presteboell jnndin sex vgger dag der nest epther. Att vdi sandhedtt erre och vbrødeligen holdis skall, thrøcker ieg mitt signett neden for dette mitt obne breff och kierligen tilber erllige och velbiurdige mand Friderick Langhe till Siufde och høffuidtzmandtt offuer Thensberigh lehn, och erllige och vellagte mand Jørgenn Lauritzønn laug-mandtt y Tensberig, och Niels Lafuertzønn borgermester ibid. till vidnisbyrdtt att besegle medtt migh. Actum Falckensteen den 13 aprilis anno 1595.

25. april 1595

Efteløt prestegård

Peder Lindtvedt, underlensmann og lagrettemann i Sandsvær, og Arne Vettestad og Peder Evju, lagrettemenn samme sted, kunngjør at de overvar et forlik mellom Nils Paulsson, sogneprest i Sandsvær, og Olav Tordsson og kona hans, Karin Mads-datter. De hadde en tid leiet en av prestebolets ødegårder, Gran nordre, men nå greide de ikke å svare åbot og landskyld lenger pga. fattigdom og sykdom. Hr. Nils spurte da om de ville fraflytte gården frivillig, og det ville de forutsatt at de fikk bo på gorden året ut og i tillegg få ei halv tønne korn. Dette gikk hr. Nils med på, og Olav og Karin lovet på sin side aldri å reise sak om dette igjen. Hr. Nils spurte så Karins eldste sønn Jesper Kristoffersson om overdragelsen skjedde med hans samtykke. Jesper svarte at moren måtte råde for sitt som hun ville. Hr. Nils hadde så forsikret Olav og Karin at om de ikke ville fraflytte gården frivillig, ville han aldri prøve å presse dem ut, men de hadde bekreftet at de flyttet frivillig. Hr. Nils hadde så gitt Karin 4 alen rødt engelsk (klede), verd en rd pr. alen, og så etterga han dem for Guds og barnas skyld seks års åbot. Undertegnet av Olav med bumerket sitt og de andre tre med sine signetter. NRA ds (p) 25.04. 1595. Ett bumerke og tre tildels tydelige segl under, nr to med A.R. i. Kfr. 13.04. 1595 og 17.04. 1602.

Vy epherschreffne Peder Lindtued wnder lennsmann och laugrettis mand vdi Sandsuerdt, Arne Wettestad och Peder Effuie eidsuorne laugrette mend her sammestedt, kiendis och gjør witterligt for alle y thette wort obne

breff, att wý waar paa Eptheløtt thenn 25 aprilis anno dmj. 1595 offuer enn wennligt contract och forligelße jmellem her Niels Poulssenn sogne prest ý Sandsuerdt och Olluf Thordßenn och Karine Mathßdaatter forneffnde Olluffs egte quinde, huilcke paa noegn tiid langh haffuer besiditt enn aff prestebolens ødegaarde kallis nordre Gran och beklagede siig att di for theris armod och fattigdoms skýld disligiste for theris siugdum och kranckhedtts skýld jcke lenger kunde beside samme ødegaard och gjøre ther aabodt och landskýld aff, huorfor her Niels tilspurte denom samme tid, om di wille offuer giffue samme ødegaard med theris guode och frij wilge, huortill bode forneffnde Olluff och hanns quinde Karine suarede och sagde, att di weluilligen och giernne wille offuer-giffue samme ødegaardt, dog med saadan wilckor, att di maatte side ther vdi huße och aldmiße vdi ditte aar, haffuer der enn halff tønne seedt och jnthitt miere huerckenn ager eller eng, daa ragte forneffnde Oluff och Karine her Niels theris hender och bliffue wennlig och welforligte paa begge sider wdi saa maade, att forneffnde Olluff och hanns quinde Karine weluilligen oplod samme ødegaardt Grann for her Niels, dog att di skulle siide ther ý huße och faar der enn halff tønne kornn ý thette aar, och jnthitt miere heller lenger, huerckenn ager heller yngermiere epher thenne dag skulle begiere samme ødegaardt, ancke heller wdi nogen maade klage ther paa, menn weluilligen oplade denn. Hørde och saage wý och samme tiid, att her Niels thilspurte Jesper Christophersen forneffnde Karins elste sønn, om dett waar medt hanns wilge och samtýcke, att forneffnde hanns moder skulle offuergiffue samme ødegaard, huor til hannd suarede och sagde, att hun maatte det sielff raade for, huad hun ther wdi (s 2) wille gjøre, och hørde wý att forneffnde her Niels end nu tilspurde og sagde til forneffnde Olluff och Karine, att der som di jcke wille offuergiffue samme ødegaardt med theris guode frij wilge, daa wille hann dem aldrig begiere, nøde heller tuinge denom der ý fraa, jmod theris vwilge, huor till di endnu suarede och sagde at di weluilligen wille giernne denn offuergiffue, och epherdi att dj weluilligen offuer gaff samme ødegaardt samme ødegaardt [sic!] daa gaff her Niels forneffnde Olluffs quinde Karine fire alne rødt enngelsk, huer alne gott for een daler, kuilcke hand samme thid anthuorditt hende. Der till for Gudz skýld och deris børns skýld till gaff dem sex aars aabodt, och ther med bleff di wenliig och welforligt om samme ødegaardt som forskreffuit staar, och tog forneffnde Olluff och hanns quinde Karine her Niels ý haand och tackede hanom gott for alt dett di haffde besiditt samme ødegaardt. Thill ýdermiere widnißbyurd her om till beder jeg forneffnde Olluff forskreffne mend att besegle ditte mitt breff for mig med mitt eget mercke her neden for, datum ut supra.

På baksida med samtidig hånd: Nørdre Grann vedrørende

2. juni 1595

Tråen i Rollag

Hallvard Nirisson på Mykstu i Veggli kunngjør at han i nærvær av fogd Asser Larsson, lensmann Knut Sevatsson, lagrettemenn og tingalmue har inngått forlik med Hellig Hallvardsson Rud i Uvdal om det jordegodset i Mykstu han kunne ha rett på etter foreldrene sine. Hellig skal herretter eie den parten i Mykstu han har fått dom på at han har rett til, og tilsvarende parter i de ødegårdene som ligger under Mykstu. For dette fikk Hallvard en 2 ½ punds kobberkjele. Stein Olavsson, stefar til Halvors brorbarn, og Hallvard Jonsson, hans brordatters mann, stadfester, og fogd og lensmann medbesegler.
NRA ds? Jfr. 03.06. 1583, 1585, 31.05. 1593, 30.10. 1598, 1580/1600.

Kiendiis jeg Halduord Næredtzsøn paa Møcklestuffue ij Veglij ij Numedall och gjør alle viiterlig med thethe mitt obne breff att ieg ij dag som er thend 2 junij anno 1595 paa Thraaen rethe almindelig ting stadt ij Rollag sogen ij Numedall vdi kong. may. fougediis och lensmandtz neruerlse, sampt menige laugrette med menigge thing almugis ther samestedtz paa hørriig, haffuer giortt en venlig contract och forligelse med Helleck Halduordsøn paa Rudt ij Opdals sogen ij Numedall, om all thend iordegodtz hannom paa sine foreldris vegne kunde till falle ij for:ne Møcklestuffue, effter domens liudilse hand ther paa forhuerrffuidt haffuer, ij saa maade att forneffnde Helleck Halduordsøn skall her effter, hand, hans børn, arffuinge och effter kommere nyde och beholle atalleløusth, och amageløusth for mig, minne arffuinge, børn och effterkom-ere, saa megidt ij forneffnde Møcklestuffue som hans dom indeholder, och thill med en anpart vdi alle the ødegaarde som liger vnder forneffnde Møckle-stuffue, vdi en huer ødegaard sin anpart effter som hand aager ij selffue gaarden Møcklestuffue till, och ther emod gaff hand mig en halff thredie pundtz kober kiethell. Thend same stadfesthe Sten Oluffsøn som er mine brødre børns stiffadær, och Halduord Jonsøn som er min broder daathers mand, till vidtnisbyrd er same contract och forligelse ij alle maade saa hollis skall hengindis och trøckindiis mitt indsegle her vnder, och kierligen tilbedindis Adtzer Lauridtzsøn ting shriffuer, och Knud Seuatzøn lensmand ibid: att henge och thrøcke theris indsegle hous mitt, vnden thethe mitt obne breff, Avtum vt Supra.

1595, uten dag.

Åmli (i Agder)

Tolv Åmli og Gjødulv Askeland, lagrettemenn i Åmli prestegjeld, Gunnar Gjelhus og Orm i Ringhus, lagrettemenn i Vinje sogn, kunngjør at Hallvard Lidvardsson kjøpte gården Gjendyr i Haddelandsgrend (på Rauland, siden gått inn under gården Gardsjord) av Anngjerd Amundsdatter for 22 ½ rd med luter og lunder. Gården ble tilskjøttet Aslak Hallvardsson da det er hans gamle odel, og han skal bruke den, dog med samtykke av Hallvard Lidvardsson.

Hull for fire beseglingsremmer, tre er bevart, ingen segl.

NRA ds (s) udat. 1595. Noe vannskader i nedre høyre fjerdedel av brevet. Kfr. 15.09. 1598.

Vÿ epterscreffne Tolff Vmland oc Giødulff Askeland lagrettis mend y Omlidz pste. gjeld, Gunder Geldhus oc Ovum y Ringhus lagrettis mend y Venie sogen kiendis for alle mett thette vortt obne breff anno 1595, att Haluor Leuorsøn kjøbte aff Anger Omundzdatter en gaard vid naffn Giendøll met egnen for xxxii-j- daler met luttum oc lundum fogill oc fiske inden gaardz oc vden iiij handstuffer emollom fra forneffnde Anger oc hindis arffuinger fød oc vfød, oc vnder Aslack Haluorsøn oc hans arffuinger alle vnnderligende eye, oc er det forneffnde Aslak Haluorsøns rette gamell odell oc skulle nyde oc bruge forneffnde Giendøll ligindes y Hadeland grend oc y Vennie prestegjeld, dog mett Haluor Leuor[søns m]inde oc s[amtø]ck, oc haffuer forneffnde Anger opborit forn[effnde] xxxii-j- daler till gode reede oc tacker Haluor Le[uorsøn] for en god betaling oc skall samme køb stande vbrødelig, att saa y sandhed er setter vÿ voris indsegler her vnder, affl. Omlid aar som forsiger.

8. januar 1596

Ringerike

4 lagrettsmend paa Ringerike kundgjøre at de vare tilstæde ved et syskende skifte efter Jon Helgessøn, hvorved Thorsten Larissøn paa sin hustrus vegne erholdt 12 (11 ½?) løbsbol i Hikkedal (Haukedal?) og 1 ½ (2?) sold rente i Bjerke paa Ringerike

Fra ”Uddrag af ældre breve der fra forskjellige kanter er indsendte til Rigsarchivets til gennemgaaelse, I hovedsagelig breve fra Aals prestegjeld)

18. mars 1596

Grekvar nordre, Uvdal

Asser Larsson, tingskriver i Numedal, Hellik Rud, Tore Kravik, Torbjørn Tufto, Anders Bakke, Anders Mykkstu og Olav Røysland, lagrettemenn i Uvdal og Nore sogn, gjør kjent at Knut Olavsson saksøkte Hallvard Grekvar og hans med-arvinger for skiftet etter Olav Torkjellsson. Det ble fremlagt en rekke brev: Først et fra 1530 som meldte at Torkjell Olavsson hadde solgt Svein Oavlsson to kyrlag i Åsen og ødegården Killingøy med Djupså. Så en ordskurd utstedt av Peter Anderssønn, lagmann i Tønsberg, i 1544 som erklærte at Lars og Hallvard Olavssøner hadde arverett etter sin moster Gurun. Likeså ble det fremlagt et brev fra 1569 som meddelte at Olav Hallvardsson hadde betalt en joakimsdaler til Torkjell Sveinsson og Hallvard og Svein Knutssøner for at de kvitterte for 5 kyrlag jord i nordre Grekvar og 6 kyrlag i penger, fordi far til Olav ikke hadde gitt kvittering på handelen. Likeså ble det fremlagt et provsbrev fra 1566 for at Hallvard Eide hadde fått en hest av Asle Sveinungsson som avbetaling på gjeld. Nok et brev fra 1570 vitnet om forlik mellom Torkjell Sveinsson og Olav Hallvardsson slik at Torkjell skulle få tre kyrlag av Olavs halvpart, og beholde ødegården Åsen. Etter dette ble Hallvard Grekvar, på vegne av seg selv og sine medarvinger og med samtykke fra broren Lars Torkjellsson, forlikt med Knut Olavsson, på vegne av seg selv og sine medarvinger og med samtykke av faren Olav Hallvardsson, at Hallvard og hans medarvinger skal ha to kyrlag mere enn Knut og hans medarvinger i nordre Grekvar, og dessuten skal de ha Fauskoseter i Skolledalen og Neseseter. Hallvard skal være åsetemann på Grekvar, og skal nyte Knuts del av søndre Åsen uten avgift det første året. Knut Olavsson og hans medarvinger skal ha to kyrlag mere i søndre Åsen og dessuten Killingøy med seterstøl, og han skal være åsetemann til søndre Åsen. Likeså skal Knut ha rett til å innløse(?) to kyrlag i Bakke på Tinn fra Hallvard slektsgren.

NRA ds (s) 18.03. 1596. Nedre del noe slitt, de siste fire-fem linjene vanskelig lesbare. Hull etter 8 seglreimer.

Wij effterschrefne Adtzer Lauridtzsøn thing schriffuer y Numedall, Helleck Rud, Thore Krauigh, Thorbiørn Toffte, Andersz Backe, Andersz Møckle-stuffue och Oluff Røszeland laugrettis mend y Opdalz och Nore sogner y Numedall kiendis och gjøre alle witterlig med thethe wort obne breff att wij thend 18 martij anno 1596 waare paa Greppehuarff nördre gaarden y Opdalsz sogen wij louglige till kraffde. Kom for osz i rethe Knud Oluffsøn och y rethe tiltalede Haluord Greppehuarff ther samestedtz med sine med arffuinge for itt byttis laug som tømthediisz effter affgagne Oluff Torkilsøn och saa effter steffne breffuensz liudilsze her nu for osz y rethe lagdis och ther housz och fremlagdisz et kiøbe breff datert anno 1530 skreffuit paa pergament wnder tou mendtz hengindisz indsegle wskad y alle maade liudindisz att Torkill Oluffsøn haffde seld Suennd Oluffsøn tou kiørlag y Aaszen och en ødegaard som heder Killingø med Diupsz aae fra Killingø med lutum och lundum med

widere som thed kjøbe breff y sig self jndeholler.

Ther thill och fremlagdisz en laugmandtz ordskur som salige affgangen Peter Anderszøn laugmand y Thunsberge haffde wdgiffuidt paa papir schreffuitt well beseglidt och wskad y alle maade daterit anno 1544 indehollendis y sin beslutning affter thed spørsmaall som da haffuer werridt forspurd att Lauridtz och Halduord Oluffszønir burde att arffue Gudrun therisz moder søster med widere som samme ordskure med førir,

Ther thill och fremlagdiisz itt papirsz breff wnder thou mendtz besegling daterit anno 1569 liudindisz y sin beslutning att Oluff Halduordszøn haffde paa thend thidt wdlagd en jacom daller till Torkill Suendszøn och Halduord och Suend Knudszønir och wnt th[enon] kjøp paa femb kjørlaug iorder y nørdre Greppehuerff [och vj kjørlaug y pendinge1) effter dj forneffnde Oluffs fader till forn haffde forsømmidit och icke thagidt quitandtz breff och ther for nu quitheritt hanom med widere som thed breff med førir.

Disligisthe och fremlagdiisz itt prouffz breff schreffuidt paa papir vnder thre mendtz jndsegle daterit anno 1566 liudindisz y sin beslutning att Halduord Eide haffde oppeborridt en hesth aff Asle Suenungsøn y gielde pendinge med widere som same breff med førir

End och fremlagdisz itt pergamentisz breff wnder thre mendtz hengindisz indsegle daterit anno 1570 jndehollendis att thre mend paa thend thidt haffuer giort Torkill Suendszøn och Oluff Halduordszøn en wenlig forligilsze mellem at Torkill skulle haffue iij kjørlaug som kom paa Oluffsz helning och beholle en ødegaard wed naffn Aaszen med widere som thed breff med fører.

Da ther effter the breff og segill med tiiltalle och giensuar och med flere ord thennom paa baade sider emellum løbe, bleffue the selffue indenbiurdiisz saa om thend sag forligithe forneffnde Halduord Greppehuerff paa sine egne och sine med arffuingisz wegne wdj thend gren hand er aff komen och med hansz brodersz Lauridtz Thorkilszønsz samtøcke och forneffnde Knud Oluffszøn saa well paa sine med arffuingisz wegne som paa sine egne wdj thend gren hand er aff komen och med sin fadersz Oluff Halduordszønsz samtøcke att forneffnde Haluord med sine medarffuinge her effter skall eige och haffue thou kjørlaug miere y nørdre Greppehuerff ligindisz y Opdalsz sognn y Numedal end forneffnde Knud med sine med arffuinge ather till1 med thuende szether som er Fouske sether y Skolledallen till somer bede och Nesze sether till hiten setter med bede hougsth och haffn fiske och følge lut[er] och lunder inden gaardtz och wden som till liger och ligitt haffuer aff arilsz thidt inthid wden tagidt y naagen maade paa thed hand her effter skall werre aaszethe mand y forneffnde nørdre Greppehuerff [saa meget hand aager [...] mest2), end skall och forneffnde Halduord haffue saa megen part y søndre Aaszen wden børde thed førsthe aarmaall her nesth effter som Knud till komir end och ther med skall forneffnde Knud Oluffszøn med sine med arffuinge eige och haffue thou kjørlaug miere y søndre Aaszen ligindisz ther samstedtz och ther till med Killingøe och sether støffuell bede hougsth och haffn fiske och følge luther och lunder inden gaardtz och vden [s]om till liger och ligedt haffuer arildtz tidt iin thedt wden tagidt y naagen maade paa thed hand och her effter skall were aaszethe mand y søndre Aaszen q end och disligisthe skall och forneffnde Knud maa haffue fulmagt at paa tale och ind[vinde]) thou kjørla[ugh] y Backe ligi[ndis] paa Thind sig thill eigendis aff Halduordz gren [och] skall och forneffnde Knud med sine medarffuinge y thend gren hand er aff komen her effter were quit och krauiszløse aff forneffnde Halduord med sine med arffuinge y thend gren hand er aff komen for alle huisz pendinge och giell Aaszen [.....] rachte the handum samen och bleffue saa forligithe wdi alle maade om all yhend bythis laug som tømthedisz effther Oluff Torkilszøn och [.....] contract och forligilsze saa wrogelig hollisz [schall wenligen tilbeder] till wid[nisbiurd] sitt indsigle.

1) Fra [tilskrevet over linja.

2) Fra [tilskrevet over linja.

26. mars 1596

Skien

Arne Olavsson på Borge i Gjerpen og Hallvard Gunvaldsson på Tangvald i Bamle kunngjør et makeskifte: Hallvard skal eie 3 h i Ris, som er rette odel til Arnes kone Anne Amundsdotter, etter hennes eget samtykke. Til gjengjeld skal Arne og Anne eie 4 ½ h i Asdal øvre i Bamle med samme rett som Hallvard arvet den, da Ris grenser til Hallvards gård Tangvald og er følgelig lettere å bruke. Hallvard avstår videre all den rett han måtte ha til Rollag på Tinn, som Arne har løst inn. Peter Jensson og Peter Håkonsson, borgermestre i Skien, og Lars Åsmundsson, Adam Skoe, Engel Jensson og Lars Hansson, rådmenn samme sted, medbesegler.

NRA ds (s) Deichmann nr 301 26.03 1596. Reimer til åtte segl. Jfr. 05.06. 1590.

Kendis wij epherschreffne Arne Oluffszøn boendis paa Borge wdj Gierpen sogen och Halduor Gundualdszøn boender paa Tanguald wdj Bamble och gjørre witterligt for alle vj thette wort breff, att haffue giort it fuldkomelige bytte och mageskiffte med huerandred vj saa maade som ephersfølger: Att for-neffnde Halduord och hans arffuinge skall her ephers frelseligen nyde, bruge och beholde three hudeskylld vj en gaard Riib ligendis vj Bamble som er min kierre høstruis Anne Ammuns daathers rette och sannde odall, huilken hund sielffuer forneffnde Halduor sambtøgt haffuer vj godemends neruerelße fra oß och woris arffuinge med aldt

hues ther tilleger eller thillegit haffuer, thet werre sig huad det er heller nefnis kand indted vnder tagennis i nogen maade, hermod skall forneffnde Arne forneffnde hanns hostru och begge theris arffuinge for it fuldt wederlaug nyde bruge och beholde halffembte hudeskyld vdi øffre Aßdall ligendis i forneffnde [Asd1) Bamble aff slig aarsage ephther, vdi samme forneffnde gaar Riib liger, forneffnde Halduord gandzke belegeligenm och steen (?) ophil forneffnde gaard Tanguald, dog ephther slig leglighed och vilkor som forneffnde Halduord samme halffembte huder siellfr paa sit byte och arff hafuer annamed. Men ther som saa skeer att paa forneffnde godzs och forneffnde byte her ephther kand komme nogen paa thalle eller blifue med Norgis loug omkast, tha skulle wy forneffnde Arne och forneffnde Halduord eller woris arffuinge forschafe hinanden gott belegelige godtz igien jnden tollf monederz dernest ephther saa thet skall verre skadesløb paa buode sider, vdi alle maade, dertil med haffuer ieg forneffnde Halduord for forneffnde Arne goduiligen afstaait hues rettighed mig kunde thilkomme med odels løben i en gaard kaldis Rolaug som liger i Tindz dall huilken gaard forneffnde Arne haffuer indløst, som hann sig och sine arffuinge thill gode skall nyde och beholde saa vit mig kunde thilkomme vdi alle maade, att saa i sandhed er och vbrødeligen holdis skall hafuer wy ladet henge woris zignette her nedden fra och venligen thilbeditt erlige velacte och forstandige mend Peter Jenßøn och Peter Haagenß borgermester i Skien, Lauritz Aasmußøn, Adam Skoe, Engel Jenßøn och Lauritz Hanßøn, raadmend ther sammestetz thette breff thill it vidnisbyrd med oß att forsegle. Datum Skeen thend 26 martÿ Ao 1596.

1) Fra [overstrøket.

2. mai 1596

Atrå prestegård, Tinn

Hans Jørgensson, prest på Tinn, og Torstein Gjermundsson og Asle Hallvardsson, lagrettemenn samme sted, kunngjør at de så Nils Olavsson gi 4 rd, ei t korn og ei børse verd 4 rd til sin farbror Lidvard Tordsson, for retten til å løse inn 6 ½ kyrslag gods i Lisland i Atrå som de begge har odel til, fra Mons Hansson, som har det i pant for 7 rd.

NRA ds (s), Schønnings bo. Spor etter tre seglremmer.

Kiendis vij effterschreffne Hans Jørnsß prest paa Tind, Tostend Gier[mundß1) och Asle Halffuersøn sorne lagrettis mend ther sammest, [och giøre2) for alle witterligt att vij haffuer hørtt deris ord och seet de[ris hander3) band Niils Olson och Leuord Torsøn, ta frelsde [forneffnde 4) Niils Olsøn forneffnde siin fader broder vi-j- kørlag ij Lileland som ligger paa Tind ij Atraad sogen, fast oc hiemholt for huer mand, for iiij daller en td korn oc en bøsse god for iiij daller, disse penngge gaff Niels forneffnde Leuord paa thett hand motte faa loff att løse samme godz igend aff Mogens Hansønd, huilkitt hand haffuer ij pant for vij daller, oc er samme godz beggis deris odell som Leuor haffuer soltt fra sig och sine arffuinger oc vnder Nils Olson och hans arffuinger till euerdelige eye mett alle lunder som ther tilligger och ligget haffuer af arild tid, att saa y sandhed er henger vij vore jndzigler nede vnder thette breff som shriffuit er ij Atraad prestegaard, domino justitiate ano 1596.

I øverste venstre hjørne er 8-10 bokstaver utydelige i de fire første linjene: 1) Fra [antatt tekst, 2)-4) sannsynlig tekst.

10. juni 1596

Berge i Mæl på Tinn

Andor Frøland, lensmann i Hjartdal, Roar Rue, Sveinke Husevold, Asle Ullaren, Nils Miland og Herbjørn Bjørtuft, lagrettemenn på Tinn, kunngjør at de var på Berge østre i Mæl for å dømme om retten til 1 ½ mb i gården mellom Kjetil Nisi på den ene sida og Jon Berge og Jon Mæl på den andre. Det var morsarven til Kjetil, men far hans hadde solgt det. Han la fram følgende brev:

1) Et brev fra Erik av Pommerns tid som viste at Erland Olavsson hadde kjøpt 3 mb i gården av Eigil Uspaksson. Erland var blant forfedrene til Kjetil.

2) En lagmannsorskurd fra 1514 der Lydke Gudleiksson, lagmann i Skien, dømte at Steinulv Bjørnsson skulle arve alt løst og fast etter Ingeborg Roarsdotter.

3) Et kjøpebrev fra 1520 som viste at Steinulv Bjørnsson hadde kjøpt 3 mb i gården av Steinulv Torgautsson og Gunhild Rolvsdotter

Kjetil regnet så opp slekta si: Nevnte Steinulv Bjørnsson hadde sønnen Bjørn, som var far til Ingeborg og Gunhild, som delte de 3 mb likt mellom seg. Gunhild hadde datteren Egelev, som forsatt satt med sine 1 ½ mb, mens Kjetil var sønn av Ingeborg og hennes ektemann Anders Øysteinsson, som var den som hadde solgt deres 1 ½ mb. Kjetil mente dermed å ha bevist at det var hans gods.

Jon Mæl la fram et kjøpebrev fra 1553, der Anders Øysteinsson bekreftet å ha solgt godset til Jons bestefar, Jon

Eivindsson. Jon Mæl mente å kunne bevise at bestefaren var odelsmann til det, og ba om tid til å ta opp vidneprov. Kjetil ville da vite hvorfor Jon i så fall ikke hadde løst ut søskenbarnet Egelevs part også, om han hadde så god rett på det.

Retten oppsummerte: Jon Mæl satt bare igjen med 6 kyrlag i Berge, de restrende 6 kyrlag hadde gått fra foreldrene hans ved giftermål og siden ved salg til de havnet hos Jon Berge, som var en uskyldt mann. Jon Eivindsson var dem bekjent uskyldt til godset før han kjøpte det, og de av lagrettemennene som var tinndøler mente de burde ha kjent til det om han hadde hatt arverett. De 1 ½ mb var dertil i upåttalt eie av Kittils søskenbarn Egelev. De dømte derfor at Kjetil hadde rett til å løse inn godset.

NRA-KA diplomfotografier, O.A. Quamme 10.06. 1596. Merke etter syv segl, nr 4 Suenki ..lise., nr 5 ..sle H..vor... Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 12.05. 1597, 28.09. 1598, 09.03. 1599, 15.03. 1599, 21.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Wij epterschreffne Andor Frølandt lensmandt ij Hierdals prestegieldt, Roar Rud, Suenke Huseuold, Asle Wllar, Niels Milandt, oc Herbiørn Biertofft eedsuorne laugrete mend pa Tindzdall, kiendis oc giøre wiitterligt for alle met thete wortt obne breff, udi aar epter Gudz byrdt 1596, torsdagen thend 10 junij waare wij paa Berge y Mell sogen tiill den dom forsamllede ende kom Ketill Neßj ij Granisherridt paa thend ene, oc Jon Mell oc Jon Berge ij Tindzdals prestegieldt paa thennd anden side, efftter som forneffnde Ketill Neßj thenom steffnde hagde, oc tiltalde thennom for i-j- mrckeboell iord y for-neffnde Berge østergaarden, som hans fader hagde borttsaald, oc wor hans modergodz. Oc fremlagde nu for oss ett gammeltt beseglid kjøbebreff som war wdgiffuett wdj sallig høglofflig konning Ericks tid 1) bemellendis eblantt anditt adt Ellandt Oluffßen hagde kjøptt iij mrckeboell y Berge aff Eiill Ospacksßen, huilcken forneffnde Ellanndt Oluffßen forneffnde Ketill sagde sig adt werre kommen wdaff, oc ther hos frem-lagde enn lauger ordkurdt wnder dattum Mdxiiij, som Lydccke Gudlegsßen fordom laugmandt y Skeen hagde beseglidt oc wdgiffuett2), bemellendis adt thet wor hans dom oc lauger ordskurdt adt Stenulff Biørnsßen skulde egne all thenn arff som thømdis effter Ingeborig Roarsdaatter bode y lauße och faste godz (s 2).

Oc thernest ett perkimedz kjøbebreff met 2 wnderhangend jndzegler, wnder dattm Mdxix3) jndeholdenis adt Stenulff Biørnsßen hagde kjøptt iij mrckeboell y Østergaardenom y Berge som ligger y Mell sogen, fraa Stenulff Torgoutsßen oc Gunild Rolffß daatter, oc wnder sig oc siine arffuinger tiill euerdelige eyge. Oc ther hos beuiiste nu forneffnde Ketill siin ættegrenn wdj saa maade, adt forneffnde Stenulff Biørnsßen som forneffnde godz hagde ind-kjøptt, handt aatte sig enn søn hedt Biørn, Biørn aatte sig 2 døtter widt naffn Ingeberig oc Gunildt, the samme 2 søster byttede sig forneffnde 3 marcke-boell emellom, saa adt huer aff thennom fick i-j- mrckeboell paa siitt bytte-lag. Forneffnde Gunild aatte sig enn daatter widt naffn Eygle, som endnu haffuer the i-j- mrcke-boell wdj siin frij rolige heffdt aaklageløst oc amage-løst. Forneffnde Eygle oc Ketill er syßkene børn, forneffnde Ingebirigs mandt war Anders Østensßen, huilken som the andre i-j- mrckeboell bortt saalde, oc the war bode forneffnde Ketils forælder till ectthe oc rette. Oc therfor satte forneffnde Ketill for oss wdj rette, om handt icke eptter Lougen burde adt wige till the forneffnde i-j- mrckeboell igjen som hans fader hagde borttsaaldt, oc war hans moder godz. Ther emodt fremlagde nu forneffnde Jon Mell for oss ett beseglidt kjøbebreff som forneffnde Anders Østensßen sielff thredie hagde beseglidt oc wdgiiffuitt, wnder dattum Mdliij4), bemellendis y siin mening adt handt hagde saaldt forneffnde Jon Mels gofader Jon Euindsßen i-j- (s 3) mrckeboell y Berge østergaarden, oc betallidt første pendinge oc øffste, oc j Jochumdaller y øffuer-gaffue, siitt gammeltt odall det som samme kjøbebreff wdj sig sielff wiidere formelder, huilcken adt forneffnde Jon Mell meentthe fuldkommeligen adt wilde holde sig met, oc meentthe adt thet skulde werre hans odall, eptter samme kjøbebreffis liudelße, oc ther hos berømmidt sig paa adt thersom hannom motte leggis tiidt oc dag for, tha wilde hand føre frem suorne prouff ther paa som skulde herme siin faders oc moders ordt adt forneffnde hans gofader Jon Euindsßen hagde sagdt sig sielff adt werre enn odalsmand tiill forneffnde godz, huor emodt forneffnde Ketill suaaridt igjen oc sagde, adt thersom forneffnde Jon Mell eller hans forældre hagde werritt nogen sterck odalsmandt till the forneffnde i-j- mrckeboell y Berge, som hans fader hagde borttsaaldt som forneffntt staar, oc wor hans modergodz, meentthe handt adt the hagde well ocsaa lengesiden indsøgt wnder sig the andre i-j- mrckeboell y samme iordt som forneffnde Eygle hans modersøster daatter endnu haffur aaklageløst oc amageløst, oc war rett syßkene bytte det met fleere ordt thennom emellom forløb, oc the gaffue sig for oss wdj rette, oc waare enn dom aff oss begierendis. Thi efftter tiltall, giensuaar, breff oc segell som for oss y rette lagdis oc effterdj adt the bleff for oss beuiist adt forneffnde Jon Mell som rette arffuing skulde werre till forneffnde kjøb, hand haffr icke mere (s 4) end halffpartthenn ther aff y siin heffdt, som er vj kjørslag, thenn anden halffpartt som er oc vj kjørslag the er hans forældre fraakommen først met gifting, oc er siden gaaidt y kjøb, saa adt the er ther met kommen tiill Jon Berge som er enn wskyldt mandt ther till, huilckett ocsaa forneffnde Jon Berge sielff bestodt, oc sagde sig icke adt kunde holde thet for rette odalsmand. Ther till met hagde forneffnde Jon Mell huercken breff eller lauglige wittne, oc icke heller wiste sig entthenn widnisbyrdt eller breffue adt kunde paaskiude, met huilcke handt forneffnde sitt kjøbebreff kunde bekræffte eller stadfeste y nogen maade, saa adt for-neffnde godz skulde werre hans odall saa som samme kjøbebreff paarører, oc icke heller nogen aff oss som

her paa Tindzdall er fødde oc er well tiill alders kommen, wiste eller hørdt sagde adt samme godz haffuer nogen tidt werritt wnder forneffnde Jons folck oc ætt, førendt adt hans gofader Jon Euindsben handt kjøptte thet aff forneffnde Ketils fader Anders Østensben, som war enn wskyldt mandt ther till, oc thet war hans giftingsgodz, ther till met the andre i-j- mrckeboell som Stenuiff Biørnsben ocsaa indkiøptte the staar endnu hos samme folck aaklageløs oc amageløs, therfor sagde wÿ ther saa paa adt forneffnde Ketill skall wige igien till the forneffnde i-j- mrckeboell ÿ Berge, som hans moder rette arffuelodt war, for fuldt pendinge eptter 6 mandz sigelße, oc forneffnde i-j- marcke-boell adt skulle niude oc beholde frij oc frelseligen (s 5) wnder sig oc siine arffuinge, for forneffnde Jon Mels oc hans arffuingers tiltalle, jndtill saa lenge adt the fremmkomer enntthenn met gamle heffdz breffue som forneffnde hans kjøbebreff kunde bekreffte oc stadfeste adt thet er hans odall, eller oc adt handt brigder sig thet till met lauglige odals wittne eptter Norigs loug det. Thill sanding her om haffuer wÿ laditt trycke wore beseglinger her neden for. Thet bekiender jeg Maz Hansben landzschriffer ibidem met mitt signett her hos trycket. Datum wt supra.

1) Trykt som D.N. XXI nr 408. 2) Trykt som D.N. XXI nr 718. 3) Trykt som D.N.IX nr 501. 4) Trykt som D.N. XXI nr 997.

24. juni 1596

Skien

Anund Lykkesson paa Rinde i Sannikedal kunngjør at han med samtykke av kona Karen Haraldsdotter hadde byttet jordegods med Harald Brynjulvsson paa Lindem i Nesherad. Harald fikk 1 ½ markebol i Nordadal i Nesherad, som var Anunds odel, Anund fikk igjen halve Tyvatten i Sannikedal. Beseglet av Anund, Peder Jensson og Per Jørgensen, borgermestere i Skien, Jacob (Gjert)sson og Engel Jensson, rådmenn samme sted, og Jan Kristoffersson og Tor Bolvik.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 253 (s), 24.06. 1596. Hull for syv seglremmer, rem en 1, 3, 6 og 7 henger ved, ingen segl. Bak påskrift om at brevet er lagt fram 15.06. 1689.

Jeg Anund Lyckesen boendis paa Rinden i Sannikedall, kiendes och giøre alle witterlig vdj thette mit obne breff att ieg vdj dag sancte Johannis babtiste aften anno 1596 med min kiere høstrues Karren Haralds datter willie och samtøcke haffuer giort en venligh mage schiffte och jorde bytte, med Harald Brÿnild søn paa Lyndom ÿ Nesherrit, vdj saa maade, att jeg hafuer giffuet for-neffnte Harald, halffandet markeboll jordt ÿ een gaard vid naffn Norendall liggindis vdj Neßherrit som er mit sande och rette odell, fore halff parten vdj en gaardt vid naffn Thÿe vattenn ÿ Sannikedall, huilcke forschreffne halff anden marke boell, forneffnde Harald och hans rette arffuingger nu frelbeligen her effter skall niude, følge, bruge och beholde till euerlige eje, med alle sine rette tilliggilße, som ther nu till ligger, aff arilds tid tilligget hafuer jnden gaardts och vden, waatt och thørt, ichun som helst thet er eller were kand, jntet vndtaggit ÿ noggen maade. Dersom och saa skeede, huilcket Gud for-biude, att forneffnde halvandet marcke boll eller nogen theres rette tilligelße, bliffue med landsloug, kirkeloug eller noggen anden rettisgang \thennom/ aff-vundet sche, bepligter ieg mig eller mine arffuingger jnden sex vgers dag ther nest effter kommendis, vden all trette eller rettergang, att gien giffue och vnderlægge forneffnde Harald eller hans arffuingger, lige saa megit, och jeffnn gott guotts, och beleiligt, och holde hannom och hans arffuingger, det vdj alle maader saaledes thill ydermere wittnisbiurd hængir jeg mit signette neden ved thette mit obne bref, och venligen till beder erlige och welagte mænd Peder Jenßen, Per Jørgenßen, borgemester vdj Skien, Jacob [Gie]rttßøn, Engel Jenßøn, raadmænd ther sammesteds, Jan Christofferßen och Tord Boluig at hænge theris beßeiglinger med m[it]t her ne]de[n vnde]r thette mitt obne breff. Actum Skien anno vt supra.

På baksida:

No 193 -j- andet markeboll ÿ Norendall
Synberist paa Biergvigs tinget d. 15 juny 1689 sep Hen.Lemay mpp.

22. juli 1596

Bratsberg

Ove Juel til Kieldsgård, kongens befalingsmann over Bratsberg len, stevner Olav Lidvardsson i Rauland til å møte Olav Håtveit i Hjørtald for retten vedrørende de 10 rd han har fått av Olav Håtveit for Håtveit nedre etter en seksmannsdom som gikk ut på at han skulle kunne bruke sin egen part i gården såvel som Olav Lidvardssons. Olav Håtveit mener Olav Lidvardsson har brutt dommen, og vil ha igjen sine 10 rd. Dertil har han tiltale mot ham for 1 mb i Skeie, som ligger i Gvammen, som Olav Lidvardsson har byttet bort i Håtveit nedre. Olav Håtveit mener jordegodset hører ham til, og forlanger at Olav Lidvardsson legger fram brev på hvordan han har fått fatt i godset fra seg eller kona Ragnhild.

Likedan stevner Olav Håtveit Olav Sveinkesson i Hjartdal og hans med-arvinger for de 4 mb de eier i Håtveit nedre, og som Olav Håtveit mener han selv er nærmere til å eie. Subsidiært mener han de bør godtgjøre ham de utlegg han har hatt på husene, etter deres andel i gården. Olav Håtveit stevner likeledes Olav Sveinkesson for det ovennevnte mb i Skeie som Olav Lidvardsson hadde satt som pant for åbot til Erling Sveinkesson, bestefaren til Olav Sveinkesson, en overfør-ing som sistnevnte burde ha ordnet opp i da han tiltrådte sine rettigheter i Håtveit.

Partene stevnes til å møte på arvetomta Håtveit nedre, og lensmannen skal sørge for å nevne opp 12 lagrettemenn, seks fra hver side, for å dømme i saken. Olav Sveinkesson pålegges å ha med seg den seksmannsdommen han fikk for de 4 mb i Håtveit nedre, og alle andre brev som kan være av interesse i saken.

Stevningen er lest ved Rauland og Hjartdals kirker. Til slutt kommer navnene på 14 menn, som helst er kandidater til lagrettemenn: Knut Utgarden, Helge Sundbø, Olav Reisjå, Torbjørn Seljord, Knut Groven, Torjus Sauar, Bjørn Haugerud, Hallvard Håberg, Tov Søndeland, Jon Bøen, Gunnulv Landsverk, Sveinke Bø, Aslak Holtan og Anund Lundevall.

Innlånt til NRA ved Tov Reisjaa, Telemark, original på papir, folioblad. Et papirsegl: O.J. Jfr. 16.06. 1571, 25.04. 1588, 02.09. 1591, 30.11. 1597 og 23.02. 1600.

Jeg Ouffue Juell till Kielgaardt Konn. Mtzs. befalling mandt offr Bradtzbierig laen, helßer thig Oluff Leffuordsß paa Rolandz strandt met wor herre. Wiide maatt thw adt for mig haffuer tilkiende giffuett Oluff Hautuedt y Hierdall om tilkalle handt haffuer till thig for x dlr. thw haffuer opeboridt aff hannom for nedre Hautueds y Hierdall efftter en vj mendtz beskeden, saa adt handt skulde niude, bruge oc besidde samme gaardt saa well tiin partt som siin egen, oc thw iche haffuer holdett thend wnder loug oc rett, huilckedt forneffnde Oluff Hautuedt haffuer liidtt skade wdoffuer, oc mener ther for adt handt bør adt haffue siine x igien. Thilligte haffuer handt tiltalle til thig for j marckeboell y Skede liggendis y Huammen som thw har bortbytt y forneffnde nedre Hautuedt, oc er forneffnde Oluff bigerendis adt thw skaltt beiße met huodt beskeden thw haffuer bekommidt thet samme mrckeboell fra haonnom eller hans quinde Ragnildt. Sammeleds haffuer handt tiltalle till thig Oluff Suenckeß y forneffnde Hierdal [och dine medarffuinge1] om the iiij mrckeboll som thw haffuer bekommidt y forneffnde nedre Hautuedt, om handt icke met rette bør adt bruge oc besidde the samme 4 mrckeboll saa well som thet andett handt sielff eýger ther vdj. Eller oc om handt icke bør adt haffue lige for siitt arbeit oc omkostning som handt ther paa bekostedt haffuer, bode for huße oc rudning, om handt icke maa besidde the samme iiij mrcke-boll saa well som siitt egitt.

Thernest haffuer handt ocsaa tiltalle till thig forne Oluff Suenckessen om thet ene forneffnde mrckeboll y Skede som forneffnde Oluff Leffuordssen satte thiin gofader Elling Suen-ckessen y aabøther jorde emellom, oc thw icke haffer lagdt thet hiem igien forendt thw befattedt thig met forneffnde Hautuedt, som handt siger oc ether sielff ydermere berette kandt. Thij biuder jeg ether oc paa hogbelte konn. mts. mýn allernaadigste herris wegne befaller attj endeligen tiltencker ther om adt møde hannom paa forneffnde nedre Hautuedt rette arffuoffitt for 12 wuuldige laugrettis medt 6 paa huer side [som lensmaanden skall tilneffne2] mandagen nest for winterdagen først commendis biüendis th[ett] thig forneffnde Oluff Suenckessen adt thw tager met thig the 6 mane dom [som] thw fickst paa the forneffnde 4 mrckeboll y nedre Hautuedt, aaa oc huis [an]dre breffue bode gamlle oc nye som thw haffuer paa samme godz, oc tha till en endelige dom ether emellom eptter Kon. Mtzs. breffs liüdelße, ladend thet ingen-lunde, wnder lougffs straff. Actum Bradtzbierig thenn 22 july anno 96. Wnder miitt signett.

(Side 2.) St. Oluff Hautuedt.

Anno 96 søndagen for S Laurentj bleff thenne steffning left vid Rølland-tstrandtz kierkie och søndagen efft. S: Lauritzdag vidt Hierdals kierkie i almugens paahøring.

Knudt Wdgardt, Helge Sundbø, Oluff Røiigeßiø, Torbjørn Sillegiordt, Knudt Groffn, Torgius Seußder, Biørn Hugerudt, Haluordt Hobierig, Tordt Syndelandt, Jon Bøen, Gunulff Landzuerck, Suencke Bø, Aslack Holttan, Anondt Lundeualdt

1) Fra [tilskrevet i margen. 2) Fra [tilskrevet i margen.

9. november 1596

Skien

Drage Nilsson advarer de 12 lagrettemenn som Anund Lundevall har oppnevnt for å dømme i en sak mellom Olav Kleiv og Asbjørn Bjåland (alle tre fra Kviteseid), at de ikke må avsi noen dom mot en seksmannsdom før den er behandlet for lag-mann og lagting i Skien, slik det står i nevnte seksmannsdom. Kjell Brekke har på Olav Kleivs vegne innklaget oppnevningen for Drage.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 255 (p), 09.11. 1596. Et segl på bretten. Jfr. 07.03. 1597 og 30.03. 1597

Haffuer Kiell Brecke werritt hos mig oc beklagit paa Oluff Kleffs wegne adt Anond Lundeuald haffuer tilsteffndt xij mendt adt skulde dømmen emodt end 6 mands dom som er gangit emellem forneffnde Oluff Kleff oc Asbjørn Biolandt, daa will jeg fuldkommeligen raade edher ij xij mend som ther till er steffnde, attj seer edher well for saa attj adelis intet dømmen modt then samme 6 mandz dom, førrend adt hand haffuer werritt inde for laugmanden oc laugrettid her wdj Skienn, som dommen wdj sig sielff formelder, her effter kandt ij sielff wiide edher adt rette, actum Skeen thend 9 novembris anno 96

Drage Nielsen mp.

7. januar 1597

Tinn

Andor Jonsson på Mosrygg i Gransherad kunngjør at han med samtykke av kona Rønnaug Olavsdotter har solgt Olav Petersson og hans kone Helga Arnbjørns-dotter alt det gods som Rønnaug hadde arvet etter sin forrige ektemann Arnbjørn Vik. Det var først 2 mb i Dårud i Hovin på Tinn, som Helga har odel til. Olav betalte 12 rd og ei vinterfødt ku. Videre solgte Andor til Olav 2 kyrlag i Rejsjå-stulen, som ligger i dalen mellom Gransherad og Hovin, for 2 ½ rd. Soren-skriver Mads Hansson og lagrettemennene Borgar Jonsson og Kjetil Andersson medbesegler.

Remmer til tre segl i bretten. Jfr. 20.03. 1610, 05.10. 1611, 15.12. 1611, 09.02. 1612, 20.03. 1612, 30.11. 1616, 13.03. 1641, 26.08. 1641

Kiendis jeg Andor Jonsþ paa Moßrÿg y Grandisherritt oc gjør witterlig met thette mitt obne breff adt ieg met mÿn frij willig oc welberaadet hw haffuer met mÿn quindis Ronnog Oluffsdatters raad, willig oc samtÿck saaldt Oluff Pedersþen oc hans quinde Helge Andbjørnsdaatter all forneffnde mÿn quindis Ronnogs helnings godz som hun fick effter hendis sallig affgang[ne] hos-bonde Andbjøn Wig, som er ij mrckeboell y Dourud liggendis y Hoffuenbygd y Tindz dals prestegieldt, som forneffnde Helges igitt odall er, oc fo[rneffnde] Andbjørns godz wor, oc gaff forneffnde Oluff Pedersþ mig therfor xij god[e] enckedt dalle, oc enn gilde ko som ieg sielff wor begier-endis, oc wor fø[dt] paa winteren -j- maanidt effter kÿndils mÿs. Ennd saaldte ieg 2 kiørslag y Reidesiø stodulen liggendis paa dalen emellem Grandisherritt oc Hoffuend-bygd, som ocsaa forneffnde mÿn quindis helnings godtz wor, oc gaff hand mig therfor ii-j- gode enckedt daller. Skall forneffnde Oluff Pedersþen oc hans quinde Helge Andbjørnsdaatter haffue, niude oc beholde forneffnde 2 mrcke-boell y Dourudt, oc 2 kiørslag y Reidesiø stodulen, met alle the rette til-liggenþ som ther tilligger oc aff Arildz tid tilligger haffuer wtan gaardz oc inden, frels oc hiemholden fraa mig oc forneffnde mÿn quinde Ronnog oc wore arffuinge, oc vnder th[eg]ge theris arffuinger till euerdelige eÿe, kiendis ieg mig adt haffue th[er]for opeboridt oc adt werre betalldt fulde pendger oc alle offuer d[ennom] som wdj woress kaup kom saa mig well adnøi-gelþ, till ydermere sandinge for stadfestelþe her om haffuer ieg ladett mit mercke her wnderschriffue, oc kierligen tilbeden Matz Hansþen landz schriffuer her sammestedz, Borgar Jonsþen oc Kitill Andersþen laugret[tis]mendt adt lade henge theris beseglinger hernenen wnder thette min obne bref. Actum Tind thend 7 januarj anno domjni 1597.

27. januar 1597

Hjartdal

Nils Olavsson sogneprest i Hjartdal, sorenskriver Mads Hansson og lagrettemann Tore Ketilsson kunngjør at de overvar en handel mellom Pål Olavsson fra Heddal og Svanaug Helgesdotter fra Hjartdal. Han solgte henne 4 mæler i Roholt i Vrådalen i Kviteseid, som han hadde arvet etter bestemoren sin, Tone Sveinungsdotter, som et søsterlodd. Svanaug var av brorgreina, og eide brorloddet fra før, slik at dette var hennes odel såvel som hans. Godset ble betalt med 15 rd, 1 ½ pund kobber regnet for 4 rd, 1 t havreløst korn og ½ laup smør.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 256 (s), 27.01. 1597. Et bumerke på bretten med P.O. på hver side, 2. seglrem med påhengende segl, og merker etter 1. og 3. segl-rem. På baksida et sammendrag med nyere hånd, samt andre korte påtegnelser. Jfr 29.09. 1578, 15.12. 1598 og 18.10. 1616.

Ollom mannom thenom som thettte breff see eller høre leþe senndher her Nils Oluffþøn sogneprese till Hierdals prestegieldt aa Tellemarcken, Matz Hansþøn sorren landtzschriffuer, oc Thore Ketilsþøn laugrettis mand quedio Guds oc sine, kunigtt giørende adt wij haffuer hørd oc sett ja oc haanderbaand theris aff ene [halffue1] Pouell Oluffþøn y Hitterdall, oc aff andre halffue Suannog Heliesdaatter y forneffnde Hierdall, met the skilordt adt hand kiendis oc tilstod adt haffue saaldt hinde fiire mæller skÿldt y Roholt liggendis y Raadals sogen y Huidesøis prestegieldt, som hand erffde effter siin gomoder Todne Suenungsdaatter oc er en søsterlodd, oc forneffnde Suannog som er aff broderen ther emodt eÿger ocsaa siin broder lod ther wdj tilforne, oc er saa well hindis odall som hans, therfor kiendis hand sig ad werre betallidt første pennsinge oc seniste oc alle ther imellom eptterdj som y koup theris kom, som war fempten gode enckede daller, i-j- pund kober wrind regned for iiij

daller, j tnd hafferløst korn oc -j- løp smør, saa hannem therfor well adnøigis, adt skulle were frelst oc hiemholt met alle siin rette tilliggelße, fraa hannem oc hans arffuinge oc wnder hinde oc hindis arffuinge till euerdelige eige. Till sandinge her om wore beseglinger her wnderhengde, met forneffnde Pouels egitt mercke her wnderschreffuitt, actum Hierdall thend 27 januarij anno domjni 1597.

1) Fra [tilskrevet i margen med henvisning hit

På baksida med nyere hånd:

Dette brev er et skiøde, hvorved Povl Olesøn i Hitterdal, sælger og skiøder Svannoug Heljes datter i Hierdal 4 mæler sköld i Roholt i Raadals annex (hvilken annex nu heder Wraadal) imod at ham for samme gods blev betalet 15 rdr, dito nyt ubrugr kobber [-keddel-] wegdigt 1 ½ lpd og godt om 4 rdr, ligeledes 1 td hawerløß korn og ½ løp smør. Godset blev hende overdraget av aarsage at hun ellers i det bemeldte Roholtt havde ved arv faaed en sønne andeel til odel og ejendom. Forfatteren av brevet er hr. Nils Olsøn, sogne-prest i Hierdal som skrev bemeldte brev den 27de januarii 1597 venlig i Hierdals prestegaard.

Med flere hender: Jacob Norbøe tilhørende No 195 H.I.W.

5. februar 1597

Vrenne våpentingstue (i
Nore i Numedal)

Olav [Hall]vardsson Eide, Tore S. Kravik og Torstein Skjønne, Isagrettemenn i Nore sogn i Numedal, kunngjør at de i nærvær av Pål Kristensson, fogd over Brunla og Numedal len og av tingalmuen, så Knut Sevattsson, lensmann samme sted, stå fram på sin fars vegne og kreve vitneprov av Orm Oddsson og Ragnhild?dotter, enke etter Gunnar Sevre, om hva Gunnar hadde sagt om det kjøpebrevet Torstein Kleiv fra Eggedal hadde fått satt opp om gods han hadde kjøpt av Gunnar. Orm og Ragnhild hadde da vitnet at Gunnar noen år tidligere hadde solgt ødegården Loftsgarden i Trondrudgrenda til Torstein. Torstein lot skrive et kjøpebrev om handelen i Eggedal, og sendte det så til Gunnar for at han skulle besegle det. Gunnar hadde fått brevet lest opp for seg, men det lød ikke bare på Loftsgarden, men også på Lågen til djupålen fra ytterste osset til Tverrflåtbekken, og at det var odelsgodset til kona til Torstein. Dette tilegget ville ikke Gunnar vedstå seg, da han aldri hadde eid det, og da han heller ikke visste hvorvidt det var odelsgodset til kona til Torstein. Han hadde villet melde saken til øvrigheten som ærekrenkende, men Torstein hadde gitt ham en kuhud for tort og svie, og Gunnar hadde akseptert det, og fått satt opp et korrekt kjøpebrev. Vitneprovne ble tatt opp i nærvær av enka etter Torstein og hennes nye mann, Gjest Jørgensson og andre arvinger etter Torstein.

NRA-KA (p) 05.02. 1597, innlånt 23.01. 1954 fra O. O. Solheim, Rødberrg. Tre segl, tydelige, nr 1 OLF [HA]LVORSO, nr 2 T.S., nr 3 T.? Jfr. 17.02. 1583, 23.10. 1616, 10.09. 1618, 09.10. 1619, 05.10. 1625.

Wij effterschreffne Oluff Eide, Thore Krauigh och Tostind Stierne, laugrettis mend y Norre sogen y Numedall, kinnndiiboch gjøre alle witterlig med thete vort obne breff, att vij thend 5 februarij anno 1597 vaare paa Vrenneß rethe almindelig voben ting, offuer werrindis erlig mand Pouell Christensøn, kong. mays. fougidt offuer Brunla len och Numedall, sampt menige laugrette med menighe ting almuge som ther samestedtz thend dag ting søghte, hørde och saage att erlig mand Knud Seuatzsøn, lenßmand ther samestedz, frem krauffde paa faderß vegne thou skielrige prouff, som er Orm Aadßøn och Ragnille [...1]... daather, salige Gunder Sefflenß effterleffuerske, att the skulle herme och till staa huad thenom vdj Gudtz sandhed vetterlig er, huad Gunder Sefflen suarede thill thed kiøbe breff som Tostind Kleff lod skriffue offuer y Eggedall, paa thed godtz som forneffnde Gunder Sefflen haffde sold forneffnde Tostind Kleff, att the thend nu skulle fulkomelig tilstaa som the ville for Gud ansuare och vere bekiennnd for øffrigheden. Da frem komme forneffnde thuende prouff, och paa bog soure med fulle edstaff, och haffde saa vdj herming sine, att thed er thenom vdj Gutz sandhed fuluitterlig att nagen aar forleden selde forneffnde Gunder Søflen forneffnde Tostind Kleff en øde gaard kalliß Lofftzgaard (s 2) ligendiß y Thrundrutz grenden, ther paa lod forneffnde Tostind Kleff skriffue itt kiøbe breff offuer y Eggedall som er thou miille emellum Numedall och forneffnde Eggedall, och lod same breff offuer y Numedall sende, att forneffnde Gunder Sefflen skulle besegle samme sitt kiøb. Da lod hand lesße same breff, da var schreffruitt y same breff att forneffnde |-att forneffnde-| Gunder Sefflen skulle haffue seld Lofftz gaard och Lougen meddiuppiß fra thed ydersthe oßitt och vdj Thuerflaatt becken, som skulle verritt forneffnde Tostindtz Kleffs quindis rethe odall, och ther forneffnde Gunder Sefflen hørde att the eighedeller som hand icke hafde aatt, skulle haffue thenom sold, samelediß att forneffnde Tostind Kleff haffde laditt indskrifue att thed vaar hanß quindis rethe odall, ville hand same breff icke besegle, och sagde hand ville sig ther offuer beklage for sin øffrighed, att forneffnde Tostind saa falskelige ville belugge hanom sin ere fra. Da derfor paa thed forneffnde Gunder icke skulle beklage sig, gaff forneffnde Tostind Kleff hanom en god koo hud, siden lod forneffnde Guner gjøre itt rett kiøbe breff lige som kiøbett vaar till, vaarre thiße prouff hermede och tagne y Tostind Kleffß quindis och hendis mandtz som hun nu haffuer, Giesth Jørgensøn, och andre therißmed arffuingers neruerilße oß paa høring. Att vij saa haffur (s 3) høre prouffue och herme for oß som for siger, thed till vidnißbyrd med vorre jndsegler her vnder trøckindis actum, anno, die et loco vt supra.

1)åpen plass i originalen, avsatt til patronymikonet.

12. februar 1597

Flesberg ting

Hellik Lande, Helge Lande, Kjetil Bekkjorden, Tjostolv Livland, Olav Gjerde og Jon Sandbekk, lagrettemenn i Flesberg prestegjeld, kunngjør at Nils Gardsson fra Sigdal hadde stevnet Knut Nilsson på Ravnås i Flesberg for åsetet på Ravnås. Knut møtte og la fram et bygselsbrav fra Peder Ivarsson til Fresje, lensherre over Brunla og Numedal len, som lød på at han skulle ha gården så lenge han svarte avgifter etter norsk lov. Lagretten så seg ikke kompetent til å dømme, og viste saken til stattholder og lagmann i Oslo for pådømming 3. hverdag etter St.Hans.
NRA ds (p) 12.02. 1597. Merker etter seks signetter.

Wy effterschreffne Hellech Lande, Hellie Lande, Kiethell, Bechjorden, Thystell Lifflandt, Oluff Gierde och Joenn Sadbech, suorne larettis mendt wdj Fletzbergz prestegielltd wdj Numdall, kienndis och for alle witterligt giøre mett thette waart obne breff, anno Christj 1597 thenn 12 februarij waare wy paa Fletzbergz thing y Nummedall, forsschreffne thid kom for os Nielz Gardzenn wdaff Sigdall, eskede och wdj rette kreffde Knudt Nielsønn paa Raffnaas y Fletzbergz gielltd forschreffne for aasedenn paa forsagde Raffnaas, dog frem lagde Knudt jtt bygsle breff [-.....-] wdj rette fra erlig och wellbordig mandt Peder Jffuersønn paa Frøsio, befallinngz mandt offuer Brønlaug och Nummedallz leenn haffuer wdtgiffuet saa lydendis att handt haffuer bygd [Knudt¹]forschreffne Raffnaas saa lenge handt kandt dett hollde for Nørgis laug, dog effter beggis deris beskeennet, thill thall och jgienn suard, tørre wy icke sige jmodt Peder Jffuersønns bygsle breff, mendt haffuer sagt denne jnd for Oslo laugthing for denn erlig och wellbørdig mandt Axell Gylldenstiernne, stadt holler y Norge samt laugmandt, borgmester och menige laugrettett der samme stedt, Knudt mett sitt bygsle breff och Nielz Gardzøn mett sinn klage maaell, der att møde thenn 3 søgne effter Sanctj Johannis baptistæ dag først kommendis, thill ydermere widnesbyrdt att saa y sandhedt som forschreffuitt staar, lader wy worris zignether her wnder thrøcke. Actum, anno, et die vt supra,

1) fra [tilskrevet i margen med henvisning hit.

2. mars 1597

Evju (i Sandsvær)

Peder Hostvedt, Hans Li, Kjell Sending og Anund Bø utsteder vidisse av brev av 16.11. 1567 i nærvær av lensmann Knut Tuft og andre gode menn. Brevet var skrevet på papir og hadde hel og ubeskadiget besegling. Papiret hadde fått noen huller og noen bokstaver var blitt borte, men det lot seg tyde.

NRA ds (s) 02.03. 1597. En del av skriften nederst er blitt borte i brettene. Tre seglremmer henger ved, segl i nr to og tre. Merke etter et fjerde segl mellom segl-rem to og tre. På baksida påskrift om at det er lagt fram for seks lagrettemenn på Skissen søndre 21.05. 1602 i nærvær av lensmann Knut Tuft. Jfr. 17.02. 1561, 03.10. 1562, 02.02. 1570, 07.01. 1571, 09.02. 1572, 06.05. 1572, 06.10. 1572, 09.02. 1573, 11.02. 1573, 08.03. 1575, 06.04. 1575, 1576, 08.03. 1578, 04.10. 1578, 12.03. 1580, 14.03. 1586, 04.05. 1594, 02.03. 1597 og 27.06 1598.

W[ÿ] e]ptterschreffne Peder Hoffstued, Hanns Lij, Kiell Sennding och Anond Bø eidsuorne laugretismend vdi Sandsuerd, kiendis och gjør for alle witterligt ÿ thette wortt obne breff att anno 1597 thenn 2 martÿ waar wÿ paa Effuie rette steffne stue kongens lensmand Knud Tofft disligiste flere dannemend offuuerendis, hørde och saae itt papier breff for oss lebe med helle och wskadt jndsegle som waar nogle hueller jgienom papiritt, och nogle bog-staffue wdslett, dog som mand kunde dett lebe och forstaa, och er her widne-fast liudendis ord fra ord som her epter følger:

(brev av 16.11. 1567)

7. mars 1597

Skien rådstue

Peder Jensson og Peder Jørgensson, borgermestre i Skien, kunngjør at de i nær-vær av rådmenn og lagrettemenn i Skien har avholdt lagting på rådstuen i lagmann Knut Knutsson til Løkkegårds fravær. Da kom Anund Lundevall og Asbjørn Eigils-son på Bjåland med en stevning mot Olav Kleiv i Morgedal om gården Ormebrekke med tilhørende ødegårder i Høydalsmo sogn, som de mente var Asbjørns odel, og som Olav hadde kjøpt av Asbjørns foreldre. Olav møtte ved en fullmektig som la fram en seksmannsdom fra hjembygda som tildømte Olav godset, og som prosederte på at Olav måtte beholde godset ettersom seksmannsdommen stod ved lag. Retten ga en orskurd på at om Anund og Asbjørn mente at dommen var feil måtte de stevne de seks lagrettemennene for en 12 manns dom i hjembygda eller for lagretten i Skien, og at Olav skulle beholde godset til annen dom var falt. På baksida påskrift om at brevet var lagt fram for 12 menn 4. påskedag (30. mars) 1597 på Kleiv i Morgedal, men dom kunne ikke avsies fordi Anund og Asbjørn ikke hadde holdt seg til orskurden og stevnet de seks opprinnelige lagrette-mennene.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 260 (p), 07.03. 1597. To segl på papirbretten nederst. Jfr. 15.08. 1590, 09.11. 1596, 07.03. 1597, 30.03. 1597 og 13.03. 1600

Wy epherschreffne Peder Jensøn och Perer Jørgenbøn, borgermestere vdi Skienn, ephther som wÿ vare venligen ombeden aff erlige och velbiurdige mand Knud Knudbøn thill Loekegaardt, laugmand offuer Skiesøszill, att side her laugting vdi hans frauerilbe, gjøre alle vitterligt att aar 1597 den første søgne for midfaste her paa Skienns raadstoffue, raadmendenne och laugrettit her samesteds offuuerendis, kom vdi rette Annundt Lundeuld och Asbiørn Eyelbøn paa thend enne, och haffde ÿ rette steffnt Olluf Kleff ÿ Morgedall, paa thend anden side, for en gaardt kaldis Ormebrekke med noggen ødegaarde liggendis ÿ Hedalsmoßoggen, som the miente Aßbiørns odall att vere, och forneffnde Olluf att haffue kiøpt aff hans foreldre. Der thill suarede forneffnde Olluffs fuldmechtige att the haffuer ther om verit ÿ rette hiemme ÿ bøgden for sex mend, och same sex mend haffuer hannom det thilldømt, ephther som same domb ydermiere forklarer, som hand her vdi rette lagde, och satte vdi rette om forneffnde Olluff icke maatte nyde och bliffue vid same goedts eme-den och ald thend stund same sex mands domb staar vid sin fuldmagt. Bleff ther paa saa for rette affsagt att derßom forneffnde Anund och Aßbiørn tøkis same sex mands domb icke lauglig och rett att vere, da steffne seg same sex mend for tholff mend hiemme ÿ bøgden, eller her vd for laugen, och Olluf att beholde godtzet ÿ heffd thill domben bliffuer deroffuer, och tha gaa der om huis rett er. Till ydermiere vittnisbiurdt voris signeter her vndertrøcht, actum vt supra.

På baksida:

Anno 97 fierde dag paaske var tnenne lauge ordsurd for 12 mend wdj rette paa Kleff j Morgedall, oc tog the maall ingen sede, effterdj adt Anond Lunde-uald eller Aßbiørn Biøland havde icke holdt sig effter ordsurden oc steffnd the 6 men som thennom formelder.

Med annen hånd: No 197

30. mars 1597

Kleiv i Morgedal

Hallvard Kilen, Olve Lauvvik, Kjetil Tveit, Torgrim Skori, Eivind Lofthus, Kjetil Åbø, Harald To, Tov Klomset, Bjørgulv Li, Knut Gvåle, Torleiv Østenå og Anund Hustveit, lagrettemenn i Telemark, kunngjør at Asbjørn Bjåland ved sin ombuds-mann Anund Lundevall hadde stevnet Olav Kleiv for en lagmannsordskur, som var blitt framlagt for retten. Orskurden anga at saksøkerne skulle stevne de seks lag-rettemennene som hadde avsagt en dom mellom Asbjørn og Olav om Ormebrekke (i Høydalsmo), for 12 lagrettemenn på bygdinget, mens de i stedet hadde stevnet Olav. Derfor skal Asbjørn gi Olav 1 ½ rd for kost og tæring og bøte til Kongen for stevnefall, alt innen en måned. Lagrettemennene besegler og sorenskriver Mads Hansson medbesegler. UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 261 (p), 30.03. 1597. Merke etter ti segl på papirbretten nederst, alle utydelige. Jfr. 09.11. 1596, 07.03. 1597,

Wÿ epterschreffne Haluordt Kiillen, Olffuer Loffuig, Kiell Tuedt, Torgrim Skorom, Euindt Loffthus, Kiell Aabø, Haraldt Tou, Touff Klumbett, Bierg-ulff Liidt, eedsuorne laugrettis mendt aa Tellemarcken, Knud Hualle, Tolleff Østena oc Anond Huustued ibid., kiendis oc gjør wiitterligt for alle met thete wortt obne breff, adt aar 1597 fierde dag paaske, paa Kleff ÿ Morgedall wdj Brunckeberg sogen fremkom Asbiørn Biølandt met sin loughlig ombodz-mandt Anond Lundeuald, oc kraffde wdj rette Oluff Kleff eller hans loughlig ombodzmandt, effter som forneffnde Asbiørn hannom steffndt hagde efftter enn lauger orskurd som ocsaa for oss wdj rette lagdis. Tha effterdj adt forneffnde Anond eller Aßbiørn jcke holer sig eptter forneffnde orskurd, huil-cken ther formelder adt thersom thet tÿckis thend 6 manns dom for anno 94 giortt var forneffnde Asbiørn oc Oluff emellom om Ormebrecke, jcke adt werre loughligen oc rett giortt, tha skulle the steffne the samme 6 mendt for 12 mendt hiemme ÿ bøgden, eller oc wdt for laugen, oc the icke giortt haffuer, men forneffnde Asbiørn haffuer alleniste steffndt forneffnde Oluff Kleff met siin luglig ombodzmandt, oc icke the sex mendt, eppter som ordskurden formelder. Therfor safde wÿ ther saa paa adt forneffnde Asbiørn skall therfor giiffue forneffnde Oluff Kleff i-j- dlr. ÿ domfald, oc kon. may. steffne-fald eppter lougen, oc haffue the allt betallidt inden enn maanid effter thenne dag. Tiill sandning her om haffuer wÿ laditt trÿcke oc schriffue wore beseg-linger oc mercker her neden for, thj bekiender jeg Matz Hansßøn landz schriffuer ibid met miitt signett her hos trÿcktt. Datum vt supra.

På baksida med samme hånd:

Olluf Kleff kostholdt

12. mai 1597

Tinn(?)

Jon Oddsson og Jon Leidulvsson, lagrettemenn på Tinn, kunngjør at de hver har mottatt 6 rd av Kjetil Nisi for 1 ½ mb, eller ialt 12 kyrslag jord i Berge østre i Mæl på Tinn, som Kjetil var dømt som rette eier av. Beseglet av utstederne og av lensmann på Tinn Torstein Gjermundsson på Bernås og av lagrettemann Jon Busnes. NRA-KA, innlånt fra Tjodvor Bolkesjø, pr. Kongsberg, 26.01. 1934. Original på papir, folioblad. Fire segl på bretten, nr 1 blindt, nr 2 J ..., nr 3 Tosten Germus..., nr 4 blindt. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 28.09. 1598 09.03. 1599, 21.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Wij epterschreffne Jon Odsßen oc Jon Ledulffsßen eedsuorne laugrettiis mendt paa Tindt, kiendis oc gjøre iitterligt for alle met thette wortt obne breff, adt wÿ haffuer niv huer for sig opeboridt aff Ketill Nessi ÿ Grannisherridt vj gode enckede dallr y jordeuerdt for i-j- marckeboell iordt y Berge liggendis y Mell sogen paa Tindt, som forneffnde Ketill wandt oss aff1), till løßenn met enn 6 manne dom, huer att oss vj kiørlag iordt, effterdj adt forneffnde Ketills fader hagde thet borttsaaldt, oc wor hans modergodtz, endt bekiendis jeg forneffnde Jon Odsßen adt jeg ther wdoffer haffuer opeboridt att forneffnde Ketill j daller y breffueløßenn. Thij giiffuer wy nw hannom oc alle hans arffuinger fødde oc wfødde aldelis quitt, fry oc aataleløs for allt ydermere tiltalle for forneffnde jordeuerdt, for oss oc alle wore arffuinger fødde oc wfødde y alle maade. Tiill sandinge her om haffuer wÿ hos wore egne signether her wnder trÿckte kier-ligen tilbeditt Tostenn Bernaas lensmandt paa Tindt, oc Jon Buxnes eedsuorne laugrettsmendt theris beseglinger her wnder adt trycke. Actum thenn 12 maÿ anno dominij 1597.

18. mai 1597

Åmdal i Aust-Agder

Tjostolv Karlsson på Åmdal i Nedenes len kunngjør at Svein Sveinsson i Seljord sogn har lagt ut for ham 32 rd

og 6 høstbærende kyr som han var blitt dømt til å betale. Dertil hadde han fått 6 rd til av Svein, en hest verd 8 rd og to vårbærende kyr, alt sammen regnet til en samlet sum av 120 rd. Til pant setter Tjostolv 4 ½ t odelsods, 3 t i Åseim vestre og 1 ½ t i Åseim nedre i Seljord til Svein og kona hans, Liv Karlsdotter. Tjostolv undertegner med bumerket sitt og ber hr. Lars Hansson, sogneprest i Seljord, og lagrettemennene Knut Torgeirsson, Bjørn Gunnulvsson og Tov Andersson, om å besegle.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 257 (p), 18.05. 1597. Hull for fire seglremmer i bretten, ingen seglremmer eller segl. Jfr. 04.12. 1574.

Bekiender jeg Tystolff Karlsbøn boendis y Omedall i Nedenes leen oc kunigtt gjør for alle met thetthe miitt obne breff, mig wdaff oc witterligt giordt skýldig adt werre fornumstig mand Suendt Suendtsbøn y Sillegiord sogn waanig først xxxij gode gamble enckende daller oc vj høstkiøer som hand vdaff siin gode willige wdj myn store nød oc trang for mig haffuer wdtagen oc betallid y konngens sag som jeg war falden for. Noch haffuer jeg end ther for-uden y myn nødt oc trang oppeboridt aff forneffnde Suend sex gode enckede daller, enn viij dallers hest oc ij waarkiøer, allt thete forneffnde regnid wdj enn summa for ett hundritt oc xx daller, for huilcke forneffnde pendinge oc kiøer jeg haffuer wdj pantt satt forneffnde Suend halffempthe td. skýld som miitt igitt guodtz oc rette odel er, the iij td. y wester Aabinn oc the i-j- td. y nederste Asbinn liggende y forneffnde Sillegiordt, adt skulle haffue, nyde oc beholde fraa mig oc myne arffuinger oc wnder sig oc siin hustrue Liff Karls-daatter oc theris børn oc sande arffuinger som et fullt brugeliggt pantt, met alle thet godser loed(?) tilliggelbe bode y skouff oc marck, inden gards oc wden, indtet wnderaget, jndtill saa lenge till the bliffuer aff mig eller myne børn oc rette oc sande arffuinger alt gods lade jndløbe(?) oc igien betalled alle forneffnde siine vdlagte pendinge jc oc xx gode daller, allt wdj een summa, mindste pendinge oc [meste] udj nøigagtige pendinge oc betalling, som hand mich gredt oc for mig wdlagde haffuer som forskreffuen staar met myne børns oc rette sande arffuinger igien frij oc frelse pendinge, oc ingen pendinge her till adt komme eller leye aff nog[en] mandt y nogen maade. Tiill sandinge her om haffuer jeg laditt miitt mercke her wnderschriffue oc kierligen tilbeditt her medt her Laufridz Hansbøn sogneprest y Sillegiordt, Knud Torgersbøn, Biørn Gundulfsbøn oc Touff Ondersbøn eedsuorne laugrettis mendt adt henge theris beseglingervnder thete miitt breff, actum Sillegiord thend 18 may anno dominij mdxcvij

Under bretten, med nyere hånd: Kode j Sellegiord

På baksida med nyere hånd: No 196

8. juni 1597

Åmotsdal i Seljord

Knut Kaspersson og Olav H. Vindsvål i Åmotsdal kunngjør at ettersom avdøde Sigurd Lidvardsson på Vindsvål på sitt dødsleie hadde bedt sin kone og barn å søke hjelp hos Anund Lundevall i Brunkeberg i fall de skulle bli utsatt for rettsaker, og ettersom Åsvald Ålandsli, lensmann i Lårdal, nå hadde latt stevne både Anund og dem for Oslo lagting med en riksrådsstevning til førstkommende St.Hans vedrør-ende retten til Vindsvål, gir de ham fullmakt til å møte på alles vegne da de selv ikke har helse til å reise så langt. Knut og Olav undertegner med bumerkene sine og ber lagrettemann Aslak Torkjelsson medbesegle.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 258 (p), 08.06. 1597. To bumerker nederst, med hhv. O.H. og K.C. ved siden av, og rester etter ett segl. Ei uleselig linje i nederste bretten på brevet.

Wy epterschreffne Knudt Casparsbøn oc Oluff Windzuall y Omisdals sogen y Tellemarcken kiendis oc giøer wiitterligt met thete wortt obne breff, adt effterdj Sigurd Leffuordsbøn sallig met Gud, som boede paa forneffnde Windz-uall hand wdj siin yderste tid war begierendis aff siin effterladende quinde oc børn, adt var som Gud almegtige hagde kraffd hannom aff thenno for pengdige werder skulde the besøge thenne breffuiister Annonnd Lundeuald y Bruncke-bierig sogen om adt forsuare thenom met lougen oc for dom oc rett thersom nogen kunde fremkomme som wilde tilbiude sig adt giffue thennom nogen wlog eller wrette, oc effterdj adt Osuald Olandsli lensmandt y Laugerdall handt nu søger oc steffner paa forneffnde godz Windzuoll, oc hand ther paa haffuer laditt steffne for Anonndt oc oss bode paa wore egne oc wore medarff-ingers forneffnde Sigurdt Leffuordsbøns børns wegne, met en riiges raadz steffning till laugtingit y Oslo nu till Ste. Johannis baptista førstkommendis, oc wj for siugdom oc skrøbeligheds skýldt icke nu kunde ferdigis saa lang wey, samme laugting adt besøge, haffuer wy ocsaa therfor endnu kierligen til-beditt forneffnde Anonnd adt hand bode paa wor oc forneffnde Sigurdz wmýnd-ige børns wegne wilde tage sig wdoffuer samme godz fos oss adt forsuare met lougen, oc haffue wy ther paa giffuen hannem woris fulde magtt ther wdj adt giøre oc lade saa well paa wor side som paa siin side som [.....] adt giør met loug oc rett, effterdj [...(ei linje uleselig, i bretten)..] [.....] rett oc loulig odelb[aaren] [.....] therfor[.....] yder[.....] oc for Gudz skýldt adt oss saa well som the samme smaa wmýndige børn maatte wederfaris wdj thenne sag huis lougligt oc rett er. Till widnisbyrd her om haffuer wij laditt wore mercker her wnderschriffue, oc kerligen tilbeditt Aslack Torkildsbøn eedsuoren laugrettis-mand fos oss adt besegle thete breff, actum thend 8 junj anno 1597.

På baksida med samme hånd: Knudt Caspersbøn
Men annen hånd: 368

18. september 1597

Hostvedt i Sandsvær

Pål Kristensson, kongens fogd over Brunla og Numedal len, stadfester det forlik lagrettemannen Peter Trulsson har inngått med Kronen 4. juni s.å. på vegne av kona si og stebarna Simon, Gudleik og Olav Solvessønner og deres søstre og arvinger. Forliket gjelder gården Bever, som ligger i Numedalsskogen mellom Sandsvær og Numedal, på østsida av Lågen. Heretter skal Kronen eie halve nordre Bever, fra brua sør for hustomta og til evja nordenfor den, og nordenfor der Jondalsela renner ut i Lågen fra vest. Herfra går grensa rett øst opp åsen langs delesteinene til annen grense støter mot. Peters kone og hennes barn skal være de nærmeste til å leie statens part, for lovlig landskyld. Beseglet av Pål Kristensson selv, tingskriver Asser Larsson og Steinar Hostvedt som formynder for stebarna til Peter.

Orig. på papir. Oppklebet folioblad, innbundet bakerst i foliant 71b i Morten Thrane Brünnichs samling bergverksannaler, privatarkiv 171, i NRA. Merke etter tre segl på bretten. Jfr. 01.06. 1594.

Kiendiz jeg Pouell Christensøn kong: mait: fougitt offuer Brunlag leen oc Numedall oc gjør alle witterlig med thethe mitt obne breff adt ieg ij dag som er thend 18 septembri anno 97 paa Housthuedt ij Sandtzhuer paa kong: mait: gode behauge, stadfester oc samtøker thend forligilße som Peter Trulßen laugrettis mand ij forneffnde Sandtzhuerre paa sine egne, sin hustru oc sin stiftbørnß Simen, Gullick oc Oluff Solffue sønir med theris søstre oc effter-komindj arffuinge, giortt haffuer som vaar om Bevill som ligger paa Nume-dalß skouv, som er imellum Sandtzhuerre och Numedall, som vaar thend 4 junij ij same aar, wdj saa maade att kongl: mait: skall her effter haffue halff-parten ij same nõrdre Beuitt, som er fra broen, sønden for hußlenditt, oc till thend nesthe effiu, norden for same hußlende, som er paa thend østhre side lougen i eiditt norden for som Jondalß elffuen rinder emod, huilcken er paa vestre side Lougen, att lighe fra Lougen, oc strage øster op ij aaßen efter som steninne staa, inthill anditt delle emod tager, oc skall forneffnde Peders hustru, oc hendj børn oc affuinge, were leige mesth paa same Beuitt, for huiß landskyld der kand till kong: may: med rethe affgaa. Thill widnisbyrd, kierligen tilbedindi Adtzer Lauridtzsøn tingschriffuer, oc Stenir Houitued som er fierholdtz mand for same børn at besegle med mig Actum vt supra.

12. november 1597

Moen i Brunkeberg

Svein Halvorsson, Tjostolv Torleivsson og Gudleik Arnbjørnsson, lagrettemenn i Brunkeberg, kunngjør en avtale mellom Aslak Guttormsson og Svein Hauksson. De har gjort et søskenbytte seg imellom, ettersom kona til Aslak, Anne Arves-dotter, og kona til Svein er søskenbarn, og begge er arveberettiget i de to Moen-gårdene de bor på. De var nå enige om at Aslak og Anne skulle ha Moen øvre med setrene og underbrukene Sundemoen, Sæmoen øvre, Åbø og Grindeteig, og så jordet Langekra, som Moen nedre til nå har hatt halvdelen i. Svein og kona skal ha Moen nedre, med sine setre og underbruk: Meåmoen, Sæmoen nedre, Magnus-hommen og nok en seter, og grensene beskrives nærmere. Det som ikke uttrykkelig er delt, skal ligge i sameie.

NRA ds (s) 12.11. 1597. Ett bumerke (svastika med spisse armer trukket ut til en N oppe og til høyre) med S. H. ved, og tre seglremmer skåret av et eldre brev, ingen segl. Enkelte gnusseskader i brevet. Påskrift på omslag om at det er gave fra posteksp. J.L. Malthe, mai 1892, fra Kleiv i Morgedal. Kfr. 18.12. 1591 og 01.12. 1593

Wy epterschreffne [Sue]nd Haluordsbøn, Kystolff Tolleffsøn, oc Gundleg Andbjørnsbøn eedsuorne laugrettis mend y Brunckebierig sogen kiendis oc gjør witterligt for alle met thette wort obne [breff] att wy haffuer hørt oc s[ee]t ja oc handerband theris aff ene halffue Aslak Guttormsøn end aff andre halffue [Su]end Houcksbøn, met the skilord, adt the haffuer beuilgett oc giortt ett venligt s[sk]en byttelaug sig emellom, y saa maade, adt effterdj forneff-nde Aslack quinde Anne Arff[ui]s datter oc forneffnde Suend Houcksbøns the ere s[sk]ens børn oc the 2 Moens gaarder ligg[endis] her y forneffnde Bruncke-berig sogen, som forneffnde Aslak oc Suend paaboer waare søsters bytte [saa e]r the saa forligte om samme theris byttelag att forneffnde Aslak med forneff-nde sin quinde Anne [Arff]ues datter skulle niude oc beholde vnder thennom oc theris arffunger øffre gaarden y Moe[n met] the stoule som ther wnder ligger som ere Sunnemoen, øffre Sæmoen, Raabe=[.....]oc Grindeteig. Ther till met haffuer forneffnde Suend wndt oc beuilget forneffnde Asla[k en e]ckre kaldis Lange ecker som tilforn laa halffparten [ther] aff till ned[er] gaarden [oc Asla]k skall nu her effter niude oc beholde thennom alle [..]rill som [..]orse wy wnder øffer [gaar]den [Moen] ther emod skall forneffnde Suend niude oc beholde neder gaarden ther sammestetz met the [st]judule som ther tilliger, som er thße eptersshreffne Miomoen, nedre Sæmoen oc

Magnus-hommen oc er en s[.]stødul som heder [....] eyger the bode [.....] end ligger [.....]forneffnde Magnushommen en hauge kaldis S[.]lle moen lig-gendis paa westersiden [.....]lde slaatte adt [....]en skall følge paa øster side aæn fraa Giuffue becken o[. ...] dele [....]afne, oc Suend altt paa westersiden oc y deled met Acker. The a[.]re ha[....] som mere er ondt som nu her vdi soneffnde er ther skulle the bode verre sameygis mend wdj. Ther met waare the wanner oc well s[.]tter om forskreffne bytteaug oc loffuede oc beuiligede att [thet] saaledis fast oc wryggeligen holdis oc bliffue skall, wnder huer aff thennem oc theris arffuinger, fødde oc wfødde lige epter som forskreffuit staar. Thil sanding her haffuer wy hos forskreffne Suendz egitt mercke her føej[. ...] vnder schreffuett laditt henge woress beseglinger her neden vnder thette wort obne breff, som giffuett oc gjort war paa Moen løffuerdague [...] ste Martini [...]lope anno oc dij millesimo quing [...]resimo N[.....]im o[.....]

27. november 1597

Fyndarfossen i Komnes

Staffan Pedersson, sorenskriver i Sandsvær, og lagrettemennene Simen Nordby, Tore Bakka, Nils Gulli, Olav Gravdal og Gulbrand Røshold dømmer i en sak om retten til Fyndarfoss i Komnes, etter lovlig tilstevning av lensmann Knut Tuft. Hallvard Bjørke fra Hof hadde kommet med en rikets stevning mot Torbjørn Reine og medarvinger om fossen, som han mente Torbjørn hadde tatt ulovlig i bruk. Hallvard la fram et brev fra kong Eriks 28 regjeringsår (=1416/17) som viste at hans slekt hadde eid den i lang tid mann etter mann, og at han hadde fått den ved arv. Så la han fram en orskurd fra tidligere lagmann i Tønsberg Peder Andersson av st. Sunnivaaften (07.07.) 1536, som viste at Anund Torsteinsson var tildømt Fyndarfossen og skogen som lå til, inntil noen kan vinne den fra ham med bedre bevis. Torbjørn Reine la så fram sine brev, og viste til at den fossen Hallvard hadde papirer på at han eide, var den søndre grein av Fyndarfossen, mens Torbjørn selv eide den nordre grein. Retten dømte da at hver av partene skulle få ha sin del av fossen i fred. NRA ds (s) 27.11. 1597. 1. seglrem henger ved, ingen segl, spor etter fem segl-remmer til. Utdrag trykt i DN bd XXI nr 277 og 820. Jfr 10.10. 1615.

Wi effterschreffne Staffan Pederbønn, schriffuer y Santzuerd, Sommen Norby, Tore Backe, Niels Gullelj, Oluf Grafzell och Gulbrand Røsholt, eidbuorne laugrettismend y Sanszuerd och Laugerdall, kiendis och gjør for alle witterligt wdj thette vort obne breff at aar 97 then 27 nouembris vare wi paa en foß liggendis i Kommenis sogen y forneffnde Sanßzuerd vid naffn Finder foß, loulig tilneffnt af kong. maytts. lehnsmand Knud Toffte effter en rigets stef-fning Bom Haluor Birrke boendis y Hofbogen hafde forhuerruet offuer Tor-bjørn Rene, och alle hans medarffuinger for Bamme Finder foß, Bom han mente forneffnde Torbjørn hafde bygd wdj huilcken forneffnde Finderfoß, Haluor Biercke mente Beg med rette at tilhørrer, och framlagde nogen gamble breffue datiret y konge Erickes 28 Regerendis aar, liudendis y sin mening, at samme Finderfoß var hanom loulig tilkomen wdj arffue och hand then haffuer hafdt y hefde och macht efter sin gamble afgangene slecht och blodtz foruante mand eft[er] mand y langbomelig tid. Noch fremblagde hand y rette Peder Anderbøns fordum laugmand y Tonßbergs affskiur, daterit sancte Synnive afften anno 36 liudendis y sin beslutning at Anund Toßtenbøen er dømbt y find och heffde y samme Finderfoß och skouffuen indtil Baa lenge hans be-Beglingmand komer och vinder thet fraa hannom huilcket Bamme laugmandz affskiur mer om formelder. Herimod beuiste forneffnde Torbjørn Rene med adskillige gamble proff och wittne at Bame Finderfoß Bom Halvor taler paa var thend Bøndre quible och icke thend Bom hand haffuer brugt. Thaa eptther tiltale och gienbuuar var thet vor domb at forneffnde halvor Bircke eptther sin gamlbe breffue, laugmandz afskiur, proff och wittne schal bliffue ved Bamme Finderfoß Bom er thend søndre quible och Torbjørn at bliffue ved sin foß, Bom hang brugt haffuer efter sin gamble proff och wittne, och thenne vor domb at vere veed macht all thend stund theris breffue proff och wittne er ved macht, wden andet sandet kand findes. Till wittnißbiurd wnderhengendis woris jndßegle actum vt supra.

På baksida med nyerer hånd: Lagt i rette aasteden ved Finderfos i Sandsuer d. 26 maj ao. 1696, test. NZnstrudt (?) mpp

30. november 1597

To øvre i Hjartdal

Lagrettemennene Tord Berge, Anund Lundevald, Olav Strand, Knut Groven og Tov Klomset, og nevndemannen Lars Gjuve, kunngjør at de var på To øvre i nærvær av sogneprest til Hjartdal Nils Olavsson, lensmann Andor Frøland og sorenskriver Mads Hansson, for å dømme i en sak Harald To og Lidvard Olavsson hadde stevnet hverandre i. Saken gjaldt rett skifte etter ekteparet Steinar Torgeirsson og Marit Rikardsdotter, som var besteforeldre til Lidvard Olavsson og til Åshild, kona til Harald To. Lidvard var dattersønn og Åshild var sønnedatter. Av fast gods kom til skifte 9 mb i hovedbølet To øvre, 4 mb i Skeie i Hjartdal, 4 mb i Svalestova, 1 mb i Presteluten og 1 mb i Heggluten, samt ødegården Midbøen i Svartdalsgrend. Dette ble delt etter loven i to like parter, og av det fikk Lidvard og Åshild hver 4 ½ mb i To øvre. Åshild fikk åsetet siden hun var

sønnedatter, og skulle betale Lidvard årlig 2 t 1 ½ m korn i landskyld av hans 4 ½ mb. Dertil fikk hun 4 mb i Skeie og 1 mb i Presteluten, mens Lidvard fikk 4 mb i Svalestoga og 1 mb i Heggluten. Midbøen skulle de ha halvparten av hver. Lidvard og Harald skulle begge være ansvarlige for å greie opp med Ragnhild Håtveit for det ene mb hun hadde løst inn i Skeie. Olav Lidvardsson, som hadde vært sammen med Ragnhild om denne handelen, skyldte henne 5 mk som hun hadde lagt ut for ham. Harald krevde så Lidvard for det follaug Marit Richardsdotter, bestemor til Åshild, hadde hatt av gården, i forhold til sin eierpart. Lidvard mente at bestemoren burde ha greid seg på den landskyld og kyrleie hun fikk. Retten kom til at det var ikke så godt å greie for en gammel og blind kone, men ettersom Åshild hadde åsetet, måtte hun også bære utgiftene til follaug. Partene erklærte at pengene i boet var gjort opp på omforent måte, bortsett fra tregjenstandene, som de skulle dele selv. Til slutt skulle Harald betale Lidvard 2 t korn som stod igjen av to års landskyld, og så skulle alt dem imellom være oppgjort. Den som hadde solgt noe av godset, skulle være pliktig til å innløse det igjen. Beseglet av lagrettemennene og Mads Hansson.

NRA-KA, innlånt til NRA ved Tov Reisjaa. Orig. på To øvre, Hjartdal. Orig. på papir, folioark. Merke etter seks påtrykte segl. Jfr 16.06. 1571, 25.04. 1588, 02.09. 1591, 22.07. 1596 og 23.02. 1600.

Wy ępterskreffne Tordt Berge, Annondt Lundeualdt, Oluff Strandt, Knudt Groffuen, Touff Klumbett, eedsuorne laugrettis mendt aa Telemarcken oc Lauritz Giuffue neffnder mandt, kiendis oc giøre wiitterligt for alle met thete wortt obne breff, adt aar eptter Gudtz byrdt 1597, tisdagen som Ste. Andrea aptj affthenn paafaldt, waare wy paa øffre Tow y Hierdall, offuuerrendis hederlig mandt her Niels Oluffsben sogneprest ther sammestedt, Andor Frølandt, lensmandt oc Matz Hansben soeren landtschriffuer ibid, effter thuende steffninger som Haraldt Tow oc Leffuordt Oluffsben the hin ander met steffndt hagde, neffnde oc tilbene adt grandske oc forfare thenom emellom om arff oc byttelag bode y godtz oc løße pendge som thømdis efftter begge theris forneffnde Leffuordtz oc Haraldtz quindis Oßildtz gofader oc gomoder Stenar Torgersben oc Marithe Richardtzdaater. Oplagde wy thafor thet første hüis godtz som thennom wor emellom till byttis, som wor først hoffuid böllidt forneffnde offre Tow ix marckeboell, Skee y Hierdall iiij marckeboell, Suallestoffue iiij marckeboell, Prestdluten j marckeboell, Heggluten ibid j marckeboell. Oc en ødegaardt y Suartdals grend liggend, kaldis Midbøen. For-neffnde godtz byttedt wy thennom emellom wdj 2 lige partter eptther Norigs loug, saaledis adt (s.2.) forneffnde Leffuordt Oluffsben som er daattersøn, oc Haraldt paa siin quindis Oßildtz wegne som er søne daatter, skulle huer for sig niude oc beholde halffemptte marckeboell y forneffnde øffre Tow. Noch Haraldt iiij marckeboell y Skee, oc Leffuordt ther emodt iiij marckeboell y Suallestoffue, Haraldt j marckeboell y Prest-luten, oc Leffuordt ther emodt j marckeboell y Heg luten. Oc siden huer aff thenom adt skulle niude oc be-holde siin halffue partt y forneffnde ødegaardt Midbøen Oc sku[Ide] forneffnde Leffuordt oc Haraldt bode werre wdj minde met Ragnildt Hautuedt for thet ene marckeboell y Skee som hun hagde løst ther wdj. Oc skall Oluff Leffuordben legge forneffnde Ragnildt hiem igjen v mk y pendinge for siin anpartt for thet jordekiøb y Hautuedt effterdj thet fandtz adt hun paa siin side hagde dis mere wdlagdt. Thernest om aaßettid sagde wy thennom emellom epter konglige rettebøder, adt efftterdj forneffnde Oßøldt er broderbarn, oc Leffuordt er søster-barn (oc broderen war eldst), tha skall hun niude oc beholde aaßettid paa hoffuidböllidt forneffnde øffre Tow all siin liffs tidt, oc siden adt gaa ther om huis lougligt er. Som ocsaa forneffnde Haraldt tiltalde forneffnde Leffuordt for follog adt handt met forneffnde siin quinde Oßildt haffuer født oc wnderholtett beggi theris forneffnde Leffuordt oc Oßildz gomoder Marithe Richardtzdaatter wdj ommotzdom, oc meintte adt forneffnde (s 3) Leffuordt skulde giøre hannom lige therfor eptter siin anpartt, Oc forneffnde Leffuordt meentte ther emodt adt hun haffde well kundett næredt oc underholdett sig met sin land-skyldt oc kiørleyer, grandskedt wy tha oc forfaredt thenn leylighet, adt effterdj hun war enn gammell oc siunløs quinde, saa adt hun wdj mange aar kunde gantze lidett eller oc jntthet hielpe sig sielff till gode, tha lignett wy thenn thet saaledis emellom, adt effterdj forneffnde Haraldt skall met forneffnde siin quinde Oßildt niude oc beholde aaßettid paa forneffnde øffre Tow hoffuidt-böllidt, tha skall thet ther met werre quit thennom emellom om samme follog eptter forneffnde theris gomoder paa begge sider. Oc bestode the hin anden paa begge sider adt the haffuer huer for sig saaidt siitt fulde byttelag wdj huis løße pendinge som thømdis epter forneffnde theris gofader oc gomoder, wndertag huis thrækiærølle som ther kandt findis epter thennom, thennom skulde the sielff bytte sig emellom ij tho partter, thersom ther findis nogitt saadant adt werre wbÿtt thennom emellom. Oc skall forneffnde Haraldt strax betalle forneffnde Leffuordt ij tdr korn som staaar tilbage for 2 aars landskyldt som hannom tilkom wdj forneffnde øffre Tow, oc ther met quitt thennom emellom y the maade. Oc saa lenge som forneffnde Haraldt efftter thenne dag met forneffnde siin quinde Oßildt besedder forneffnde aaßett, skall handt huert aar till rette lauglige (s.4) tiidt oc thermin betalle oc fornøige forneffnde Leffuordt for siin halffue partt the ix mrckeboell ther wdj ii tdr korn oc i-j- mæller. Oc huilcken Aff thennom som haffuer vdsatt nogitt att forneffnde godtz som wy nw haffuer bytt thennom emellom, skall løße thet hiem igjen, oc ther met skulle the werre forligtte om allt theris regenshaff indtill thenne dag. Tiill sandinge here om adt wy thet saaledis haffuer giortt, bytt oc forhandledt thennom emellom som forschreffuitt staaar thet bekiender wy met wore beseglinger [oc] mercke her wnder-trÿcktt oc underschreffuitt. Thet bekiender jeg forneffnde Matz Hans met miitt signett her hos trÿcktt Datum vt sup.

1597

Uten sted (Tinn?)

Kjetil Sigurdsson har solgt Tov Reidarsson 2 mb i Mo (i Dal på Tinn) til odel og eie for 1 ½ rd, ei trelodds skje og et åkle verd 2 rd.

Telemark, øvre østfjeldske sorenskriveri, tingbok 1676 (nr 10) fol 75a, ting på Møli på Tinn 20.10. 1676.

Kittel Siufrbøn hafuer soltt Toff Rearben 2 markeboel udj Moen for 11 ½ dr, en tredye lod schee och itt aaklæde for 2 dr att beholde til evig odel och eyie datt 1597.

15. januar 1598

Gulsvik (i Flå)

Gulbrand Knutsson på Trommalt i Flå sogn i Hallingdal kunngjør at han med samtykke av kona si, Barbara Knutsdotter, hadde solgt 6 kalvskinn i Grøtjorden i Uvdal i Numedal til Guttorm Jonsson på Gulsvuk i Flå og hans kone, Birgit Tordsdotter, for 9 ½ rd. Det var gods som hadde hørt til mor til Birgit. Beseglet av Gulbrand selv, Øystein Alvsson og Kolbjørn Kristoffersson.

NRA ds (s) 15.01. 1598 Tre segl henger ved, det første med tydbart tegn i, forøvrig uleselige. Jfr. 28.01. 1595, 30.09. 1605, 13.01. 1612, 20.04. 1630, 16.06. 1631 og 14.12. 1633.

Kiendis jeg Gulbrandt Knudtzøn boendis paa Trommaldt i Flaa sogn i Hallingdall, och gjør for alle witterligt wdj dette mit obne breff, att ieg min frij fuldkomne willie och wellberaadt huff, sampt met min quindis Barabra Knudtz daatters raad och samtÿcke haffuer saaldt, skødt och affhendt till ehrlige mand Guttorm Jonbøn aff Gulbuig jbidem saa megett gotz wdj Grÿte-iordt liggendis wdj Opdall i Nummedall, som aarligen affgaar sex kallffschindt i landskÿlldt, och ehr hans quindis, Bÿrgitte Tordtz daatters møderne gotz, for huilckett forneffnde ieg och kiendis att haffue bekommet, anammet och opborrett fÿlldest wederlag, och nÿyactig betallingh ephther min egen nÿoie och beggis woris wennllige foræningh som ehr hallfftiende gode rigtige och wforfallskede daller, thj hiemler ieg och fuldkommelig thill staar bemellte Guttorm forneffnde 6 kallffskindtz skÿlldt i forneffnde Grÿteiorde hedenaff frellselig att aage, nÿde och beholde, met alle sine rette lutter, lunder oc tilliggendis egedeler, thett were sig wdj agger och engh, skough och marck, waat och thørt, landt och vand, inden gaardtz och wdenn, intett wdertagendis wdj nogen maade, fra mig, bemelte min quinde, beggis woris børn och sande arffuinger, och vnder forneffnde Guttorm hans quinde, børnn och ephther-komendis arffuinger till euig eigendom, och were hans hiemmell ther till vdj alle maader, och holde hannem och hans arffuinger thette wort kiøb, alldelis wdenn skade, deß till widneßbyrdt haffuer ieg thillbedet thiße ehrlige mend, Østen Aleffbøn och Kollbiørn Christopherbøn thette mit breff met mig att besigle, actum Gulbuig then 15 januarÿ anno 1598.

4. mars 1598

Reine i Komnes

Helge Hovde, boende på Snarum i Modum kunngjør at han med samtykke av kona si har solgt 1 øresbol 3 penningbol jord i Reine i Komnes til Torbjørn Roarsson, som bor på Reine, for en ny ettpunds kobberkjele, ei tønne korn og ½ rd i penger. Helge undertegner med bumerket sitt og ber Tore Bakke og Gulbrand Røsholt, lagrettemenn i Sandsvær, om å medbesegle.

NRA ds (s) 04.03. 1598. En seglrem skåret av et eldre brev med segl henger ved (uleselig), hull for nok en seglrem.

Bekiendir jeg Hellie Hoffde boendis paa Modum ÿ Snarvm sogn og gjør for alle witterligt ÿ thette mith obne breff att ieg med mÿnn frij wilge och welberaadt houff, disligiste met mÿnn quindis frij wilge jaa och samtÿcke haffuer solt, skiudt och affhendet fraa mig och mÿnne arff winge och wnder Torbiørn Rorßenn boendis paa Reinne ÿ Kopmanniß sogn itt ørisboll jorder och trj pengeboll ÿ forneffnte gaard Reinne, for enn tho pundtz nÿ kiedel kaabe, j tønne kornn och -j- dr. rede pennge, huilcke forneffnte itt ørisboll jorder och trj pengeboll ÿ forneffnte gaard Reÿnne Torbiørn Rorßenn skal frellseligenn nÿde, bruge och beholde wnder sig och sinne arffuinger och fraa mig Hellie Hoffde, mÿnn quinde och woris arffuinge føde och wføde met luttum och lundum jnden gaardz och wdenn som ther till liger och aff forne ligitt haffuer, baade ÿ wattu och tørre, fiskeuande och føgelle, jnthitt wnder-tagendis thill euerdelige eÿe, och all affndis kiendis jeg mig att haffue op-boritt første pening och øffste och all anden som ÿ kiøb woris kom, som ware forneffnte tho pundt nÿ kiedell kaaber, j tdr. kornn och een halff daller ephther mÿnn egenn wilge och fornøÿelse, thil widnißbyrd att saa ÿ sandhed er thillbeder jeg disse ephtherschreffne laugrettis mend wed naffn Thore Backe och Gulbrandt Røsholt boendis ÿ

Sandsuerdt att henge theris jndsegle her nedem wnder thette mith breff datum Reinne then 4. martÿ anno 1598.

—

22. mars 1598

Fritzø

Peder Ivarsson til Fritzø, lensherre over Brunla og Numedal len, pålegger Stein Kjemhus i Veggli sogn i Numedal å møte for retten i en tvist om gården Mykstu søndre i Veggli. Kjetil Olavsson mener han har rett til åsetet, da han er av ei brorgrein, eier halvparten av gården, og farbroren hans eide det i lang tid før. Stein har ingen annen rett til det enn at han er gift med enka etter farbroren, og har heller ikke betalt landskyld for Kjetils part. Saken var for retten sist vinter, og det er nå gått mer enn de seks uker kongen har påbudt for behandling av slike saker. Den vises nå til pådømming på arvetomta for sorenskriver og seks lagrettemenn. På baksida påskrift om at stevningen er lest for Stein Kjemhus 08.04. 1598 i påhør av (sorenskriver) Asser Larsson, Bjørn Taraldsson og Hallvard Tjostolvsson, og at den er pådømt 24.04. samme år på Mykstu søndre. NRA-KA 22.03. 1598, innlånt fra Riksarkivet 02.08. 1973, eier Jens SchønningAndreassen, Galdheim i Veggli. Nr 3, original på papir. Ett papirsegl på bretten. Jfr. 03.03. 1583, 03.07. 1583, 1585, 31.05. 1593, 02.06. 1595, 30.10. 1598 og 1580/1600..

Ieg Peder Iffuersønn thill Friidsøe, kong. maytts. befallingsmandt offuer Brunlaug och Nomdalls leenn, helser dig Stinn Kimhus y Weglj sogenn y Nomdall med Gudt, wider at for migh haffuer berett Kettell Olsenn ther samstedtz huorledes hanndt haffuer thiltalle thill dig, for aasedett du hanom forholder |-kald-| vdj een *gaardt* kaldes søndre Møchellstue vdj same sogen ligendes, vansett hand er aff broder legen komen och er halpartt eyendes ther vdj, och hans faderbroder vdj langsom thid haffuer thend besidet och du nu ephther hanom sidenn du fich hams ephtherladendes høstru thill ecte, och hand jngen aasede maa nyde, dog hannd er lige saa megett eyendes som dinn høstru och henders bornn\er/ vdj *fornefnde* gaardt, och att hand vdj lige mader vdj langsom thid jngenn landskyld eler retighed haffuer der aff bekomitt, vdj lige mader att sagenn wor f'or rette nu y vynter oc dog er sagen bleffuen ophagenn offuer vj vgers thid, som er imod kong. maytt. brøff, och hannd der med er bleffuen forholtt fra sin rett som hand siger och dig self ydermere wed att berette, thj beder ieg dig oc paa kong. maytt. min alernadigste heriis wegne, biuder oc befaler att du retter dig ephther att møde paa arffue thompthenn nu paa thage thisdag førstkomende for vj wuuldige mennd och sorne skriffueren, som daa endeligenn skall were forplicit att dømme eder i mellom, och iche widere att forholde hanom fra sinn aasede, omb hannd sig der thill ephther Norgis louff kanndt beuisse, och daa en huer att lade skee huis rett ær som y wilde vere besuarliggt och stande thill rette, ladendes dett ingenlunde vnder eders falltzmall, giffuitt paa Fridsøe thenndt 22 Marthj 98

(s 2) thend 8. aprilis anno 1598 bleff thende steffning lesth y Sten Kiemhußiß neruerilße oc paa høring offuer uerindiß Adtzer Lauridtzsøn, Biørn Taralsøn oc Haluord. Kiøstulffsøn

Thend 24 aprilis er lesth paa søder Møcklestuffue, er dømd offuer

5. juni 1598

Hovin(?)kirkegård, Tinn

Referat av brev: Folkvard Gudleiksson på Vasstveit (i Hovin) har overdratt til sine brødre Hallvard og Olav Gudleikssønner 4 kyrlag i Vasstveit som han hadde arvet etter sin mor, mot at de avstod de retter som de måtte ha til 2 mb i Skibdalen (i Hovin). Det Folkvard måtte greie å løse inn ved rettens hjelp i Skibdalen skulle han selv beholde. Hallvard Olavsson hadde dertil lovet Olav å hjelpe broren Folkvard med å løse inn gods i Skibdalen.

SaK, Telemark, øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1672 (nr 7) fol 29b, ting på Mårem på Tinn 24.05. 1672. Jfr 07.01. 1572, 1613, 26.06. 1622, 30.10.1622

(...) att Folquard Gunlechßen paa Wastuett beuilgede och tillod sinne tuende brødre Halduor och Olluff Gunlechßønner 4 kiørlag jord udj Wastuett, som hand arffuede epter sin moder, derimod dj igien affstod den aagang og rett som de for deris ahnpart kunde haffue paa de 2 markeboel i Skibdall, att huis som Folquahr derued kunde winde med loug och rett det schulle hand frelßelig beholde, widere loffuit Haldvor Olßen Ole att werre deris broder Folquahr behielpelig och frelße samme godz udj Schibdall under hannem och hans arffuinger saaledis venlig forligte, paa kirkegaarden anden pintzedag aar 1598.

15. september 1598

Ålandsl i Lårdal

Anund Torgeirsson, bosatt på Raulandstrand i Vinje prestegjeld, kunngjør at han i ombud for kona si, Gro Bjugsdotter, og stebarna sine, barna etter Aslak Hallvalds-son, stadfester et jordebytte Gro og Aslak har gjort med Halvard Lidvardsson i Fyresdal prestegjeld, som følger: Aslak hadde med Gros samtykke avhendet til Hallvard gården Kleivi i Kleivgrend i Fyresdal, med landskyld på 8 mb, og med tre tilliggende ødegårder: Vannvik, Seterdalen og Rømbereid (som i bygdeboka for Fyresdal identifiseres med tre heigårder som ble lagt til Kleivi i 1451: Nusvik, Slådal og Røynebrokke, kfr. DN I s 596, 20.07. 1451, nr 818). Hallvard ga i bytte gården Gjendye på 4 mb, beliggende i Raulands sogn i Vinje (siden gått inn under Gardsjord i Haddelandsgrend), og 90

rd og ei ku i mellomlag.

Anund beselger selv først, og har bedt svogeren Torleiv Bjugsson, samt Åsmund Olavsson og Nils Tveiten å medbesegle. Fire seglremmer, skåret av en eldre, latinsk tekst.

NRA ds (s) 15.08. 1598, Deichm. 308. Kfr. 1595, udatert.

Ollom manom them som thete bref see eller høre lesse sender Anond Torger-sønn i Rolandstrandsogen i Vennie prestegield udi [T]ellekarcken Q. G. och sine, kunnigt gierendis for alle med thete mitt obne breff, att jeg i fuld og louglige ombod paa min quindis Gro Biugsdotter [o]ch mine stiftbørns vegne, som er salig Aslak Halffuordbøns børn, att jeg nu fuldkommeligen stadfester thet jordebytte som forneffnde Aslak oc min quinde Gro tilforne giort haffde med Halluor Leffuordsøn i Fyrisdalls prestegield, som er i saa maade att for-neffnde Aslak som thene thid leffde med forneffnde Gro, hennes villie, raad og samtøcke, satte forneffnde Halluor Leffuordsøn Kleffuenn liggendis i Kleffgrend i Fyrisdalls prestegield som er viij mk.boll iord, och end med iij tilligende ødegaarde som saa hede Vandvig, Sættedallen och Rømbered, och med bustøduller och er sampkoff for westenn aareng i Klevwaltz backen, och med all anden thill liggelse jnden gaards och wthen, intet wnderskyldt. Jtem satte tha forneffnde Halluor forneffnde Aslak, min quinde stiftbørn och theris arffuinger ther strand een liden jord som er iij mk.boel iord med naffn Gendye liggendis vdi Rolands kircke sogenn och i Venie prestegield som er enn knu oc hand mig jorder jmellem lxxx daller och 1 ko forneffnde Haliuor Leffourdsøn, och heden aff freslseligen nyde, bruge och beholde forneffnde Kleffuen viij mk.boll med forneffnde sine thilligende ødegarde och alle andre som med rette thilligelse med luttum och lundum, med fiske och fugle och alle veidesteder som ther nu thilligge eller legit haffuer wden gardz och jnden, intet vndensillet i nogen maade och beplicter jeg meg paa min quindes och stiftbørns weigne, at holde forneffnde Helluor egenn fri och frels for alle louglige aagange thj thet er hinde lougligen thil arff fallet effter henis salige fader, meenn odellen skall hener aff oss wiige sin egen worm om, och skall thete bytte stande fast och wbrødeligen for begges woris steffning och effterkomer ataleløst i alle maade efter thenne dag, att saa i sandhed er, som foschreffuit staar lader jeg forneffnde Anund min besigle her først wnder henge, och kierligen tilbeder Talleff Biuffson min verbroder som samme jordebytte haffuer hørt, och offuererit, och Osmund Oluffsøn och Nicolls Thueden sitt henge theris besegling vnder thette breff som giffuit och giort paa Aalandslie i Laugerdall then 15 september anno sabutis 1598.

26. september 1598

Nisi i Gransherad

Dreng Håve, Asle Bergan, Niri Bøen og Herbjørn Skårnes, lagrettemenn i Hjartdal, kunngjør at de etter anmodning fra Kjetil Nisi i Gransherad hadde møtt for å besiktige noen ødegårder som lå under Busnes, nemlig Skjødsåsen, Tufte, Lisland, Feten, Haugetrå og "Grønnstue", slik det sist vår var blitt dømt av seks mann på Busnes. De møtte i god tid den fastsatt dag, men ingen av busnesingene eller deres fullmektige møtte. Først da de kom tilbake til Busnes, kom motpartens menn, og da var det begynt å skumre.

NRA-KA lensmann Quammes diplomsamling. Fire segl på bretten: DT, AG, NB (el. T?). Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 09.03. 1599, 21.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Wij Epterschreffne Dreng Hoffue, Asle Berge, Neri Bøen oc Herbjørn Skornes eedsuorne laugrettsmænd ij Hierdals prestegield, kiender oc gjøre vitterligt for alle met thette vortt obne breff, adt aarz 1598 onsdagen nest for Sctj Michaelj afften waare wij tilbeden aff Kiell Nissj ij Grannisherridt adt gaa met hannem paa nogen ødegaarder som ligger vnder Busnes som kaldis Skyfaasen, Tuffter, Lilleland, Fitten, Hogetvodt oc Grønnestuffue, fleere ødegaarder ginge wij der icke, waare wij tha offerbødige till epter forneffnde Kiels begiering adt vilde haffue siunett oc beseet forneffnde ødegaarder, oc vurderit thennem, epter som ther om vdj forleden waar var forfunden aff 6 mænd paa Busnes, oc komme wij forneffnde dag betimeligen dags paa forneffnde ødegaarder. Møtte tha ingen aff thi busnesinger eller nogen paa theris vegne eller paa theris side ther paa ødegaardene. Men thend tidt wij kome hiem till Busnes igien fraa ødegaardene tha kome theris mænd først didt tiill gaardz, och thz vor tha reet y queldskumringen. Thill vidnisbyrd herom vore signette her vndertrycket. Datum Nesj thend 27. october Anno vt sup.

30. Oktober 1598

Kleivan i Rollag

Sorenskriver Morten Sørensson, lensmann Tore Kravik og lagrettemennene Tarald Hallvardsson og Olav Landsverk i Rollag sogn i Numedal kunngjør at de var til stede på skiftet etter Niri Reidarsson og Turid Nirisdatter på Kleivan. De regnet 8 kyrlag i markebolet og fordelte godset som følger mellom barna: Av odelsgoods som hjemmefølge fikk Nils 4 kyrlag i Kleivan, Torgeir 4 kyrlag i Haslerud, Olav 4 kyrlag i Haslerud,

Gro 4 kyrlag i Kleivan, Bergit 4 kyrlag i Mykstu (i Veggli) og Sigrid 4 kyrlag i Haslerud. Av odelsgoods som arv fikk Nils 10 kyrlag i Kleivan med ødegården Snøre som ligger til den, Torgeir og Olav fikk tilsammen 20 kyrlag i Haslerud og Vihammer med ødegården Gutterud, Birgit fikk 4 kyrlag i Mykstu og et kyrlag i Kittilsland, Gro fikk 4 kyrlag i Rollag (på Tinn) og et kyrlag i Kleivan, og Sigrid fikk 5 kyrlag i Kleivan. Det ble da til overs et kyrlag i Kittilsland som arvingene var enige om at Gro og Sigrid skulle ha. Om noe av godset skulle bli fradømt noen av dem, skulle hver og en gi tilsvarende av sitt gods i erstatning. Påskrift bak om at brevet var lagt fram for retten på Storemoen 08.10. 1677.

NRA ds (p) 30.10 1598. Jfr. 29.09. 1550, 06.03. 1578, 03.06. 1583, 1585, 14.10. 1588, 1589, 1590, 31.05. 1593, 02.06. 1595, 1580/1600 og 15.10. 1603

Wij efftershreffne Morten Søffrensen tinshriffuer, Ture Kraffuig lensmand, Thareld Haluordsen oc Oloff Lannsverck ædsvoren laugrettingsmænd vdj Rolack sogen j Numedall kindis oc for alle witterlig gjør med dette wort obne breff att anno 1598 den 30 october war wy paa Kleffuen her sammestedz offuer ett wenlig arffueskifte som thømtis effter Nirij Reersen oc hanns hustrwe Thure Nirihdater. Daa haffuer wij byt alt effter efftershreffne odels-guods emellum theris effterladendis børnn och berenet vdj huert markeboell 8 kiørlaug oc er byt som her effter følger. Først heimen følge odels guodss huad huer paa sinn lod der aff er till kommen er Niels till falden iij kiørlaug y Kleffuen, thill Thorgeir iij kiørloff y Haslerød, Olloff shall haffue iij kiørloff j Haslerød, Growe iij kiørloff y Kleffuen, Birgitte iij kiørloff j Møckestue, Sigrij skall haffue iij kiørloff y Haslerød. Noch haffuer huer bekomit aff deiris odels guods till arffue som her effter følger: Niels x kiørloff y Kleffuen med den ødegard kaldis Snøre som der vnderlegendis er, Thorgeir och Oloff xx kiørloff y Haslerød oc Wæhammer med Gutterød ødegard der wnderliger, Birgitte iij kiørloff y Møckestue och et kiørloff j Kitelsland, Growe iij kiørloff y Rollack oc ett kiørloff y Kleffuen, Sigrij skall haffue 5 kiørloff y Kleffuen. End bliffuer der offuer alt skiffett till offuers som er j Kitelsland et kiørloff huilket alle arffuinger samptlig guoduillingen haffuer forunt deris tuende søster Growe och Sigrij forwden skiffett oc er disse forneffnde søskend wdj alla mader wenlig och vell forligt om forneffnde arffue skifte effter som forskreffuett stod och huer att beholde sin lod med allid til-legendis lunder oc herlighed doch er saa skeed det Gud forbyde att nogit der aff paa enten woris lod kunde bliffue os fra wunden y nogen rettergang daa skall en huer vdlege dette aff sin lod paa det ingen ske for kort paa enten sider. Thill ydermere witnisbyrd haffuer wy woris signete her vndertryck Actum 1598 den 30de October.

Bakpå: Werret jndlagt wdj rette paa Stormon den 8 octobris Anno 1677. Test S Berg

15. desember 1598

Sande (i Gjerpen?)

Per Brockenhus skriver til tidligere lensmann i Sauherad Anund Lindheim og takker for all hjelp han har ytet ham og hans avdøde bror. Harald Jongsås har stevnet ham om et provsbrev som han mener Are Hustveit skulle ha tatt opp ved jueltider 1597 i ei sjenkestue. Anund Hustveit, sønnen til Are, mente han skulle kunne skaffe bedre prov, og Per ber nå Anund om å forhøre seg hos Anund Hustveit om han har eller kan få tatt opp disse provene.

NRA ds (p) 15.12. 1598. Ett segl på bretten. Jfr. 29.09. 1578 og 02.11. 1599.

Min gandsche venlig hilßend ether nu och alchen förbendtt med Gud vor herre, kierre Annon Lindum synderlige guode ven thakker jeg ether saa gandsche wenligen och giernne for allt møgid beuist guode, som y min salige broder och mig althid giortt och beuist haffuer huilket jgien ad forschylder jeg althid aff for muffuen vill findis willige.

Kierre Annon Lindum som ether vel vitterligtt er som jeg vell forthenker, huorledis Harrald Edingsaas haffuer steffndtt med en rigens steffning mig for ett proffs breff, som hand mener ad Are Huelles thued schulle haffue om jule thide anno 97 haffue thaged vdj en øll stue, och Anon Hulliðthued forneffnde Are Hullestuedts Bønn mener ad hand vil end ny fly mig bedre vithne huor for jeg beder eder adj som min guode venn ville vell gjøre och forfare hoeß forneffnde Anon Hulliðthued, om hand haffuer nogle bedre breffue eller om hand kand faa bedre ad jeg thenu da motte bekomme. Jeg vil gierne thiene ether och gaar jgien vdj huis maader mig mueligtt er, kierre Anon Lundum gjørre nu her vdj som jeg throer ether thil, jeg vill althid findis villig om y mig y nogle maade behoff haffuer thid jgien ad forschylde och vil her med haffue ether nu och althid denn almechtigste Gud befaled.

Ex Sande thend 15 december anno 98

Per Brochenhusß

På baksiden: Erlig och velforstandig mand Anonn Lindum, forдум lensmand y Nes och Zeude herridtz prestegield Min synderlige guode ven gandske venligen.

1598, uten dato

Uten sted (Eidsborg?1))

Åsmund Knutsson i Bykle sogn i Valle prestegjeld i Setersdal kunngjør at han med samtykke av broren Vetle Knutsson har solgt Gjermund Olavsson i Skafså sogn gården Myklestova i Eidsborg sogn i Lårdal, av landskyld 6 markebol eller 2 t korn, ibefattet stølene Oksemyr, Sinnestøl og Årumsekre. Betalingen var 90 rd, oppgjort med 49 rd i kontanter, bufe for 26 rd, en hest for 7 rd og for 8 rd i tjeld og kobber. Om Åsmund ikke kan sikre eierskapet til Gjermund, skal han gi ham 2 t i Homme-gårdene (i Valle) i Setersdalen, som Bjørgulv Toresson hadde byttet til seg mot de 2 t i Myklestova. Åsmund og Vetle undertegner med bumerkene sine, sorenskriver Hans Olavsson og Hans(?) Groven og Bjarne Raundal besegler. På-tegning av (sorenskriver) Jørgen Hansson om at brevet er lagt fram på arvetomta Gjelhus (i Nesland i Vinje) 26.05. 1670.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 264 (s), u.d. 1598. To bumerker (øks og Å.K. og rambue og V.K.) nederst på sida, og reimer etter tre segl.

Gården Myklestova kjennes ikke nå, og har trolig gått inn under en annen gård. Det kan være samme gård som er nevnt i DN IX s 452, udat. 1516 (nr 489), her stedfestet til Skafså. Jfr. 31.03. 1614.

Ollom manom thennom som thette breff seer eller høre lesse sender Asmundt Knudzøn i Valla prestegjeld i Settersdall oc i Bocklasogenn sine [sic!], kunigt gerande att jeg med ja oc handbannd oc med minn broder Wettelleff Knudzøns minde oc samtøche, att haffue sellt Germund Oluffsonn y Skaffsensogenn enn jord \Møglestoffue/ som ligger i Eidsborrigsogenn i Laugerdalls prestegjeld vj marckebooll jnden giordes och med iij støduller vden giords som heder thenn første Oxemyr, thenn andenn Sinnenstødell, thenn trede Aarumsæggre, samm-tidig kiendis jeg mig samme handeband att haffue opborit aff hanom halff femte gange tiuffue daller som er thilhobe lxxxx daller, i slige penge som var xlix enckinde daller, jtem xxvj daller i buefæ, enn hest for vij daller, oc viij daller i tielld oc kaaber, effter som i kiøb wort kom saa mig welladnøyer, tha skall nu forneffnde Germund Olaffsønne frellseligenn nyde oc beholde samme Møglestoffue vj marckebooll jord ifra mig forneffnde Assmund oc forneffnde min broder Wettelleff oc min quinde, børn oc arffuinger oc vnder forneffnde Germund, hans quinde, børnn oc arffuinger med luttum oc lundum, fiske oc fugle, med all sin rette thilligellse vden gards oc jnden, intet wndenskolt i nogen maade, thill æuerdelig eyge, och thersom att jeg icke kunde holde for-neffnde Germund forneffnde Møglestoffue fri oc frels, thaa haffuer ieg beplich-tet mig att holde hanom fri och frelsten ij tønnder skyld ind wdi Homme jorderne i Settersdall, som Birguff Thoreßønne bytter i ij tder skyld i forneffnde Møglestoffue. Att saa i sandhed er som forneffnd staar oc kiendis att haffue opboret første pening oc siste som forskreffuet lader jeg mitt oc forneffnde min broders mercker her faß vnder, haffuer kerligen thilbeden Hans Ollsønne suoren schriffuer, Hans(?) Groffuen oc Bjørnne Romdall at henge theris zigling her neden vnder, actum anno mdxcviiiij.

På baksida med annen hånd:

Vehrit i retten paa arffuetompten Giælhus den 26. may 1670. Jørgen Hansßen mpp.

Med annen hånd: No 201

1) Lagrettemennene synes å være fra Eidsborg.

7. januar 1599

Garås nordre i Flesberg

Lagrettemannen Håvard Kjetilsson kunngjør at han med samtykke av kona si, Bergit Knutsdotter, har byttet gods med Gregar Tovsson og hans kone Marit Odds-dotter. Gregar fikk 8 kyrlag i Ravnås i Svene, mens Håvard fikk det som Marit Oddsdotter kunne vente å få i arv etter foreldrene i Høyset i Hovin på Tinn. Gregar ga Håvard penger i mellomlag. Tingskriver Asser Larsson og lagrettemennene Gulbrand Gjellerud, Halle Dyrebu, Olav Garås og Hallvard Moen medbesegler.

NRA ds (s) 07.01. 1599. Merker etter seks segl. Jfr. 10.06. 1591, 1599, 31.03. 1600, 19.01. 1603, 30.10. 1643, 11.10. 1644, 26.06. 1647, 23.08. 1647, 12.10. 1647, 30.10. 1647, 05.11. 1647, 16.02. 1648, 11.03. 1648, 13.07. 1649 og juni 1649.

Kiendiß jeeg Hoffern Kittilbøn lougrettis mand y Fleßberghe presthegield y Nummedall och gjør alle vitterlig med thethe mitt obne breff at ieg søndagen nest effter Hellig tre konger dag anno 1599, paa Garrdaaß nördre gaarden ligindiß y Suenuffne sognn y forneffnde dall, med min quindiß Bergitte Knudtzaaterß frij vilgie oc samtøcke, oc med beggiß voriß bereed hugh haffuer giortt itt vennliggt iordebytte med Gregard Toffson hanß quindiß frij vilgie oc samtøcke, Marrithe Aadzdaaterß vdj saa maade, att forneffnde Gregard Toffbøn fick aff mig viij kiørlaug iorder vdj en gaard ved naffn Raffnaaß ligindiß y forneffnde Suenuffue sogn [y] Nummedall,

fra mig forneffnde min quinde, vorre børn, arffuinger oc effterkommer, oc att vnder forneffnde Gregard Toffson forneffnde hanß quinde theriß børn, arffuinger oc effterkommere till eugelich eighe, inden gaardz oc vden, lutter oc lunder, fiske oc føgle oc alle veidestade som till forneffnde viij kyørlaug iorder ligger oc liggett haffuer aff forne oc till nye, frelsth oc hiemholt for huerio manno, indtidtt vden tagitt y nogen maade.

End der imod fic ieg aff forneffnde Gregard Toffson alltt saa meggen luttpartt hannom paa sin quindiß forneffnde Maritte Aadzdaatterß veegne kand till komme y arffue skiffte effter hendiß (s 2) foreldre vdj in gaard ved naffn HøigBette ligindiß y Hoffuin bygd vdj Atraa presthegieldd paa Thindzdall, fra forneffnde Gregard Toffson hanß quinde forneffnde Marritte Aadzdaatter, theris børn, arffuinger oc effterkommer, oc alt vnder mig forneffnde min quinde, vaare børn, arffuinger oc effterkommer, till eugelich eighe inden gaardz oc vden, lutter oc lunder, fiske oc føyle oc alle veidestade som till ligger oc liggett haffuer aff forne oc till nye indtidtt vden tagitt y nogen maade, frelsth oc hiemholt for huerio manno, oc gaff hand mig same iorde bytte imellem (...)j daller, fordj ieg skulle thage mitt bytte v[dj] fremede bøgder, saa oc skall then ene ind frielße thennd anden till odelß, thill ydermeere vidnißbyrd lader ieg thrøcke mitt signett her vnder, oc kierligen tilbedindiß Adtzer Lauridtzøng ting Schriffuer, Gulbrand Giellerudt, Halle Dyrebo, Oluff Gaardaaß oc Haluord Mon, laugrettis mend her samestedtz att beþegle med mig som hørde oc saage vortt skielord oc handebandt, actum anno die & loco ut supra.

16. januar 1599

Løka i Heddal

Brødrene Tord, Torkjell og Torgeir Amundssønner kunngjør at de har solgt ½ mæle odelsgoods i Kåli i Gransherad til Torgeir Løka i Heddal. De bekrefter også at Torgeir hadde betalt Nils Kålis arvinger 3 rd for ½ mæle til i gården. Medbeseglet av lagrettemennene Søren Füll og Kristoffer Stivi.

NRA-KA, innlånt fra lensm. O. A. Qvamme, Gransherad, på nytt fra Bjarne Buen, Jondalen, Kongsberg. Original på skinn. Tre tegnede bumerker, hull etter to seglremmer.

Wij efftirschreffne Tord, Torkild oc Torgier Amundsønner, kindis och giøre alle vitterligt vdj thette vort obnne breff, att vy med voris frii villie, och fuld-beraadtt houg, alle samdteligen, haffuir soldtt Torgier Løgen vdj Hittirdall och hans arffuinggir, en halffue mele skøld vdj en gaard vid naffn Kolj ligginndis vdj Grandis herrit, som er wort egitt frelße och sande odell, huilchen halffue mele schøld hand oß efftir voris egen villie och nøige, betaldtt och fornøiget haffuir, och skall nu forneffnde Torgeir och hans arffuinggir, fødde och vfødde, efftir thenne dag, Forschreffne halffue mele schøld vdj forneffnde gaard Kolj, for it fritt och frelst kjøb [m]ed sine lutter och lunder, som der paa kand komme, niude och beholde till euerlige eiedom, och kindis vij oß eller voris arffuinggir aldellis jnggen rettighed till same halffue mele schøld. Efftir thenne dag att haffue vdj noggen maade, men dersom saa skeede, huilchit Gud forbiude, att same halffue mele skøld j forneffnde gaard Kolj, vdj noggen dom eller rettirgaang, med lougen bliffuir affuondet, da beplictir vy oß eller voris arffuinggir, innden sex vgers dag der nest efftir kommindis, att forskaffe och veddirlegge forneffnde Torgier Løgen, eller hans arffuinggir, en halff mele skøld igien, jeffne gott och saa vell beleiligt aff vort egitt frelse odall, och holde forneffnde Torgier og hans arffuinggir det vden ald skade. Noch er dit of i Gudts sandhed fuld vittirligt, att Niels Kolis arffuinger haffuir opboret, aff forneffnde Torgier Løgen trej daler for en halff mele schøld i forneffnde Kolj. Till vidtnisbiurd lader vy med voris villie och vidschab voris merche her vndir schriffue, venligen thilbedendis Søffren Füll och Christoffer Stiffuen laugrettismand i Hittirdall met oß att beþegle
Actum Løgen then 16 Januar y Ao 1599.

20. januar 1599

Lynnevik, Gransherad

Jon Busnes, Hallvard Folsland, Dreng T. Hove, Kjetil A. Nisi, Asle G. Berge, lag-rettemenn i Hjartdal prestegjeld, og Orm Torgrimsson, nevndemann samme sted, kunngjør at de har vurdert det arbeidet Anders Oddsson hadde gjort på Lynnevik i de seks årene han hadde brukt gården. Han hadde bygget to nye fjøs, reparert loftet, bygget ny stall, og tekket alle, så hadde han satt opp løe på rydningen Rue sønnafor Lynnevik og bygget nytt kvernhus til erstatning for det gamle. Kirkens part nordenfor bekken hadde de ikke vurdert, men ellers ble forbedringene taksert til 32 rd. Farbror til Anders, Borgar Jonsson, hadde vært til stede under taksten. NRA ds (p) 20.01. 1599, fem segl under, nr 1 utydelig, nr 2 G.?, nr 3 D.T og kors, nr 4 K.A., nr 5 A.G. og M med loddrett strek, pluss bumerke trefot med O.T. ved. På omslaget påskrift om at det er kjøpt fra Gransherad. Vist til i dom av 11.03. 1648, s.d. Jfr. 10.06. 1591, 19.11. 1591, 07.01. 1599, 31.03. 1600, 19.01. 1603, 30.10. 1643, 11.10. 1644, 26.06. 1647, 23.08. 1647, 12.10. 1647, 30.10. 1647, 05.11. 1647, 16.02.1648, 11.03. 1648, 13.07. 1649 og juni 1649

Wÿ epterschreffne Jon Busnes, Halvord Folßeland, Dreng Hoffue, Ketill Nißj, Asle Berge, eedsuorne laugrettismend ÿ Hierdals prestegield, oc Orm Tor-grimsßøn ibid neffnder mand, kiendis oc giøre witterligt for alle met thette vort obne breff, adt aar 1599, løffuerdagen effter 20. dag julle, waare wÿ paa Lønneuig ÿ Grannisheridt, tilbedne aff Anders Odsßøn adt skue, siune oc wurder hußene oc rudningen ther sammestedz, som forneffnde Anders haffuer forbedritt oc opbygdt paa sex aars tid hand haffuer hagd samme gaard adt bruge, huilcken forneffnde rudning oc bygning wÿ offueringe oc besoge saa wiit som bonde eÿgne er ther wdj, haffuer tha forneffnde Anders giortt ther paa gaarden itt nÿett fæehus, lofftedt haffuer hand nedtagidt all offuerdelen ther wdaff, oc forbedritt all teckelen met nÿe tag oc trog. End haffuer hand giortt en nÿe staald oc ett lidett fæehus, allt wnder en trekell, oc giort thennem aff nÿe altsammen. End haffuer hand giortt enn nÿe hølade paa thend rudning som er sÿnden for Lønneuig, oc kaldis Rudt. End haffuer hand aff nÿe opbygdt itt quernehus som ther wor ingen quernehus for hannem tilforne paa thend tid som hand ther tilkom, men ther hagde staidtt (s 2) et gammelt quernehus tilforne som wor nu allt wdronidt oc wor aldelis øde, wden alleniste en gammele trog som laa ther paa steditt, oc hagde werritt oc leÿgidt paa tet gamle quernhus tiitforen. Kircke lutten ligger for norden becken, thend komme wÿ aldelis jntthet wedt, men for sÿnden becken som allt bonde eÿgen er, der mættidt wÿ rudningen, huße oc herberig allt tilhobe, oc sagde ther som paa adt thersom forneffnde Anders skall fløtte sig ther ifraa, som adt hand icke maa niude siitt arbeitd, tha kand hand icke haffue ringer ther for allt tilhobe, end xxxij gode daller, bode for rudning oc hußebÿgning, og wor forneffnde Anderßis faderbroder Borgar Jonsßøn neruerendis her tilstæde tha thette fornef-fnde arbeid, rudning oc bygning bleff beseett oc wurderitt. Till widnißbyrd wore signether oc mercke her wndertrÿcket oc wnder schreffne datum vt supra

2. februar 1599

Bakke i Uvdal

Hallvard Arnesson, Anders Torkjellsson og Hallvard Tjostolvsson, lagrettemenn i Rollag prestegjeld i Numedal, kunnngjør at Torgeir og Nils Tallakssønner solgte en mannslut i fiskevannet Skrykken, med båt og båtstø, og en part i Dagfisket, til Gunulv og Hallvard Olavssønner. Betalingen var 2 ½ rd i sølv, ei kobbergryte verd 1 ½ rd, og 2 alen rødt engelsk klede verd 2 rd

NRA-KA 02.02. 1599, inntatt i dom av 15.09. 1694, Jens Schönning-Andreassen nr 49. Jfr. 03.11. 1574, 21.05. 1575, 22.09. 1576, 07.10. 1586, 25.05. 1590, 12.05. 1600, 08.10. 1602, 03.06. 1603, 13.02. 1604, 18.02. 1620, 15.09. 1623, 01.07. 1631, 08. 1632, 15.09. 1633, 12.02. 1642 og 14.09. 1644.

Wi effterskreffne Halfuor Arnesøn, Anders Torckelsøn og Halvor Tiøstølsøn, laugrettes mend i Røllaug prestegjeld i Nommedahl, kiendes og gjøre for alle witterligt med dette vort obne bref at vi om kyndelsmishelgen anno 1599 vare paa Backe ligendis i Opdals sogn i forneffnde Nommedahl, hørde og saae skielord og handeband eere at Torgier og Niels Tollechsønner kiendes at hafue solt Gunnulf og Halfuor Ollufsønner en ful mandtz lut udi it fiel vadten Skrucken med baad og baadestødt, og een anpart udi Dag fiske med alle sine luter og lunder og rete tilliggelser som tillige og liget hafuer, af arildtz tid frelβelig og hiemholdt for hueri mandum, intet undertaget udi nogen maade, kiendes og fornffnde Torgier og Niels i samme hande band der for op hafue baarit første pendinge og alle som er 2 1/2 rdr. udi sølfuer, een kaaber gryde som vog til 1 1/2 rdr., og 2 allen rød engelsks gode for jj rdr, og der \med/ alt lutnet og betalt, effterdi som i kob dere kom, ti settede forneffner vaten fra dennem, dens bøm og arfuinger og at under fonffnte Gunnulf og Halfuor, dens børn, arfuinger og effter komme til evindelige eyendom, til wites byrd med vore indseiling under trøckende, actum ut supra

—

26. februar 1599

Gunnes i Efteløt

Steffen Pedersson, sorenskriver i Sandsvær og Lardal, og lagrettemennene Anund Hørtvedt, Peder Evju, Steinar Hostvedt, Olav Rogstad, Kjell Sâtvedt og Asbjørn Hostvedt, kunngjør at de var på Gunnes i Efteløt i Sandsvær i nærvær av lensmann Knut Tuft og andre gode menn. Da møtte Hallvard Olsson på Gunnes med en rikets stevning mot Olav Gravdal og hans bror Torleiv Dyresson om 3 ½ øresbol i Sauar i Efteløt. Saken var flyttet fra Evju stevnestue fordi Torleiv hadde fått jorde-parten i Sauar for en halv stuebygning han hadde satt opp for Karl Gunnes. Dette kunne Jon Nes, Peder Trulsson, Anund Eriksson og Torleiv Lund bevitne. Videre la Hallvard fram to gamle pergamentsbrev, den ene fra kong Eriks 22. regjerings-år (DN XXI nr 258), det andre fra første år etter kong Olavs død (DN XXI nr 179), som viste at halve Sauar hadde hørt hans slekt til i lang tid. Olav Gravdal og broren hadde bare med seg et brev fra 1547 (DN XXI nr 918), som viste at Torleiv Bjørnsson hadde byttet gods med sogneprest Jens Andersson i Sandsvær, og med samtykke av Lars Matsson, kannik i Oslo og prost i Tønsberg, slik at Jens fikk de 4 øresbolene i Sauar mot at Torlev fikk 4 øresbol i Gravdal som ga 1 (bismær)pund smør i landskyld. Partene inngikk så forlik slik at Olav Gravdal og medarvinger straks fikk 5 rd for stuebygningen, og dermed skulle Hallvard Olavsson ha igjen de 4 øresbolene i Sauar inntil Olav og medarvinger kunne greie å løse dem inn igjen.

NRA avskrift fra Sandsvær prestearkiv, utført rundt 1800 av Lars Hansson Grette.

Wi epreskrevne Steffen Pederssen skriver i Sandsverd og Laurdahl, Anun Hør-tvedt, Peder Evjue, Stenar Hostvedt, Olluf Roggestad, Kjevel Sotvedt og Asbiørn Hostvedt, edsvorne laugrettes mænd der sammestæds, kjendis og gjør for alle vitterligt i dette vort obne brev, at anno 1599 den 26de februar vare vi paa Gunnæss liggendes i Efterløed sogn i Sandsverd, kongel. lænsmand Knud Tufte med flere dannemænd overværendis, kom for oss i rette Halvord Olssen boendes paa fornævnte Gunnæss og tiltalet Olluf Gravdahl og hans broder Tollef Dyhressen med deres medarvinger for halv fjerde øresbol jorder i Sauer liggendes i fornævnte Efterløedt sogn og fremblagde een rigens stævning som han haver stævnet dennem med for samme anpart i Sauer til Evjue stævne stue, og da sagen været sat til Gunnæs efterdi Tollef Gravdahl haver faaet samme jorde part i fornævnte Sauer for en halv stue bygning som benævnte Halvord beviste med 4re skellige prov og vinde [sic!] som her til stæde vare, ved navn John Næs, Peder Truelssen, Anun Erichsen og Tollef Lund, hvilke alle sammen vare samhermit og paa bog svor med fuld edstav og haver saa i hermingen deres at det var dem i guds sands vitterligt at Carel Gunnæs haver sat Tollef Gravdahl samme fire øres boel jorder i Sauer for en halv stue bygning som han opbygget for hannom paa Gunnæs, nok fremlagde Halvord 2de gamle pergaments brev med hejle og hengende jndsægle, det første datteret i kong Eriches 22de aars regierente, det andit kong Ollufs frafalds første aar, hvor med hand beviste at halvparten i Sauer haver i langsommelig tid været under hannom og hans fælles udi find og hævnd. Derimod haver Olluf Gravdahl og hans broder med deres medarvinger ingen kjøbe brev, pante brev eller andet skellige prov og vinde [sic!] hvormed di kunde bevise at samme jorde part i sauer var kommet under dennem enten med kjøb eller pant, (s 2), anderledes end fornævnte brev haver prøvet, uden alleneste it byttes brev som han i rette lagde under datum 1547, liudendis i sin mening at Tollef Bjørnssen haver giort jorde bytte med hr. Jens Anderssen sogne-præst i Sandsverd med hæderlig mand raad hr. Lauritz Mathssen canich i Opsloe og provist i Tønsberg i saa maade at hr. Jens skulle have di 4 øresboel i Sauer og Tollef 4 øresboel i Gravdal, som aarligen afgik it pund smør i landskyld. Paa den tiltale og giensvar bliver di venner og vel forligte i saa maade at Olluf Gravdahl med sin medarvinger strax opbaar for samme halve stue bygning fem daller, og der med skulle Halvor Olssen vige til di 4 øresboel i Gravdahl som aarligen afgang et pund smør, indtil Olluf med sine med-arvinger kan frelse samme di 4 øresboel i Sauer. Og denne forligelse ubrøde-lig at holdis til vitnisbiurd under henger vi vore jndsægle dattum ut supra.

Copiens rigtighed bevidnes L. H. Grette.

På baksida med samme hånd: Copie af en contract angaaende 4 øres-boel jorde bytte imellem Sauer og Gravdahl datteret 26de febr. 1599.

Med annen, litt senere hånd: Det document af 5 juli 1751 (el 1791?) omtales et under Efterløed prestegaard henhørende ødegaaard, Sover kaldet.

9. mars 1599

Nisi i Gransherad

Hallvard Folsland og Asle Berge, lagrettemenn i Hjartdal, bekrefter at Eivind Kjetilsson på Busnes (i Gransherad) hadde to døtre med navn Helga og Turid. Helga hadde sønnen Torgrim, og hans datter Marit er gift med Kjetil Nisi i Gransherad. Turid hadde en sønn som het Steinar, som var far til Tore Kravik og Olav Halland i Numedal, som ennå lever.

NRA-KA, innl. til NRA fra lensm. O. A. Qvamme, Gransherad, innl. på nytt fra Tjodvor Bolkesjø, Gransherad.

Orig. på papir. To segl på bretten: H.T.(? siste bokstav usikker) og AG. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 28.09. 1598, 17.03. 1599, 21.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Wij effrschreffne Haluord Folþeland oc Able Berge eedsuorne laugrette mend y Hierdals prestegield, kiendis oc giøre witterligt met thete wort obne breff adt thet er osþ wj Gudz sandhed fulduitterligt adt Euind KetilsBen paa Busnes hagde sig 2 søttre widt naffn Helge oc Turid, Helge aatte sig een søn hed Torgrim, oc Torgrims daatter er Marithe Ketill Nassis quinde y Granis-herrid. Forneffnde Turid aatte sig enn søn hed Stenar, Stenars sønner er Thore Kraffuig oc Oluff Haldeland y Numedall som ocsaa endnu leffuer. Till yder-mere widnisbyrd haffuer wy wore signether her wndertryckte. Actum Neßj thend 9 martý Anno 1599

151). mars 1599

Skien rådstue

Knut Knutsson til Nørholm, lagmann i Skien, kunnjör at han i nærvær av Johan Urne til Valsø, befalingsmann over Bratsberg len, samt borgermestre og rådmenn i Skien, avsa dom i en sak der Kjetil Nisi og Olav Meland fra Hjartdal, og Torbjørn Oppsund fra Kviteseid, hadde stevnet Jon Busnes og Sámåle Busnes fra Hjartdal og Olav Øverbakke og Jon Kjetilsson på Tinn. De hadde alle vært parter i et arve-skifte etter Eivind Kjetilsson på Busnes, men Kjetil, Olav og Torbjørn fant nå å måtte gå fra det, for det hadde dukket opp et annet skiftebrev med et annet utfall. Lagmannen viser saken til nytt skifte på arvetomta Busnes, med de samme seks mann som hadde utferdiget det forrige skiftebrevet, forutsatt at ingen av dem var ugilde. Skiftet skulle stå 14 dager etter st. Hallvardsmesse, og godset skulle deles i fire søsterparter som de skulle trekke lodd om. Beseglet av lagmannen. Bak påskrift om at brevet er lest 5. søndag i fasten (28. mars) 1599 på Graver i Hovin for Olav Øverbakke og Jon og Peder Kjetilssønner i påhør av Årstein Ulvs-son.

NRA ds (p) 17.03. 1599. Ett segl på bretten. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 28.09. 1598, 21.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623, 27.05 1625

Knud Knudsøn thill Nørholm, laugmand offuer Skiesøbill, giør alle witterligt att aar 1599, den første søgne for midfaste her paa Skien raadstoffue, offuir-uerindis erlige och velbiurdige mand Johan Vrnne thill Walbiø, befalings mand offuer Bradsierrig leen, sampt borgemestere och raadt menderne her samested, kom vj rette Kittill Neß, Olluf Meland y Hierdals prestegield, och Torbiørn Opsund y Huidesø prestegield paa thend enne, och thiltalde Joen Bußnes, Samule Bußnes y Hierdals prestegield, Olluf Øffreback och Joen Kittilsøn y Tindsdalls prestegield och alle deris med arffuinger paa thend anden side, for et forligelbe breff som noggen dannemend thenom imellom, om deris arffue bytte, giort och beßeiglede haffuer, paa huis guodts, som thimptis effter Effuind Kittilsøn paa Bußnes, huilcket breff och forligelbe forneffnde Kittil, Olluff och Torbiørn miennir sig iche att kunde holde, effter-dj att the haffuer fundit et andett breff der imod, siden same forligelbe bleff thennom imellom giort. Er thend sag hiemsatt paa arffuethofften Bußnes, vnnder same sex mænd som der før haffuir offuirueritt, fiorten dags dag nest efftir sancti Halduors dag nest kommendis, och dersom noggen aff same mend findis att vere schiold eller soffue, da att neffne andre dannemend y steden igien, och thennom tha om same arff och byttelaug christelige och rettferde-lige imellom att lignne, vj fire søstir parter, och siden kaste lod ther paa, skall och same sex mænd endelige vere thillforplict thennom da loughlige att adschille, om same arffueschiffte, och det vnnder deris beseilingger, fra sig giffue beggj parterne beschreffuit. Till ydermeere vidnisbiurd mit signetto her vndir trøcht, actum vt supra.

Bakpå med samtidig hånd:

Kittill Neß

Dmne. Judica ao. 99 bleff thenne laugr ordscurd lest paa Graffuer y Hoffuen-býgd for Oluff Øffuerback, Jon oc Peder Kittilbøn ibid, vj theris egen paa-hørelse offuer uerende oc paahørende Orsteen Vlffsøn..

M.H.P.

1) Dateringen i NRAs katalog er 17. mars, men midfaste falt i 1599 på 18. mars, og første hverdag før blir da mandag 15. mars.

21. mars 1599

Tinn

Audun Stuvetrå på Tinn kunnjör at han og Kjetil Nisi i Gransherad er blitt forlikte om ei fiskebu som ligger ved Mår-vannet på (Hardanger)vidda. Bua heter Solbua, ligger på et sted som heter Nihiluten, og har vært brukt til Nisi fra gammelt av, mens grunnen tilhører Audun. De to hadde i 1598 satt opp ei ny bu der hver eier halvparten, og så har Kjetil kjøpt halvparten i den båten som ligger der. Dersom en av partene ikke lenger vil ha

sin halvpart, skal han først by den fram til medeieren. Undertegnet av Audun med bumerket sitt, og medbeseglet av lagrette-mennene Herbjørn Gregarsson og Halgrim Olavsson.

RA ds (p) 21.03. 1599. Ett bumerke (kvadrat med kors hjørnemellom) med O.A. på sida, og spor av to segl. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 28.09. 1598 09.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Bekiende jeg Ouden Stuffetrod y Tindz dals prestegield oc gjør witterligt met thetthe miitt obne breff adt Ketill Nesj wdj Grannis herrid oc jeg er wen-sommeligen forligtte om en boustadtt som ligger wid Moer paa Wiiden som ther stod en gammel bou paa tilforne som hed Soelboen, adt effterdj samme boustad haffuer werrit brugtt till Neß aff arildz tid oc jeg eyger grunden haffuer jeg wntt oc beuliget forskreffne Ketill adt hand nw y høst forleden anno 1598 haffuer bygd der enn bou met mig saa adt huer aff 'oss' eyger halffpartten ther wdj, sammeledis hafuer forskreffne Ketill kjøptt mig aff halffpartten y en baadtt som wy haffuer der liggendis tilhobe. Thj skall forskreffne Ketill niude oc beholde halffpartten y forskreffne bou oc boustad som kaldis Nesluten oc sammeledis halffpartten y baaden wnder sig oc siine børn oc arffuinger till euerdelig eyge. Ere wy ocsaa ther om saa forligtte adt thersom nogen af oss entthen forskreffne Ketill eller jeg eller ov nogen aff wore arffuinger kunde bliffue saa tilsindz att wy icke wille bruge oc følge huer siin lod entthen att aar eller mere eller oc saa lenge som thet werre kand tha skall hand biude siin medbroder som ther wdj eyger met hannom samme siin lodt till saa adt hand skall werre thennom nest till adt leyge, bruge oc følge fremfor nogen anden for skellig leye. Tiill widnisbyrd adt thet saa fast oc wryggeligen holdis skall som forskreffuitt staar haffuer jeg kierligen tilbeditt Herbjørn Gregorsson oc Halgrim Oluffssion laugrettes medt adt besegle thete mitt breff. Actum Tind thenn 21 martij anno dominij 1599.

—
29. april 1599

Skien

Simen Dyresson lensmann i Gjerpen, kvitterer Johan Urne til Valsø, befalings-mann over Bratsberg, for 12 rd for to kvernsteiner som kom til Fosskvernene i Gjerpen. Undertegnet av Johan Urne og beseglet av Simen Dyresson.

Bratsberg len, legg 2.1. Tollregnskap for Langesund og utgiftsvedlegg, vedlegg 8, 29.04. 1599. Ett segl under.

Kinndes jeg Simenn Dÿreßenn lensmand i Gierpen sogenn att erlig och vel-biurdige mand Johan Wrne thill Walsiø, befalling mand offuer Bradtzberig lenn, haffuer paa kong. maytt. wegne affbetalld mig tolff daler for tuennde querne steene som kom thill Foßenn querne i Gierpen sogenn, thill yder mer windesbørddt vnder mitt zignett, actum Scheen den 29 |-m-| aprilis 99. Johann Wrne egen hand

På baksida: 7 8 Simen Dyresøns beuiß aff Gierpen soken paa xij dr.

11. mai 1599

Tinn

Asle Hallvardsson kunngjør at Jens Gunnulvsson på Vamre i Rollag sogn i Numedal har løst inn et pant på i alt 8 kyrlag, 4 kyrlag i Tollevsjorden i Austbygda i Atrå sogn på Tinn, og 4 kyrlag i Dale samme sted, for 7 rd og fire ganger hestesko. Beseglet av Asle og av Torstein Gjermundsson, lensmann på Tinn, og av Torstein Husebø, lagrettemann i Uvdal i Numedal. NRA-KA (p) 11.05. 1599, innlånt 29.04. 1952 ved hr.adv. Gustav Heber, Oslo, eier: Torstein Tveiten, Veggli, nr 2. Tre segl på bredden. Jfr. Jfr. ca 08.03. 1589, 1590, 20.03. 1603, 07.11. 1603, 04.06. 1604, 15.09. 1623, 14.03. 1643 og 16.03. 1643.

Bekiendis jeg Asle Halourðþon oc kunicct gjør *met thette* mitt obne breff, adt Jens Gunulffþon paa Wamre y Rollags sigen y Nummedall haffuer nw løst fraa mig igien *thet* pantt som handt satte mig som wor viij kiørlag iordt, the iiij kiørlag y Tolluffs gjorde liggendis y Oustbygden y Attraad sogn paa Tindt, oc the andre iiij y Dalle ther hos liggendis, for vij gamle daller oc iiij gange hestsko, huilcke forneffnde pendinger oc hestsko forneffnde Jens Gunulfsson haffuer nw til gode rede betaldt mig saa mig adnøigis, huorfore jeg haffuer nw laditt hannom samme pantt løs igien fraa mig oc myne arffuinge, oc giffuer hannom oc hans arffuinge quitt, frij oc kraffueløs for forneffnde panttendinge y alle maade. Till widnisbyrdt her om miitt jndzegell her wndertrycktt, ok *kierlign* tilbeditt Tostenn Germundþon lenþmandt paa Tindt, oc Tostenn Husbø y Wpdall y Nummedall laugrettis mandt adt besegle *thette* miitt breff *met* mig, som giffuett oc giortt wor pa Tindt løffuerdagen paa ascensionis *dominj* anno mdxcix

—

Nils Olavsson, Torjus Jonsson, Helge Larsson, Bent Petersson og Kjetil Toresson, lagrettemenn i Tinn, Hjørtaldal og Heddal, kunngjør at de sammen med lensmann Olav Hansson på Mosebø og sorenskriver Mads Hansson var på Busnes etter ønske fra Jon Torkjellsson Busnes, Olav Helgesson fra Hovin og deres medarvinger på den ene sida, og Kjetil Nisi på vegne av kona si, Marit Torgrimsdotter, Olav Hallvardsson Mæland fra Hjørtaldal, Tore Kravik fra Numedal og deres medarvinger på den andre sida, for å skifte etter Eivind Kjetilsson på Busnes, etter påbud fra lagmann i Skien Knut Knutsson til Nørholm. Bakgrunnen var at Kjetil Nisi hadde påklaget et tidligere forlik om arven. Lagmannen påbød at godset skulle deles i fire søsterlodd, to til brorgreina, som Jon Busnes og medarvinger stammet fra, og ett til hver søstergrein, som kona til Kjetil, Olav Hallvardsson, Tore Kravik og deres medarvinger stammet fra. Jon og Sámåle Busnes regnet opp godset, som ble fordelt slik1):

På brorloddet:		På de to søsterlodd:	
Busnes vestre i Gransherad:	2 t	Busnes østre i Gransherad:	2 t
Øverbakke i Hovin:	2 t 1 q	Svalestova (i Rudsg, Hovin):	2 t
Håve (i Hovin):	1 ½ t	Vasstveit (i Hovin):	1q
Skjødsåsen (i Gransherad):	2 t	Rue (med Sønstegard i Rudsgrend, Hovin):	3 t
Lisland (i Gransherad):	½ t	Hellem (nedre) i Heddal:	3 t
Haukedalen (i Gransherad):	½ t	Feten og Haugetrå (i Gransherad):	½ t 1 s
Ingolvslund (i Dal på Tinn):	1 ½ t	Graver (i Hovin):	3 q
Tufte (i Gransherad)	1 t 1 q	Haugetuft (i Gransherad):	½ t
Feten og Haugetrå:	1 skinn	Veset (i Dal på Tinn):	2m
Haugetuft:	1 m		
Tilsammen	12 t 1 skinn		12 t 1 skinn

Halvparten i Megarden i Hovin på Tinn skulle være uskiftet så lenge, fordi eiendomsretten til godset var påklaget. Beseglet av Mads Hansson og de seks øvrige.

NRA ds (s) 30.05. 1599. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 28.09. 1598 09.03. 1599, 15.03. 1599, 21.03. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Wÿ epkrreffne Niels Oluffsßen, Torgius Jonsßen, Helie Lauritzsßen, Bentt Pedersßen, Ketill Thoresßen eedsuorne laugrettesmende ij Tindz dals, Hierdals oc Hitterdals prestegielde aa Tellemarcken, kiendis oc giøre witterligt for alle med thette wortt obne breff, adt aar eppter Gudtz byrd 1599, fierde pindtzdag, waare wij paa Busnes ij Grandisherridt offuerwerrendis Oluff Hansßen paa Mosbø Kon. Mais. lensmand, oc Matz Hansßen soruen landtzschriffuer, eppter som wij waare tilneffnde oc did beden aff Jon Torckildsßen ibid., Oluff Helliesßen ij Hoffn bygde oc theris medarffuinger paa thend ene, oc Ketill Nissi paa hans quinde Marithe Torgrims daatters wegne, Oluff Haluordsßen paa Melland ij Hierdals prestegield, oc Thoror Kraffuig ij Numedall oc theris medarffuinger paa thend anden side, adt skulde efftter enn lauger ordskurd som erllig oc welbyrdige mand Knud Knudsßen till Nørholm laugmand offuer Skiesyßell wdgifft hagde, ligne oc bytte theris arffue godz thennom imellem, effterdj adt forneffnde Ketill Neßi hagde beklagid oc wndskyldett sig for forneffnde gode mand Knud Knudsßen paa Skiend raadstuffue om medfaste sist forleden adt hand ikke kunde holde thend forligelßemott som hand oc hands medarffuinger med forneffnde maalseyger the med hin anden giortt oc beuilged hagde om samme theris arfuuebytte.

Oc forneffnde lauger ordskurd tilholte oss adt wij skulde legge allt theris godz tilhobe som thømdis effter affgangne Euind Kittilsßen paa Busnes, oc thet endeligen adt bytte thennom imellom wdj fiire søster loder, effterdj adt forneffnde Jon med hans medarffuinger er aff broderen, oc forneffnde Ketill Nißis quinde, Oluff Haluordsßen oc Thore Kraffuig med therj medarffuinger er aff thuende søster ther emodt. Fremstode tha forneffnde Jon oc Samule Busnes oc for oss opregnede landtalled paa allt theris godtz som the eyger frelst oc aatalløst oc theris arffuegodtz er effter forneffnde Euind Kittilsßen, som er thete epterschreffne westgarden ij Busnes ij tnr. skyld, oustgarden ibid ij tnr., Offrbæke ij tnr. j qtr., Hoffuen i-j- tnr., Skysaasen ij tnr., Lilleland -j- tnr., Hockedall -j- tnr., Jngulfsland i-j- tnr., Tufftter j tnr. j qtr., Fitten oc Hogetrod -j- tnr. ij kalskind, Rud iij tnr., Suallestoffue ij tnr., Graffuer iij qtr., Wastued j qtr., Weßett ij meller, Hellim iij tnr., oc Hogetofft iij meller.

Huilcked forneffnde godz wij saaledis byttede thennom imellom, først kom paa broderloden wdj westgarden ij Busnes ij tnr., oc paa søsterloderne ther imod ij tnr. ij oustgarden ij Busnes. End kom paa broderloden wdj Offuer-backe ij Hoffuenbygd ij tnr. j qtr., oc paa søsterloden ther imodt ij tnr. ij Suallestoffue, oc wdj Wastued eitt qtr., end paa broderloden i-j- tnr., ij Hoffuen, wdj Skyßaasen ij tnr., wdj Lilleland -j- tnr., wdj Houckedall -j-

tnr., wdj Jngulsland i-j- tnr. Oc paa søsterlodten ther imodt iij tnr. ij Rud, oc wdj Hellim ij Hitterdall iij tnr. End luttende broderen wdj Tufftte j tnr. oc j qtr., oc søsterne ther imodt wdj Fitten oc Hogetrod -j- tnr., oc wdj Graffuer iij qtr. End ludende broderen wdj Fitten oc Hogetrod j kalffskind, oc søsterne ther imodt j kalffskind ij samme gaard. End kom paa broderen ij meller ij Weßett, oc wdj Hogetofft j melle, oc paa søsterne ther imodt -j- tnr. ij Hogetofft. Huilcked forneffnde syskene bytte the nøged med paa alle sider, oc ther paa lagde the haandum tiilsammen oc beuilgide adt wille thet saa holde oc haffue som wij thet nu thennom j mellom skyffte er giortt haffr lige som for-schreffuet staar. Oc skulle the paa huer lod saa well søstergrenen som broder-grenen huer effter siin arffuelod oc anpartt niude, bruge oc følge alle wdraster med ødegaarder oc wdj sættermarcke som wdj thete forskreffne bøttelag icke benefnd oc med alle the stoduler, lutter oc lunder som ther ligger under forneffnde thuende Busnes gaarder, oc sagde wij nuo thet forneffnde byttelag adt skulle fast oc wryggelign staaende bliffue forneffnde broderleg oc søster-legger imellom lige eptter som forskreffuett staar, wnder huer aff thennom oc theris arffuinger till euindelige eyge. Halffpartten ij Midgaarden liggende ij Hoffuenbygd thend er endnu wskyfft thennom imellom, effterdj adt thend er icke aataleløs. Hues mere kiøbegodz som thennom er wdj the maade arffueligen tilfalden, oc saa tiill med the pendge som the haffuer igien bekommed for hues godz som er bleffn thennom aff wonden, skulle alle forneffnde medarffuinger sielff bytte sig imellom, oc huer legge pendge till byttis som the therhos haffr opeborid saa adt the saaledis bleff bytt, giortt oc forhandlede thennom som forskreffuett staar, haffr wij forneffnde laugrettis-mende tiill sandheds widnisbyrde ther om laditt henge wore beseglinger her neden wnder thete wortt obne breff, thi bekiender jeg forneffnde Matz Hansß med miin signete her hos hengd. Giffet aar, dag oc sted som for siger.

På baksiden: Thend 8. juni 1604 var thette Breff wdj rette paa Busnes oc lydeligen bekiendt for 6 mand. Dette er af mig

1) Stedfestinger og tilføyelser i parentes satt til etter undersøkelser av slektas senere jordegods. OAH

—
2. juni 1599

Hjartdal

Hallvard Folkvordsson og Torkjell Haraldsson kunngjør at de har overlatt 3 mæler skyld i Grønskei i Mæls sogn på Tinn til Jon Iverssons. Jons bror Steinulv Ivarsson hadde fått det etter Harald Torkjelsson, som var giftingsmann til godset, mens det var odelsgodset til Ivars arvinger. Jon skal beholde godset NRA ds (s) 02.06. 1599. To bumerker under bretten. Tre segl henger ved, ingen med bokstaver. I det siste kan seglsymbolet tydes. Jfr. 21.03. 1560.

Wij effterschreffne Haluord Falquorsßen oc Torkild Haraldßen kiendis oc gjøre witterlige for alle met thette wort obne breff, adt the iij meller skýlde y Grønskie liggendis y Mels sogen paa Tind, som Jon Jffuerßen, siin broder Stenufff Jffuerßen haffde effter Haraldt Torkildßen som var en gifting mand ther till, oc er Jffuers arffuingers odals godz, the samme iij meller skyld haffuer wij wnt, beuilged oc tillagt adt forneffnde Jon Jffuerßen skall niude oc beholde aaklageløs oc aataleløs for osß oc woris hustruers Tollog Jffuers-daatters oc Thore Olaffs daatters arffuinger, jndtill saa lenge adt vore egne børn oc arffuinger løßer thennom igien met theris egne pendinger, saa er the tha met i-j- melle skýld som forneffnde Jon erfde effter siin sallige fader oc moder, oc saa met the i-j- melle skýld som hand haffuer bytted sig till wdj the i-j- melle skýld y nor Bondall som bytte breffther om formeller, allt tilhobe enn tønde skýld som han eyger y forneffnde gaard Grønskie. Till sandhedz widnisbyrd her om haffuer wij forneffnde Haluord oc Torckild laditt schriffue wore merker her neden wnder, oc kierligen tilbeditt Thorre Andersßen, Nere Helliesßen oc Torgius Jonsßen edsuorne laugrettis mend at lade henge theris beseglinger wnder thette wortt breff, actum Hierdall, thend 2. junij anno domini MDXCIX. H (bm.)F T (bm.)H

På baksida:

No 9 Grønskiø. S. Schønnings bo

Grønskie 1599. Christiansands stift Bratsberg amt Øvre Tellemarken, Mels sogm Geh.archivet Sk.

Følgende sammendrag av brevet er skrevet på:

Dette brev er et beviis, hvorved beviises at Halvor Wolquardssøn og Thorkel Haraldssøn haver overladet Jon Iverssøn 3 mæler skyld i Grønskie at eie og bruge, indtil saa længe deris børn eller andre arvinger selv med egne penge igien indløser. Brevet er skrevet i Hierdal 1519 (sic!) og samededs læst 1759.

Bemelte Jon Iverssøn sies ellers i brevet at have havd en td. til brug og ejendom i bemældtre Grønskie. 1 ½ mæle var ham selv tilfalden i arv efter faren og moren, og andre 1 ½ mæle havde han tilbyttet sig mod ligesaa stor skyld udi Nordre Bondal i Tudal, vil man altsaa lægge disse mæler med de forrige tiilsammen, bliver summen 6 mæler eller 1 td.

16. juni 1599

Skien rådstue

Peter Jensson og Peter Jørgensson, borgermestre i Skien, som i lagmann Knut Knutssons fravær hadde holdt lagting, kunngjør at i nærvær av rådmenn og lagrett la Torstein Bernås, lensmann på Tinn, fram en hjemmetingsdom avsagt på Gøysdal nedre i Atrå sogn på Tinn om gården Røysland (på Tinn). Herbjørn Gregarsson og Gudleik Sigurdsson fra Tinn på den ene sida, og Vebrand Gudleiks-son fra Numedal på den andre sida, hadde stevnet hverandre om eiendomsretten. Dommen slo fast at far til Vebrand hadde giftet seg til gården, som hadde en landskyld på en t korn. Gården var nå kommet i uskyldte hender, og kunne løses av arvingene. Pga. formelle feil i hjemmetingsdommen ble den vist til ny pådøm-ming for de samme seks lagrettemenn, for å fastsette hvor stor løsingssummen skulle være. Beseglet av utstederne.

NRA ds (p) 16.06. 1599. To segl på bretten. Jfr. 07.01. 1572, 31.05. 1565, 07.11.1611, 18.11. 1611, 22.02. 1617 og 20.01. 1638.

Wy effter schreffne Peter Jennbøn, Peter Jørgenbøn borgermestir udj Skienn, som vdj laugmandens erlige och velbiurdige Knud Knudbens frauersilse, sad her laugtings, gjøre alle vitterligt, att aar 1599 den første søgne for Butolphj her paa Skien raadstoffue, raadtmenene och laugrettit her samedest offueruer-indis, lagde Tosten Bernaas lensmand paa Thinnd, en domb udj rette vdgifffuit paa nedre Gøbdall y Aattrad sogen paa Thind, fredagen nest effter Pinntztag sist forleden, om en gaard vid naffn Røbelannd som Herbiørn Gregarbøn och Gundleg Sigurdbøn paa Thind paa thend enne, och Vebrand Gundlechben y Nummedall paa thend anden side huer anden haffde paa steffnnt, lydendis y sinn mienning att forneffnde Vebrand fader same guods, som aarlige rennter en thønne schild, med giffing schulle haffue bekommet och nu er y vschilde ætt, da effterdj forneffnde sex mands domb, som hid for laugmanden er jndBatt iche findis ther hiemme y bøgden saa rictig att vere giort som det sig burde, er sagen igien hiemfunden, vnder same sex mand thill en endelige domb, for huor mange pendinger forskreffne godtz thill schaber arffuinggir shall igien thaa. Till ydermiere vitnisbiurd voris signettur her vnnder trøct. Actum ut supra.

2. november 1599

Tveit i Nissedal

Torleiv Valebjør, Knut Utgarden, Svein Åseim, Olav Strand og Jørgen Håtveit, lagrettemenn i Fyresdal, Kviteseid og Seljord prestegjeld, og Olav Vik, nevnmenn, kunngjør at de i nærvær av lensmann Anstein Tveitane og flere andre gode menn var på Tveit stevnestue i Nissedal, for å høre vidneprov fra Åsmund Fjone og Anders Vrå, avgitt etter ønske fra Stein Roholt. De vidnet at de hadde vært med Stein for noen år siden, da han giftet seg med Ingebjørg, datter av Are Hustveit. Sigurd Haugan hadde spurt Are på vegne av Stein hva han ville gi datteren i hjemmefølge, og Are hadde svart han ville gi henne odel og eie i Roholt. Sønnene til Are, Anund og Gunnar hadde vært tilstede og samtykket. Are hadde lagt til at han ville løse inn ennå et mb i Roholt og gi det til datteren. Beseglet av Åsmund og de fem lagrettemennene.

NRA ds (p) 02.11. 1599. Seks segl på papirbretten. Jfr. 29.09. 1578, 27.01. 1597, 15.12. 1598 og 18.10. 1616.

Wy efterscreffne Tolleiff Walebierig, Knudt Wdgaardt, Suendt Aaßeim, Oluff Strandt, Jørgen Houtuedt, eedsuorne laugrette mendt y Fyrrisdals, Huidesøis oc Sillegiordz prestegieldt, oc Oluff Wig neffnder mandt, kiendis oc gjør witterligt for alle met thete wortt obne breff, adt aar 1599 fredagen nest effter helgemys dagen paa Tuedt rette steffnestuffue y Nißedall offueruerrendis Kon. Mys. lensmandt Andsteen Tueden met mange dannemendt flere, fremkom Steen Roholtt oc hagde hidt wdj rette steffnd Osmundt Fione laugrette mandtt oc Anders Raae till sandferdige prouff oc widnisbyrdt huilke ther profftt oc waare bekiendt adt nogen aar forleden siden waare the y Hitterdall, met forneffnde Steenn der handt gick till giffing met Are Huristuedz daatter Jngeborig, tilspurde tha samme tidt Sigurdt Hogen paa Steens wegne [forneffnde Are1), huadt handt wilde wnde oc giffue siin daatter hiemen. Der till suarede forneffnde Are oc sagde adt hand wilde wnde forneffnde siin daatter bodi eige oc odall y Roholtt, oc waare tha samme tidt forneffnde Aris ij sønner widt naffn Anondt oc Gunder der neruerrende, tilstoede oc samtjcktte the samme met theris fader, Oc ydermere sagde forneffnde Are: Jeg will biude till adt løße endnu ett markeboell y Roholtt wnder daatter myn oc giffue hinde thett, forneffnde sandede for-neffnde Anders met siin eedt paa bog, oc till ydermere sand-ninge oc stadfestelße herom haffuer forneffnde Osmundt tryckett siitt signett hos wore beßeglinge her neden paa thte wortt obne breff. datum vt sup.

1) Fra [tilskrevet i margen.

1599, uten dato

Torbjørn Torjusson

Kiendis jeg mig Torbiørnn Torgiussønn och gjør for alle witterligt med thette mit obne breff, att haffue annamitt och opborit aff Hellutt Kettillssønn otte daller

1580-1600

Mykstu i Veggli

Hallvard Bork på Mykstu i Veggli kunngjør at han på vegne av kona Tora Nilsson har holdt skifte jordegods med sin svoger Tord Nilsson på Frøvoll i Eggedal, etter foreldrene deres, Nils Skavlem og kona Sønnøv, som nå begge er døde. Tord Nilsson fikk i hjemmefølge 7 kyrlag i Fjose i Rollag i Numedal, og i arv: 7 kyrlag til i Fjose, 3 kyrlag i Fjose øvre, 11 kyrlag i Sælebakke i Nore, ødegårdene Grøterud og Jaren, som lå mellom Fjose og Høyset, og ein mannslut i et fiskevann, Langevann.

Tora Nilsson fikk i hjemmefølge: Hele ødegården Vindegg i Veggli, medregna Lågen til midtstrøms, verdsatt til 7 kyrlag, og i arv: 4 kyrlag i Fjose, 2 kyrlag i Skavlem og 5 kyrlag i Sælebakke, ødegården Lande-rud som ligger ovenfor Høyset, og en halv mannslut i fiskevannet Langevann.

NRA- ds (s), defekt, nedre linje med datering mangler, i NRAs katalog henlagt til 1600-1650, men sikkert fra før 1600, idet personene som nevnes i brevet synes å være døde omkring 1600. Jfr. 03.03. 1583, 1585, 31.05. 1593, 02.06. 1595, 22.03. 1598 og 30.10. 1598.

Kendis jeg Haluord Barck boendis paa Møglestue ij Veglij sogen vdj Numedall och laugrett mand ibid: och gjør for alle vitterlig med thethe mitt obne breff att ieg med min quinde Tore Nielsdaater, oc som hende var arffuelige tilfalityt giort itt venligt arffue skiffte med min verbroder Thord Nielsøn boendis paa Frøuoll vdj Eggedall aff ald thed iordegodtz som igien behollit er som tømtenis epter deris aff gangne foreldre Niels Skaulim och hans quinde Sødnuff huis sielle nu Gud haffuer. Lutt nedis først Thord Nielsøns hiemmefølghen, som er vij kiørslag iorder vdj een gaard Fiøser ligindes ij Røllag prestegiell ij Numedall, end lutnedis hannom ij arffue och vij kiørslag iorder ij forneffnde Fiøser, iij kiørslag iorder ij øffer Fiøser, ligindis ther samestedtz, och xj kiørslag iorder i en gaard Sellebacke ligindis ij Nore sogen ij Numedall, sameledis lutnedis Tord Nielsøn thuende ødegærde, Grøtterudt och Jardrenn ligindis mellom forneffnde Fiøser och Høigsetter, saa och lutnedis hannom enn full mandtz lutt vdj itt fiske vandt [Lang]eßuatnet, end ther i mod lutnedis mig paa for-neffnde min quindis Tore Nielsdaaters veigne først hendis hiemmefølghen, som er allt samme en ødegaard Vindegg som er regnitt for vij kiørslag, ligindis ij Veglij sogen vdj Nume-dall och Lougen vnder same ødegaard till med diepis, end lutnedis mig ij arff iij kiørslag iorder ij forneffnde Fiøser, ij kiørslag iorder ij Skaulim ligindis ij forneffnde Veglij sogen, och v kiørslag i order ij forneffnde Selle-backe. Sameledis lutnedis mig en ødegaard Lenderudt ligindis offuer forneffnde Høigsetter er for neden aen ij Rollag prestegiell ij Numedall, saa och lutnedis mig en halff mandtz lutt ij Langeßø fiske vandt, en huer os for-neffnde iorder och iorderparter med fiske vandt med lutter och lunder inden gaardtz och vden, som till liger och ligitt haffr aff arildtz tid till euindeligh ejgindom, end som saa kand till kome, att enthen bliffir os fra vundet da haffuer vij loffuet huer andre att vederlegge, och skadis løs holle ij alle maade, ther med holle vij hender samen och bliffue s[.]ter och all [....]her, oc loffuede att same byte oc forligelse vrøggelig hollis skall, for os vore børn arffuinge oc epterkomere til euig [tiid, thill] vittnisbyrd och bedre stadfesting lader ieg vnder henge mitt indsegle och kierlig [tillbedendis ...]

23. februar 1600

Håtveit nedre i Hjartdal

Mads Hansson, sorenskriver i Telemark, Niri Berge, lagrettemann i Hjartdal, og Olav Mæland og Torkjell Særsland, nevnmenn, kunngjør at de var tilstede ved et forlik mellom Harald To på vegne av kona Åshild Torgeirsdatter på den ene sida, og stefaren Olav Håtveit på den andre sida, om arveskifte etter kona til Olav og mor til Åshild, Ragnhild Tovsdatter. De hadde før skiftet mesteparten av løsøre og penger, og skifteretten hjalp dem med resten. De skulle selv skifte gjenstandene av tre etterpå. Pengene som Olav hadde tilgode av Råmund Åkre som erstatning for overfall skulle også inngå i boet, bortsett fra en hest verd 11 rd som Olav skulle ha utenom skiftet. Olav skulle også ha høy- og kornavlingene på gården fra året i forveien, da Ragnhild døde omkring St.Hans-tider. Av fastegodset skulle Olav ha ei t i Håtveit nedre i tillegg til det mb han hadde fått i pant av Råmund for skadeboten. Åshild skulle ha 1 t i arv i gården, og så ½ t som far hennes, Torgeir Steinarsson, hadde gitt mor hennes i benkegave. Olav skulle videre slippe å betale landskyld av To og tilgodehavende av vergemålgods, som Åshild hadde hatt rett på etter bestefaren sin, Steinar Torgeirsson.

NRA-KA 23.02. 1600, innlånt ved Tov Reisjaa, Telemark. Orig. på papir, folioark. Ytterste tredepartpart av blad to mangler. To påtrykte segl på bretten, og to bumerker, det ene med T.T. Jfr. 16.06. 1571, 25.04. 1588, 02.09. 1591, 22.07. 1596 og 30.11. 1597.

Wý epterschreffne Matz Hansßen sorren landtzcshriffuer aa Tellemarcken, Neri Berge laugrettis mandt ý Hierdals prestegieldt, Oluff Mællandt oc Torckildt Serrislandt neffnder mendt kiendis oc giøre alle witterligt met thzte wortt obne breff, adt aar efftter Christi føðbell 1600. thenn 23 februarý, waare wý paa nedre Hautuedt ý Hierdall offuer enn wensommelige for-ligelßemoll emellom Haraldt Tow paa siin qiundis Aaßeldtz wegne paa thenn ene, oc Oluff Hautuedt paa thenn anden side, om arffuebytte effter forneffnde Oluffs sallig affgangne hustrw Ragnildt Touffsdaatter. Haffde the tha sielff bytt sig løße pendinge oc boohaffue meestpartten emellom tilforne, oc huis ther paa brøstedt byttedt wý nw ieffuett wdj 2 lige partter emellom forneffnde Oluff oc Ragnildtz daatter Aaßildt, saa adt thennom ther met well adnøigedis paa begge sider, wndertagen thrækiærølle, thennom beuilgede the adt skulle sielff bytte oc ieffne sig emellom. The pendge som forneffnde Oluff skulde haffue aff Ramundt Ackre for thenn skade oc lemster handt giorde hannom, thennom beuilgedt handt adt the ocsaa ginge till bytti thennom emellom, wndertagidt enn hest godt for xj daller som forneffnde Haraldt beuilgedt Oluff adt handt beholdt ther wdatt aff wbýtte. Beuilgedt ocsaa Haraldt adt Oluff beholt aff wbýtte all thenn saaheffue oc jordens auoxtt bode korn oc høø som der paa iorden wor thenn tidt som Ragnildt hun døde, som wor om Sctj Johannis baptiste tidt tha som iorden stodt ý beste blomme.

(s. 2.) Endt om faste godtz waare the saa føriligte adt forneffnde Oluff skulde niude oc beholde paa siin helning enn tne. skýldt ý forneffnde nedre Hautuedt, met thet marckeboell som forneffnde Ramundt hagde satt hannom till pantt ther wdj, oc ý lige maade lutnede Aaßildt enn tne. skýldt ý samme iordt oc godtz paa siin arffuelodt, oc ther till met fick hun aff wbýtte -j- tne. skýldt ý samme iordt som hendes sallig fader Torgier Stenarsßen hagde gitt hiendes sallig moder Ragnildt wdj benckegaffue. Saa beuilgedt ocsaa Haraldt adt forneffnde Oluff skulde werre quitt oc frý for then landskyldt aff Tow oc the fiorleýer som handt lenge hagde siddet inde met, oc forneffnde Aaßill met rette tilkom efftter siin gofader Stenar Torgersßen, oc ther met gaffue the no hin anden quitt, frý oc aaklageløs for allt ýdermere tiltalle om allt theris arffuebytte, ý the maade, bode løst oc fast, Oc ther met lagde the nw haand-um tilsammen, waare skýfftis saatte oc tackede hin anden for gott ieffnitt oc byttelag y alle maade. Till sandhets widnisbyrdt oc stadfestelße her om haffuer wý hos forneffnde Oluffs egitt mercke, wore beseglinger oc mercker|-wore beseg-| laditt her wndertrycke oc wnderschriffue. Datum vt sup.

På s 4: Haraldt Tow.

—

4. mars 1600

Åmotsdal i Seljord

Torbjørn Torgeirsson på Trae (i Åmotsdal) kunngjør at han skylder sin bror Steinar Torgeirsson på Øverbø (i Åmotsdal) 10 rd for en hest, og har i Olav Rindes påhør pantsatt ham 1 markebol i Trae i Åmotsdal i Seljord prestegield, som årlig gir ½ t korn i landskyld. Godset skal Steinar ha til Torbjørn eller hans arvinger løser det inn igjen med egne penger. Torbjørn underskriver med bumerket sitt og ber Olav Rinde underskrive med sitt, og Knut Groven og Kjetil Berge besegler. På baksida påskrift om at dette er Steinar Øverbøs pantebrev fra Torbjørn Trae på 1 markebol, og at det er lest på Øverbø 25.11. (1600).

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 266 (p), 04.03. 1600. Ett bumerke og T.T. på bretten, og rester av to segl. På baksida nok et bumerke og O.T.

Bekiendis jeg Torbiørn Torgersbøn oc giør alle witterligt met thette mitt obne breff, mig wdaff rett witterlige gieldt skyldig adt werre mýn broder Stenar Torgersbøn enn x dallers hest som hand wdaff siin gode willig mig greidtt oc met forstracktt haffuer, offueruerendis oc paahørendis Oluff Rinde, huorfor ieg haffuer wdj forneffnde Oluffs paahørelse wdj pantt satt hannom j markeboell iordt ý Tradir liggendis ý Omisdals sogen ý Sillegiordt prestegield som rentter aarligen -j- tnr. korn ý landskyld adt skulle haffue, niude oc beholde for ett fullt oc fast pantt wnder sig oc siine arffuinger, jndtill saa lenge adt ieg eller mýne arffuinger fornøyer oc betaller hannom entthen x gode enckede daller eller oc enn x dlrs. hest igjen till gode rdr. [met mýne egne pendinge adt betalle, oc ingen laante pendinge1). Till widnisbyrd oc stad-festelße her om haffuer ieg laditt mitt merke her wnderschriffue, oc kierligen tilbedett Knudt Groffuen oc Ketill Berge laugrettismendt adt besegle thette mitt breff, saa oc forneffnde Oluff Rinde adt lade siitt mercke her hos wnderaf schriffue, actum Omisdall thend 4 martý anno dominj 1600.

På baksida med samme hånd:

Stenat Øffuerbø panttebreff aff Torbiørn Tradir paa j markeboell ibid.

Ere dette breff lest paa Øffrebø thenndt 25. 9uembiris.

Med annen hånd: No 207

1) Fra [tilskrevet under med tilvising hit.

13. mars 1600

Kleiv i Morgedal

Knut Asbjørnsson kvitterer stefaren Olav Kleiv og (halv)broren Tormod Olavsson for mottatt arv etter sin mor. Underskrevet av Knut med bumerket sitt (armbrøst) og beseglet av sorenskriver Mads Hansson og lagrettemennene Olve Gunnulvsson og Tjostolv Torgeirsson.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 268 (p), 13.03. 1600. Ett bumerke under med K.A. ved, og tre segl på papirbretten. Jfr. 15.08. 1590, 09.11. 1596, 07.03. 1597, 30.03. 1597, 13.03. 1600

Bekiendis jeg Knudt Asbiørnsbøn oc gjør witterligt for alle met thette miitt obne breff adt jeg er nu bleffuen wenligen oc wel forligtt met mÿn stiffader Oluff Kleff oc mÿn broder Tormo Oluffsbøn om byttelag efftter mÿn sallig moder bode om løst oc fast, oc haffuer forneffnde mÿn broder therfor wdlagdt oc giortt mig fÿllist effter mÿn igenbedelße oc begiering, saa ieg tacker han-nom for gott arff[ue] oc byttelag ÿ al[le] maade, thi giffuer ieg nu forneffnde mÿn stiffader Oluff Kleff oc mÿn broder Tormo Oluffsbøn [oc theris arfuinger fødde oc vfødde] aldels quitt, frÿ oc aaklageløs for allt ydermere tiltalle for forneffnde arffuebytte effter forneffnde mÿn sallig moder bode for løst oc fast, for mig oc mÿne arffuinger fødde oc wfødde ÿ alle maade. Thill sandheds wid-nisbyrd oc stadfestelße her om haffuer jeg ladit miitt mercke ger wnderschrif-fue, oc kerligen tillbeditt [Matz Hansbøn landtz schriffuer], Olffuer Gunnulf-fsbøn oc Tiodolff Torgersbøn laugretis mend adt besegle thette miitt breff som wdj mÿn egen neruerelße giffuett oc g[ior]tt war paa Kleff thend 13 marty anno dominj 1600.

1) Fra [tilskrevet i margen med tilvisinger hit.

31. mars 1600(?)

Mosebø i Hjartdal

Brynjulv Nilsson kunngjør at han med samtykke av kona Gunbjørg Olavsdotter har tatt imot 6 rd av Anders Oddsson i odelsløsning for et mb i Bøen i Hovin på Tinn. Det var samme gods Borger Jonsson og hans brorsønner tidligere hadde kjøpt av Tormod (...)gierve for 12 rd, slik kjøpebrevet deres nærmere forklarte. Beseglet av sorenskriver Mads Hansson og lagrettemannen Reidar(?) Gulbrands-son.

NRA ds (s) 31.03. 1600(?). Jfr. 10.06. 1591, 07.01. 1599, 1599, 19.01. 1603, 30.10. 1643, 11.10. 1644, 26.06. 1647, 23.08. 1647, 12.10. 1647, 30.10. 1647, 05.11. 1647, 16.02. 1648, 11.03. 1648, 13.07. 1649 og juni 1649.

Bekiende jeg Bry[n]n[i]ll Nielsben oc gjør witterligt met thette miitt obne breff ad jeg [met] miin [hus]t[ru] Gundbiery O[l]uffß daatters r[aad oc] tilladelse, villig oc samty[cke], ha[ffuer oppe]boridt aff Anders Odsß vj daller ij odels løßenn for ett marcheb[oe]l iordt ij Bøen[n] liggend ij H[o]v[enn]e-bygd ij Tinds dals presteg[ie]ldt, som er ij (...) samme xij dal[l]er som Tord[m]dt (...)gierffe haffuer giffuen Borgar Jonsben oc hans broeresønner breff for thett s[amme] breff ther om ydermere forklarer for huilcke forneffnde vj daller (...)vertt jeg giffuer forneffnde Anders Odsß oc hans brøder oc theris arffgue quitt, fri[tt] oc k[r]affl[ø]s oc for allt ydermere tiltale aff mig eller mijne arffuinge paa forneffnde [gods e]pter thenne dag. Till ydermere widnesbyrd oc stadfestelße her om haf[fuer] jeg vn[der] miitt [r]ett[e] her wnderß[adt] bue-[merche] oc kerligen tilbedet Matz Hansen so[ren] landzsch[riffuer v]dj Telle-m]arch[en oc] Reer1) [Gu]dbrandsben laugrettes mand adt be[seigle thette miitt breff actu]m Mosbø then 31 Marti Anno 16002).

1)-2) Usikker lesing

—

12. mai 1600

Hestetraet ved Rollag
kirke

(...)Bentsson og Hallvard T(.....), lagrettemenn i Rollag sogn i Numedal, kunngjør at Knut Sevattsson, lensmann samme sted, hadde tatt vitneprov av Jøran Torkjellsdotter om hva far hennes, Torkjell Risteigen, hadde sagt da Sigrid Torjusdotter hadde tilbydd ham å kjøpe et markebol i Risteigen. "By det først til Gro, søsteren din", hadde han svart. Sigrid hadde svart at hun hadde alt bydd henne det. "By henne det en gang til" hadde Torkjell svart, og så vidt Jøran visste, hadde Gro siden kjøpt det. NRA-KA 12.05. 1600 (p), defekt, øvre venste hjørne skadet. Innlånt 06.11. 1958 fra Drammen museum, eier Olav H. Bakke, Veggli, nr 1. To segl på bretten, nr 2 med HT i. Jfr. 03.11. 1574, 21.05. 1575, 22.09. 1576, 07.10. 1586, 25.05. 1590, 02.02. 1599, 08.10. 1602, 03.06. 1603, 13.02. 1604, 18.02. 1620, 15.09. 1623, 01.07. 1631, 08.1632, 15.09. 1633, 12.02. 1642 og 14.09. 1644.

[Wij effterschreffneB]endtzβøn oc Haluord [T....., laugrettis mend y] Rollags sogen y Numedall, kiendiβ oc giøre for alle witterlig med thethe vortt obne breff att vij thend 12 maij anno 1600 vaare paa Røllag hesthegaard her samestedtz epther kircke thienisthen vaar vde, vaar skickit for oþ erlig mand Knud Seuatzsøn lenβ mand her samestedtz, quedi oc krauffde paa Gudtz oc rettferdighedtz vegne prouff aff Jørran Torkilβdaatter, huilcken oc paa bog soure med fulle edstaff oc haffde saa vdj hendiβ herming att hun hørde aff sin fader Torkill Risteigenβ ord, sagde att Siigrij Torgiulβdaatter kom till hanom oc bød hanom att ville selge hanom itt markeboll vdj Risteigen, da suarede *forneffnde* hendis fader Torkill: "Biud Groo søster din". Suarede da *forneffnde* Sigrij: "Ieg bød hende det", da sagde atter *forneffnde* hendis fader Torkill: "Biud hende thed end en gang," oc sagde nu *forneffnde* Jørran att hun \icke/ anditt visthe end *forneffnde* hendis søster Groe der effter kiøpthe same markeboll vdj Ristegen, actum vt supra.

23. mai 1600

Uten sted (Hovin?)

Skiftebrev etter Hallvard Skibdalen: Han hadde eid hele Vasstveit på 4 mb og hele Skibdalen på 2 mb, og det var blitt skiftet mellom hans tre døtre slik at Ragnhild og Bergit fikk hver sine 2 mb i Vasstveit, mens Andbjørg fikk 2 mb i Skibdalen

SaK, Telemark, øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1672 (nr 7) fol 29b, ting på Mårem på Tinn 24.05. 1672. Jfr 07.01. 1572, 1598, 1613, 26.06. 1622, 30.10.1622

Noch een 6 mandz domb som forklarer att Wastuett er 4 marke boel, och Skibdall 2 marckeboel, epter Haldvor Skibdall arffalden til hans døttre saa-ledis: Ragnild 2 marckeboel udj Wastuett, Birgit 2 marckeboel udj Wastuett, och Andbierig 2 marke i Skibdall, dat. 1600 - 23 maj.

12. juni 1600(?)

Tråen stevnestue, Rollag

Steingrim Hallvardsson, ukjent (Torstein Hansson?) og Gunnulv Olavsson, lagrettemenn i Rollag prestegjeld i Numedal, kungjør at Knut Sevasson, lensmann samme sted, hadde bedt dem bevitne hva Kjetil Olavsson eide av jordegods. De vitnet da at Kjetil ingen gård eide eller hadde rett på, men dette år hadde han brukt en huds skyld i Kjemhus etter avtale med Stein Olavsson. Dette hadde Stein i pant av Gro Tovsdotter, men nå har hun varslet at hun vil løse det inn, og da vil Kjetil ikke ha noe sted å bo eller gård å bruke.

NRA-KA (p), 12.06. 1600(?), innlånt 06.11. 1958 fra Drammen museum, eier Olav H. Bakke, Veggli, nr 8. Defekt, noe av øvre høyre hjørne mangler. Tre tydelige segl på bretten, nr 1 ..RIM HA..ST..., nr 2 et med motiv maken til det Torstein Hansson på Skjønne brukte, nr 3 med G.O.

Vij effterschreffne Stengrim Haluordþson, [..... oc] Gundulff Oluffsøn, laugrettis mend y Rollag [sogen y] Numedall, kiendiþ oc gjøre for alle vitterlig [met thette] vort obne breff, att vij thend 12. junnj ann[.....] vaare paa Thraen rette steffne stuffue samptt [andre] gode mend med oþ, vaar sckickitt for oþ erlig [mand] Knud Seuatzsøn, kong. may. lenþ mand *ibidem*, oc forsp[urde oþ] effter som hand huiid vaar om beden aff Kittill Oluffs[søn] huad oþ viterligtt ær huad brug *forneffnde* Kittill Oluffs[søn] haffuer, da er thed oþ y Gudtz sandhed full vitterlig att *forneffnde* Kittill ingen brug \haffuer/ oc icke ved hand sig huþ offuer hoffueditt, vden y thetheaar haffuer Sten Oluffsøn vntt oc lofflagtt *honom* en hud skyld y en gaard Kinnehuþ som *forneffnde* Sten Oluffsøn selff haffuer y panthe aff Groø Toffssdaatter, i huilekit hun siger nu at ville igien løþe oc om hun thend igienløþer, eller om *forneffnde* Kittill skall thend omberre, haffuer \hand/ ingen raad hue[r]cken huþ eller brug, att han vdj sandhed er med vore signeetter beþeglit, actum, annoe, die et loco ut supra.

12. juni 1601

Skien rådstue

Knut Knutsson til Nørholm, lagmann i Skien sysle, kunngjør at i nærvær av ham og av Johan Urne til Valsø, lensherre over Bratsberg len, og borgermester og råd i Skien, kom Torstein Skjønne i Nore sogn i Numedal med en stevning mot Gunnulv Grøtjorden fra samme sogn. Da hverken Gunnulv eller noen med fullmakt fra ham møtte, ble han dømt til å yte Torstein kosthold etter en takst på ett øre sølv pr. mil reisevei, pluss omkostninger for lagretten og stevnefall til Kronen, som forfaller til betaling en måned etter at dommen er kunngjort for ham.

NRA-KA (p), innlånt 23.02. 1945 fra Narve Lid, Rollag, ved hr. adv. Gustav Heber, Oslo, nr 34. Ett segl på bretten.

Knud Knudßen thill Nørholm, laugmand offuir Skiesøßbill, gjør alle vittirligt att aar 1601 den annden søgnne for Butolphj paa Skien raadstoffue, offuiruerinndis erlige och velbiurdige mand Johann Vrnne till Walsiø, befalings mand offuir Bradsbierig leen, sampt horgemestire och raad hersamested, kom for rette Tosten Stierne i Noresogen i Nummedall, och vd rette kraffde Gunnulff Grøtter jord dersamested, hannom eller hans loughlige ombudtzmand, efftir som hannd var loughlige hidstefnnt, som beuistis med steffnne breffuit her nu i rette lagdes, da efftirdi forneffnde Gunulff nu her iche sielff møde vilde, iche heller hans loughlig ombudtzmand, och ey heller loughlige forfaldts witnne beuistis, haffuir ieg med diße guode mends samtøcke, thilsagdt forneffnde Torsten Stierne kaafthold aff forneffnde Gunnulff Grøtter jord efftir sex mands maade øyre sølff for huer miill. Jeg loughlige tilkraffd lagde andit sligt thill paa laugbogens vegne, och konningen steffnefald efftir lougen, och dit altsammen att haffue betald jnnden førfte maannets dag nest efftir hand haffuir hørt thette mit breff leße eller haffue dit i minnde. Skall konningens ombudtzmand dersamested førft fly saguolderen sin ret, som er kaast hold, och siden søge konningen sect till haande. Till ydirmiere vittnisbiurd vnndir mit signete actum vt supra

S. 2: Kaast hold, Toften Stierne.

27. august 1600

Seljord

Mads Hansson, sorenskriver i Telemark, og lagrettemennene Svein Sveinsson, Knut Torjusson, Lars Sveinsson og Torjus Knutsson fra Seljord kunngjør at de var på Groven i Brunkeberg tagetirsdag (10. april) 1599 som vitner til at Bjørn Gudleiksson solgte Gudleik Eilevsson 2 mb i Loftsgarden og Grimsgarden i Eple-veit i Brunkeberg sogn i Kviteseid, som gir årlig 1 t korn i landskyld. Dette var hevdsgodset til kona til Gudleik, Ingeborg Øysteinsdotter, og Bjørn hadde løst det inn fra en giftingsmann. Bjørn solgte nå godset tilbake til dem det hadde kommet fra, og fikk igjen utlegget sitt: 30 rd og ei ku. Godset ble overdratt på det vilkår at om Gudleik skulle bli fradømt godset, skulle han ikke kreve pengene tilbake av Bjørn. Bjørns sønner Lars, Torjus og Tov stadfester handelen nå som faren er død ved å undertegne med sine bumerker, sorenskriver og lagrettemenn besegler.

Bak påskrift om at brevet er lagt fram for lagmannen(?) i Skien første hverdag før midfaste 1661.

NRA ds (s) 27.08. 1600. Tre bumerker under: L.B. med fire "nisseluer" i firkant (hakekors med uttrukne buer mellom spissene), T.B. med fire "kort" lagt over-lappende i senter (hakekors med rette linjer mellom spissene), og T.B. med fem-takket stjerne. Dertil hull etter fem seglremmer.

Wy epterschreffne Matz Hansbøn soren landz schriffuer aa Telemarken, Suend Sunedsbøn, Knud Torgiusbøn, Lauritz Suendsbøn och Torgius Knudsbøn, laugrettis mend y Sillegiordtz prestegield, gjøre alle witterligt met thette vortt obne breff, adt aar effter Gudtz byrd 1599, tacke tisdag waare wy vdj Groffuen y Brunckeberig sogen, hørde oc soge ja oc handeband thennom aff ene halffue Biørn Gundlegsøn, end aff andre halffue Gundleg Eylllofsbøn met the skilord adt forneffnde Biørn kiendis sig adt haffue saaldt forneffnde Gundleg ij marcke-boell iordt y Lofftzgaarden oc Grimsgaarden y Ebletued liggendis y Bruncke-berig sogen y Huidesøis prestegieldt, oc rentter aarligt j tne. korn y landskyldt som forneffnde Gundlegs quinde Ingeborig Østensdaatters foralderis heffde-godtz weritt hagde, oc forneffnde Biørn hagde indløst fraa enn gifting mandt, huorfor adt forneffnde Biørn Gundlegsøn hand end oplodt forneffnde godtz oc kiøb till samme folck igien som thet tilforn wor fraa kommen, oc forneffnde Gundleg gaff end Biørn therfor siine wdlagde pendinge igien som hand thet hagde indløst for, som er xxx gode enckede daler oc j ko. Thij affhende end forneffnde Biørn Gundlegsøn forneffnde 2 marckeboell met alle thet rette til-liggelßer som ther tilligger oc aff arildz tiid tilligget haffuer, wden gaardtz oc inden, fraa sig oc sinne arffuinger oc wnder forneffnde Gundleg Eyllloffsbøn oc hans quindis Ingeborig Østensdaatter oc theris arffunger till euerdelige eyge, dog met slig skilordt adt forneffnde Gundleg skall werge siin waan ther met om nogen anden fremkommer oc windir hannem samme godtz wdaff igien met loug oc dom eller icke, oc forneffnde Biørn adt skulle frij oc frelseligen beholde pendingene oc jordeuerdett. Kiendis forneffnde Biørn sig adt haffue opeboridt oc adt werre betallidt fulde pendinge oc alle epterudj som vdj theris koup oc forlicking kom, saa hannem well adnøigedis. Thill sandhed widnis-byrd her om haffuer wy laditt henge wore beseglinger her neden wnder thete wortt obne breff, oc adt wy epterschreffne Lauritz, Torgius oc Touff Biørns-bønner thette forneffnde voris sallig faders kiøb oc skilord lige saa wille werre bestandige oc fuldkommeligen holde eptter som forschreffuett staar, haffuer wy till ydermere stadfestelße ther paa laditt wore mercker her hos wnderschrif-fue, wor thette breff giortt y Sillegiord thend 27. augustj anno dominj 1600.

Bak på med andre hender:

Werit y rette paa ...rged Bcheen første søgne for midfaste ao. 1661

Olle Jgieldson Biaaland j Morgedal

30. september 1600

Uppebøen i Seljord

Aslak Bjørgulvsson, lensmann i Seljord, sorenskriver Mads Hansson, og Knut Olavsson, Anund Eriksson, Egil Torkjellsson, Karl Asbjørnsson, Gunnulv Os-valdsson og Torjus Olavsson, lagrettemenn i Bø, Kviteseid og Seljord prestegield kunngjør at de etter ønske fra Lars, Torjus og Tov Bjørnssønner og deres søster Helga Bjørnsdotter hadde skiftet jordegods og løsøre mellom dem etter deres av-døde foreldre. Først fikk Lars, eldste sønn til Bjørn, helninggodset etter sin mor Aslaug: 1 t i Uppebøen, ½ t i Vedfall (i Seljord) og 1 m i Øvstetveiten (i Seljord). Så fikk han i farsarv 1 t i Uppebøen, 4 m i Ytstetveiten (ukjent nå, ant. Sønste-tveiten i Seljord), og 2 m i Øvstetveiten. Lars skal også være den nærmeste til å leie kirkens part i Uppebøen. Så skiftet de etter Bjørn Gudleiksson og andre kona hans, Tora, mellom barna deres. Da fikk Torjus i fars- og morsarv 3 t i Li (i Seljord) og 1 ½ t i Kivle (i Seljord), mens den yngre broren Tov fikk i fars- og morsarv 2 ½ t i Kivle, 1 t i 1 m i Skjella (i Lunde) og 1 ½ t i Sundbø (ant. i Ytre Flåbygd), idet Torjus overdro til Tov sin part i den halve tønna som Tavs part er større enn Torjus, fordi det er bedre jord på Li enn på Kivle. Torjus ga også avkall på det ene mælet i Sundbø som han skulle hatt, til fordel for Tov. Helga Bjørns-datter og ektemannen Bjørn Sondresson fikk 1 ½ t i Åsem (i Seljord), 4 m i Laupedalen (i Brunkeberg), 1 m i Skjella og 1 m i Øvstetveiten, men mælet i Skjella overdro de til Tov fordi han hadde overlatt dem en setting i Åsem på det forrige skiftet.

Ettersom husene på Tovs arvepart er dårlige, skal Lars hjelpe ham med å ta ned den gamle lòa som Bjørn far deres, hadde flyttet til Uppebøen fra Skjella, og sette den opp igjen på Skjella, og Torjus skal enten sette opp et nytt stabbur for Tov på Skjella, eller flytte et gammelt dit fra Li, på egen bekostning. Ettersom det ikke kunne bevises at Lars hadde fått sin part av løvsøret på skiftet etter sin mor Aslaug, skulle alt løvsøret både etter Aslaug og etter Tora legges sammen og skiftes mellom alle søsknene som om de var helsøsken. Hvis det blir uenighet om skiftet siden, skal det gå til ny skiftebehandling etter loven. Beseglet av utstederne. På baksida påskrift om at brevet er lagt fram i Skien lag-ting første hverdag etter Bottolvsmesse (18.06.) 1675.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 269 (s), 30.09. 1600. Hull etter 8 sglremmer i bretten, ingen segl.

Wý effterschreffne Aslack Biergulffsþón, lensmand ý Sillegiordz prestegjeld, Matz Hannsþón, soeren landtzschriffuer, Knudt Oluffssþón, Annondt Ericks-þón, Eigill Torckildsþón, Karl Asbiørnsþón, Gunulff Osual[d]sþón oc Torgius Oluffssþón, laugrettis mend ý Bøe herritz, Huidesøis oc forneffnde Sillegiords prestegjeld, giøre alle witterligt met thette wortt obne breff, adt aar 1600 thend 30 septembris waare wý paa Opebøen ý Sillegiordt efftter som wý waare tilbedne aff Lauritz, Torgius, Touff Biørnssønner met theris søster Helge Biørnsdaatter adt býtte thennom imellom huis iordegodz oc løße penn-dinger som thennom war arffuligen tilfalden efftter theris sallige ff[or]rældere. Tha for thet første wdluttuede wý forneffnde Lauritz, Biørns eldste søn, siin sallig moders Aslouis helning som hun war arffueligen tilfalden wdj fastegodz, som er wdj Opebøen j tne., wdj Wedfald -j- tne. oc wdj Øffstetuedt j melle. Thernest luttedis hannom wdj sin fader arff ý Opebøen j tne., Ýdstetuedt iij meller, oc wdj Øffstetuedt ij meller, oc skall forneffnde Lauritz werre nest till adt leýe thend jortt som ke[rchen] eýger ý forneffnde Opebøen. Siden býttede wý the andre forneffnde Biørn Gundlegsþón oc hans siste quindis Thoris børn emellom, oc tha paa Torgius arffuelodt bode efftter fader oc moder wdj Liidt iij tnr, oc ý Kiffle i-j- tnr, end Touff thend yngste broder lutendis bode efftter fader oc moder wdj Kiffle ii-j- tnr, wdj Skellag j tnr j melle, wdj Sundbøe i-j- tnr, oc forneffnde Torgius wntte Touff siin partt ý thend halffue tønede som Touffs lod er støre end Torgiuþis, for thend skýld adt ther er bedre iord ý Liid end ther er ý Kiffle, oc end kom fremdelis paa Tor-g[ius]is lod en melle i Skillag som hand ocsaa wntte oc effterlod forneffnde Touff broder siin. Oc søsterin forneffnde Helge fick paa siitt býttelag wdj Aasim i-j- tne, Lope[d]all iij meller, Skillag j melle oc ý Øffstetuedt j melle. Oc end fremdelis luttendis Biørn Sundresþón met siin quinde forneffnde H[elge thet] m[elle] ý [Skiell]ag igien wntte oc beuilgede hand forneffnde Touff, effterdj adt Touff hagde ý tnet første býttelag wntt oc effterlatt Biørn oc Helge søster siin j setting ý Aaþim.

(...)uecked forneffnde arffuebýtte wdj fastegodz forneffnde sýskene beuilgidt oc samtýckette hin anden wensommeligen adt wille fast, wrýggelig [oc aak]lage-løst holde paa [alle siider,] oc skulle thet paa huer siin arffue partt oc loett som thennom nu er velbýtt niude oc [beho]lde huis stødeler [oc veide] marcker oc alle lutter oc lunder som ther tilligger. Oc effterdj adt ther ere fast skrøbelig oc føye huße paa then lodt som To[uf fick] paa sitt býttelag therfor bleffue forneffnde brødre nu saaledis ther om forligtte, adt forneffnde Lauritz hand beuilgede adt skulle werre Touff [behie]l]pelig adt thenn gamle lade som forneffnde theris sallig fader Biørn tilforne fløttede aff Skellag oc satte ý Opebøen, then skall forneffnde Lauritz hielpe Tou till att fløtt aff Opebøen igien, oc att sette thend igien paa Skellag som hun tilforne stod, oc forneffnde Torgius hand ocsaa beuilgede adt skulle enthenn sette forneffnde Touff broder siin enn nýe stolpeboe paa Skellag, eller oc adt føre hannom enn gammell stolpeboe fraa Liidt oc sette ý Sk[el]lag paa siin egen bekostning, oc ther met loffuetoc beuilgede the paa alle sider adt skulle werre indeligen forligtt ý the, m[ens] fremdelis om [fas]ttegodtz oc alle andre løßze pendinge bliffue the saa wensommeligen forligtte, adt effterdj thet icke kunde beuiþis for oss a[dt] forneffnde Lauritz hagde ther wdj wdfaaidt siin moder arff tilforne, therfor beuilgide nu forneffnde Torgius oc Touff met theris moug forneffnde Biørn Sundresþón wdj [t]heris søster forneffnde Helgis egen neruerelße oc met hindis beuilling, ja oc samtýcke, adt alle theris løße pendinge saa well the som paa Aslouis helning kom, som the ther kom paa Thoris helning lagdis tilhobe, adt býtte sig imellom saa som the hagde alle werriit sambaarne sýskine, huilchitt forneffnde sýskene býtte sig bode ý løst oc fast thenno wenforneligen met ja oc handerbaand beuilgede oc samtýcktte [paa] alle sider fast, fuldkommeligen oc w[rý]geligen adt holdis skulle wdj alle ord oc ..rickter lige efftter som forschreffuen staar, oc therfor till enn euerdelige beslutning ther opaa, sagde wý ther saa paa for rette, adt thersom saa skeer (huilcket Gud forbiude) adt nogen aff thenom ther emod effter thenne dag offuerløber eller offuerfalder hin anden entthen met skindzordt, truþell, wndsigelse, hug eller slag, for samme thette arff[ue]býtte skýld, tha suarer therfor slig rett som lougen ther om siger. Thill ýdermere widnisþýrd herom haffuer wý laditt [henge woris zignetter her neden wnder] actum die et loco vt supra.

På baksida med annen hånd:

Været i rette paa Scheen lagthing den \neste/ søgne dag for Botholphi 1675. J.P. Lauri
Herom kittert h...

Med annen hånd: No 206 R...tt

12. november 1600

Hjartdal

Torkjel G. Rue i Tuddal annekts i Hjartdal kunngjør at han har solgt Bjørn Bolkesjø 1 ½ m i Bøen i Gransherad for 7 rd og 3 m korn, da han har odel til det like så vel som Torkjel. Lensmann Olav Mosebø, Sveinke Bø og Nils Bø besegler, Torkjel tegner bumerket sitt.
NRA ds (s) 12.011. 1600. Ett bumerke (T.G.) og tre seglremmer i bretten.

Kienddis jeg Torkill Rud i Tuedall i Hierdals prestegield att ieg haffuer solt Biørn Bwlckesjø i-j- melle skyld i Bønn i Grandtzheritt for vij gode daller iij merker kornn. Thi skall forneffnde Biørn frelseliig følge, eye oc beholle thiill eueredeliig odall, hand och hands arffuinge som erre saa well end sand odals mand der thiill som ieg, baade for mig oc mine arffuinngge, med lutter och lunder som til i-j- mele skyld ligger haffuer aff arildz tiid, oc haffuer hand betallit mig forschreffne vij daller och iij merker kornn. Att saa i sandhed er tilbeder jeg Olaff Moseby lensmand, Suenicke Bøøe oc Niels Bøø ad henge deris jndzege her wnder oc ladet mitt mercke her wnder schriffues. Actum Hiertdal yhen 12 nouembris anno 1600.

20. november 1600

Ringnes i Krødsherad

Olav Petersson på Veikåker i Krødsherad kunngjør at han på vegne av kona Guri Olavsdotter har mottatt penger, klær og løvsøre fra sin svigerfar Olav Julsson på Ringnes, som arv etter moren hennes, Sigrid Gunnarsdotter. Beseglet av Olav, Jon Bjerknes og Eivind Nore.

NRA ds (p) 20.11. 1600. Tre segl på bretten. Jfr.30.03. 1619 og 14.09. 1637

Kienddis ieg Oluff Pedersøn boendes paa Wogager wdj Krøsherret och gjørre alle mine arffuinger witherligt, at ieg haffuer anamet och opboritt aff erlige mand Oluff Guulsøn paa Ringeneß som er min quindes fader, saa meget som thømdes effter hendes salige afgangen moder Sigrj Gunders daater, alle løsse peninger, kleder, kaaber saa och hest kap och kierrel saa mig och min quinde Gurj Ollufs daater well at nijge, ther forre quittere ieg och mine arffuinger forneffnde Oluff min quindes fader och hans arffuinger for forschreffne arff och løsse pendinger, at ther skall aldrig paa rørez eller paa talles wdj nogen maade. Thill widnis byrd att saa wbydeligen holdes skall som for schreffuen staar, det widner ieg med mit jndzigell her wnder tryckett och kierlige thill beder ieg erlige mand Jon Bierchneß och Ewen Noer dette mit Offne breff med mig at bezeglede som giort war paa Ringneß then 20. november anno 1600.

29. november 1600

Kåli i Gransherad

Ragnhild Jonsdotter kunngjør at hun med sine sønners samtykke har solgt Elin Olavsdotter på Kåli et mb i Venås søndre i Gransherad, for 4 t korn, 2 rd, en laup smør og 6 alen vadm. Skrevet i nærvær av Hallvard Olavsson og beseglet av lagrettemennene Niri Helgesson, Asle Gulbrandsson og Torjus Jonsson.
M.B. Landstads saml. UB, Oslo. Innlånt til NRA-KA. Original på skinn. Hull til seglrem nr 1 og 2, noe av seglrem 3 (med skrift på) henger ved.

Kiendis jeg Ragnill Jonsdaatter oc gjør alle witterligt met thette mitt obne breff att ieg met myne søners beuilling oc samtycke haffuer saaldt Ell[ind] Oluffsdotter paa Kolj ett marckeboell iordt y Wenaas syndregaarden liggendis y Grandisheritt, oc haffuer hun giffuett mig therfor iiii tdr. korn, ij enckede daller, j løp smør, oc vj alne wadmell, att skulle haffue, niude oc beholde met alle the rette tilliggelßer som till forneffnde i marckeboel ligger oc aff arildz tidt tilliggett haffuer, frelst oc hiemholt, fra[a] mig oc myne arff[uing]e oc wnder sig oc siine arffuinge till enerdelige eyge, kiendis ieg mig adt haffue opebor[eth] første pendge oc siste oc alle ther emellom eptterdj som y wort koup kom, saa mig [well] adnøigis Till sandinge her om haffuer ieg kerligen tilbedett Neri Helließ, Alle Gulb[randssen] oc Torgius Jonsßen laugrettis-mendt adt henge theri beseglenger her neden under. Actum Kolj wdj Haluordt Oluffß neruerrelße, thenn 29 novembr Anno dominj 1600.

November ca 1600

Nisi i Gransherad

Skifte etter Hallvard og Helga Nisi. Arvinger er sønnen Torgrim Hallvardsson og døtrene Ragnhild og Marit Halvorsdøtre, ved deres arvinger Olav Mæland på sin egen og medarvingers vegne, Gregar Olavsson med medarvinger, sannsynligvis Kjetil Andersson (på Nisi, Torgrims svigersønn og etterfølger på gården), og

muligens flere. Et av barna, sannsynligvis sønnen Torgrim (som siden sees å skatte av gården), får halve Nisi i arv og hjemmefølge, og sannsynligvis 1 t i (underbruket) Li og ½ t i Haugetuft i Heddal. Torgrim får likeledes 4 ½ m i en annen gård. Ragnhild får 1 ½ t i Busnes søndre (dvs. østre) og ½ t i en annen gård, som trolig lå i Hovin. Marit får sannsynligvis 4 t i Sauar nordre i Heddal. Forøvrig kom til deling 1 t i Hellem nedre i Heddal, 1 t i Rollag i Mæl på Tinn, ½ t i Graver (i Hovin). 4 m i Kallejord i Sauherad synes ikke å være fritt for heftelser, og rettssak kan påregnes. Beseglet av Kjetil Andersson som førstemann.

Mht. tidfestingen synes skiftet å være en følge av skiftet etter Eivind Kjetilsson på Busnes, av 30.05. 1599 (se dette), og være skrevet med samme hånd. Ved en ny sak om gods etter Eivind av 20.09. 1602 (se dette) synes Kjetil Andersson å opptre på vegne av sin slektsgrein med fulle rettigheter, som tegn på at boet på den sida er oppgjort. Dette brevet bør derfor være utstedt engang i de mellom-liggende år.

Brevet er brettet tre ganger langsetter, en midt på, en i øverste kant (langsmed annen linje i brevet), og en nederst (i forbindelse med beseglingen), og to ganger på tvers, den ene nesten på midten, den andre helt ute i høyre kant. Langsmed nederste kant er spor etter fire seglremmer. Etter dette, og etter hva en slutte av hva som er bevart av de innledende standardformuleringene, synes venster tredel å være borte.

NRA ds (s) ca 1600. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 28.09. 1598 09.03. 1599, 21.03. 1599, 30.05. 1599, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

[...](uleselig, trolig en fortegnelse over lagrettemennene)

[.... Hierda]ls [pre]stegield [kiendis oc gjøre alle witte]rligt met thette wortt ob[ne breff] adt
[aar eptter gudtz byrd ...] nest for alle helgens dag waare wij paa Nes j Grandiþher[ri]dt off-
[ueruerendis paa dend eene side] Oluff Haluordþiøn paa Mæland [paa] hans egne oc hans med[arffuing]ers
[weijne oc paa] hans børns weijne paa dend anden side, om arffuebytte thenom
[emellom huad som thømti]s effter Haluord Nes oc hands quinde Helge Neþj, hagde tha først
[Torgrim Haluordþiøn faaidt effter si]n fader bodo ij arff oc hiemenfølge halff-part ij forneffnde Nes, oc
[..... Ragnill Hal]ffordz daatter faaidt ij arff oc hiemenfølge effter þiin fader alle
[..... de]mest haffuer forneffnde Torgrim bekomed effter þiin moder Helge
[.....] 1 tnr. ij Liid, oc ther emodt fich forneffnde Ragnill i-j- tnr. ij Buþnes Þýndr[e]
[..... sin] moder j tnr. skyld, ij nedre g[aa]rden ij Hellim liggendis ij Hitterdalls
[..... me]ll[er oc] j tnr. ij Røllag [ligge]ndis ij Meels þogen paa Tind. End
[fick lige]ndis ij Hoffuennbygd anex, [oc] Ragnill fick ther emodt -j- tnr. i forneffnde
[.....] Torgr]im -j- tnr. ij Hogetófft liggendiþ ij Hitterdall, oc Ragnill fick ther emodt
[..... ligg]endis ij Hoffuennbygd. [En]nd fick Torgrim -j-v melle somm er
[..... fi]ck ther emodt -j- tnr. ij forneffnde Gr[a]ffuer. Oc Marithe Haluordz daatter
[.....]m fick paa þiine býttelag iiij tnr. ij norder Seuder ij Hitter-dall.
[.....]loffuer ocsaa Gregar Oluffþiøn [p]aa theris egen oc theris medarffuingere
[..... ve]jne tha paa begge sider var ja oc haandeþaand loffuitt oc beuilget
[.....]en ocsaa paa begge sider s[it rette] godz mz hin anden adt skulle
[.....]ledis hues godz som [the]nomn kand werre wlougligen fraa
[vunden in]dsøge, oc the iiij meller ij Kallegiordr liggendis ij Seudeherrid
[.....en huerr] efftter siin anpartt forþuaarre for alle louglige aaganger
[.....tilbedi]tt forneffnde Ketill Anderþsøn [siin] signett her først wnder trygd
[uleselig, i bretten)

1600

Flatland i Hjartdal

Brødrene Kjetil, Niri og Nils Bjørnssønner i Hjartdal prestegjeld kunngjør at de samtykker i den avtalen deres avdøde far Bjørn Kjetilsson hadde gjort med Jon Sveinsson på Ramberg (søndre) i Heddal. Bjørn hadde kjøpt 4 mb i Risvold i Hjartdal, en part som hadde kommet fra ætta til kona til Jon, Gunnbjørg Åvalds-dotter. Dog hadde både Bjørn og Gunnbjørg odell til dette godset, fordi de nedstammet fra hver sin samfødde bror, Gunnbjørg fra den eldre broren Helge Aslaksson, Bjørn fra den yngre broren Kjetil Aslaksson. Bjørn eide 2 mb i Flatland fra før av, det samme gjorde Gunnbjørg, og de i alt 4 mb hadde begge parter odell til. Så overdro Bjørn sine 2 mb i Flatland til Jon og Gunnbjørg, mot å få beholde 2 mb i Risvoll som Jon og Gunnbjørg hadde best rett på. De to andre mb i Risvoll solgte Bjørn til Jon og Gunnbjørg for 11 rd, slik at de satt med tilsammen 4 mb i Flatland, og han satt med ialt 6 mb i Risvoll.

Undertegnet av utstederne, Olav Hansson, lensmann i Hjartdal, og Kjetil Toresson, lagrettemann samme sted.

Inntatt i dom av 06.-07-05. 1707, s.d.

Ca 1600

Bekkhuis (i Rauland)

Hallvard Tjønn, Gunnar Gjelhus og Hallvard Kosstveit, lagrettemenn i Telemark, kunngjør at de overvar at Torleiv Hustveit pantsatte til H(ermod?) ...søn Brings(-vær) 4 mb i Hustveit for 24(?) rd, og skulle gi landskyld av det heretter til han fikk igjen pengene. Beseglet av utstederne.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 271 (p), udatert, men lagrettemannen Gunnar Gjelhus synes å være død rett etter år 1600. To seglremmer med segl i bretten, hull etter ei seglreim til. Noe utvisket skrift i brettene.

Wÿ effterschreffne Halduord Tyend, Gunnar Gelbhuis oc Halduord Kostuedtt sorne laugrettis mend a Thellemarck q. Gud sine, kundgørinde at wÿ ware paa Bechhuus retthe ting daug, hørde oc saae at Tolleff Hustuedtt satte H(ermo? ..]sen Bringsz fire markie boll jorder ÿ Hustuedtt thill panthe oc fick [hand fir(?) si]nds tiuffue dr gylle oc goede oc skulle giffue hanom her epter ÿ landskyld huert aar [ind] till han finger sin pendinge igjen, at saa ÿ sandhed er ladit trøcke wores zegnetter neden for dette breff som schreffuit war aar dag oc sted som før siger.

Ca 1600

Uten sted

Fragment av skatteliste (fra Seljord?) Kfr. Akershus len, bygningsskatt 1593 Telemark, legg 6.5., og do.1602, legg 15.3). Omfatter ant. siste del av fortegn-else over halvgårder, ødegårder og drenger.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 270 (p), udatert, ant. fra ca 1600, kfr. noen felles navn i skattelistene nevnt ovenfor.

Torckell Ness	1 dlr		
Enchen Backe	1 dlr		Syend Aarhuß 1 dlr
		Tord Øffrebøø	1 dlr
Torgier Sande for 2 aar	2 dlr		Ødegaardz
mend			Peder Backen ½ dlr
		Aslack Sellgeord	½ dlr
Toruilld Getuig	½ dlr		Chrestien Thoo ½ dlr
		Jøren Allffß	½ dlr
Thostolff Biørnß for 2 aar boslette	1 dlr		Ion Gudleckß ½ dlr
		Suendh Olaffß	½ dlr
	Dreng		
Haluord Bergetteß.	1 ort		Olaff Tordsß. 1 ortt
		Torstein Soluesß.	1 ortt
Suen Begenß.	1 ortt		Orm Olaffß. 1 ortt
mender		Loritt Giffuen och Bergulff Graffuen	ombeds

8. januar 1601

Brønstad i Hedenstad

Knut Ljøterud, Olav Mork, Steinar Hotvedt, Tønnes S. Mork, Søren Loftstuen og Gulbrand O. Muggeberg, lagrettemenn i Sandsvær, kunngjør at de overvar en handel på Brønstad i Hedenstad sogn i Sandsvær. Anders Anundsson solgte da Reidar Gudleiksson på Brønstad 6 lispund 3 remål i Vines nordre i Efteløt i Sandsvær for 17 rd, to tønner korn 16 mark smør. Anders hadde først bydd det til stesønnen sin, Anders Erlandsson, men han hadde ikke penger å kjøpe for, og Anders hadde da måttet selge fordi han trang pengene. Beseglet av de seks lagrettemennene.

NRA ds (s) 06.01. 1601. Seks seglremmer med segl i nr 2 til 6, litt utflytende, nr 4 TS, nr 6 GOS?

Wÿ epherschreffne Knud Lÿutterud, Olluff Marck, Stennar Houtued, Thenes Marck, Søffren Loffstuen och Gulbrand Mugeberg, edsuorne laugrettismend ÿ Sandsuerd, kiendis och gjør for alle witterligt ÿ thette wort obnne breff att anno 1601 thenn 8 januarij waar wÿ paa Brønstad ligenndis ÿ Heÿstadt sogenn ÿ forneffnde Sandsuerdt hørde och saae att Annders Anondßønn solde Redar Brunstad siffue liispund rentte itt remoll minder ÿ nordre gaarden Wieniß ligenndis ÿ Eptheløtt sogen ÿ forneffnde Sandsuerdt for siøttenn gamle daler, tho tønner kornn och sextenn marcker smør, huilcke forneffnde itt remold minder enn siffue lispundt wdj forneffnde gaard nordre Wieniß Redar Gulicksønn paa forneffnde Brønstad skall frelseligen nÿde, bruge och beholde wnder

sig, sin quinde och börnn och theris arffuinger och fraa Anders Anondßenn och hanß arffuinge med luttum och lunde som ther till liger och aff forne ligitt haffuer jnden gaards och wden, badde y Wattu och thøre till euerdelige eye och kiendis ieg forneffnde Anders att haffue opboritt midnste penning och minste [sic!] som y kiøb woris kom aff forneffnde Redar for samme guodß. Jtem bekiender ieg ochsaa Anders att till forne haffue bøditt mynn steffsønn samme guodtz till kiøbs wid naffn Anders Erlandßøn och hand war icke wid pennige, tha nødis ieg therfor till y myn nød och trang att selge Redar dett epterdi hand ware tha nødt ther till. Thill widnisbiierd wndertrycke woritt jndßegle daum vt supra.

På baksida med samme hånd: Breff for Wines

Med andre, nyere hender: Lest for rette paa Winnes for 6 mennd den 17 aprilis 1629, Crestenn Hanßsen eg. haandt

1601, 8, januar Bibl. Univ. Frid.

2. april 1601

Storemoen i Rollag

Tov Olavsson på Bruflåt i Nore sogn i Numedal kunngjør at han og Knut Olavsson har byttet jordegods: Knut fikk halve Skavlem i Vegglig sogn i Numedal, ibe-fattet halvdelene av ødegården Skavlem søndre og like mye i de andre ødegårdene som ligger til. Ingen av dem var ennå ryddet opp. Tov fikk til gjengjeld alt det Knut eide i Åsen søndre, dvs. to kyrlag mer enn halvparten, medregnet stølen Surten, i Uvdal anneks i Numedal. Tov undertegner med bumerket sitt da han ennå ikke er blitt beseglingsmann, sorenskriver Assar Larsson og lagrettemennene Arne Taraldsson og Halvor Tjostolvsson medbesegler med signettene sine.

NRA ds (s) 02.04. 1601 (rettet fra 19.04.). Ett bumerke under bretten, og tre seglremmer nederst, ingen segl.

Kiendis jeg Thoff Oluffsøn nu boendis paa Broflaatthen y Nore sogen vdj Numedall oc gjør for alle vitterlig med thethe mitt obne breff, att ieg haffuer gjort it venligt jorde bytte med Knud Oluffsøn, vdj saa maade, att forneffnde Knud Oluffsøn fick aff mig halffparthen y en gaard Skaulimb [ligendis y Vegelj sogen vd Nummedall1) oc en ødegaard sønder Skaulim, oc en halffpart vdj alle the ander ødegaarde med lutter oc lunder, ther vnder ligendis oc haver tilligen oc eigitt haffuer aff arildtz tidt, fra mig, mine børn, arffuing-er oc epterkommere, oc her vnder forneffnde Knud Oluffsøn, hanß børn, arff-uinger oc epterkommere, till euendelig egedom, oc liger aller forneffnde ødegaarde vnder Skaulimb end nu y øde march oc mose. End oc ther i mod fick ieg saa megen ejerpart aff forneffnde Knud Oluffsøn, som er hannd till komet y en gaard sønder Aaßen som er thoe kiørtaug iorder meere(?) end halffparten ther vdj, med støffuell Sorten oc alle andre luter oc lunder som tilligger oc ligt haffuer aff arildts tidt, vnder mig, minne børn, arffuinger oc epterkommere, som liger y Opdahls kircke sogen vdj Nummedall till min euindelig ejendom, att niude, brugge oc bygge, aaßedit her niude vdj ligesaavel(?) som hand samme gaard Aaßen, epther \thet(?) breffs tillhollilße bekrefftet haffuer, oc skulle thend ene iord frelße thend anden till odellß. End som saa skier at enten forneffnde jorder bliffuer oß fra vunden, da bepligther vij oß strax at vederlegge huer anden, eller huer oß at vighe till sitt egitt igien, oc huer anden skades løß at holle vdj alle maade. Till vidnisbyrd lader ieg med vilgie oc vidschab vnder schrif-fue mit seduanlige bo mercke fordj ieg iche end nu er beseg-lings mandt, oc kierlig tilbedendis Adzer Lauridsøn ting schriffuer, Arne Taralßøn oc Halduord Thiøstelßøn, laugrettis mend her sammestedz att henge oc trøcke theriß indsegle her vnder for mig som hoeß vaaer, hørde oc saage vort skielord oc handerband som schreffuit oc giffuit er paa Moe skiertorsdag anno 1601.

1) Fra [tilskrevet i margen med tilvising hit

22. august 1601

Skien

Jørgen Nilsson, kongens ridefogd over Telemark, stevner etter krav fra Guttorm Mandal følgende personer til å møte på Bekkhus i Mandalsgrend fredag etter fyr-boddagen (d.e. 30. oktober) og vitne om følgende: Lars Hansson, sogneprest i Seljord prestegjeld om når han først kom til Seljord, Kaspar Sundbø i Seljord (uten særskilt krav), Gunhild Åse og Tone Vetlesdotter på Åse i Seljord om når sviger-moren til Guttorm døde, Berit Flekstveit og Åsmund Tveiten fra Lårdal om hvor mange år de hver for seg satt på Bekkhus og hva de betalte i landskyld, Kjetil Ambjørnsdalen fra Hjartdal om hvor mye han ga Andor Frøland i festepenger for Austbø (d.e. de nåv. gårdene Nystog med Skeie og Svalastog i Austbø i Vinje), og Olav Åse om hvorvidt far hans var med i en seksmannsdom på Bekkhus mellom Andor og Guttorm. Gro Frøland og datteren hennes, Marit Andorsdotter, stevnes også med sine respektive ombudsmenn til å overvære vitneprovene.

UBT Gunnerusbiblioteket, dipl. 275 (p), 22.08. 1601. Et segl på bretten. Jfr. 18.06. 1582, 29.03. 1591, 15.04.

1603, 22.05. 1604, 29.03 1613, 30.09. 1617

Jørgen Nielsbøn, kon. mÿs. ridefogid offuer Tellemarcken, hilser edher her Lauritz Hansbøn ÿ Sillegirdz prestegield, [Caspir Sundzboe1), Gunill Aaße, Oluff Aaße, Todne Witteffsdaatter ibid, Osmund Tueden ÿ Laugerdalls prestegield, Birgithe Flextuedt ibid, Kiell Andbiørndall ÿ Hierdals prestegieldt met Gud, wiide maa ÿ adt for mig haffuer tilkiende giffuidt Guttorm Mandall ÿ forneffnde Sillegiordz prestegield huordledis hand er edhers sandhe oc rett ferdighe widnisbyrdt begierendis, først aff edher forneffnde her Lauritz adt werre bekiendt huor lenge thet er siden ÿ først kom till Sillegiordz preste-gield,ffnde Gunill Aaße [oc Todne Wittleffs datter1) skulle proffue huor lenge thet er siden forneffnde Guttorms wermoder hun døde, thernest adt thu Birgithe Flextuedt oc Osmund Tueden skulle proffue huor mange aar ÿ huer for sig sadtt ÿ Beckehus ÿ Mandall, oc huad landskjöld åy gaff ther aff, oc du forneffnde Kiell Andbiørndall adt skulle proffue huad tilgaffue du gaff til Andor Frøland for Oustebøen, oc du forneffnde Oluff Aaße adt skule proffue om din fader war wdj thend 6 manns dom som stod ÿ Beckehus emellom forneffnde Andor oc Guttorm, som hand siger oc edher sielff ydermere berette kand, huor for ieg paa hosbemelte kon. mus. oc myn hosebondis erllig oc welbyrdig Jahan Wris wegne ther biude oc befalle attj endeligen tilmerker ther om adt møde paa forneffnde Beckhus ÿ Mandall for 6 wvildige laugrettis mend fr[e]-dagen effter fyribog dagen først kommendis, oc tha edhers sandhed ther om adt proffue som ÿ wille andsuare oc werre bekiendt. Sammeledis biuder ieg eder Gro Frøland met thiin daatter Martithe Andorsdatter oc met beggis theres loughlige ombotz mend attj ocsaa samme tid møder der tilstede adt liude paa samme proff, ladendis thet jngelunde wnder edhers faldzmoll, actum Skien thend 22 aprilis anno 1601.

1) Fra [tilskrevet i venstre marg med tilvising hit.

27. mars 1602

Moen søndre i Rollag

Sorenskriver Asser Larsson og lagrettemennene Steingrim Hallvardsson og Hallvard Tjostolvsson i Rollag i Numedal, kunngjør at de etter anmodning fra Peder Tormodsson hadde vurdert arven som brorsønnen hans, Tormod Andersson, skulle ha etter sin far Anders Tormodsson og sin farmor Guri Andersdotter. Arven hadde til nå stått i forvaring på Vamre (i Rollag), og mennene kom til at det var 3 ½ kyrlag etter faren, hvorav halvparten av det halve kyrlaget var kjøpt av moren Birgit Jensdotter, som hadde fått det som giftingods. Så var det to kyrlag etter farmoren Guri Andersdotter, i alt 5 ½ kyrlag, i gården Hov søndre i Rollag. Av løsøre var det to kyr, to sauer og en del klær og husgeråd.

NRA-KA 27.03. 1602 (p), innlånt 20.20. 1943 vra advokat Gustav Heber. Ett folioblad, noe beskadiget nederst på høyre side. Merker etter tre segl nederst.

Wy epterschreffne epterschreffne [sic!] Adtzer Lauridtzøn tingschriffer, Stengrim Haluordbøn och HaluordThiøstulffbøn, laugrettis mend y Rollag sogen vd j Numedall kiendis och giøre for alle vitterligt med thethe vortt obne breff, att vy vaare paa en gaard sødre Moen, ligindiß y forneffnde Rollag sogen thend 27 martij anno 1602. Da som Peder Tormodbøn haffde paa sin broderbøne Thormod Anderbøns wegne, thende eptherneffnde arffue som haffde staaitt y foruaring paa Vambre, huilcken arffue thømthedis epther Tormod Anderbøns fader Andriß Tormodbøn och hans fader moder Gurj Anderbdaater, huis sielle nu Gud haffue, wy wenlige tilbedene att skulle grandtzske och besigthe same arffue, optegdende iorde godtzßitt och feitt, sorn forneffnde Tormod Andersøn till kom, som er iii-j- kiørlaug godtz epter hanß fader, och kiøpthe hand halffparten aff dett halffue kiørlaug aff sin moder Bergithe Jenßdaather som vaar hendis giffing godtz, och till kom hanom ij kiørlaug godtz epter hanß fader moder forneffnde Gurij Anderß daather, som er till samen v-j- kiørlaug godtz, huilckitt er y en gaard sødre Hoff ligindis y Rollag sogen vdj Nurnedall, thou kiør oc tou søuder. End grandtzskede vy och beßichthede thethe epterschreffne huilckitt forneffnde Peder Tormodbøn haffuer annanritt till sig: En gaimill brum kiell veiger ij pundt, en sadill med sin redskaff, vurderitt for sex mark danske, en gamill kledis vampe [vur]deritt for ij mark, itt par ny graakledis bux[er] vurderitt for en daller, en huitill vurderitt for [.....], een gamin wdslitt hußbonitt, vurderztt for en[.....] itt gamiltt vdslitt, hullitt strie lagen, indtid[t verd,] itt gamiltt vddragitt fiske nett vaar och indti[dt verd,] en gamil korn holck tager iij tønder, en gam[il meel] bølge tager ii-j- tønder, en gamill kjerne, th[ou] bytter, tou gamle koller, sex troug, the iij[heele] och the iij reffnede, tu fad reffnede, fe[mb] tallerken, iij røde och the ij hiemrede, en g[amil] kierull kurffue, till vidnißbyrd med vor[is] signetter vnder trøckindis, actum vt su[pra].

17. april 1602

Fjell (i Ramnes/Skoger)

Torgjerd Hallvardsdotter bekrefter at hennes avdøde mann Dyre Torleivsson hadde gitt Mads Rytter en (skip)pund korn, ei ku og ei tønne tjære for at han godvillig skulle flytte fra Gran (søndre, i Komnes), noe dannemenn hadde vært vitne til på Gran søndre. Brev om dette ligger på Gravdal, noe Torgjerd kan avlegge ed på om det kreves. Torgeir Fjell bekrefter at han har hørt dette med sin signett, og Kristen Larsson og Jacob Kristensson bekrefter med sine bumerker.

NRA ds (p) 17.04. 1602. Merke etter en signett og to tydelige bumerker på bretten. Bak påskrifter om at brevet gjelder Gran søndre. Jfr. 13.04. 1595 og 25.04. 1595.

Dette bekiendis jeg Torgierd Haluorddatter, att min sallige aff ganngne mandt Dyrre Tolleffsøn haffuer giffuitt itt pund korn och en koe och en tønne tiere fordi hand skulde drage veluilligen y fra Gran, foruden al modbigelße, som dannemender var offueuerendis paa ßamme tidt, och diße forneffnde pen-ninger haffuer Madz Rytter opboritt, fordj hand skulde drage veluilligen der i fra, och heltt Madts Rytter danne mender paa forneffnde Býndre Grann, som breff och segell formelder, och liger forneffnde breff paa Graffdall, som ieg tør giøre min eedt paa, om widere behoff giøris.

Dette bekiendis jegh Torgier Field med midt signette, och Christen Laurissøn och Jacob Christenssøn med woris mercke, att wý haffuer hørt for-skriffne ordt, som skriffuitt er paa Fieldt thenn 17 aprilius anno dmj. 1602.

Bakpå med samtidig hånd: Om Matz Rytter oc sønder Grann

Med nyere hånd: Brev som er oprettet paa søndre Gran imellem Torger Fjeld og Mads Rytter.

—
29. mai 1602

Øverbø i Åmotsdal

Aslak Syftestad, lensmann i Seljord, Mads Hansson, sorenskriver, og Torgrim Skori, lagrettemann, kunngjør at de i overvær av Olav Rinde og flere andre hadde overværet et skifte mellom søstrene Torbjørg og Åse Steinarsdøtre etter foreldrene deres, med deres verger Guttorm Anundsson, Torbjørgs ektemann, og Knut T. Selstad, søstrenes farbror. Torbjørg som eldste søster fikk hovedbølet Øverbø av 4 t landskyld, og ½ t i Groven i Manås i Vinje. Åse fikk som yngste søster 2 t i Dyrland nordre, 1 t i Tråer, 1 ½ t - ½ m i Selstad, og i ødegården Bjørnekre (?) ½ m. Åses andel av løsøret regnes så opp, og overlates til hennes verge Knut Selstad. Guttorm og Knut undertegner med bumerkene sine, og de tre andre beseg-ler. Olav Rinde skal også sette sitt bumerke, men dette mangler. På baksida på-skrift av Hans Johansson om at brevet er lest for seks mann på Øverbø 25. november (1602?).

UIT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 276 (p), lørdag etter pinse (29.05.) 1602. To bumerker med K.T. og G.A. (armbrøst) ved, og merker etter tre segl. Jfr. 11.03. 1592, 25.11. 1634.

Wi effterschreffnne Aslack Søfftestad lensmand y Sillegiordz prestegelld, Mads Hansen landzschriffuer och Torgrim Skiordom laugrettis mand giøre alle witterllig med dette vort obne breuff ad aar 1602. øffuerdagenn effter pindtze daig vare wý paa Øffuerbøe y Omisdalls sogen Olluff Rinde och flerre dannemend offuiruerindis offuer ett venlligt sydschýnde býtte emellom Tor-bierg och Aaße Stenars dotter vdj begis derris loughlige ombodtzmendtz Gutt-orm Annondssens forneffnde [Torborigs1) |-Aassis-| rette hosbonde och Knudt Sýllestadt forneffnde søsteris faderbroder, theris neruerillße, adt býtte dennom emellom hues faste godtz och løße penge som thennom var arffuelligen tilfal-len effetr beggis theris sallige fader och moder, lutendis thaa først forneffnde Torberig then eldste søster y faste godtz vdj hoffuidbøllidit som er Øffuerbøe iiij tnr. skýlld, och vdj Groffuen y Mandaas y Venie prestegielld -j- tne, ther emod lutendis forneffnde Aaße denn yngste søster vdj nørder Dýrllaand ij tnr, vdj Trader j tnr, vdj Sillestad i-j- tnr ringer -j- melle, och vdj Biørnnekker en øde gaard -j- melle. Dernest vdj løße penngge lutendis forneffnde Aaße [korn vi-j- tnr2), en kedill godt for 8 daller, end vdj kober iij pund, hallpart nýtt och hallffpart gammillt, noch j pundtz grýde, en søllsche god for i-j- daller, sølff-bonn och spender och il schaalleknapper allt tillhobe godt for iiij daller, end ýttermere xvj spenger och bonn, noch jtt hoffuidsøllff god for 8 daller och betallt sin søster Torbiørg for hindiz anpartter vdj (s 2) vdj penninge ii-j- daller, noch 5 daller, jtem itt thre schafft tielltd godt for 2 daller, end it thiell for v mk, noch et thielltd god for j daller som er tho duger vdj, end jt thue schafft thiell god for j daller, noch j tielltd godt for i-j- daller, ett seng kllede godt for j daller, en lerridtz belle godt for iij mk, en raandet bordtz dug iiij allenn vdj ringir j qarter, god for iij mk, j kobe godt for ij daller, en rød quinde stack och en kruffue gode for iiij daller, noch j sort klledes kardmandtz stack god for v mk, valler mell xij allenn, noch schall hun haffue for hindis giffterølls kost en velldig koe. Noch lutendis hinde i buefæ v vorkøer, j høst koe, iij thiungsquiger, j vettirungsquiyæ, j kallff, vld fæeid som er voexenn xiij stýcke, lam ij, geder iiij, j buck, j buckeked, noch j bøsse godt for iiij daller, ett smidested

godt for i-j- daller, j smedehamer god for j mk, j øex god for iij mk, en trekblebytte god for j daller, ett paar scharder for -j- daller, en treßadell med redschaff der thill god for j daller, noch j ferdig stabinings naffuer, en ringe sillie, noch en vaxne och en ristill for -j- daller, huillcke for-neffnde barnepenge forneffnde Knud Sýllestadt Aaßis loughlige ombodsmand hand strax haffuer till sig annamidt thill foruaring hinde till beste, och haffuer forneffnde Guttorm paa forneffnde sin quindis Torberigs vegne fangid andidt ieffngodt der imodt, och dermed varre de nu schiffis satte, saa thenom vell adnøies paa bege sider och tacke hin anden for godt jeffnid och byttag y alle maade, till vidnißbyrd och ydermerre staadffestilse herom haffuer vi hois for-neffnde Knudtz och Guttorms eget mercke her først vndirschreffuid vore sig-netter (s 3) her vnder tryckett och forneffnde Olloff Rinde hans mercke her hois vnderschriffued actum vt supra. Matz Hansßen met egen haand

K.T.

G.A.

På baksida med samtidig hånd:

Eer dette breff læst paa Øffrebøe vdj Omißdall thend 25 nouembris vdj 6 mendtz paahørelße, och landtzschriffuerens. Hans Johansen met egen handt.

- 1) Fra [tilskrevet i margen med tilvising hit
- 2) Fra [tilskrevet fortløpende i margen

14. juli 1602

Åse i Seljord

Olav og Niri Eivindssønner kunngjør at de har skiftet boet etter foreldrene sine, Eivind Torgrimsson og Gunhild Sveinsdotter. Eldste sønn Olav Eivindsson skal ha Åse, som er på 18 mb pluss den parten som Flatdal kirke eier, 15 mb i Skeie, 2 t i Øverland nordre, 6 mb i Li nordre og ni hjemmestøler under dem, 4 mb i Bøle, ødegården Nørsteteig, halve Midbøen søndre i Svartdalsgrenda, 1 m i Eiulvsås og setrene Storestøl, Gvammen, Langelidalen, nordre Svarstølen, Kittilsbu og noen seterrydninger som kalles Buene. Niri Eivindsson skal ha 12 mb i Minnesjord, 8 mb i Rørtveit, 12 mb i Austgarden, 5 mb i Framgarden, 6 mb i Åkre, 1 mb i Eiulvs-ås, ødegården Espeli og Skararud og setrene Fossan, to med navn Kalvestølen, Bjørnetjern og Kråkeset. Alt dette ligger i Seljord prestegjeld. Fisket i Møsvann ved Bekkebugrunnene, som kalles Tombu, skulle de eie sammen. Beseglet av Mads Hansson, sorenskriver i Telemark, Olav Hallvardsson, lensmann i Hjartdal, Sæmund Anundsson, lagrettemann, og Olav Eivindsson selv.
NRA ds (s) 14.07. 1602. Merker etter fire seglremmer.

Wy effterscreffne Oluff oc Neri Euindts[øner] kiendis oc giøre witterligt for alle met thtte wort obne breff adt wy ere nu offuer ens komen[dis oc] wenligen forligtte met hin anden om wores byttelag bode y faste godz oc1) løbe pendinge som oss er arffueligen tilfalden effter begge wore sallige fader oc moder Euindt Torgrimsßøn oc Guniill Suendtzdaater, wdj saa maade, adt først skall ieg forneffnde Oluff Euindsß som er eldste broder haffue, niude oc beholde for ett fullt arffue oc søskene bytte thette effterscreffne godz som er Aaße xvij mrcke boell foruden thet som Fladals kiercke eyger ther wdj Ase, Skee [xv marcke boell2), norgaarden y Øffuerlandt ij tnr. skýldt, nørder Lie vj marcke boell oc ix hiemstoduler der wnderlig-gendis, Bøle iij marcke boell, Neste teyg enn ødegaardt, halffpartten y søndre Midbøen enn ødegaardt som bonde eygen er liggendis y Suartdals gren, wdj Euelsaas j melle skýldt. Noch thess effterscreffne stoduler som er Storestødul, Huamen, Langelidz dallen, nørder Suarstodulen, Ketulsboe, oc nogen stoduls rodt kaldis Buine. Ther emodt skall forneffnde myn broder Nere haffue, niude oc beholde epter hans byttelag thette effterscreffne godz som er Minisgiordt xij marcke boell som bonde eygen er, Rørtuedt viij mrcke boell, Oust-gaarden xij marckeboell, Fromgaarden v marckeboell Aakr vj marckeboell, wdj Eyelsaas j melle skýld, Espeliid enn øde-gaardt, Skararudt, noch thiße effterscreffne stoduler som er Foßann, 2 Kalfstoduler, Biørneken oc Krakessett, oc ligger alt thette forneffnde godz wdj Sillegiordz prestegieldt. Noch wdj fiskedt eyger wy begge, Beckeboe grundene som kalles Tomboe3) liggendis nørdist paa Møns watnedt. Huilcken forneffnde brøder bytte wdj faste godz wy nu met hin anden beuissligedt haffuer adt skulle fast, fuldkommeligen oc wryggeligen staaendis bliffue wnder huer af oss oc wore arffuin-ger fødde oc wfødde til euerdelige eyge, oc thersom nogitt aff forneffnde godz bliffuer aagangitt, eller oc bliffuer ther aff fraa wonden, jtem om løbe pendger er wy ocsaa met hin anden wenligen oc well forligtte, saa adt wy kiendis oss adt haffue ther wdj bekommedt huer siin halffue partt saa oss well adnøges paa begge sider, beplietter wy oss ocsaa for oss oc begge wore arffuinge fødde oc wfødde adt skulle aldrig forneffnde byttelag paagange, eller oc att giøre hin anden therfor nogen wmage entthen met steffning eller y andre maade, men att skulle oc wille thet fast oc wryggeligen holde oc haffue wdj ale maade som wy thet nu met hin anden giortt, beuligitt oc samtýckt haffuer lige effter som for-schreffuett staar. Thill widnisbyrdt oc ydermeere stadfestelße her om haffuer jeg forneffnde Oluff Euindsß kierligen tilbeditt Matz Hansßøn landzschriffuer her sammestedz, Oluff Haluordsßen lensmandt y Hierdals prestegieldt oc Samundt Anondsß laugre[tis ma]nd att lade henge theris beseglinger hos mitt egitt signett her nedden wnder thette breff, som [wnder] wor nerwerrelse giffett oc giortt war paa Aaße, thend 14 julij anno millismo 602.

- 1) I margen utenfor står: "X efter", som rimeligvis skulle være satt inn i teksten et sted.
- 2) Fra [tilskrevet i margen med henvisning hit.
- 3) Fra [tilskrevet i margen med henvisning hit.

14. juli 1602

Åse i Seljord

Nikolas Gudleiksson på Vasstveit (i Flatdal i Seljord) bevidner etter ønske fra Lars Nasgrav (i Åmotsdal i Seljord) at han to ganger har vært med Lars til Vålund på Tinn, en tur på seks mil. Nikolas var blitt bedt på mat og øl av Kjetil Berge, siden hadde de gått derfra etter at Kjetil hadde nektet å legge fram sine hjemmelsbrev for retten trass i at Lars hadde stevnet ham til det. Lars hadde ordnet med kost og losji hos Roar Rue for natta. Den andre gangen de hadde vært på Vålund hadde de hatt kost og logi hos Nils Berge i Vestfjorddalen (på Tinn). Såvidt Nikolas visste hadde ikke Lars fått mat av Kjetil de gangene han hadde vært med ham. Olav Åse bevidner at han ved St.Hans foregående år hadde vært med Lars fra Nasgrav til Vålund. Da hadde Olav fått mat og drikke hos Kjetil på Berge etter at de hadde vært på Vålund, men Nils hadde ikke fått noe bortsett fra litt drikke på tunet. Deretter hadde de gått til Nils Berge for å overnatte. Torstein Åmot (i Åmotsdal i Seljord) bekrefter at det er seks mil mellom Nasgrav og Vålund. Nikolas og Olav besegler brevet med signettene sine, Torstein tegner bumerket sitt.

Innlånt til NRA ved Tov Reisjaa, Telemark. Original på papir, folioblad. To segl og et tegnet bumerke, det siste med T.R. ved. Jfr. etter 14.07. 1602.

Kendis ieg Niculus Gullechsßen oc gjør alle witterligt adt effterdj Lauritz Nasggraff haffuer werritt ett sandferdigt prouff aff mig begierendis, saa bestaar ieg therfor att ieg thuende gange haffuer werritt ombeden att Lauritz Nasgraff oc fylgdt hannom hiemmen till fra sitt hus oc till Wollundt paa Tindtzdall, som er 6 miill der emellom oc huer gang fich ieg en gang madt oc øll hos Ketill Berge effterdj handt badt mig sielff till bordtz, oc siden ginge wij derfraa effter adt Lauritz hagde føye beskeden faaidt, efftterdj adt Ketill wilde icke berre siitt breff y rette for 6 mendt, effter som Lauritz hagde steffndt opaa, oc then ene gang hagde Lauritz sellf begangidt thet met Roar Rudt om kostenn, saa adt wy war hos hannom om natten, oc finge bode madt oc øll hos hannom bode om quelden oc om morgenen, then anden gang wy hagde werritt paa Wollundt ginge wy samme dag til Niels Berge y Westfiorden till herberigs, oc icke wedt ieg adt forneffnde Lauritz fick madt hos Ketill nogen tidt aff the thuende gange som ieg war met hannom.

Kiendis ieg Oluff Aaße adt ieg war met forneffnde Lauritz y fior om Sctj. Hans tidt, oc fylgde hannom fraa Nasgraff oc till Wollundt, som er 6 miill der emellom, oc en gang fick ieg madt oc dricke paa Berge hos Ketill den tidt wy waare kommen tilbage igien fra Wollundt, oc ingen madt fick Lauritz der paa den tidt, men en gang fick handt adt dricke wj thunidt, oc siden ginge wy strax ther fraa samme stundt, oc till fornef-fnde Niels Berge till herberig.

Bekiender ieg Tostenn Amutt adt thet er 6 miill emellom Nasgraff y Omisdall oc Wollundt paa Tindt. Altt thette fornef-fnde santt adt werre bekiender wy forneffnde Niculus Wastuedt oc Oluff aabe met wore signeter, oc ieg forneffnde Torstenn met miitt mercke ther hos schreffuitt. Actum Aaße thenn 14 julij A nno 1602.

1602, etter 14. juli

Uten sted

Mads Hansson, sorenskriver i Telemark, kunn gjør at han og Lars Olavsson på Nasgrav (i Åmotsdal i Seljord) hadde vært hos Kjetil Nisi i Gransherad for at Kjetil skulle vidne om hva svigerfaren hans, Torgrim Nisi, hadde fortalt på dødsleiet om folkene på Vålund. Torgrim hadde sagt at han hadde kjent Reidun, Marit og Svanaug, som var søstre og odelsbårne til Vålund (i Austbygda på Tinn). Kjetil hadde gitt brev på dette, men det var blitt revet istykker i nærvær av seks (lagrette)menn etter et forlik. Kjetil hadde siden vegret seg for å sette opp et nytt brev om saken.

Mht. tidfesting bør det være etter 14.07. 1602 (se dette), da det i dette er snakk om en forestående rettssak om Vålund, mens det her framgår at rettssaken er blitt holdt.

Innlånt til NRA ved Tov Reisjaa. Original på Nord Tho i Hjartdal. Original på papir, kvartblad. Jfr. 14.07. 1602

Bekiendiis jeg Matz Hansßen sorren landtzcshriffuer y Tellemarckn adt nogen tidt siden forleden tha war jeg oc Lauritz Oluffssßen paa Nasgraff hos Ketill Neßi y Granisheritt, tha war forneffnde Lauritz ett sandferdigt prouff begier-endis aff forneffnde Ketill, effter hans werfaders Torgrim Neßis ordt. War tha forneffnde Ketill saa bekiendt, oc gaff Lauritz beschreffuitt wnder siitt signett, adt handt spurde forneffnde siin werfader Torgrim Neßi adt wj hans yderste tidt, om handt kiende nogitt tiill the Wollundt folck. Jo, hagde forneffnde Torgrim suaridt, alt monne jeg haffue kiendt Reidun oc Marithe oc Suanog, the waare søstere. Tha sagde Ketill: Wedsst

thw huodt the haffue met Wollundt? Jo, sagde Torgrim, thet wedt jeg emellom Gudt oc mig adt the waare odalsmendt till Wollundt. Nogen tidt ther effter tha war thet samme proufts breff sønderriffuitt paa Berge y Oustbygden paa Tindt, wdj 6 mendtz offruerelße, epter theris forlicking. Siden haffuer forneffnde Ketill wndskyldett sig adt handt icke will besegle thet samme proff igien offer.

10. august 1602

Moen i Rollag

Søren Hansson selger Steingrim Hallvardsson en part i Dagfiske(vannet) under Skrykken på (Hardanger)vidda, og halvparten i oset til Dagfiske, som han tidligere har kjøpt av Olav Torgrimsson. Kjøpesummen er 2 rde og 2 alen Eimbeck-lerret verd 1 mk. Beseglet av Søren selv, sorenskriver Asser Larsson og lagrettemann Bjørn Taraldsson.

Inntatt i NRA-KA 15.09. 1694, Jens Schönning Gladheim nr 49. Jfr. 03.11. 1574, 21.05. 1575, 22.09. 1576, 07.10. 1586, 25.05. 1590, 02.02. 1599, 12.05. 1600, 03.06. 1603, 13.02. 1604, 18.02. 1620, 15.09. 1623, 01.07. 1631, 08.1632, 15.09. 1633, 12.02. 1642 og 14.09. 1644.

Kiendes jeg Søfren Hansøn og gjør for alle med dette mit obne bref witterligt at hafuer soldt Steengrim Halfuorsøn een lut udi Dag fiske som ligger under Skrukken i Widen, og halvparten i oßset til samme Dag fiske, huilket Dag fiske (o)g oes jeg tilforn hafuer kjøbt af Olle Torgrimsøn, fra mig, mine arfuinge og effterkommere, og at under forn~~eff~~nte Steengrim Halfuerßøn, hans arfuinger og effter kommende til evindelige eye, dom frelst og hiemelt for huri manom, kiendes jeg og derfor hafue oppebaaret mindste pendinge og meste, som er to enkende sølfdaller og 2 allne eenbret lerit gode som een mark, og der med lignet og betalt som i vort kløb kom som mig vel at nøies, at saa udi sandhed er og v-røgelig holdes skal, trøcker jeg mit indseigle heneden for og kierligen tilbedendes Aßer Larsøn tingskrifuer, og Biøm Taraldsøn laugretmand til vidnesbyrd at beseigle med mig som hos vare, hørde og saa vort skield ord og hander band, Skrefuet paa Mou i Røllaug sogn i Nommedahl St: Laundtz daug A° 1602.

18. september 1602 Oslo

Tage Eriksson, kongens ridefogd over Telemark, underretter kong Kristian IV om hvordan det gikk til da Harald Toresson kom i skade for å drepe halvbroren sin, Olav Toresson. Tage hadde tatt opp prov i nærvær av lenssmann Olav Mæland, lagrettemennene Olav Mosebø, Herbjørn Skårnes, Torkjell Særsland og Hans To, og nevndemennene Pål Hovdejord og Torleiv Gjuv. Hendelsesforløpet var som følger, basert på vidneprov fra Sæmund Anundsson og Hallvard Hallvardsson:

1. juli samme år hadde brødrene vært sammen på Mosebø (i Sauland i Hjartdal), og hadde gått ut av stua der. Hallvard hadde merket seg at Olav var sint. Olav tok med seg øksa til Sæmund, som stod ute ved veggen, løp etter Harald og ropte at han hadde vært etter ham. Harald tok fatt i øksa og sa at hadde han det gjort, hadde han gjort broren en urett. Hallvard hadde bedt Sæmund ta igjen øksa si, og det hadde han gjort. Olav gikk så inn i stua igjen, mens Hallvard og Harald ble stående utenfor. Harald sa han trodde dette ville ordne seg med Guds hjelp. Da kom Olav løpende ut på nytt med sin egen øks i handa, ropte til Harald at nå skulle han få djevler, og hugg ham i armen. Harald trakk kniv og stakk, og traff broren i ryggen mellom akslene, og det døde han av straks etterpå. Harald hadde straks lyst mannskaden på seg overfor Torgeir Guthus og Tord Åbø.

Vidneprovene var tatt opp i nærvær av slekt og venner av Olav, etter at de var lovlig stevnet, og Harald hadde stilt trygd for tegn og fredkjøp. Dommen vises til kongen. En påskrift viser at Harald på Oslo rådstue ble dømt til fullt tegn og fredkjøp til kongen, og bøter til arvingene etter seks manns dom.

Innlånt fra UB, Oslo, fra M.B. Landstads samlinger, reg. s. 15. 1602 18.09. Original på papir. Folioark, nedre femtepart av blad 2 mangler. På bretten et segl, som er falt av. Jfr. 21.10. 1602.

Stormectigste højigbaarne første oc herre her Christian thenn fierde met Gudtz naade, Danmarcks, Norges, wendis oc gottis konning, hertug wdj Slesuig, Holsten, Stormarn oc Dyttmerken, greffue wdj Oldenborg oc Delmenhorst. Myn gantze ydmyge, wnderdanige, willig plictig oc thro thieniste altidt tilforne. Ethers Konn: Mtz. werdis till adt wille wiide adt efftter ethers naadis breff oc befalling war ieg Thage Erickben ethers naadis ridefogidit offuer Tellemarcken paa Midbøen rette steffnestuffue y Hierdals prestegieldt thenn 18 septembris anno 1602, offueruerrendis Oluff Mellandt lensmandt ther sammestedt, Oluff Mosbøe, Herbiørn Skorenes, Torckill Sereslandt, Hans Tow, laugretti mendt, Pouell Hoffdegjordt oc Tolleff Giuffue neffnder mendt. Hørde prouff effter afftagne Oluff Thorerben, (huis siell Gudt haffue) som hans halffue broder Harall Thorersben wforsynium for skade kom, dreptte oc ihielslog, først proffuett Samundt Anondsben laugrettismandt oc paa bog saa met fuldt eidstaff, adt handt stodt wde y gaarden thenn tidt som Harall draberen kom gan-gendis wdt, saa kom Oluff som faldt gangendis wdt efftter han-nom, oc tog enn øxe som stodt y weggen, oc forneffnde Samundt aatte øxen, saa sagde Haluordt Haluordsben til forneffnde Samundt: Tørst du icke tage att øxen din, de brødre ere wrede paa (s 2) huer andre? Jo, suaaridt Samundt, allt monne ieg thore tage thenn att, saa tog forneffnde Samundt wdj øxen, saa sagde forneffnde Oluff som faldt, ladt mig haffue thenn, dw haffuer werritt mig saa dieffle ondt Harall, sagde handt, oc forneffnde Samundt hørde Harall intthet suaare ther till, saa tog forneffnde Samundt øxen, oc Oluff som faldt gick indt y stoffuen, oc Samundt gick nordt om stoffuen met samme øxe som handt sielff aatte, oc intthet mere wiste for-neffnde Samundt adt proffue ther om. Forneffnde Haluordt Haluordsben proffuitt oc y lige maade paa bog soer met fuldt eidstaff, adt handt saae adt forneffnde Harall draberen handt gick wdt aff stoffuen, oc forneffnde Oluff som faldt bleff siddendis igien inde y stoffuer paa kracken. Saa saae fornef-fnde Haluordt adt forneffnde Oluff som faldt handt war wredt, oc icke wiste forneffnde Haluordt huem handt war wredt paa, saa gick forneffnde Haluordt wdt met thet samme, saa kom forneffnde Oluff som faldt gangendis wdt efftter hannom, saa tog forneffnde Oluff forneffnde Samundtβ øxe som stodt y weggen lige som forneffnde Samundt proffuer, oc løb till Harall draberen ther met, oc sagde till hannom: Dw haffuer saa werrett efftter mig Harall1) sagde handt, remmen werre saa efftter deg, saa tog forneffnde Harall draberen y øxen met hannom oc suaaridt ther saa till: Haffuer ieg giort thet broder myn, da haffuer ieg icke giort well, sagde handt, saa talde forneffnde Haluordt till forneffnde Samundt oc sagde: Tørst du icke tage att øxen din, de ere wrede de brødre? Jo, suaaridt Samundt, fulde thør ieg tage att øxen myn, saa tog fornef-fnde Samundt siin egen øxe oc gick nordt om stoffuen ther met, (s 3) oc forneffnde Oluff som faldt gick efftter hannom, indtill stoffue dørren, oc gick saa indt y stoffuen, oc forneffnde Haluordt oc Harall draberen bleffue staaendis neden for stoffuen. Saa sagde forneffnde Harall draberen till Haluordt: Jeg tencker her bliffuer gott met Gudtz hielp. Saa kom forneffnde Oluff som faldt wdt met siin egen øxe y haanden, oc sagde til Harall draberen: Nw skaltt du faa dieffle, oc hug saa strax met thet samme til hannom, saa bar fornef-fnde Harald draberen armen emodt, oc

forneffnde Oluff som faldt hug hann y armen met thet samme, saa fick forneffnde Harald draberen kniffuen wdt, oc stck hannom saa met thet samme y skulderne emollom herderne, oc ther aff fick handt siitt [ba]nesaar, oc døde saa strax ther efftter, oc inthet mere wijte forneffnde Haluor ther om adt proffue, oc skede thenne skade paa forneffnde Midbøen thenn 1 july sist forleden om middafftens tidt foruden gredestadt, oc bleffue thiße forneffnde prouff loughligen tagen wdj forneffnde Haraldtz rette konglig daug wdj thenn dødis arffuingers slect oc wenners neruerrelße, loughligen tilsteffnde. Wigliusning liuste handt samme stundt som skaden war skeedt, paa neste gaardt for Torger Guthuhus oc Tordt Aabøe oc sagde: Gudt naade mig, jeg beder ether for Gudtz skyldt attj bestaar mig thedt adt ieg liußer thet for ether adt ieg er ilde oc wforsyium kommen for skade oc haffuer afftagidt Oluff broder myn. Allernaadigste herre, ydermere prouff kunde ieg icke bekomme om thette maall, oc haffuer handt satt mig wißen oc loffuen for tegen oc fridt kiøb paa ethers naadis wegne, oc for bøderne till thenn dødis arffuinger. Stander nw till Gudt oc ethers naade [om handt maae bodtemandt]2) (s 4) adt worde. Will ieg her met haffue ethers naade Gudt almechtige befalledt nw oc altidt bode till liff oc siell, handt styrcke oc beuare ethers Kon. Mtz. met ett sundt liff oc longuarindis Regimentt. Till widnisbyrdt wnder mitt signette. [Thag]e Erichsens [e]genn handt.

S.4, annen hånd: Er Harald Thoreßen tildømbtt att bøde thill kong. mayt. for sitt verck ett fuldt thegn oc fuldt fridkiøb, och bøder thill thendt dødis arffuinger epter danemendtz sigelße, actum op Opslo raadstue 3. søgne epter vinternatten anno 1602.

1) Tilføyd over linjen 2) Resten av bladet mangler, tilsvarende en linje, som forsøksvis er rekonstruert innen hakeparentesene.

20. september 1602 Busnes i Gransherad

Hallvard Folsland, Dreng Håve, Niri Helleberg, Årstein Ulvsson, Anders Folserås og Olav Kopsland, lagrettemenn i Hjartdal og Tinn, kunngjør at de i nærvær av Mads Hansson, sorenskriver i Telemark, og etter ønske fra Kjetil Nisi på vegne av kona hans, Marit Torgrimsdotter, og hennes medarvinger, hadde delt med Tore Kravik i Numedal og hans medarvinger det faste gods som Turid og Helga Eivindsdøtre hadde arvet etter sin far Eivind Kjetilsson på Busnes.

Kjetil hadde stevnet Tore og Gudleik Bakke i Flesberg i Numedal fordi han hadde byttet til seg en part av det omstridte godset fra Tore. Det ble regnet opp hvilket gods som var falt på søstrene Turid og Helga; brorens lodd var delt ifra som fremlagt skiftebrev viste. Det ble da fastslått at det manglet 1 ½ t 1 q på Helgas lodd, som var kommet til Turid, og som Tore hadde byttet bort til Gudleik. Tord bekreftet at han hadde byttet bort 4 mb i Svalestova i Hovin til Simon Gudleiks-son og Kjetil Helliiksson, som opptrådte på Gudleiks vegne, idet han var over-bevist om at det hadde vært hans eget gods. Han samtykket i at Turids og Helgas lodder nå ble lagt sammen og delt på nytt, og han lovet å holde Gudleik skadesløs om det skulle følge til tap for ham. For Gudleik møtte Roar Gudleiksson og svigersønnen Kjetil Helliiksson. De fremholdt at om Tore hadde byttet bort gods han ikke hadde, burde han holde medarvingene sine skadesløse med gods han selv eide, slik at Gudleik kunne beholde det han hadde fått i jordebytte. Partene ønsket saken tatt opp til doms, og retten delte godset på nytt søstrene imellom. Resten av brevet mangler.

NRA-KA, fra Ingebjørg Svalestuen 1922, fra Nils Svalestuen 1936, begge Hovin i Telemark. Original på papir, et folioark. De tre ytterste fjerdeparter av blad 2 mangler. Merke etter to segl. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 28.09. 1598 09.03. 1599, 21.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 17.11. 1607, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Wy effterschreffne Haluordt Folßelandt, Dreng Hoffue, Neri Hilleberig, Orsteen Wlffuersßen Anders Folßeraas oc Oluff Kopslandt eid suorne laugrettimendt y Hierdals oc Tindtzdals prestegieldt, giøre witterligt met thette wort obne breff, adt aar 1602 thenn 20 september waare wy paa Busnes y Grannis-herett, offuerrindis Matz Hansßen soerenn landtzschrif-fuer, efftter som wy waare didt bedne aff Ketill Neßi oc hans quinde Marithe Torgrimsdaatters medarffuinger, adt ligne oc ieffne emellom thennom oc Thorer Kraffuig y Noresogen y

Nummedall hues fastegodtz som Thure oc Helge Euindtzdaatter wdj siitt arffuebytte bekometd hagde, oc hagde nw therfor laditt forneffnde Thorer Kraffuig met enn riigis steffning hidt wdj rette steffne, met hues som handt hagde forneffnde Thuridtz lodt adt kunde met for suaare. Sameledis hagde the ladette steffne Gulleck Backen y Flesberg sogen y Nummedall som enn partt aff samme godtz sig tilbytt hagde aff forneffnde Thorer Kraffuig, bleff tha for osß opregnidt huis godtz som huer aff forneffnde søstere Thuri oc Helge wdj heffdt bekometd hagde, oc broderen wor først wdluttnedt som byttis breff formeller har for osß bleff wdj rette fremlagdt, fandtz thz tha adt ther brøstedt paa Helgis lodt halffanden tr. oc l qter, som wor indkomen till Thure, oc forneffnde Thorer Kraffuig hagde borttbytt till forneffnde Gulleck Backen, huor till forneffnde Thorer suaaredt oc well beckiende adt handt hagde beuilgedt oc giort enn contract oc forligelße met Semundt Gulleckßen oc Ketill Hellecksßen paa forneffnde Gullecks wegne, oc at hannom tiill bytiss (s 2) fiire marckeboell y Suallestoffue liggendis y Hoffuenbygd annex, efftter-dj handt icke andette wiste endt adt thet hagde werritt hans egitt frelße godtz huilckedt hannom wor arffueligen tilfalden, oc efftterdj forneffnde Helgis arffuinger oc affkomme haffuer nw steffndt paa samme iordebytte, wor handt saa well som the begierendis adt begge lodder forneffnde Thurids oc Helgis motte nw ieffnis oc lignis thennom emellom effter laugmandtz auffskur saa som loughligt oc rett kunde werre, oc hues som kunde findis adt handt hagde mere bekometd paa samme arffuebytte endt som hannom met rette burde, wor handt begierendis adt wy nw wilde legge Helgis arffuinger tilbage igien. Siden wilde handt gierne werre offuerbødig till adt staa forneffnde Gulleck till rette for hues som handt icke kunde holde hannom frelst oc aataleløst aff thet som handt hannom satt hagde till byttis. Her møtte nw ocsaa Roar Gullecksßen oc forneffnde Gullecks maag Ketill Helleckßen oc sagde sig adt wilde endeligen holde sig widt thet godtz som forneffnde Thorer handt Gulleck satt hagde till byttis, saa wiitt som hans egitt breff oc segell indeholder oc wdiißer,w huilckedt the nw her for oß wdj rette fremlagde, oc thersom thet kunde findis adt Thorer hagde satt Gulleck nogitt godtz wdj jordebytte som handt hannom icke hiemble eller tilstaa kunde, meente the adt handt ther emodt burde adt sette then anden søsterleg andett godtz y stedett igien aff siitt egitt som handt aager frelst oc hiemholt, Oc Gulleck adt beholde thet som handt wdj samme iordebytte bekometd haffuer, oc the waare nw paa alle sider enn dom aff osß begierendis. Offuer-lagde wy tha paa nye hues godtz som for oß tilforne bleff opregnidt, ocsaa lignedt the 2 søster forneffnde Thuri oc Helge emellom saaledis adt Thuridtz (s 3)

21. oktober 1602 Fosse i Sauland

Johannes Petersson utgir på kong Kristian IVs vegne landevistbrev for Harald Toresson, som drepte sin halvbror Olav Toresson. Harald skal stå offentlig til skrifte, bøte full tegn og fredkjøp til kongen, og bøte til den dreptes arvinger etter seks manns dom innen tolv måneder.

Innlånt til NRA-KA fra Tov Reisjaa, Hjartdal. Original på papir, fillet i kantene. Ett segl på bretten. Jfr. 18.09.1602.

[Wij Christian t]hend fierde mett Gudtz naade, Danmarckis Norgis, Vendis oc gottis ko[nning, hertug wdj] Slesuiigh, Holstenn, Stormarn och Dýtmersken, greffue wdi Oldenborrig och Delme[nhorst] giøre alle vitterligtt som dette breff see eller høre, wý wille att ý skulle wide, att [for Gud]s och guode mendtz bønn skýld, saa och epther dj vitnisbyrdtt, som erre herre wid feste [prouff thenn] tiidt denne breff uißer, Harrildt Thorißenn i Hierdall i Thellemarckenn, landtzuist, som [afftog] och jhilslog sinn egenn halffbroder wed naffn Oluff Thorißenn, medt saadann vilckor, att [ha]nd skall bøde for Gud almechtigte, oc thill den dødis arffuinger, epther dannemendtz sigelße, [oc] skall hand giffue oß for sitt werck ith fuldt thegn, och ith fuldt fridkiøp, och haffue thett al[t-samm]en bethaldt jnden tholff maanider herre nestepther. Biude och befalle wý then dødis arffuinger [att] tage bøder epther hannom, epther de beste mendtz laugdomme, som wor fougtt eller embitz [man]dt [tilneufne] paa begge sider, thi forbude wý fulkommelige huer mand att vanraade, forøge [eller fo]røge lade vid Harrildt Thorißen, epther denne [d]agh, om dette maall. Huo sig thenne thill [hold]er1), skall haffue for giort fæ och fredt, och aldrig bliffue bottemandt siden, wor dette breff [giffuitt] paa Foß then 21 octobris anno 1602. Nostro ad lausos sob sigillo teste Johanne Petri jus io nostro dilecto.

1) Skal vel være "... iche thill holder"

6. desember 1602

Flåten i Gauteset, Atrå

Olav Gaustad, Roar Rue, Jon Mæl, Olav Bjørtuft, Herbjørn Gøysdal og Kjetil Berge, lagrettemenn på Tinn, kunngjør at de i nærvær av lensmann Nils Miland og sorenskriver i skattlandet Mads Hansson, hadde foretatt nytt skifte etter Vetle Gunnarsson på Gauteset, etter påbud i forutgående dom på Skien rådstue. Knut Tovsson og hans brødre og medarvinger hadde påanket det forrige skiftet da de mente de hadde fått for lite. Knut møtte for sin linje, for de andre møtte Gunnar Gudleiksson fra Hovin. Vetle hadde vært gift to ganger, overlevde begge konene sine, og hadde ett barn i hvert ekteskap, sønnen Gunnar fra første og datteren Aslaug fra annet. Første kona til Vetle het Gunvor, og ved giftermålet eide han 4 mb i Bernås øvre, 4 mb i Flåten i Gauteset, 1 ½ mb i Ormsjorden, 2 mb i Skårberg og 1 mb i Mårdalen, odelsgoods alt sammen. Gunvor eide ½ mb i Mæl i Vestfjorden (på Tinn). Den skifter så dette mellom barna hans, Gunnar og Aslaug: Først får de hvert sitt mb i hjemmefølge i Flåten. De gjenværende 11 mb blir skiftet mellom Vetle og sønnen Gunnar, med 2 mb i Flåten, 1 mb i Bernås øvre, 1 ½ mb i Ormsjorden og 1 mb i Mårdalen til Vetle, og 3 mb i Bernås øvre, 2 mb i Skårberg og ½ mb i Mæl etter moren, til Gunnar. Vetle og Gunvor hadde så kjøpt 2 mb i Geiskeli og 3 mb i Nørstegarden i Gauteset sammen, som ble delt med 2 mb i Geiskeli og ½ mb i Nørstegarden til Vetle, og 2 ½ mb i Nørstegarden til Gunnar, som hadde etter seg sønnene Tov og Olav.

Andre gang var Vetle gift med Aslaug, og hadde datteren Aslaug med henne. Hun hadde sønnen Gunnar Gudleiksson etter seg, men døde før foreldrene sine. Vetle hadde hatt med seg 5 ½ mb odelsgoods og 2 ½ mb kjøpegoods inn i ekteskapet, Aslaug hadde 1 mb i Bakkejord i Atrå og 1 mb i Rue i Austbygda. Da Vetle ble enkemann for 2. gang ble det følgelig å skifte mellom ham og dattersønnen Gunnar Gudleiksson. På Vetles part falt det 2 mb i Flåten,, 1 ½ mb i Ormsjorden, 1 mb i Mårdalen og ½ mb i Nørstegard. På Gunnar Gudleiksson falt det 1 mb i Bernås øvre, 2 mb i Geiskeli, 1 mb i Rue og 1 mb i Bakkejord. Partene i Rue og Bakkejord var kommet på uskyldte hender, og den som var skyldige i det, eller hans arvinger, skulle være pliktig til å løse det inn igjen eller skaffe jevngodt gods fra sin part. Var noe av den ene greinas gods kommet over til den andre, skulle de stevne hverandre om det og løse hverandre ut etter norsk lov.

Avskrift mottatt fra Ranveig Bakke, Atrå. Original på Flåten?, samme sted. Klammeparentesene { } markerer parenteser satt inn i avskriften, trolig av avskriveren for å markere usikre lesinger.

Wij effterskrevne Oluff Goudstad, Roar Rudt, Jon Mell, Oluff Biertofft, Herbjørn Jøsdall oc Ketill Berge, Eedsuorne Laugrettemend paa Tind, gjør vitterligt met thette vort obne breff, adt aar 1602 Ste. Nikolai dag paa Flaaden i Goutheszet i Attraad sogn paa Tind offuer uerendis Nils Miland lensmand her sammestedz, oc Madz Hanssen sorenschriffer her paa Skattelandet. Fremkom Knud Touffsen paa sine egne oc sine brødris oc medarfingers wegne paa thend ene, oc for {oss} udi rette fremkraffdi Gundar Gulleckssen ij Hoffuenbygd paa thend anden side efftersom the nu forgangne {martini hafde} aff Skiend Raadstuffue uerrit forfunden {her} da at skulde [steffne] hin anden møde udi rette, om ett arffueskiffte paa huis fæstegodz som {thømbdis} effter gamle Wittleff Gundarssen, som boede paa Gouthesett huilket formelte arffueskiffte forneffnde Knud och hans syskene oc medarfinger beklagid {thennem} fast ad uere udj misholden. Bleff tha for {oss} beuist at formelte Wittleff haffde werit thuende gange {ectte} giffit, thend første quinde som hand aatte hun hed Gunnor, {formelte} Uittleffs godz som hand aatthe thend tid hand fick formelte Gunnor uar 4 marckeboell ij øffre Bernaas, 4 marcke boell ij Flaaden ij Gouttesett, 1 ½ marckeboell ij Ormsiorden, 2 marcke-boell ij Skorberig, och 1 marckeboell i Maaredall, huilcket formelte godz som uar hans odelsgodz. Och formelte Gunnors godz som hun aatte thend tid hun fick formelte Vitteff uar [1/2]1) marckeboell ij Mell i Uestfiorden, som er tilhobe beregnid 132) marckeboell. Udaff {thete} formelte godz {udtoge} ui først formelte Wittleffs børn Gundar oc Aslou huer siitt marckeboell udi hiemmenfølge udi formelte Flaaden ij Gouthesett. Siden byttede uij the 11 marckeboell i mellom formelte Uittleff oc hans søn Gunder som effter sin moder formelte Gunnor. Therudj kom paa Uettleffs helning 2 marckeboell ij formelte Flaaden [udi] Goutheszett, ett marckeboell ij øffre Bernaas, halfandet marckeboell ij Ormsiorden oc 1 marckeboell ij Maardall, {ther} imod kom paa formelte Gundars helning efter moder siin 3 marckeboell ij formelte øffre Bernaas, 2 marckeboell ij Skorberg oc [1/2]3) marckeboell i Mell. Dernest uor formelte Witteffs oc Gunnors kiøbegodz som the hafde kiøbt tilhobe 2 marckeboell i Gieskeliid oc 3 marckeboell ij Nøstgaarden ij Gouthesett, samme godz bytted uij {thenom} saaledis imellom ad ther udaff kom paa Uittleffs helning the formelte 2 marckeboell ij Gieskeliid de ett halfftt marckeboell ij Nøstgaarden ij Gouthesett, oc formelte Gunders helning effter Gunnor moder siin uor theremodt 2 ½ marckeboell i formelte

Nøstgaard ij Gouthesett.

Effter formelte Gunnors død giftet formelte Uitleff sig igien, oc fick sig en quinde uid naffn Aslou oc aatte hand tha thi formelte {5 ½} markeboell hans odell uor oc the formelte 2 ½ markeboell kiøbegodz, huilket som paa hans helning kom. Formelte Uitleff oc Aslou aatte thenom {en} daatter tilsammen uid naffn Aslou. Nu døde formelte Aslou Witteffs daatter førend hindis fader oc førend hindis moder Aslou døde, oc formelte Gundar som uor Uitleffs oc Gunnors søn aatte effter sig 2 sønner uid naffn Touff oc Olaff. Oc formelte Gundars søster Aslou Uitleffs daatter aatte sig en søn som er formelte Gundar Gulleckssen. Oc effterdi ad formelte Uitleffs anden quinde Aslou hun døde førend formelte Uitleff, dat byttet {uij} emellom formelte Uitleff oc Aslous arffuing som uar hendis daattersøn formelte Gundar Gulleckssen thend formelte Uitleffs helning som hand siste gang giftet sig {met} som uor the formelte 5 ½ markeboell som hans odall uor, oc 2 ½ markeboell kiøbegods, {noch} 2 markeboell som formelte Aslous godz uar, {thet} ene ij Backeiorden ij Attraad sogn, oc thet andett ij Rude ij Oustbygden, som er tilhobe 10 markeboell, huilcked uij saaledis byttet {thenom} emellom ad Uitleffs helning skall ther udi uerre udi formelte Flaaden ij Goutheszett 2 markeboell, 2 markeboell ij Ormsiorden, 1 markeboell ij Maardall oc [1/2]4) markeboell ij Nøstegaard ij Goutheszett, oc formelte Aslou Uitleffs quindes helning, som hendis daatter søn formelte Gundar Gulleckssen skall til{uige} skall uerre 1 markeboell i formelte Bernaas, 1 markeboell i Backeiorden, 1 markeboell i Rude ij Olustbygden, oc 2 markeboell i Gieskeliid. oc effterdj ad 2 af thisse formelte markeboell thz ene i Backeiorden oc thet anditt ij Rude er bortsatt, tha skall thend som entthen hand sielf eller nogen aff hans ætt findis att haffue {thenom bortluckede} enthen løsze thenom ind igien huer effter siin {anpart / landtal?}, eller oc at tage thenom paa sit byttelag, oc {hulke} aff thenom som findis ad haffue udi thette byttelag bekommed thend andens odals[godz]5), tha skall thend som odalitt er nest uerriit fritt for [.....]6) oc steffne then paa uor hand uill, oc tha at niude slig beskeden som Norg{es} laug ther om formeller.

Till uidnisbyrde for om at uij nu saaledis haffer udi begge for-melte maaleijgeris Knudz oc Gundars neruerri thete{lige}, bytt oc døm(?) {thenom}

- 1) Avskriveren har her satt 1 mb
- 2) Avskriften har 14 mb
- 3) Avskriveren har her foreslått {thet formelte}
- 4) Avskriveren har foreslått 1 mb.
- 5) Avskriveren har foreslått -gren
- 6) Luke i avskriften

19. januar 1603 Sauro i Hovin

Olav Helgesson, Gjermund Helgesson og Torkjell Jonsson, lagrettemenn i Hovin og Gransherad, kunngjør at de var til stede ved et skifte mellom søsknene Jon, Sigurd, Anders, Torstein og Olav Oddssønner og Marit og Gunvor Oddsdøtre. Søsknene var blitt enige om å dele arven etter foreldrene slik at eldste broren Jon fikk sin lodd i Mæl i Vestfjorden på Tinn, Sigurd arvet i Sauro i Hovin, Anders og Torstein arvet i Bakka i Hovin, og yngste bror Olav arvet i Høyset i Hovin. Ettersom den parten Anders og Torstein hadde fått i Bakka, var mindre enn det de andre brødrene hadde fått, skulle de ha 3 ½ kyrlag årlig landskyld i Mæl, og et rydningsland som heter Rue, og som ligger nedenfor jordene på Breiset i Hovin, nordenfor bekken. Marit har fått landskyld i Høyset og Gunvor har fått landskyld i Mæl. Alle søsknene var myndige, og de var blitt enige om at brødrene skulle få bruke hver sin gård selv, og barna deres etter dem. Jon og Anders besegler med signettene sine, de tre andre brødrene ber lagrettemennene besegle for seg.

Inntatt i dom av 23.08. 1647, se denne. Jfr. 01.08. 1580, 10.06. 1591, 07.01. 1599, 30.03. 1600, 19.01. 1603, 23.08. 1647, 16.02. 1648 og 11.03. 1648.

20. mars 1603 Stormoen i Rollag

Sorenskriver Assar Larsson og lagrettemennene Nils Nirisson, Hellig Reidarsson og Hallvard Tjostolvsson kunngjør at de var vidner til at Torleiv Audunsson på vegne av kona si, Ragnhild Anfinnsdotter, byttet gods med Gudleik Jensson, på vegne av foreldrene sine, Sigrid Anfinnsdotter og Jens Gunnulvsson. Torleiv fikk et mb i Tollefsjorden i Atrå (på Tinn) fra Gudleik, som fikk igjen halvparten av Toen øvre i Veggli i Numedal. Gudleik ga Torleiv 20 rd for at han straks skulle fraflytte begge Toen-gårdene, og aldri reise sak om byttehandelen. Gudleik skulle videre gi Torleiv landskyld og annen rettighet av 2 mb i Toen nedre, der Torleiv på vegne av kona fortsatt eide 4 m korn. Jens Gunnulvsson og kona lovet på sin side at Torleiv skulle få beholde Tollefsjorden også etter at kona hans var død, mot å svare landskyld. Torleiv lovet at han ikke skulle selge noe av konas gods før han hadde bydd det til Jens og kona eller deres arvinger først. Underskrevet av Torleiv med bumerket sitt, da han ikke hadde signett, og beseglet av de tre lagrettemennene. NRA ds (p) 20.03. 1603. Jfr. ca 1590, 10.06. 1594, 07.11. 1603, 04.06. 1604, 15.09. 1623, 14.03. 1643 og 16.03. 1643

Wy eptherschreffne Adtzber Leuridtzbøn ting schriffuer, Niels Neridtzbøn, Helleck Rearbøn och Haluord Thiøstulffbøn, laugrettis mend y Rollag prestegiell y Nummedall kiendis och giøre for alle vitterlig y thethe vortt obne breff, att v y thend 20. marty anno 1603 vaare paa Moe y Rollag sogen y Numedall hørde och saae skielord och handerband deris att Tholleff Øudembøn, och Gullick Jenbøn bythe iordegodtz till samen, forneffnde Tolleff Øudenbøn med sin quindis Ragnill Andfindtz daathers frij vilgie och samtøcke, och forneffnde Gullick Jenbøn med sin moders och faders, Sigrij Andfindtzdaater och Jenß Gunulffbøn frij vilgie och samtøcke, vdj saa maade att forneffnde Tholleff Øudenbøn fick itt markeboll y en gaard Tolleffs iord, ligindis paa Thind y Atraa sogen y Thellemarken, fra forneffnde Gullick Jenbøn, hans børn, arffuinger och epterkomer, och alt vnder Tholleff Øudenbøn, hans quinde Ragnill Andfindtz daater, børn, arffuinge och epterkomere, med lutter och lunder inden gaardtz och vden, fiske och føegle och alle veide stede, som till ther iorder liger och ligitt haffuer aff arildtz tidtt intedt vndan tagitt y noegen maade, frelbt och hiemholit for huerio mande, end der i mod fick Gullick Jenbøn halff parten y en gaard Øffer Thoun ligindis y Vegly sogen y Nummedall fra Tolleff Øudenbøn forneffnde hans quinde Ragnill Andfindtzdaather, børn, arffuinghe och epterkomer, och vnder forneffnde Gullick Jenbøn, hans børn, arffuinghe och epterkomer, med lutter och lunder inden gaardtz och vden, fiske och føegle och alle veidestade som till ther iorder liger och ligitt haffuer aff arildtz tidtt indtett vnden tagitt y nogen maader frelst och hiemholt for huerio mande, och gaff Gullick Jenbøn, Tolleff Øudenbøn(s 2) tiuffue enckinde daller for hand skulle flythe fra baade Thun gaardene, och forneffnde Gullick Jenbøn igien till flythe och her eptther brugge forneffnde Thoun baade gaardene øffre och nedre, och louffuede forneffnde Tolleff Øudenbøn att hand eller hanß arffuinge icke skulle fra threnge eller forhindring giøre Gullick Jenbøn, hans børn, arffuinge eller epterkomere paa aaæbetid y forneffnde baade Thoun gaardene, och skall forneffnde Gullick Jenbøn giffue Tolleff Øudenbøn aarligen y landskyll aff thou markeboll y forneffnde nedre gaard Thoun, huilcke Tolleff med forneffnde sin quinde Ragnill Andfindtzdaater end nu eighe iij meller korn [aarligen1), och giøre och giffuer anden rethighed effter Norgis loug. Loffuede och forneffnde Jenß Gunulffbøn och hanß quinde Sigrij Andfindtzdaather att Tholleff Øudenbøn skall niude och beholle Tolleffsorden eptther hanß quindis Ragnill Andfindtzdaaters dødt, och affgang och der aff giffue aarligen landskyll och all anden rethighed eptter Norgis loug, baade for thenom och theris arffuinghe. Louffuede och Tolleff Øudenbøn att hand icke skall selge naagitt aff hans quindis Ragnill Andfindtzdaathers godtz huercken thed som er vesten eller østen fiellitt y huer thed er eller verre kand før hand biuder Jens Gunulffbøn eller hanß quinde Sigrij Andfindtzdaather, eller børn och arffuinge till, och till thenom att affhende om thed bliffuer hanom feltt, skall och forneffnde thuende iorder som the haffuer bytt frelße huer anden til odels, ther med holde de hender samen och loffuede om all diß leighighed vryggelig hollis skall, och till ydermere stad festing (s 3) lader Tolleff Øudenbøn vnder skriffue sitt seduanlig boe mercke fordj hand icke er bebegling mand, och till vidnißbyrd lader v y vnder trøcke vore signetter; actum anno die et loco ut supra

1) Fra [tilskrevet over linjen

26. mars 1603 Kravik i Nore, Numedal

Helge Tordsson på Bøle i Eggedal i Sigdal og Arne Taraldsson på Fekjan i Rollag i Numedal kunngjør at de har

byttet jordegods. Helge fikk 4 kyr lag i Bøle fra Arne, som Inga Tordsdotter, søster til Helge, hadde arvet etter mor deres, Ingebjørg Steinarsdotter. Arne fikk igjen 4 kyr lag i Bakka i Hovin på Tinn, som var Helges fedrende odel.

Undertegnet av Helge med bumerket sitt, og beseglet av Tore Steinarsson på Kravik i Numedal, og Hallvard Haugen og Lars Berg, lagrettemenn i Eggedal i Sigdal.

NRA ds (p) 26.03. 1603. Jfr 20.10. 1572, 1580/1600 og 15.10.1610.

Wij effterskreffne Hellige Tholsøn nu boendes paa Bølle vdi Egedall ij Siggedall preste geld och Arene Tharelsøn nu boendis paa Figiun ij Rolloug sogen ij Nomedall, kiendis och giørre vitherligt for alle att vij haffuer giordt, os imillum itt vensamelige jordeskiffte, vdi saa maade att vij gaffue huer andre odall for odall, item bekom ieg Helge Tolsøn aff Arne Tarelsøn fire kiørslag jorde godtz vdi forbemelte Bølle som Ingge Tholsdaater syster min arffuede effter Ingebør Stens daater beges voris moder, fraa Arne Tarellsøn och hands arffuinge och effterkomere, och vnder Helge Tolsøn och hans arffuinger tell effvige eighedom med all lutum och lunduum, baade vdi vode och tøre som till forbemelte 4 kiørslag ligger och leget haffuer aff arels tid intet vnden tagendes vdi nogen maade. Ther ij modt bekom Arne Tarellsøn aff Helge Tholsøn fire kiørslag jorde godtz rente vdi Backe som ligger vdi Hoffuin byg ij Tins presteged vdi Telle marcken som er Helge Tolsøn fedrene odall fraa Helge Tolsøn och hans effterkomere arffuinger och vnder Arne Taralsøn och hans quinde och børn tell evige eyedomz alle lutum och lundum som tell for-neffnde 4kiørslag jorde ligger och ligget haffer aff arels tid intet vnden tagendz vdi nogen maade, men ther som saa skee kand aff nogen aff desse forneffnde jorde bliffuer nogen aff os eller voris arffuinger for medelst landz laug eller kiercke laug aff vonde eller nogen retter gang, den forplicer vij os eller voris arffuinger att vederleget huer andre ligge gaat jorde godtz med alld sin vorderen inden sex maanis dag ther effter shall vidnisbyrd, att saa vdi sanhed er som foreshriffue, staar det stafester ieg Arne Taralsøn med sevanligen boo mercke her vnder shreffuet och kierligen tell beder ieg erlige mender Torer Stenersøn paa Kravik ij Nore sogen ij Nomedall, Hallvard Hougen och Lauris Berig laugretes mender vdi Egedall ij Sigedall prestegeld theris indzegell her vnder henge som giord var paa forneffnde Kravig then 26 martinis anno domj 1603.

1. april 1603 Sjøboden i Skien

Hans Bülow til Gjerskov, befalingsmann over Bratsberg len, stevner Olav Øverbakke og Peter Graver i Hovin, og Sàmåle Busnes og Torkjell Busnes i Gransherad, til å møte Kjetil Nisi og hans medarvinger på Busnes østre, som er rette arvetomt, for seks lagrettemenn og motta dom etter lagmannens orskurd om 3 mb i Bakhus og 1 mb i Ingolvsland i Dal på Tinn, som Kjetil mener hører hans ættegrein til, og for utlegg han har hatt da han løste inn 4 m i Haugetuft i Heddal for slekta. Ett segl på bretten.

NRA-KA, lensmann Quammes diplomsamling 01.04. 1603. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 28.09. 1598 09.03. 1599, 21.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Jeg Hans Bylou thill Gierschou Kong. Matyts. befaldingsmandt offuer Bradz-berg lhen helser thig Olluff Øffre backe, Peter Graffuer udj Hoffuen bygd paa Tindezdall, desligeste Samele Busnes och Torckill Busnes udj Grannisherrit i Hierdals preste gioldt mett gud, viider att for migh haffuer beretet Kietill Nes och hans met arffuinger i forneffnde Grannisherrit huorledis hand haffuer thill thale thill eder for iij marckeboll jord vdi Backehus ligendis i Dals sogen paa Thindzdall, och 1 marckeboll wdj Inguoldezland der samstedez som j forholder for hannem och hans met arffuinger udj deris byttelaugh huor udj hand mener eder uret att haffue giort, och paa sin och sine met arffuingers vegne att skee noget for kort, desligeste att j haffuer hand eder thill att thale for huis kost och theringh och hans mogh som hand haffuer giort och anuendt paa den gordt Hogetofft ligendis i Hitterdall iij meler schyldt som hand haffr jnduondt met lough och domb effter som hans breff och bevisening der om formelder som hand siger och achter sielff ydermere berette kand, thj beder jegh eder paa høghbemelte Kong. Maytz. min aldernadigste herris vegne, biuder och befaler eder der om att møde forneffnde Kietill Nesi och hans met arffuinger paa østre garden Busnes som er thend rette arffue thofft fiorten dage for Botteldsock som er thend 3. junij nu først kommendis, for sex uvillige mendt som lensmanden eder paa beghe sider shall thill neffne och shall sone, sex mend vere thill forpligt att fuldgjøre laughmandens affskur och dett giffue begge

partene beschreffen vnder deris zigneter saa framt de derfor icke ville thiltalis och straffis som viid bør, same tidt lensmanden och landezschriffueren der same stedz offuer verendes thagendis met eder huis i achter vdi dend sagh mod hannem met forsuare vill och daa att lide och undgieldte effter Norgis lough ladendis det jngelunde vnderrechis faldezmall. Aff Siøboden dend 1. aprilis anno 1603. Vnder mit zingenet.

3. april 1603 Grave i Seljord

Mads Hansson, sorenskriver i Skattlandet (i Telemark), og Lars Torsson og Torjus Knutsson, lagrettemenn i Seljord prestegjeld, kunngjør at de overvar et skifte av løsøre, utvidet til også å omfatte jordegods, etter Ingeborg Knutsdotter mellom ektemannen Bergulv Sondresson og sønnen deres, Sveinung. Sveinungs farsøster Torbjørg Utgarden var også til stede. Sveinungs andel av løsøret regnes opp i detalj, helt ned til hvem som har gitt de forskjellige gjenstandene, og til fargen på klærne. Av jordegods får Sveinung 1 t i Grovum øvre og 1 ½ m i Grovum nedre i Nissedal og 2 m i Grimstveit nordre (i Nissedal). Bergulv fikk 1 t i Grave, 2 m i Meås og 1 m i Øverland (alle i Seljord).

UBT Gunnerusbiblioteket, dipl. 278 (p), påskeafter 1603. Rester av tre segl på s. 4. Hull i papiret i en av brettene.

Wy epterschreffne Matz Hansbøn soeren schriffuer paa Skattlandett, Lauritz Tordsbøn oc Torgius Knudsbøn laugrettis mend y Sillegiordtz prestegield, gjøre witterligt adt aar 1603 paaske affthen ware wy paa Graffuer y Sillegiordt epter som wy waare wenligen tilbedne aff Bierulff Sundresbøn adt bytte emel-lom hannom oc hans søn Suennung, huis løbe pendinge som thenom begge tilkom forneffnde Biergulff paa siin helning, [oc Sue]nung wdj siin moder arff eptter s[iin sall]ig moder Ingeborg Knudtz daat[ter], først fick forneffnde Suennung aff wbytt enn nye rød engelst stack, oc ther wdj iij par forgyltte spender, enn nye sortt engelst thrøye oc ther wdj 2 par forgyltte spender. For-neffnde stack oc thrøye hagde forneffnde Ingeborigs sallig fader giffuett hinde, oc spenderne hagde forneffnde Biergulff sielff giffuett hinde. Noch en sortt halffsliden kledje stack, oc en sortt kobe som Ingeborig hagde effter siin moder, oc wdj koben ett lidett par forgyltte spender. Noch enn fingerring som Biergulff hagde giffuett hinde, god for -j- dr. Enn nye linde som Inge-borig hagde effter siin moder, ett lidet korelbaandt met j fingerring forgyltt, oc j sølffknapp met ett løff wdj, oc end ett lidett forgyltt løff ther wdj som Bierulff hagde giffuett hinde. 2 dobelte meßing tincker, oc enn liden staa-lencke met itt lidet par kniffuer ther wdj hengendis, (s 2) noch j skee god for i-j- dr som Biergulff hagde giffuett hinde, 2 wadmels stacker nogidt slittne, thend ene met blaatt offuerliff wdj, enn wadmels thrøye, v rue emmbret lerritz halsklæder, noch ett halsklede met slett kraffue, och blaa oc gull lydt ther wdj, 2 snedskouutt aff emmbrett lerritt, oc enn linhatt aff emmbrett lerritt, iij embrett lerritz forklæder, 2 offuerdeler aff emmbrett lerritt, thend ene met ru[e]kraffue oc [thend an]den met slett kraffue paa, 2 [embretts]lerritz offuer-deler met ruekraffuer p[aa], enn rødt quindmandz huffue, 2 barne huer oc j barne bree, iij hiemme lerritz sercker, thend ene met embrett lerritz offuerdeell opaa, oc met ermer, j strige offuerdeell, ett meßing beltte. Noch fick Suennung for siin moders bencke gaffuer oc paa siin helning effter siin moder ett beltte wforgyltt gott for xj daller, ther wdj skall hand haffue v-j- dr paa siin helning effter siin moder, oc iij daller for siin moders benckegaffuer, oc ther paa lagde handt siin fader Bierulff i-j- dr emodt. Ett hiemelerritz flettidt forklæde, 2 embret lerritz bleier nogid slittne, enn nye hiemme lerritz ble, iij nye strige-bleer, oc j nogit slitt blee, noch enn nye strige blee, ett gott sengeklæde met blaatt, gultt, røtt oc grønt wdj gott for iij dlr, iij threskiefft thildt, ett randett thueskiefft thield, ett nyett thefflings thield met graa lydt wdj, noch ett halffslidett thefflings thield, j par lencke skorder, enn wegantz naffuer, j liden bremer øxe, 2 buløxer, j farbiille er ett lidet brøst paa leggen, ett greff, (s 3) vij køer, ij queyer som er 2 aar gamle, j kalff, v waxen seuder, iij lam, iij waxen gieder.

{Fich Suennung en tyne j Groffuen y øffuer gaarden y Nisedall oc i-j- melle y nedre Gruffuen, ij melle y nördre Grimstued. Her i mod fick Bergulff j tn y Graffue, ij melle y Medoss, j melle y Øffuelan1).

Pendinge lxxx enkede dr. hos Biergulff, vj nye lioer, the 3 langorffs leer oc 3 stytterffs, en ferdig waxne, 2 weldige sigder nye, ett sted gott for v mk, nye kober som wyer till xiii-j- dr, 2 brende kattler oc j brendt grøde weiger tilhobe xiiij mark, j mundlog aff meßing weyger x mark, v delder brødt wmet gar[d]ager y thend gamble stolpebo som [.....]thuindt staa, oc ther wdoffuer haffuer [Bierulff be]uilged adt thersom forneffnde hans søn [hand] icke gange aff hans raad nar hand [b]liffuer waxen, tha will hand wnde hannom allt thet brødt som staa

ÿ samme stolpehus, lige som thet stod thend tid hans moder faldt ifraa. End tilkommer Suenung efftter siin moder 2 marck stangestaa, end tilkommer hannom enn holck met smør som tager 2 løber, oust v pund, korn i-j-tnr, saltt -j- tne, huilcke forneffnde barnependinge forneffnde Bierg-ulff skall foruare siin søn till beste oc offuer thette forneffnde arffuebytte war offueruerrendis barnes faderßsøster Torbierig Wdgaarden. Thill widnidbyrd her om haffuer wÿ wore signetter her wndertryckt.

{Enu haffuer Suenung becomidit alle de kaaper kieler [baade store oc smaa2) som hanom thilfaldt efftter sin sallige moder. Enu itt hoffuedssølfv forgÿlt god om sÿuff daller oc der i mod becom min fader itt sølfv kaars god om v daller, en jernstøffue god for j daller och en brødin kaapir aam god om en dal-ler, ennu itt støcke aff en jernstang som Sunung fick oc en brødie naffuer, desligeste becom hand alt det brø som stod ÿ staa peboud som var x dellir. (s 4) Dethe bythingsbreff ehr thill fyldigst vdgiortt.3)

Med annen hånd: No 217

- 1) Fra { tilskrevet i margen på s 2 med annet blekk, men med samme hånd, uten innvising i teksten.
- 2) Fra [tilskrevet i margen uten innvising, men hører helst hjemme her.
- 3) Fra { nytt avsnitt skrevet med annet blekk, men med samme hånd.

15. april 1603 Holtan i Kviteseid

Eigil Torkjelsson kunngjør at han har byttet gods med Guttorm Aslaksson, som er både brorsønn og søstersønn av ham. Guttorm fikk Ålandsl i Lårdal med stølen Myklebust, som har en årlig landskyld på 3 t, som er begges odel, og dertil Eigils part i stølen Rollag som ligger i Langelimgrenda i Åmotsdal. Egil fikk til gjen-gjeld halve Holtan i Sundebygda i Kviteseid, som var hans og hans avdøde bror Aslak Torkjelssons gjeldsgods, og så hadde han betalt Guttorm 20 rd for faren Aslaks part i hevden på Holtan. Beseglet av Egil, sorenskriver Mads Hansson og lagrettemennene Alf Donstad og Olav Homme.

NRA ds (s) 15.04. 1603 (No 46, S.O. Wolff). To segl henger ved (uleselige), ei seglrem og hull til ei fjerde seglrem. Kfr. 18.06. 1582, 29.03. 1591, 22.08. 1601, 15.04. 1603 (rettet fra 1605), 22.05. 1604, 29.03. 1613 og 30.09. 1617.

Kiendis ieg Jgill Torckildßson oc gjør alle witterligt met thette mitt obne breff, adt ieg haffuer beuilget oc giortt ett winligt iordebÿtte met mÿn broder-søn Guttorm Aslacßson wdj saa maade, adt ieg haffuer satt hannom enn mÿn gaard kaldis Olandzli liggendis ÿ Laugerdall ÿ Tellemarcken, som [en støel Mÿcklebost oc1) rentter aarligen iij tnr skÿld oc er beggis wort odall, effterdj forneffnde Guttorm er bode mÿn broderß søn oc mÿn søsterß søn, adt skulle haffue, niude oc beholde met alle the lutte oc lunde, fiske, fugle oc alle weide-stade som ther nu tilligger oc aff arildtz tid tilligger haffuer, uden gaardz oc wnden, frelst oc hiemholt fraa mig oc mÿne arffuinger, fødde oc wfødde, oc wnder sig oc siine arffuinger, fødde oc wfødde, till euerdelige eÿge, oc ÿ lige maade, oc met samme skiltord haffuer ieg ÿ samme iordebÿtte satt forneffnde Guttorm mÿn lod ÿ R[ollags s]tødell som ligger ÿ Langelims gren ÿ Ommis dall kircke sogen. Ther emoed haffuer forneffnde Guttorm satt mig igien halff-partt[e]n ÿ Holttom liggendis ÿ Sundebygden vdj Huidesøis prestegield, som wor miin sallig brodirs Aslack Torkildßsons oc miitt gieldegodtz, met slig skilsord som forsiger, oc paa samme iordebÿtte haffuer ieg aabøtt forneffnde Guttorm xx daller for heffdin ÿ forneffnde Holtom saa megitt som forneffnde hans sallig fader Aslack heffditt ther paa [oc skulle wÿ begge [for]suare for-neffnde iordebÿtte for alle louglige aaganger2). Till widnißbyrd her om haffuer ieg forneffnde Jgill Torkilßson kerligen tilbedit Matz Hanßson soerin landtz schriffuer her samimestedtz, Alff Donnestodell oc Oluff Home laugret-tismend adt lade henge deris beseglinger hos mitt egit signett her neden wnder thette mitt obne breff, som giffuett oc giort war paa Holttom thend 15 aprilis anno dominj mdxiij.

- 1) Fra [tilskrevet i margen med tilvising hit.
- 2) Fra [tilskrevet under med tilvising hit.

I margen med annen, yngre hånd: No 46. S. O. Wolff.
På baksida med annen, yngre hånd: "Hægtvedtt"

15. april 1603 Holtan i Kviteseid

Guttorm Aslaksson kunngjør at han har byttet gods med Eigil Torkjelsson, som han er både brorsønn og søstersønn til. Guttorm fikk Ålandsli i Lårdal, som har en årlig landskyld på 3 t, som er begges odel, og dertil Eigils part i stølen Rollag som ligger i Langelimsgrenda i Åmotsdal. Egil fikk til gjengjeld halve Holtan i Sundebygda i Kviteseid, som var hans og hans avdøde bror Aslak Torkjelssons gjeldsgods, og så hadde han betalt Guttorm 20 rd for faren Aslaks part i hevden på Holtan. Beseglet av Egil, sorenskriver Mads Hansson og lagrettemennene Alf Donstad og Olav Homme.

NRA ds (s) 15.04. 1603 (Deichm. 329). Et bumerke og hull til tre seglremmer. Årstallet 1605 et skrevet med tall med annet blekk og med nyere hånd over en eldre uleselig datering. Kfr. 18.06. 1582, 29.03. 1591, 22.08. 1601, 15.04. 1603 (som har samme hånd og lagrettemenn), 22.05. 1604, 29.03 1613 og 30.09 1617

Kiendis ieg Guttorm Aslacßsøn oc gjør alle witterligt met thetre mitt obne breff, adt ieg haffuer beuilgett oc giortt ett winligt iordebÿtte met mÿn fader-broder Jgill Torkilßsøn wdj saa maade, att ieg haffuer satt hannom halffpart-ten ÿ Holttom liggendis ÿ Sundebygdens ÿ Huidesøis prestegield, som war mÿn sallig faders Aslack Torkildssøns oc forneffnde mÿn faderbroder Jgill Torkildßsøns gieldegods, adt skulle haffue, niude oc beholde met alle the lutte oc lunde, fiske, fugle oc alle weidestade som till forneffnde halffue part ÿ Holttom nu ligger oc aff arildz tid tilligget haffuer, inden gaardz oc wtten, frelst oc hiemholtt fraa mig oc mÿne arffuinger, fødde oc wfødde, oc wnder sig oc siine [arffuinger], till euerdelige eÿge. Ther emod haffuer forneffnde Jgell satt mig igien enn gaardt [kaldi]s Olandzlj liggendis ÿ [Lau]gerdall ÿ Tellemarcken, som rentter aarligen thre tnr skÿldt, oc er begge wortt odall, effterdj ieg er bode forneffnde Jgils brodersøn oc hans søstersøn, thet niude oc beholde vnder mig oc mÿne affuinger met slig skilord som forsiger, oc met samme skilord haffuer forneffnde Jgill wdj samme iordebÿtte satt mig siin lodt ÿ Rollags stødell som liger ÿ Langelims gren ÿ Omisdals kirckesogen, oc med paa forneffnde iordebÿtte haffuer forneffnde Jgill giffuett mig xx daller for heffden ÿ forneffnde halffue part saa megitt som forneffnde mÿn sallig fader ther paa heffdett haffde [oc skulle wÿ begge med hin anden forsuare for-neffnde iordebÿtte for alle louglige aaganger1). Till vidnisbyrd her om haffuer ieg forneffnde Guttorm Aslackßsøn laditt mitt mercke her wnderschriffue oc kierligen tilbeditt Matz Hanßsøn soerin landtz schriffuer her samimestedz, Alff Donnestodell oc Oluff Home laugrettismend adt lade theris beseglinger ther hos wnderhenge. War thette breff giffuett oc giort war paa Holttom thend 15 aprilis anno dominj 1605.

På baksida med yngre hånd:

Holtom y Sundebygden i Huidesøis prgd. - Rollags stodell i Langelimsgren y Omisdals ksg.

1) Fra (tilskrevet under med tilvising hit.

29. april 1603 Akershus slott

Jørgen Friis til Krastrup, stattholder i Norge og høvedsmann på Akershus, hilser Tov Asgeirsson på Tinn i Telemark og viser til at Olav "Buen"sson i Numedal har kommet med tiltale mot ham for 6 kyrlag i Bokko i Austbygda på Tinn, som Olav før brukte. Asgeir, far til Tov, hadde kjøpt det av Hallvard Gregarsson. Olav mener han er like nær til å kjøpe det som Tov, for de stammer fra hver sin bror, og Tov og hans foreldre har tidligere kjøpt inn 8 kyrlag fra ei tredje brorgrein. Tov stevnes til å møte på arvetomta Bokko for seks uhildede menn som lensmannen skal oppnevne, og de forpliktes til å avsi dom og bekrefte den skriftlig.

NRA ds (p) 29.04. 1603. Spor etter et segl nederst.

Stormechtige høgbornne første och herre, herr Christiann thend fierrde, Dan-marckes, Norgis, Venndis och Goies konings tilforordnede stadt holder wdj Norghe och hõffwidzmannndt paa Aggershuus, jeg Jørgen Friis thill [K]rastrup helßer dig Thoff Asgierson paa Tind j Thellemarckenn med Gud, wiid att for megh haffuer berett Oluff Buensøn ÿ Numedall huorledis [-hannd-] hannd haffuer tilltalle till degh och din medarffuing for [-----] de vj kiørlaug jorder ÿ enn gaard j enn geerd [sic!] Backe som hannd paa boed legendis ÿ Østbøgden paa Thind ÿ Tellemarchenn, huilke hans fader Abkier haffuer jndkiøpt aff Halduor Gregerßenn, huilcke hannd mienner seg att uere saa ner till att jndkiøbe som thu, ephtherdj atj ehr huer komin sin broder och forneffnde Thoff Asgierson eller hanns foreldre der forudenn haffuer wnder thennom beckrefftit viij kiørlaug wdj forneffnde Backe och aff enn anden brard som de erre lige ner schÿld till som hannd siger och der selff ydermierre berette kannnd. Thj beder ieg dig och paa høy bemelte kong. matz. min aller nadigste herris wegne biuder och befaller attu retter dig ephther den om att møde paa Backe rette arffue tomt ÿ Østbøgden wdj

Attrann kiercke sogenn paa Thind y Thellemarkenn wnder vj wuillige mend som lensmanden der Bamestedz schall eder och paa begge bidder tilneffne, och schall same vj mend endelige til forpligt verre att dømme eder der om emellum huis rett ehr, och dett fra dennom vnder dieris zegnetter giffue beschreffuitt, saa frempt de der fore iche wille til tallis och straffis som wed bør, thagendis met deg huis du dig met forsuare will och da att liide och wndtgielde epter Norgis loug, ladendis det jngenlunde wnder ditt faldtmaall. Aggershuus dend 29 aprilis 1603.

På baksida: Lundh 132

Rester av en skriveøvelse(?)

7. oktober 1603 Breiland i Høydalsmo

Anund Lundevall, Nikolaus Sudbø, Asbjørn Bjåland, lagrettemenn, og Olav O. Gjerjord, Guttorm A. Mandal og Torgeir O. Håtveit, nevndermenn i Kviteseid og Seljord prestegjeld, kunngjør at de møtte etter krav fra Olve Lauvvik og Egil Gjerskvam på vegne av Torgrim Torleivsson på den ene sida, og av Nikolaus Berge på vegne av sin svigermor Helga, enke etter Bjug Heggtveit på den andre, fordi Olve og Egil hadde krevet at de skulle skifte Helgas helning mellom hennes sønnesønn Torgrim og hennes datter Åshild Bjugsdotter. Da stod Lars Torsson, lensmann i Seljord fram og kunngjorde at Helga hadde lagt ned forbud mot å la godset gå skifte ettersom hun selv var i live, og at Nikolaus Berge på dette grunnlag nektet å foreta noe skifte. Lagretten tilrådte da at Helga skulle velge seg ut en ombodsmann til å skjøtte hennes sak, og at hun forøvrig måtte ta opphold der hun selv fant best. Lars Torsson erklærte da at hun ønsket å få oppnevnt en ombodsmann, og lagretten pekte ut svigersønnen Nikolaus Berge, som de kjente som en vederheftig mann. Den som ville anke på dommen, måtte rette den mot dem og ikke mot Nikolaus. Underskrevet av lagrettemennene med signetter og bumerker, ført i pennen av (sorenskriver) M(ads) H(ansson).

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 281 (p), 07.10. 1603. Tre signetter (tildels vel-bevarte) og tre bumerker: O.O. og armbrøst, G.A. og svastika med strek, og T.O. og øks.

Wy effterschreffne Annond Lundeuald, Niculus Sudbøe, Asbiørn Biøland, eed-suorne laugrettismend, Oluff Gergord, Guttorm Mandall oc Torger Hatued, nefndermend y Huidesøis oc Sillegiordz prestegield, giøre witterligt adt aar 1603 thend 7 octobris paa Breland y Hedalsmo sogen y Laugerdals preste-gield, waare wy till enn dom neffnde oc bedne aff Olffuer Loffuig oc Jgill Gerishuam paa Torgrim TolleffsBøns vegne paa thend ene, oc aff Niculus Berge [paa] s[i]n wer[moder] Helge sallig Biuff Hegtuedtz wegne paa thend anden side, efftter som forneffnde Olffuer oc Jgill waare begierendis adt wy skulde bytte hindes helning imellom forneffnde Torgrim hindis sønnesøn oc hindis daatter Aaßzill Biuffs daatter, fremstod tha Lauritz Tordsbøn lensmand y Sillegiordz prestegield oc gaff tilkiende adt forneffnde [-hans-| Niculß1) wermoder Helge hagde hannom ombediitt adt hand skulde forbiude oss 6 mend adt bytte hindis godz eller pendinge all [t]hend stund hun sielff leffde, saa frempt [wy] icke wilde su[.... ..]for [Gu]dz strenge dom, thesliger [..] forbiude forneffnde Niculus Berge adt føre hindis pendinge nogenstedz till byttis all thend stund hun sielff leffuer. War thet tha wor fulde dom adt forneffnde Helge bør adt raade for adt kjøbe sig en ombodz mand huem som hinde sielff løster, till adt foruare oc forsuare hindis pendinge oc godz, baade løst oc fast, hinde till gode, (s 2) oc adt hun maa well werre met siine pendinger huor hinde sielff løster, oc efftter hindis egen begiering efftter som forneffnde Lauritz Tordsbøn gaff tilkiende adt hun war for Gudz skyld sielff begierendis, sagde wy hendis maaug forneffnde Niculus Berge till enn fuld oc louglig ombodz-mand adt werre offuer forneffnde hindis godz oc pendinger all thend stund hun leffuer effterdj wy ocsaa kiende hannom godt oc wederheftig derfor. Thersom nog[en w]ill driffue[.....] wor dom, tha s[t]effne oss forneffnde 6 mend, oc for-neffnde Niculus Berge therfor frij adt werre. Till widnisbyrd her om wore sig-nether oc mercker her wndertrycktt oc wnderschreffuen actum vt supra. M.H.

O.O. G.A. T.O.

1) Ordet ført i margen som retting til foregående overstrykning.

15. oktober 1603 Bøen i Dal på Tinn(?)

Skifte mellom Olav og Gunnar Torgrimssønner og søsteren deres, og halv-søsknene Gunnulv Jonsson og Birgit Jonsdotter etter foreldrene deres, Torgrim Dal og Anne Olavsdotter. Torgrim eide 4 kyrlag i Bøen (i Dal på Tinn), som sønnen Olav Torgrimsson fikk.

Telemark, øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1683 (nr 13) fol. 25b, ting på Mårem på Tinn 04.12. 1683. Jfr. 29.09. 1550, 06.03. 1578, 14.10. 1588, 1589 og 1590

(...) schiftebref forfatted aar 1603 løfverdagen effter vinterdagen, imellem Oluf och Gunder Torgrimsønner, och derib søster retteligen bytt dennem och derib halffue sydschinde Gundulf Jonsen och Birgitte Jonsdatter imellem, huiß godz der tøbmbteß effter derib salige fader Torgrim Dall och derib moder Anne Olufsdatter och blef opregnet hvad godtz Torgrim aatthe i Bøen, nemblig 4 kiørlag, som Oluf Torgrimßen blef tillagt.

17. oktober 1603 Rygi prestegård, Heddal

Kjetil Sem, Aslak Voltveit, Peter Løvold, Kjetil Nordbø, Torleiv Hem, Nils Gutu, Sigurd Holte, Hallvard Håberg, Olav Tveiten, Herbjørn Skårnes, Torkjell Særsland og Hans To, lagrettemenn i Heddal, Sauherad og Hjartdal, kunngjør at de var tilkalt for å dømme i en tvist mellom Gudleik Rygi, Sæmund Dyssjå og Arnulf Rygi på den ene sida, og presten i Heddal, Jens Jakobsson, på den andre. Presten hadde satt opp gjerde mellom prestegården og de andre Rygi-gårdene, noe de andre mente var gjort uten hjemmel. Presten protesterte på innstevningen, for fogden, som skulle ivareta kronens og prestegårdens interesser i saken, var ikke stevnet. De andre mente at det ikke var nødvendig her, da det ikke gjaldt klage på presten som sådan. Retten fant ikke å kunne dømme i saken, men tilrådte at Gudleik, Sæmund og Arnulf tok ut ny stevning med oppnevning av seks mann fra hver av partene. Ville presten da ha med fogden, måtte han sørge for å stevne ham selv. Innlånt til NRA fra Tov Reisjaa. Original på papir, folioblad. 12 segl på bretten.

Wy epterschreffne Kitill Semb, Aslack Woltuedt, Peter Lodeuall, Kitiill Norbøe, Tolleff Hem, Niels Gutto, Sigurdt Holte, Haluordt Hoberig, Oluff Tueden, Herbiørn Skorenes, Torckill Serislandt oc Hans Tow, eedsuorne laug-rettis mendt y Hitterdals, Seudeherritz oc Hierdals prestegieldt, giøre witterligt adt aar 1603 mandagn efftter wintterdagn widt Rÿen prestegaardt y forneffnde Hitterdall fremkomme Gulleck Rÿen, Samundt Dÿbie oc Annulff Rÿen paa thenn ene, oc hagde for oss wdj rette steffudt hederlig oc wellerdt mandt her Jens Jacobsßen sogneprest ther sammestdz paa thenn anden side, och hannem tiltalde efftter steffnings lydelse for enn gierdesgaardt the berettid oc til-kiendegort adt handt skall haffue satt emellom prestegaarden oc Rÿens eyger foruden loug oc dom, oc forneffnde Gulleck, Samundt oc Annulff waare aff oss begierendis dom ther paa adt sige, huor till forneffnde her Jens suaaredt oc sagde adt handt icke wilde giffue sig wdj rette om samme maall paa thenne tidt, effterdj konngens fogidt wor icke tilstæde som skulde forsuare kongens oc prestebolens godtz oc eygedelen, sammeledis effterdj then stodt y steffning-en adt kongens fogidt skulde neffne thennom 12 mendt adt dømme thennom emellom oc icke war beuist adt saa giortt war, huor till forneffnde maalsøger suaridt oc sagde adt the meentte sig icke haffue behouff adt haffue fogden tilstæde, effterdj the icke klagidt paa hannom adt handt nogitt hagde tagidt fraa thennom, men om her Jens hagde haffuidt (s 2) hannom tilstæde thet hagde thennom tÿckett gantze well adt werre, met flere ordt thennom emellom for-løbe. Tha effter slig for benefndt leylichkeit wiste wy icke adt kunde dømme effter forneffnde steffning wdj hoffuidsagn, oc wiste wy icke anderledis ther om adt kunde paasige, endt adt forneffnde Gulleck, Samundt oc Annulff skulde tage nye steffning wdj sagen, oc huer aff partherne adt skulle bede oc holde 6 mendt paa siin side, Gulleck, Samundt oc Annulff, oc her Jens andre 6, oc thersom forneffnde her Jens will tha haffue fogden der offuer uerrendis, tha skall handt sielff haffue hannom dit tilstæde. Till widnisbyrdt her om wore signeter her wndertrÿcktt. Actum vt sup.

7. november 1603

Vamre øvre i Rollag

Sorenskriver Asser Larsson, og Nils Haukjem, Jon Bergan, Steingrim Høyset, Hellik Rue, Gunnulv Glaim og Gregar Bergseid, lagrettemenn i Rollag i Numedal, kunngjør at de i nærvær av Knut Tråen, lensmann samme

sted, hadde foretatt skifte etter Sigrid Anfinnsdotter. Arvinger var på den ene siden enkemannen Jens Gunnulvsson, på den andre siden deres felles barn Liv og Bergit Jensdøtre, og arvingene etter sønnen til Sigrid fra et tidligere ekteskap, Aslak Rolvsson, nemlig barne Kolbjørn og Gunhild. Arven etter sønnen til Jens og Sigrid, Gud-leik, gjøres opp med det samme. Enka etter Aslak, Karin Olavsdotter, var også til stede. Jens og Sigrid eide tilsammen 3 mb i Vamre øvre, 2 mb i Vamre nedre, 1 mb i Tollevsjorden (i Austbygda på Tinn), 1 mb i Høyset, 4 kyrlag i Hvammen, øde-gården Tveiten, og en part i "Vaatøe-holmen", trolig et fiske. Jens fikk på sin helning 1 ½ mb i Vamre øvre og ½ mb i Vamre nedre, og halve Tveiten. I arv etter sønnen Gudleik fikk han 4 kyrlag i Vamre øvre, som han skulle hatt i hjemmefølge, og ¼ i Tveiten. Dertil fikk han 1 mb i Høyset, som nå var pantsatt. Arv-ingene skulle ha det ene halve, det andre skulle Jens løse ut. Arv-ingene etter Aslak Rolvsson fikk 4 kyrlag i Venås i hjemmefølge, i mb i Vamre nedre og ¼ av Tveiten i arv etter Sigrid. Liv fikk Hvammen, regnet for 4 kyrlag, i hjemmefølge, og ½ mb i Vamre øvre. Bergit fikk 4 kyrlag i Tollevsjord på Tinn i hjemmefølge, og ½ mb i Vamre øvre. Liv og Birgit fikk sammen parten i "Vaatøe-holmen", regnet for 4 ½ (re?)mål. Deretter delte de løsøret. NRA ds (p) 07.11. 1603. Slutten mangler. Jfr. 08.03. 1589, ca 1590, 11.05. 1599, 20.03. 1603, 04.06. 1604, 15.09. 1623, 14.03. 1643 og 16.03. 1643.

Vij efterschreffne Adtzer Lauridtzøn ting shriffuer, Niels Houckim, Jon Bergen, Stengrim Høigsetter, Helleck Rudt, Gunulff Gladim och Gregard Bersø, lougrettis mend ij Rollag sogen vdj Numedall kiendis och gjøre for alle vitterlig ij thethe vort obne breff att vij thend 7. noumbris anno 1603 vaare paa Vambre øffregaarden, offruerindiis erlig mand Knud Thraaen lens-mand her samestedtz, venlige och loulige tilbedne offuer itt venligtt arffue skiffthe meellum Jens Gunulffsøn, och hans børn Liff och Bergithe Iensdøttere, och stiffsøns Aslach Rolffsøns arffuing Kolbiørn och Gunill. Huilckitt breffue skiffthe thømthedis epter Sigrij Andfindtzdaater huis siell nu Gud haffue, jtem thethe epterschreffne iordegodtz aathe Jens Gunulffsøn och Sigrij Andfindtzdaather till samen, øffre Vambre iij markeboll, Nedre Vambre ij markeboll, Tholleffsiord itt markeboll, Høigsether itt markeboll, Huamen iij kiørlag en ødegaard Thueden och en anpartt ij Vaatøe Holmen. Ther aff luttnedis Jens Gunulffsøn paa sin helning halffandett markeboll ij øffre Vambre, itt halffth markeboll ij nedre Vambre, och halffpartt ij thend ødegaard Thueden. End saa luttnedis och Jens Gunulffsøn paa sin søns Gullich Jensøns vegne aff gangne som hannom burde att arffue, iij kiørlaug ij hiemenfølge vdj øffre Vamre och fierde parten vdj forneffnde ødegaard Thuethen, end och luttnedis Jens Gunulffsøn paa sin helning itt markeboll vdj Høigsetter som nu staa till panthe och skulle arffuingene thend halffue partt ij same markeboll, oc Jens Gunulffsen skall self indløse thend anden halffue partt. Luttnedis Aslach Rolffsøns arffuinge iij kiørlaug ij Veenaas ij hiemenfølge, itt markeboll ij nedre Vambre och fierde parthen ij thend øde gaard Thueden ij arffue epter Sigrij Andfindtzdaater. Luttnedis Liiff Jensdaater Huamen som regnis for iij kiørlaug vdj hiemenfølge, end ij arffue itt halfft markeboll ij øffre Vambre. Luttnedis Bergithe Jensdaater iij kiørlaug ij Tholleffsiord ligindes paa Thind vdj sin hiemenfølge, itt halfft markeboll ij nedre Vambre, ij arffue. Luttnedis och Liff och Bergithe Iensdøtter thend anpartt ij Vanøe Holmen, huilckett kand beløbe sig halfffembthe maall vdj arffue, der med er forneffnde iordegodtz optagitt. Der epter luttnedis de fæ och løse øere, først luttnedis Aslach Rolffsøns arffuinge, epter deris fader moder affgangne Sigrij Andfindtzdaater j tønne korn, ij fagne hør och halm, j kou, j thou aars gammill quighe, ij søude, en gied, iij sølffbutter, halffpartt ij itt kuerellebaand beesett med glans stene, end saa kiøpte theris moder Karine Oluffsdather thend anden halffue partt ij same korelleband aff Liff och Bergithe Iensdøtre, och skulle giffue thennom ther for j god søud, j striedug, j børde tager ij tønner, j øltønne tager en halff tønne, en kisthe om vj mark, en stor logeløs kisthe, en tønne holck, end en holck paa en halff tønne, j [holck], en liden rund holck tager iij setinger, viij troug, en surppebytte, en melcke spand, iij fad, j liden museholck, ij smaa skaalle, j mullug, j mesing liuse-stage om ij mark, x marker vorpe vll, j skore, j jerngryde er thend ene fod aff støtt. Luttnedis Liff Jensdaater -j- tønne korn, j fagn hør och halm, j kou, j søud, -j- gamill [strie]dug, och sin partt ij kop och kiørlull. Luttnediis Bergithe Jens daater -j- tønne korn, j faugn hør och halm, j kou, j Søud, -j- gamill dug. End luttnedis forneffnde thuende søsther, iij Sølffbutter, och thend halffue korelleband, som the solde Karine Oluffsdather som forsiger, fick och Bergithe Jens daater sin anpartt ij kop och kiørlull. Saa beholtt [...]

Skiftebrev etter Årstein Ulvsson: På skiftet kom 18 kyrlag i Bokko, som er å regne som gården Apalen (i Austbygda), som alltid har skattet for 1 t eller 2 mb skyld, 6 kyrlag i Megarden, ½ t i Omdalen og 1 t i Hovinbøle (alle i Hovin). Dette ble å dele mellom ætlingene etter brødrene hans: Tord Ulvssons sønn Halvor og hans sønner Toljus Grov og Alv Hovinbøle, og Gunnar og Ulv Urdalen, ætlinger etter Kjetil Ulvsson, og Jon Hovde og hans medarvinger, ætlinger etter Einar Ulvsson.

SaK, Telemark, Øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1673 (nr 8), fol 37a, ting på Tveito søndre i Hovin 10.06. 1673. Jfr. 24.06. 1563, 1594, 1605, 16.01. 1610

(...) itt schifftebreff epter Aarsten (Ulvsson) datterit 1603, huilchett vduiøer, huad godz epterhannem er falden, nemblig Backen 18 kiørlag, som nu schal forstaa is udj Appellen for j td eller 2 markeboel epter dett gamble jndførde schifftebreff och iche høyiere schattet hafuer, 6 kiørlag udj Midgaarden, -j- td udj Ombdal och 1 td vdj Hoffnebøhl gjør tilbammen 2 td 3 ½ qtr at schiffte jmellem

Tord	Kittel	Ener Vlfrβønner			
	Haldvor	Gunder Joen Hoffde och			och Vlfr hans
medarf-	Torjus Alff	Vhrdallen fuinger	Groeff	Hoffnebøhl	

12. mars 1604 Sjøboden (i Skien)

Tage Eriksson, kongens ridefogd over Telemark, melder Åse Brekke i Kviteseid ved hennes ombudsmann at Tormod Kleiv som Knut Asbjørnssons barns ombuds-mann, stevner henne for avlingen på Kvåle i Smørkleppgrend (i Høydalsmo), som avdøde Knut Asbjørnsson hadde i pant. Hennes avdøde mann hadde tidligere hatt vergemål for barna, og han hadde ikke gjort opp for det. Hun tilpliktes nå å møte for en ny lagrett og ta imot dom i saken 4. påskedag på arvetomta Kvåle. På bak-sida påskrift om at brevet er lest for Åse på Brekke i nærvær av Mads Hansson og Torgrim Anundsson søndag etter midfaste (d.e. 21.03.) 1604. UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 283 (p), 12.03. 1604. Ett segl på bretten.

Jegh Tage Ericksønn kong. maytt. ridefougitt offuer Tellemarcken, hellser dig Aasse Brecke i Huidesøis prestegild |med Gud-| med thin loughlige ombodz-mand med Gud, wide maa thu at for mig haffuer berett Tormo Kleff ther sam-mestedz, Knud Asbjørnnsøns barns loughlige ombodzmand, huorledis hand haffuer tilltall thill thig, først for aarhagenn, hø och korn som woxte paa Huallen i Smørklepsgreen, som salige Knud Asbjørnsbønn haffde wdj hans borgie føreenn hand døde, som thu oc salige thin hosbonde haffuer anamit till ether, som ombod haffde offuer samme barnn, som thu icke jgenn haffuer op-sat, sammeledis for sommers aufflingen, smør, ost och landshøld thu haffuer opborit, sammeledis och saa for alle huis andere løsse penninge som thu oc thin farreforre hosbonde haffue till edher anammit aff samme barns pennige, som hand edher ind rigister oc enndenn loughlig beuissning, meener at thu icke haffuer klatspeng fra thig satt, ther hannom bleff samme ombods till dømpit och icke fiendis i samme vj mands dom, at thu oß wider quitt sagde om the samme thid saage och optegnitt bleff, huoremod hand meene samme barn skee wrett vdj, som hand siger och sielff ydermere berette kand. Thi biuder jeg paa kong. maytt. allernaadigste heris wegne at thu redeligen tilltencker at møde hannom for vj mend paa arffuetufften Hualenn fierde dag paaske nu først kommendis tagendis med theg alle huis thu thig i samme sag med forsuare kand, och samme vj at dømmen ether en redelige dom jmellem i samme sag, thi lad the jngelunde vnder thin falz mall. Actum Sjøboden then 22de martij anno 1604.

På baksida med annen hånd:

War denne stemninge lest paa Brecke for Aße søndagen effter midfaste aahør-enndis Mas Hansøn oc Torgrim Annondsøn anno christi 1604.

22. mars 1604 Kleiv i Morgedal

Egil Holtan, Anund Bø, Asbjørn Bjåland, Gunnulv Skare og Kjetil Verpe, lagrette-menn i Kviteseid, Bø og Seljord prestegjeld, og Torgeir Håtveit, kunngjør at i nærvær av sorenskriver Mads Hansson møtte for dem Torvil og Sveinung Gjer-mundssønner med fullmakt fra far sin, Gjermund Torvilsson, med en stevning mot Tormod Olavsson på Kleiv i Morgedal og hans medarvinger, om et brorlodd i Kleiv som falt i arv etter gamle Tormod Kleiv. Dette hadde Sveinung Tormodsson arvet, og Torvil og Sveinung hevdet at far deres var nærmest til å arve det. Torvil og Sveinung regnet så opp farsætta si, med bekreftelse av Tormod Olavssons far-bror Torbjørn Tormodsson: Gamle Tormod Kleiv hadde to sønner, Sveinung og Orm. Sveinung hadde en sønn Sveinung d.y., han hadde datteren Marit, som var mor til Gjermund Torvilsson som hadde reist saken. Det ble så lagt fram brev på at brødrene Sveinung og Orm hver arvet 3 mb i Kleiv, og lagretten slo fast at Tormod Olavsson ættet fra Orm, og satt med sitt arvelodd med lovlig rett. Så spurte den Torbjørn Tormodsson om han visste hvorledes de 3 mb som hadde falt på Svein-ung d.e. hadde gått i arv og kommet ut av slekta. Torbjørn forklarte da at Svein-ung d.e. hadde fått 1 mb i hjemmefølge og 2 mb i morsarv, da moren hans døde før faren. Han ble så gift til Garvik vestre (i Seljord), med ei jente som het Signe, men så ble han drept før far hans døde, og mens Sveinung d.y. ennå lå i morens mage, og han arvet følgelig ikke noe etter farfaren sin. Sveinung d.e. hadde imid-lertid også ei datter som het Asgjerd, og som ble gift til Mandalsgrenda i Flatdal med Gjermund Midstova, og de arvet de 3 mb i Kleiv. De fikk en sønn som het Egil og ei datter som het Guri, og Guri ble gift med Eivind Svarvarsson på Groven i Åmotsdal, og fikk parten i Kleiv. Så døde Eivind, og Guri giftet seg igjen med Gjermund Torjusson (sic!) på Lislestog i Fyresdal. Gjermund hadde så solgt de 3 mb i Kleiv til Tormod Ormsson. Sveinung d.y. fikk sitt arvelodd i Garvik vestre, som var morsgodset hans. Tormod Olavsson ble så bedt om å legge fram de dokument han hadde om handelen, hvilket han straks gjorde ved å legge fram et brev fra 1531 (1), som viste at Gjermund Torgilsson hadde solgt Tormod Ormsson de 3 mb i Kleiv. Lagretten oppsummerte da at parten hadde gått i rett arv fra Svein-ung d.e. til datteren Asgjerd og så til hennes datter Guri, og at det var hennes ekte-mann og lovlige verge som hadde solgt det til Tormod Olavsson, mens Sveinung d.y. hadde arvet i Garvik vestre. Tormod Olavsson ble derfor dømt som rette eier av godset til motparten kunne legge fram andre bevis.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 282 (p), 22.03. 1604. Seks signetter og et bu-merke (øks med T.O.) under, tildels tydelige. Jfr. 15.08. 1590, 09.11. 1596, 07.03. 1597, 30.03. 1597, 13.03. 1600 og 22.03. 1604.

(1) Originalen trykt i DN XI s 648, uten dag 1531, nr 579, med påskrift om at den er lagt fram ved dette rettsmøtet.

Wÿ epterschreffne Jgill Holtten, Anonnd Bøe, Asbiørn Biøland, Gunnulff Skarde, Kitill Werpe, eedsuorne laugrettismend ÿ Huidesøis, Bøeherritz oc Sillegiordz prestegjeld, oc Torgier Hatued, giøre alle witterligt adt aar 1604 thenn 22 martij paa Kleff ÿ Morgedall offueruerrendis Matz Hansbøn soeren landzschriffuer her sammestetz, fremkomme Toruill oc Suenung Germundz-sønner paa thenn ene, oc hagde met theris faders Germund Toruildsbøns fulde magtt for oss wdj rette steffnd Tormo Oluffsbøn paa forneffnde Kleff oc hans medarffuinger paa then anden side, oc hagde thennom till adt talle for enn broderlod ÿ Kleff oc des wnderliggindis godz som the bruger oc besidder, huilcken som thømbdis effter gamle Tormo Kleff, oc Suennung Tormodsbøn tilstod adt [a]rffue, huilcken forneffnde broderlod the meente forneffnde theris fader met rette adt tilkomme, oc icke the wiste hannom adt haffue nogitt therfor bekommed, oc ther paa opreignede thenno for oss forneffnde theris faders ætt saa som her efftter følger, oc forneffnde Tormodz faderbroder Torbiørn Tormodsbøn thennom bestod saaledis adt gamle Tormo Kleff aatte sig 2 sønner wid naffn Suennung oc Orm, Suennung aatte sig en søn som the kallede wnge Suennung, then samme wnge Suennung aatte sig enn daatter hed Marithe, Marithes søn er forneffnde Germund Toruildsbøn.. Bleff [saa] for oss met breff oc segeller beuiist adt forneffnde 2 brødre Suennung oc Orm aatte huer siine iij marckeboell ÿ forneffnde Kleff, grandskede wÿ tha oc for-farrett adt forneffnde Tormo Oluffsbøn er kommen aff then forneffnde Orm, oc hand haffuer sig siin arffuelod loughligen tilheffditt wdj Kleff. Thernest som wÿ ocsaa grandskett oc forfarett adt forneffnde Germund Toruildsbøn skall werre kommen aff then forneffnde gamle Suennung, tilspurde wÿ forneffnde (s 2) Torbiørn Tormodsbøn om hand wiste huorledis adt the iij marckeboell wdj Kleff som kom paa thenn forneffnde gamle Suennungs arffuelod the waare fraa thenn green borttkommen, huor till hand suarede oc sagde adt then forneffnde gamle Suennung hand aatte sig so[m] forschreffuett staar iij marckeboell ÿ Kleff, en aff the samme 3 marckeboell fick hand wdj hiemmenfølge, oc the 2 erffde hand efftter moder siin, effterdj hun døde førend fader hans, oc hand kom till gifting till wester Garduig, oc fick der enn quinde hed Signe, oc hand bleff slagen

emeden Tormo fader hans leffde, oc erffde icke faders siin, oc then wnge Suennung war icke tha født, men war tha y moders mauge, oc hand fick intt[et] efftter gofader siin, saa hagde ocsaa then forneffnde gamle Suennung enn daatter effter sig som hed Asger, oc war the wng[e] Suennungs søster, den forneffnde Asger kom till giffing till Mandall y Fladals sogn, oc fick der enn mand hed Giermund Midstoffue, oc hinde fylgde the forneffnde iij marckeboell y Kleff, the aatte sig tilhobe enn søn hed Jgill, oc enn daatter hed Juri, then samme Juri kom till giffing y Ommisdall oc fick der enn mand hed Euin[d] Suarffuersbøn y Groffuen, oc hinde fylgde ocs[aa] the samme iij marckeboell y Kleff. S[aa] døde forneffnde Euind Suarffuersbøn oc fo[rn]effnde Juri gifftede sig igien, oc fick enn mand y Fyrrisdall wid naffn Germund Torgiusbøn y Littlestoffue, then forneffnde Germund hand saalde forneffnde Tormod Ormsbøn the forneffnde iij marcke boell y Kleff som war forneffnde gamle Suennungs arffuelod ther sammestedz, oc the forneffnde wnge Suen-nung hand fick ther emod siin arffue (s 3) lod y forneffnde wester Garduig, som war hans moder godz. Da efftter ad w y forneffnde Torbiørns beretning saaledis hørd hagde, fremeskid w y aff forneffnde Tormo Kleff hues kiøbebreff oc louglige adkomme som hand hagde paa the forneffnde iij marckeboell som saa waare [fr]a then rette arffuegreenn borttfalden met giffing, huor paa hand strax fremlagde ett pergamentz kiøbebreff wnder dattum mdxxxj met 2 wnder-hengendis indzegler, oc schreffuen wnder thet thredie, oc war dog icke der wnderkommen, jndeholdendis ad Giermund Torgilsbøn kiendis adt haffue seldt Tormod Ormsbøn iij [m]arckeboell y Kleff som ligger y Brunckebe[rig] sogen met luttum oc lundum som der tilligger eller leygid haffuer fra fonno oc nio wtan gardz oc innan, met fiske oc fygle oc allom wedistadum allt friitt oc frelst for hueriom manne oc allom logligom aagangandum, ifra mer Germund Torgilsbøn oc minom erffuingum oc wnder Tormod Ormsbøn oc hans eruinger oc epterkommandum till euerdelige eygo, oc haffuer hand locked mer første sall oc s[enes]te som y kop ockom kom, som s[amm]e kiøbebreff wdj sig sielff forklarar [oc] wdiißer. Da efftterdj thet bleff for os met kiøbebreff beuiist adt Asger som war thenn gamle Suennungs daatter oc then wnge Suennungs søster, først |-hinde-| [hun1] oc siden efftter hinde hindis [sic!] daatter Juri haffuer fylgd the forneffnde iij marckeboell y Kleff som ere till forneffnde Tormod Oluffsbøn indkommen met kiøb fra then gifftingsmand (s 4) som forneffnde Juri hindis rette hosbonde war, oc hand bortsaldt haffuer, sammeledis effter forneffnde Torbiørns beretning adt broderen then forneffnde wnge Suennung som forneffnde Germund Toruils-bøn skall werre kommen wdaff skall haffue bekommedt siin arffuelod y wester Garduig, th[er] for sagde [w]y ther saa paa adt forneffnde Tormod Oluffsbøn skal bliffue wdi forneffnde siin heffde paa the forneffnde iij marcke-boell wdj Kleff, for forneffnde Germund Toruilsbøn oc hans sønners steff-ning oc tiltalle, emeden oc all then stund adt the forneffnde Torbiørns ord oc Tormodz kiøbe breff staar wid magtt, eller oc indtill saa lenge the fremkommer met anden louglige beuiisning her emod. Till wiidnisbyrd her om wore signeter oc mercke her wnder tryck[t] [oc wn]derschreffne, thet bekiender [ieg forneffnde] Matz Hansbøn met mitt signett her hos trycket. Actum vt supra.

1) Tilskrevet i margen med tilvising hit.

22 mai 1604 Seljord

Einar Andbjørnsson kunngjør at han har solgt Guttorm Aslaksson 2 m i Kleivi i Flatdal sogn i Seljord prestegjeld. Godset var Einars arvelodd, og det var Guttorm som hadde odell til det, og Einar hadde mottatt 6 rd i omforlikt betaling. Beseglet av Nils Pedersson, sogneprest i Seljord, Torjus Olavsson, lensmann, og Mads Hansson, sorenskriver.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 284 (s), 22.05. 1604. Ett segl (utydelig) henger ved, spor etter to seglremmer til, og et bumerke (armbrøst) med E.A. ved. Jfr. 15.06. 1589, 29.03. 1591, 22.08. 1601 og 15.04. 1603.

Kiendis ieg Enar Andbjørnsbøn oc gjør alle witterlig met thete mitt obne breff adt ieg met min fr y willig oc well beraadt huu haffuer saaldt Gutorm Aslacksbøn tho meeller sk yld y Kleffuen som ligger y Fladals sogen y Sillegiordz prestegjeldt som er m y n egen arffuelod, oc ieg bekiender forneffnde Guttorms egitt odall adt werre, oc haffuer hand therfor giffuidt oc fornøigidt mig sex gode enckede daller, skall forneffnde Guttorm Aslacksbøn haffue, niude oc beholde forneffnde tho mæller sk yld y Kleffuen met alle the rette tilliggelßer som de tilligger oc aff arildz tid tilliggett haffuer inden gaardz oc wden, frelst oc hiemholt fraa mig oc m y n arffuinger oc wnder sig oc siine arffuinger till euerdelige eyge, kiendis ieg mig adt haffue therfor opeboridt oc adt werre betallid fulde pendinge oc alle ephther som wdj wor koup kom saa mig well adnøiges. Till wiidnisbyrd oc stadfestelße her om haffuer ieg kerlig-en tilbeditt hederlig oc wellerde mand her Niels Pedersbøn sogneprest her y Sillegiordz

prestegield, Torgius Oluffsþon, kon. m[aÿs] lensmand, oc Matz Hansþon soren landtzschriffuer her sammestedz adt [h]enge theris beseglinge her ned[en] wnder, actum Silleg[iord] then 22 maÿ anno dominj [m]illesimo 604.

4. juni 1604 Stormoen i Rollag

Olav og Gunnulv Sæmundssønner kunngjør at de og brorsønnene deres, Gudleik og Torstein Olavssønner, har inngått forlik med sin fars søstersønn Gunnulv Olavsson på Glaim i Veggli i Numedal om arven etter foreldrene til Olav og Gunnulv. Olav, Gunnulv og brorsønnene fikk etter dette 4 mb i Lurås nedre, 15 mb i Lurås søndre og 6 kyrlag i Kolbeinsrud, alle i Austbygda i Atrå på Tinn. Gunnulv Olavsson fikk på vegne av mor si, Viel Torsteinsdotter, 12 kyrlag i Lurås søndre og 4 kyrlag i Kjemhus i Veggli i Numedal. Olav, Gudleik og Torstein undertegner med bumerkene sine, da de ikke har signetter, Torstein Bernås og Steingrim Høyset medbesegler med sine signetter.

NRA ds (p) 04.06. 1604. Bokstavene ved bumerkene: GS, GO, TO, bok-staver i 1. segl OS, i 2. segl også bokstaver. Dette tyder på at Gunnulv Sæmundsson har undertegnet med bumerke, mens Olav Sæmundsson har hatt signett og beseglet som den første av beseglerne. Jfr. ca 1590, 20.03. 1603, 07.11. 1603, 15.09. 1623, 14.03. 1643 og 16.03. 1603.

Wij epherschreffne Oluff och Gunulff Samundþoner, och med vores broderþoner Gullich och Tostind Oluffþoner, kiendes och giøre for alle vitterligt, ij thette vort obne breff att vij haffuer giort en venlig contract och forligelbe med vor fader søster søn Gunulff Oluffþon, boendis paa Gladim ij Veglij sogen vdj Nommedall, om altt thad iordegodtz løusch och fasth som tømthedis epter vor salligge affgangne foreldre vdj saa maade: Først lutendes oþ forneffnde brøder sampt forneffnde vor broder sønir som er iijj markeboel ij neder gaarden Luraaþ, xv markeboll ij søden gaarden Luraaþ, oc vj kiørlaug ij Kobingrudt, ligindes ij Østbiøn paa Tind ij Atraa kierkesogen. End saa lautendis vor fader søster søn forneffnde Gunulff Oluffþon paa sin moder Vidill Tostindaaters vegns, xij kiørlaug ij forneffnde søder gaarden Luraaþ ligin-dis ij Østbiøn paa Tind, och iijj kiørlaug ij Kiemhus ligindis ij Veglij sogen vdj Nummedall, en huer med sine lutter och lunder som tilliger och ligit haffuer aff arildtz tidt, och der med ehr vij forligthe om all thend arff baade løst och fast, for oþ vore børn och arffuinghe, till euigh tidtt, och haffuer vij loffuit att vere huer andre bistantighe som sødskene børn, om nogen aaganger kommer paa same godtz, till yder meere stadfesting och bedre foruaring lader ieg forneffnde Oluff Samundþon, Gullick och Tostiend Oluffþonir, lader vnder-schriffue vore seduanlige bomerke for vij icke end nu ere beþeglins mend, och till vidniþbyrd kierlige tilbedindis Tostind Bernaaþ, och Stengrim Høigþeter att vnder henge theris jndbegle houþ, schreffuit paa Moo ij Rollag sogen thend 4 junij Anno 1604.

24. september 1604 Hjartdal prestegård

Tage Eriksson, kongens ridefogd i Telemark, skriver til Hans Bülow til Gjerskov, befalingsmann over Bratsberg len, lagmann, borgermestere og råd i Skien. Han og lagrettemennene Nils Bø, Niri Risvold, Herbjørn Skårnes, Niri Hovde, Hans To og Torkjell Åbø hadde tatt opp vidnemål om hva som skjedde da presten Søren Skien(?) druknet under et sognebud. Svogeren hans, sogneprest Nils Olavsson i Hjartdal hadde stevnet sognebarna sine, Såmåle Busnes og Alv Kåli, som han mente var skyld i ulykken, ettersom de ikke hadde fulgt ham på veien slik de hadde lovet å gjøre. Dreng Håve og Sigurd Hafsten forklarte at de hadde hørt at Såmåle og Alv hadde lovet hr. Nils å gjøre det før messa i Gransherad kirke forrige pinse-dag, dersom hr. Søren kunne komme i sognebud til Såmåles mor og Alfs bror. Hallvard sagmester, som hadde stelt liket av hr. Søren, vidnet at under stellet hadde nesa på liket sprukket, og tre dråper blod hadde kommet ut. Lensmannen Olav Mæland, og Kjetil Nordbø, Sæmund Dyssjå, Olav Øverbø og Torleiv Haugan vidnet de hadde vært med Såmåle og Alv til hr. Nils for å prøve å oppnå forlik, men at han hadde avslått det.

Såmåle og Alv hadde stevnet Niri Helleberg, Olav Engebretsson og Gunhild Kjetilsdotter som vidner for seg, og de møtte, selv om stevningen var lest for dem for sent. Niri vidnet at han hadde advart hr. Søren mot å ri over vadet. Gunhild vidnet at hr. Søren hadde spurt om hun hadde en hest til ham. Hun hadde sagt nei. Drengen hadde en hest, men hun trodde ikke den ville bære hr. Søren. Hun hadde så spurt om han ville ha følge, og han hadde svart at han hadde hest, og det var følge godt nok. Olav vidnet om at han hadde fulgt hr. Søren til Kåli, derfra til Busnes, og så til Nisi, der hr. Søren tok inn for natta. Da hadde han ingen hest, hadde ikke bedt om noen, og det var heller ingen på gården da. Alv hadde ikke bedt ham følge presten, men det hadde Såmåle

likevel gjort.

NRA ds (p) 24.09. 1604. Beseglet av Tage Eriksson. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 28.09. 1598 09.03. 1599, 21.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Gunstige welbiurdige Hans Bilow, och gunstige hoßbonde, sampt herr laugmandd, borgermestere och raad vdj Skienn, vnderdanigen tilkiennde giffuende att anno 1604 den 24 septembris vdj Hierdalls prestegaardt som thend daug war steffnestuffue berammede, offueruerendis Niels Bøe, Nerij Risuolld, Herbiørnn Skornes, Nerij Hoffde, Hans Toer, och Terckell Aabøe, laugrettesmend her same stedzs, var skicket vdj rette hæderlig och wellerde mand herr Niells Oluffßønn, sogne prest vdj forneffnde Hierdall paa thennd ene, som met velbemelte min kiere hoßbondtzs steffning haffde her vdj redte steffnede tuende sine sogne bønnder Samule Bußnes och Allf Kolj vdj Grannsherre paa thend anden side, adt høre paa huis sandferdige prouff och vidtnizsbýrd hand haffde hidt steffnedt vdj sin suogers salige herr Søffrenn Scheens sag som hanns formener forneffnde tuende mender adt vere en stoer oersag vdj hanns død och affgang, vdj thet the icke haffuer epterkommet theres løffte, och tilsauge att skulle leedsage hannom til de steder som de haffde vdloffued, mens forlode hannom vnder weigen [huorudaff hand er omkom-men] huilcken hanns beredning oc ligeligt aff steffningen widere er att see och forefarre. Først daa fremkom Dreng Hoffue och Siffuer Haffsteen som ware loughligen tilsteffnede. the paa boeg soere med fuld eedstaff att the hørde att Samule Buesnes och Allf Kolj the loffuede herr Neelß om forgangen pintzedagh vdj Grannsherreths kircke føre messen begyndtes och siden widt kirchen epter messen ware vdj thennd tid, som de bad forneffnde her Niels (s 2) om adt salige herr Søffren motte følge dennom hiem och²) och meddiele samme Sammelis moder, och Allffs broder sacramenthet, adt de skulde flij forneffnde herr Søffren lige saauel tilbage igien, som hiemb til dennom. Halduor Sangemester som paa boeg met fulld eedstaff adt paa thend fierde daug ther epter, som hand skulde føre forneffnde saligh her Søffrens ligh aff klederne, som hand laae vdj och kledde hannom thill sin begraffuelse, tha sprack hanns næse op, engang och blødde iij draaber. Oluff Meeland lenns-mand, Kiell Norbøe, Samundt Dýsie, Oluff Øffuerbøe, och Talleff Hougen proffuede paa bogh soere met fulld eedstaff, och vare samhermede, att om hellige triefoldigheedtzs søndag thernest epter tha komme forneffnde Allff oc Samule thill denno och badt dennom om att de vilde vell giøre, och følge dennom till herr Nielles, och forlige dennom met hannom, for dem sagh, att salig Herr Søffren war omkommen, saa at thet skulde icke komme for øffrig-heeden. Tha suarett forneffnde herr Niels dennom och sagde: ”Neÿ, mend, jeg will icke forliges met dennom. Jeg haffuer sath min sagh ind for Gud, och øffrigheeden. Huad som øffrigheeden giør der vid, der vil jeg nøeges met.” Och ware disse forneffnde prouff loughligen taget vdj forneffnde Saumlis och Allffs egen neruerelse loughlig tillsteffnedt. Sameledis kom vdj rette forneffnde Saumle Bußnes och Allff Kolj, som met rigens steffning vdj rette kraffde Neri Helleberg, Oluff Engelbredtzøn och Gundile Kittels datter, hulicke nu mødte endog steffningen befandtzs til denne tid forkord at vere tagenn saauel som oc deris wederpart forneffnde her Niels wsteffnedt (s 3) och wkaldett thertil at møde, adt høre paa huis prouff the vilde tage vdj denne sag. Daa epterdj prouffuene nu tilstede var, och forneffnde herr Niels goeduilligen vden all steffning gaff sig vdj rette att høre therpaa, och icke vilde føre dennom paa nogen vidre forhalning eller besuering vdj denne sag, mens gierne samtÿckte dermed nu at modte bliffue fuldendt. Fremstode de oc soere paa bog met fuld ædtstaff, ware samhermede, och proffuede att de epter steffnings indhold jcke wißte nogen beskiede [om]³) salig her Søffrins død och aff-gang huorledis sig dermed er tildraget epter som thend tilholdet deno at proffue, mens thet bekiendte først forneffnde Nerij Helleberg att om søndagen tilforn, føre forneffnde salig her Søffren der bleff oc omkom, tha bad forneffnde Nerij hanom att hand skulde icke ride thet vadt, thernest proffuede forneffnde Gunild Kittelsdatter ydermeere adt forneffnde salig her Søffrin spurde hende att om anden pintzedags morgen, om hun haffde nogen hest hiemme. Tha suarde hun hannom dertil oc sagde neÿ. Drengen haffver vel en hest, men jeg ved icke om hand beer dig. Saa spurde forneffnde Gunild hannom adt om hand vilde haffue nogen till at følge sig. Tha suarde hand hinde, och sagde strax: ”Jeg haffuer en hest, saa haffuer jeg tet beste følge. Fremdelis proffuede forneffnde Oluff Engelbreßøn, ydermere, at han følgde forneffnde salig her Søffren paa Kolj, och op til Bußnes, och siden fra Busnes igien, och till Nes, saa lagde forneffnde her Søffren sig dermed til oc soffue om søndags kuell, oc ingen hest hørde hand, att forneffnde herr Søffrin war tha begierendis, oc ingen hest var hannom bøden, oc injen hest saa hand eÿ heller der paa gaarden paa thend tid. Och sagde forneffnde Oluff att forneffnde salig herr Søffrin bad hannom sielff at følge sig fra Kolj (s 4) och till Bußnes, och huerckenn Allf eller andre badt hannom derom, men den tid hand kom til Bußnes, saa badt Samule hannom att følge met sin dreng till Nes. Ytermer eller vidre prouff vdj denne Sag aff begge parterne haffuer icke weret vdj rette, mens

thiße lougligen tagne wdj en huer deris neruerelße oc paahørelße. Till widtnizs-býrdr vnder min signedt actum vt supra.

[Tha]ge Erichsenss eigenn hand

- 1) Fra [tilskrevet i margen med tilvising hit.
- 2) Ordet overstrøket.
- 3) Hull i papiret.

På baksiden med yngre hånd:

K.S. for N.V. No 341 (rettet fra 333) 1604, 24 September.

8. desember 1604 Busnes i Gransherad

Hallvard, Olav, Øystein og Torbjørn Lidvarssønner kunngjør at de selger 1 mb i Miland søndre i Mæl på Tinn til Nils Olavsson for 8 rd. De har arvet godset etter barna til deres avdøde bror Gunnulv Lidvardsson, og det er Nils' egen odel slik hans brev viser. Hallvard, Olav og Øystein henger sine segl under, Torbjørn setter sitt bumerke.

NRA ds (s) 08.12. 1604. Utydelige partier er skrevet til med senere hånd (fra 1759?), hvorved det er blitt en feiltolkning i første linje: Det ble lest Torgrim i stedet for Torbjørn. Tre seglremmer henger ved, et bumerke under bretten. På baksida et sammendrag fra 1759, og påtegninger for registrering i Schönning's bo. Jfr. 13.04. 1578.

Kiendis wij epterschreffne Halduord, Oluff, Østen oc Torbiøn Leffuordz sønner, oc gjør alle witterligt met theette vortt obne breff, att wij met voris frij willig oc welberaadtt hue haffuer saaldt Niels Olluffssen ett markeboell iord ij Miland synder gaarden liggendis y Mels sogen y Tindzdals prestegield som wij erffde effter voris sallig broders Gunnulff Leffuordzsßøns barn, oc forneffnde Nielsis egit odall er, effter som hans egne breffue kunde beuiiße, oc gaff hand oss therfor otthe gode enckede daller. Skall forneffnde Niels Oluffßøn haffue, niude oc beholde forneffnde j markeboell iord i syndre Mil-land met alle the lutte, tilliggelßer som ther tilligger oc aff arildz tidt tilligger haffuer inden gaardz oc vten frelst oc hiemholtt fraa oss oc wore arffuinger oc vnder sig oc siine arffuinger till everdelige eýe, kiendis wij oss adt haffue therfor oppeboridt fulde penndinge oc alle effterdj som y wort koup kom saa oss wel adnøiges ware(?). Till widnisbyrd her om haffuer vij forneffnde Haluord, Oluff, Østen Leffuortz sønner laditt wore jnseglinge her vnder hænge, ittem ieg forneffnde Tørbiøn laditt mitt mercke her neden vnder schriffue. War thette breff giortt paa Busnæs thend 8 de[cembris] anno domini milleth(imno?) sixæssimo quatro.

På baksida:

Dette brev er et skiøde hvorved Halvor, Oluff, og Østen, saavel som Thorgrim Levorsønner, skiøder og sælger Nils Olson 1 mærkebol jord i Miland udi Tins præstegield, hvilket stykke jord de samtlig hadde arvet efter deres afdøde broder Gunuld Ledvorsøn hans tillige afdøde børn. Godset var ellers bemelte Nils Olsøns eget odel og gav han i jndløsning 8 species daler. Anno 1604 den 8de december forfattet og i Hierdal er det læst 1759.

No 6 Grønnskiø, Schönning's boe. Miland 1604. Christansands stift, Bradtsbergs amt, øvre Tellemarkens fogderi, [-Dahls-] Mels sogn. Geh. Archivet, Sch.

30. september 1605 Kyllerdal i Uvdal

Bjørn Herbrandsson på Kyllerdal i Uvdal i Numedal kunngjør at han har gjort jordebytte med Guttorm Jonsson på Gulsvik i Flå i Hallingdal, begge med samtykke av sin respektive koner Turid Pålsdotter og Birgit Tordsdotter. Guttorm og Birgit fikk 9 set. i Gulsvik, Bjørn og Turid fikk 9 skinn i Grøtjorden i Uvdal og 9 rd i mellomlag. Undertegnet av Bjørn med bumerket sitt, og medbeseglet av sorenskriver Asser Larsson og to

lagrettemenn fra Uvdal, Gunnulv Toresson og Gudleik Olavsson.

NRA ds (p) 30.09. 1605. Ett bumerke med B.H. på hver side, og tre segl på papiret, det siste med G.O. i. Jfr. 15.01. 1598, 30.09. 1605, 13.01. 1612, 20.04. 1630, 16.06. 1631 og 14.12. 1633.

Kiendis jeg Biørn Herbrandsøn boendis paa Kyllingdall y Opdall vdj Nummedall och gjør for alle vitterlig y thethe mit obne breff at ieg haffuer giortt it vennlig iordebÿthe meed Guthorm Jonsøn boendis paa Gulbuig y Flaa sogen vdj Hallingdall med beggis vore quinders fri vilgie och samtøcke ved naffn Thuri Pouelsdaather och Bergitte Thordtzdaather, vdj saa maade att Guthorm och Bergitte fick aff mig nie sethinge renthe vdj en gaard Gulbuigh ligindis y Flaa sogen y Hallingdall, end ther i mod fick ieg med forneffnde min quinde Thurj Pouelbdaather nie skindtz renthe vdj en gaard Grøthiord ligendis y Opdall vdj Nummedall, en huer oß, voer børn, arffunge efftherkomere thill euindeligen eigendomb, med luther och lunder inden gaardtz och vden, fiske och føgle och alle veidestode som thilliger och ligitt haffuer aff arildtz tidt, inthidt vden thagit vdj nogen maade frelsch och hiemholtt for huerio manne, och skall thend ene iord frelße thend anden till odels, end och gaff Guthorm och forneffnde hans quinde Bergithe mig och min quinde Turj nie enckende giengborne risk daller same iord bÿthe i mellum, end ther som enthen iorder bliffuer fra vunden med nogen rethergang, da loffuer vÿ strax vnderlegge ligge ieffngaatt y steden, eller hver vighe till sitt egitt igien, (s 2) och skadisløß holle vdj the maade, thill ydermere stadfesting och bedre foruaring lader ieg vnder schriffue mitt seduanlige bo merke, och thill vidnißbyrd venlige thilbedendis Adtzer Lauridtzsøn ting schriffuer, Gunulff Toriðsøn och Gullich Oluffbøn laugrettis mend y opdall vdj Nummedall att beßegle for mig som houß vare, hørde och saae vort skielord och handband. Skriffuit paa Kyllingdall thend 30 septembris anno 1605.

30. september 1605 Kyllingsdal i Uvdal

Bjørn Herbrandsson gir fullmakt til Peder Halvardsson til å opptre på sin vegne under innløsning av 9 set. i Gulsvik fra Guttorm Jonsson, som Pål Helgesson hadde pantsatt. Undertegnet av Bjørn med bumerket sitt, og beseglet av sorenskriver Asser Larsson.

NRA ds (p) 30.09. 1605. Ett bumerke med B.H. på under bretten, og et segl på bretten. Jfr. 15.01. 1598, 30.09. 1605, 13.01. 1612, 20.04. 1630, 16.06. 1631 og 14.12. 1633.

Kiendis jeg Biørn Herbrandbøn och gjør for alle vitterlig y thethe mitt obne breff att ieg/ fuldmÿndig gjør och fulmagtt giffuer Peder Halduordbøn att paa søge och indløße ix seting-er renthe vdj Gulbuigh aff Gutorm Jonbøn och hans medarf-fuinger som Pouell Helgiebøn haffuer pantt ßett, och han vdj att giøre och ende ligeuiff paa mien vegne som ieg selff perßonlig thill stede verre. Till vidnißbyrd lader ieg ved schriffue mit seduanlig bo merke, och venlig tilbedit Adtzer Lauridtzsøn tingschriffuer att beßegle, schreffuet paa kyllingdall thend 30 septembris anno 1605.

11. oktober 1605 Skori øvre, Åmotsdal

Torjus Olavsson, lensmann i Seljord, sorenskriver Mads Hansson og lagrette-mennene Olav Lidvardsson, Lars Torsson, Sæmund Anundsson og Hans Larsson kunngjør at de var bedt av de sambårne brødrene Torgrim og Olav Torgeirssonner om å forlike dem i et arvebytte om fastegods. De ble da enige om at Torgrim som eldste bror skulle få i fars- og morsarv så vel som i arv etter deres bror Åvald Torgerisson 4 ½ markebol i Skori øvre, ødegårdene Kvammen og Karlshus og stølen Haugeset som ligger ved Karlshusog, videre tre nettlag i Veiesfit, i godset såvel som i fisket, og stølen Anundsstøl. Olav Torgeirsson skulle på sin part ha 2 ½ markebol i Skori øvre og 2 markebol i Skori nedre, hvert markebol i begge gårdene regnet for 2 mæler, videre stølene Groven og Råmunddal og ødegården Ålhus under Bjåen, hele Møybu og stølene Ormshovd, som ligger til Bjåen, og Karlstøl. I Anundstøl og Karlstøl skal de være like gode, såvelnord for elva som syd for den, likeledes i fisket Sandsaren. Den som ikke holder forliket, skal gi den andre 16 rd og bøte til Kongen for brevbrudd. Olav Torgeirsson setter bumerket sitt under, de andre henger ved sine signetter.

UBT, Gunnerusbiblioteket, dipl. 286 (p), 11.01. 1605. Et bumerke med O.T. ved og hull etter seks seglremmer. På baksida påskrift om at brevet er lagt fram på Skori øvre 8(?) .10. 1608. Jfr. 10.02. 1625.

Wy epterschreffne Torgius Oluffßsøn lensmand y Sillegiordtz prestegield, Madz Hansbøn sorin tingsshriffuer, Oluff Leffuordsbøn, Lauritz Tordsbøn, Samund Annondsßøn oc Hans Lauritzßøn laugrettismend, giøre witterligt adt aar 1605 fredagen for winterdagen waare wy paa øffre Skordom y Ommisdall effter som wy ware did bedene aff Torgrim oc Oluff Torgerssøner, sambaarne brødre, adt forlige thennom om theris arffuebytte y fastegodz, bleffue the tha wdj woris neruerendiß met hin anden offuer e[en]s oc saalidis forligtte adt for-neffnde Torgrim som er eldste broder skall niude oc beholde paa siin arffuelodt bode efftter fader oc moder oc saa effter beggis [the]ris broder Oualdt Torgers-ßøn halffempte marckeboell y øffre Skordom, oc thernest wdj ødegaarder all Huammen, all Kalshusaag, oc enn stødull kaldis Hougeßett, som ligger nest hos Kalffhusaag, oc iij nettag y Weiesfitt saa well y godtz som y fiskedt, oc enn stødull kaldis Annutzstødull. Saa skall forneffnde Oluff Torgersßøn haffue, niude oc behlde paa siitt arffuebytte ther emodt først y forneffnde øffre Skordom ii-j-marckeboell oc y nedre [Skordom] tho marckeboell, oc h[ue]rt marckeboell rentter 2 m[eller sk]yld [.....] paa begge forneffnde [gaar]der, oc der till er der wnde[r f]orneffnde [Ol]uffss loed 2 stødeler som er Groffuen oc Ramundall, thernest skall forneffnde Oluff haffue y ødegaarder all Aalus y Biøen, all Møieboe, oc enn stødull kaldis Ormshoffdt som ligger wnder Biøen, oc en stødell kaldis Kalstødull, oc skulle the baade werre ieffngode y samhaugen till begge forneffnde støduler som er Anuntzstødull oc Kalstødull, saa well norden for Aaen som sýnden for, oc wdj itt fisked kaldis Santzarn skulle the werre baade lige gode. Oc waar the nu her met wenligen oc well forligte, saa adt huer skall niude oc beholde siin arffuelodt effter som the sig nu wensommeligen emellom bytt haffuer met huer aff forneffnde iorde parters lutter oc lunder bode y watt oc thiurt, saa well wten gaardtz som inden, wnder heuett aff thennom oc theris arffuinger till euerdelige eyge. Oc the begge att skulle forsuaare met hin anden for alle louglige aaganger, oc huilcken aff thennom som affbrýder oc icke will holde forneffnde forligelße skall giffue thend anden sexten daller oc kongen for breffuebrodt epter Norgis loug. Till widnisbyrdt oc ydermere stadfestelse her om haffuer wy hos forneffnde Oluff Torgersßøns igitt mercke her først wnderschreffuitt laditt ware beseglinger her wnderhænge. Actum vt supra.

På baksida med samtidig hånd:

Werit udi rette paa øfre Skorre d. 8(?) octobris 1608 (uleselig underskrift)

1605 Uten sted (Hovin?)

Brødrene Einar og Tord Ulvssønner byttet jordegods: Einar ga Tord 1 mb i Megarden og 3 kyrslag i underbruket Grov (i Hovin), som han hadde løst inn fra Olav Håves arvinger med sine egne penger. Tord ga til gjengjeld Einar 1 mb 3 kyrslag i Tveito, som var hans arve- og hjemmefølgegods.

SaK, Telemark, Øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1673 (nr 8), fol 36b, ting på Tveito søndre i Hovin 10.06. 1673. Jfr. 24.06. 1563, 1594, 1603, 16.01. 1610

(...) att Eener Ulfrßen sette sin broder Tord Ulfrßen it markeboel udj Mid-gaarden och 3 kiørlag udj Groeff der underliggende, som hand løste fra Oluff Hoffuis arffuinger med sinne egne penger, och Toer Ulfrßen derjmoed sette Eener Ulfrßen itt markeboel |-udj-| och 3 kiørlag udj Tuetten som vahr Toer Ulfrßens rette arff och hiemmenfygge och gjorde dj dette jordeschiffte, att hiemle huer andre huer til forneffnde jordeparter liggitt hafuer til ewig eyie datt 1605

26. juni 1606 Nisi i Gransherad

Nils Bø, Torjus Øvstebø og Bjørn Bolkesjø, lagrettemenn i Hjartdal, kunngjør at de i nærvær av lensmann samme sted, Olav Mæland, hadde møtt for å dømme mellom Kjetil Utgarden (tidl. på Nisi) og Anund Kise etter pålegg i en lagmanns-orskurd, men Anund hadde bare hatt to lagrettemenn med seg, slik at dom ikke kunne

avsies.

Innlånt til NRA-KA fra Tjodvor Bolkesjø, pr. Kongsberg 26/1 1934. Original på papir, kvartblad. Tre segl på bretten, nr 2 blindt, skrevet "Kitil Wdgaarde" ved siden av, nr 3 B.B. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 28.09. 1598 09.03. 1599, 21.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Wy epterschreffne Niels Bøe, Torgius Øffstebøe oc Biørn Bolskesiøe, laugretti mendt y Hierdals prestegieldt, gjøre witterligt adt aar 1606 torsdagen efftter Sctj Hans dag som wor then 26 juny paa Neßj y Granisherridt offruerrendis Oluff Mællandt lensmandt her sammestedt møtthe for oss Annondt Kiiße paa thenn ene, oc Kitill Wdgaardt paa thenn anden side, efftter som the met hin anden tillagdt hagde om arffuebytte sig emellom, hagde tha forneffnde Kitill oss forneffnde vj mendt tilstæde som handt hidt beditt hagde oc hann aff lensmanden warre tilneffnde efftter laugmandtz auffskurdt, oc forneffnde Annondt hagde icke wden 2 mendt paa siin side som hannom y lige maade ware tilneffnde. Derfor efftter slig leylighedt met anden mere forhindring ther wdj kom tog thet maall thennom emellom ingen ende paa thenne tidt. Till widnisbyrdt her om wore signeter her wndertrycktt. Actum vt supra

23. september 1606 Nisi i Gransherad

Hallvard Folsland, Olav Mæland og Anders Lynnevik, lagrettemenn i Hjartdal, kunngjør et forlik mellom Anund Kise og Kjetil Utgarden (tidl. på Nisi). Anund bygslet Kittils måger Jon Nilsson og Alv Nirisson gården Nisi, som de nå brukte, for 8 rd, og samtykket videre i at alle Kittils måger, Jon, Alv og Hallvard, skulle få bruke gården, alle tre samtidig, eller en av gangen.

NRA-KA, fra Tjodvor Bolkesjø pr. Kongsberg 26/1 1934. Original på papir, folioblad. Tre segl på papirbretten, nr 2 med "Halvordt" ved, nr 3 med "A.O." i. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 28.09. 1598 09.03. 1599, 21.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Wy epterschreffne Haluordt Folßelandt, Oluff Mællandt oc Anders Lønnewig, laugrettis mendt y Hierdals prestegieldt gjøre witterligt adt aar 1606, thenn 23 september, paa Neßj y Grannisherridt efftter adt thenn sex manne dom herridt oc forligelße war gangen emellom Amonndt Kiiße oc Kitill Wdgaardt om theris byttelag eptter laugmandtz auffskurdt, hørde wy oc soge adt forneffnde Annondt handt met ja oc haandeabaandt bygde forneffnde Ketils mouger Jon Niellßen oc Alff Neritzsßen forneffnde gaardt Neßj som the nw bruger oc besidder, met alle siine rette tilliggelße inden gaardtz oc wten, først ett fuldt aarmaall, oc siden fremdelis eptter lougen adt niude oc beholde, for viij gammell daller oc ingen anden skenck eller tilgaffuer adt wille fremdelis werre aff thennom begierendis ydermere endt som lougen formeller, oc bygde handt thennom samme gaardt met slig skilordt oc wilckor adt alle iij forneffnde Kitils mouger widt naffn Jon, Alff oc Haluordt skulle the sielff raade huilcken att thennom som will sidde ther paa, tha skulle the thenom niude for samme tilgaffue (s 2) oc ingen aff thennom adt skulle werre ther wdj wndertagen eller der fraa skiltt, thersom forneffnde Kitils mouger Jon, Alff oc Haluordt bliffuer saa tilsintz adt the wille alle iij bruge oc følge forneffnde gaardt, tha skall thet werre thennom friitt tillatt, oc aff Annondt beulgedt, epter som the kunde sielff ther om forligis, oc skulle the alle iij samptligen eller oc huer serdelis niude samme bygsle, oc icke emodt lougen der fraa adt trengis. Till widnisbyrdt her om adt wy forneffnde Anondtz beuilling oc samtycke lige saa hørdt haffuer som forskreffuett staar thet bekiender wy met wore signeter her wnder trycktt. Actmm vt supra

11. oktober 1606 Haugan i Hjartdal

Olav Mæland, Sæmund Dyssjå, Torstein Flatland, Torjus Haugstogo, Tordkjel Åbø og Hans To, lagrettemenn i Hjartdal og Seljord, kunngjør at de har skiftet boet etter Olav Gregarsson, mellom enka Egelev og barna Gregar, Gunhild, Helga, Jyrid, Gro, Åsne og Ingeborg. Hvert barn fikk ½ t i Tjønn (i Tuddal) i hjemme-følge. Åsne fikk

i farsarv 1 ½ t i Tveiten (søndre, i Heddal) og 1 ½ m i Haugan (i Hjartdal). Moren fikk sin helning, og de andre søsknene sine tilsvarende parter. Det ble også delt penger, etter at gjeld var gjort opp. Til stede var sønnen Gregar på Folkestad (i Bø), Dyre Tjønn (i Tuddal) på sin datters vegne, Jyrid med ekte-mannen Niklas Sudbø (i Kviteseid), Ingeborg med sin ektsmann Hallvard Håve (i Lisleherad), og Bjørn Håve (i Lisleherad) på vegne av sine tre døtre.

Innlånt til NRA-KA 23.10. 1916 fra Hallvard H. Tveiten i Heddal v/ Arne Fliflet, Notodden. Endel forkortelser skrevet ut i avskriften. Seks vokssegl på bretten, ett falt av, nr 3 - 6 med lesbare bumerker i. Jfr. 07.01. 1586, 24.04. 1588, 27.01. 1595, og ca 1614,

Wy epterschreffne Oluff Mællandt, Samundt Dyszie, Tostenn Flade landt, Torgius Hougstoffue, Torckill Aabøe oc Hans Tow, laugrettis mendt y Hierdals oc Sillegiordtz prestte gielt, giøre witterligt adt aar 1606, løffuerdagen for wintter dagen waare wy paa Hougan y Hierdall efftter som wy waare til-bedne adt bytte emellom sallig Oluff Gregarsszons efftterleffuerske Eygeleff oc beggis theris børn som ere Gregar Oluffsszon, Gunill, Helge, Juri, Gro, Aasne oc Ingeborig Oluffsdøtter. Finge tha forneffnde syskene saa well søste-rne som broderen theris hiemmenfølge huer siin halffue tønne skyldt y Thøn.

Endt wdj loughlige arff efftter faderen lutnedis Aasne Oluffsdatter ½ tønne skyldt y Tueden, oc 1 ½ mælle y Hougan, oc fick moderen forneffnde Eyge-leff siin fulde helning, oc the andre syskene theris byttelag huer efftter siin anpartt ther emodt. Endt paa forneffnde bytte emellom moderen oc børnene wor der nogre pendinge tilstæde, der medt bleff først betallidt alle loughlige skylder, oc siden bytted the sig emellom thet som ther aff till offuerløbe bleff, saa broderen fick ther wdj siin lodt, oc alle søsterne huer siin lodt ther emodt, huer efftter siin anpartt oc arffuefaldt, oc offuer thet forneffnde bytte offueruerrendis wor Gregar Folkestadt, Dyre Thiøn paa siin daatters wegne, forneffnde Juri medt hindis ectte hosbondt Niculus Sudbøe, Ingeborig medt hindis ectte hosbondt Haluor Hoffue, oc Biørn Hoffue paa siine 3 døtteris wegne, oc the paa alle sider beuilgede oc samtyckte forneffnde bytte adt skulle fast oc wryggeligen staaendis bliffue, oc ther medt lagde the nw haandum tilsammen, waare ther om skyffttis saatte, oc tackede hin anden for gott ieffnidt oc byttelag. Till widnisbyrd her om haffuer wy wore signeter her wnder trycktt. Actum vt supra. Alle syskene medt hin anden adt forsuaare for alle loughlige aaganger.

Bakpå: Aasne Oluffsdatters lodt.
1606 Brekke i Gransherad

Referat av skiftebrev etter Torkjell Haraldsson, som var bestefar til mor til Lidvard Brandsson. Torkjell hadde sønnen Olav og døtrene Guri og Ingeborg, som arvet ½ mb i Brekke i helning etter mor deres, og 1 m i Gjuv (ub. u. Brekke) i farsarv. Dertil hadde formynderen deres, Eivind, løst inn 1 ½ m i Brekke for dem. Telemark, Øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1668 (nr 4) fol. 12b, ting på Brekke i Gransherad 05.04. 1668. Jfr 14.10 1594.

”(…) it schifftebreff epter Torkild Haraldsøn som vahr Ledvor Brandtsøns moders godefader, der udu befindes at bemelte Torkild hafde en søhn Olluff och tuende døtre Ingeborg och Gurj och vahr deris hælning epter deris moder -j- markeboel udi Bræcke och udi deris faderz arff j mele schyld udi Giuff, noch jndløste Evind diße børns ombudzmand, i-j- mælle schyld udi Bræcke det aar 1606.

17. november 1607 Li i Busnes, Gransherad

Torstein Bernås, Asle Ullaren, Anders Lynnevik, Olav Kopsland, Sigurd Hafsten og Gunnulv Gøysdal, lagrettemenn på Tinn og i Hjartdal prestegjeld, kunngjør at de i nærvær av sorenskriver Mads Hansson hadde avsagt en dom. Olav Berge, Torgrim Jørisdal, Tov Berge og Gregar Gøysdal hadde stevnet svogeren sin, Torkjel Jonsson, på vegne av konene sine, Gro, Gunhild, Anne og Birgit Jons-døtre for det odelsgodset han hadde tilegnet seg etter de avdøde brødrene deres, Herbrand og Borger Jonsson. Lagrettemennene fastslår at etter landets lov skal odelsgods følge dem som er født til det, og at menn og kvinner er like nær til å ta odelsgods. De dømmer derfor at saksøkerne på sine koers vegne har rett til å løse inn hver sin søsterpart av det godset Torkjel

hadde tatt til seg etter brødrene sine

NRA ds (p). 17.11. 1607. Spor etter seks segl på bretten. Jfr. 30.04. 1580, 07.01. 1586, 21.04. 1589, 27.01. 1595, 10.06. 1596, 12.05. 1597, 28.09. 1598 09.03. 1599, 21.03. 1599, 30.05. 1599, nov. ca 1600, 20.09. 1602, 01.04. 1603, 24.09. 1604, 26.06. 1606, 23.09. 1606, 01.12. 1616, 22.11. 1622, 18.03. 1623 og 27.05. 1625

Wÿ epterschreffne Tosten Bergaas, Asle Wllaren, Anders Lønneuig, Oluff Kopslandt, Sigur Haffsteen oc Gunnulff Gøsdall, laugrettis mend ÿ Tindz dals oc Hierdals prestegield, giøre witterligt adt aar 1607 tisdagen efter Ste. Morthens dag paa Liid ÿ Busnes ÿ Grannis herridt, offuer uerendis Matz Hans-ßøn landschriffuer fremkom Oluff Berge, Torgrim Jerusdall, Tuff Berge oc Gregar Gøsdall paa thend ene, oc paa then anden side effter steffningens liud-elße tiltalde theris verbroder Torkil Jonsßøn, for theris hustruers Gro, Gunnill Anne oc Birgithe Jonsdøttris odals godz hand met arff hagde indtagidt effter theris sallige brødre Herbrand oc Borgar Jonssønner, som the meentte thenom adt staa till løßen eptter Norgis loug, oc the gaffue sig nu met hin anden ther om wdj rette till doms. Da effter som lougen formeller ÿ 3. arff, allestedz der som odals iorder ere ÿ skÿffte, da haffuer de odall som till ere baarne, oc di andre løße pendinge, oc wdj odals balken 2. cap. ere mand oc quinde lige nær baaren till odall, da skall den skÿfftis dennom emellom lige som anden arff, tildømpte wÿ forneffnde Oluff, Touff, Torgrim oc Gregar paa forneffnde theris hustruers wegne adt skulle løße huer siin søsterlodt fraa theris broder Torkill Jonsßøn wdj huis odals godz som hand efftter then gamle loug met arff indtog effter forneffnde siine 2 brødre Herbrand oc Borgar Jonssønner, for fulde pendinge som thet worde en effter dannemendz wordering. Till widnis býrd vore beseglinge her wnder trycktt. Actum vy supre

På baksida med samme hånd:

Gregar Gøsdal

2. april 1608 Ljøterud i Hedenstad

Peter Evju, Hallvard Gunnes, Orm Loftstuen, Peter Lindtvedt og Anund Streng, lagrettemenn i Sandsvær, og sorenskriver Rasmus Mikkelsen, kunngjør at de etter en rikets stevning som Anund Ljøterud hadde utvirket mot (sine svogre) Torleiv Hem (i Sauherad) og Bjørn Håve (i Lisleherad) hadde møtt på Ljøterud. Ettersom det var mangler i stevningen, og ingen av partene hadde med seg brev som kunne opplyse saken, fant de ikke å kunne avsi noen dom, men de framholt for partene at ingen måtte ta seg til rette i utmarksbeitet (? ”gradBitt”), mens Anund måtte yte landskyld til medeierne av deres parter, som de selv ikke har behov for å bruke.

NRA ds (p) 02.04. 1608. Seks segl på bretten: Nr 1 RM, nr 2 PT, nr 3 HO, nr 5 Hallvard ...ver..?. Jfr. 25.05. 1572, 31.05. 1577, 09.03. 1615, 25.09. 1618, 20.01. 1620, 16.06. 1646 og 03.11. 1654.

Wÿ effterskreffuene Peter Offuiÿ, Haluor Gundenis, Orm Lofftstuffuen, Peter Lintuidt, Anond Strengj suorne laugrets mend vdj Sandbuer, och Raßmus Michelßøn schriffuer der samestedtz kienddis och giør for alle vettrligt vdj thette vortt obenne breff att wÿ var paa Lÿterod ligenndis ÿ Heÿstad sogen ÿ forneffnde Sandbuer then neste løffuerdag effter paaske anno 1608 effther en rigens støffnings liudelse Anon Lÿterod haffuede for huerffuitt offuer Tholeff Hemb och Biørnn Hoffuid j Th[elle]marchen, dog effthrdj same støffning var icke saa njagtig som denem thøcktis, kunde wÿ ingen dom ÿ den sag aff sige, och effterdj haffuedt ingen tettig byttis breffue som huer wiste sin anpartt lignett wÿ denom jmellom att dj effter Norgis loug ickj maa indtrengre nogen fremett j grødbitt, hoffuidbøllitt till stor skade och forderffuelß, som [der vnder1]ÿ langsomelig thidtt haffue liged der vnder till een heffdt, men Anond att giffue denom huis rett er aff dieris anpartt al den stund dj icke sielffue er nød och trengtt dett att beside huis dj hoffue bortt leyde bør icke att holdis, men skuele aff skaffis effter Norgis laug, tii windisbÿrd att saa ÿ sandhedt er thrøchte wj woris besegling her vndr datum ano deij ex loco vt.

1) Fra [overstrøket.

14. november 1608 Skien

Hans Bülow til Gjerskov, befalingsmann over Bratsberg len, stevner flere mann på vegne av sognepresten i Hjartdal, Nils Olavsson: Torjus Bøen i Gransherad for gjeld han er skyldig presten og mågen hans, Johannes Holt, noen ukvemsord han hadde latt falle om presten på Hovde i Tuddal og på stevnestua i Hjartdal, og en kostholdsdom han ikke hadde overholdt. Knut Bergan samme sted for inntømster av Bergan søndre i Gransherad og Åkre i Hjartdal, som han og faren hans hadde unnlatt å betale. Tore Bøen for tre års leie, og Torstein Svalestova og Torstein Rue i Hjartdal og Tinn for inntømster som hører presten til av Svalestova, "Hopdal" og "Haugan" i Gransherad (det kan være ment Svalestova i Hjartdal og Haukedalen i Rudsgrend i Hovin. "Haugan" lar seg ikke identifisere. Prestebol og kirke hadde ingen parter i gårder med slike navn senere.)

Påskrift om at brevet 02.01. 1609 var lest for Tore ved hans bopæl på Hauglandsbøen (Bøen nordre), av sorenskriveren i nærvær av Anund Romme og Tord Hesledalen. De samme menn hadde også forsøkt å lese det for Torjus hjemme hos ham på store Bøen (Bøen søndre), men Torjus hadde fektet med kniv og bannet dem alle djevelen i vold, så de hadde ikke fått kunngjort stevningen på lovlig vis. Samme dag var brevet lest for Knut Bergan i påhør av kona hans, Hallvard Kåli og Hans Jonsson.

Innlånt til NRA-KA fra Riksarkivet 2/12 30. Tilhører Tov Reisjaa, original på papir, folioblad. Ett papirsegl på bretten.

Jeg Hans Bilow till Gridskow, Konn. Mtjss. befallings mandt offuer Bradtz-berig læen, helßer thig Torgius Bøen y Grannesherridt met Gudt, wiidt adt for mig haffuer berett hederlig oc wellerdt mandt her Niels Oluffsß sogneprest til Hierdals preste gieldt om tiltalle handt haffuer till dig for louglige gieldt som du paa hans egne oc hans sallig mous Johanes Holttis wegne est hanom skyldig, dernest for nogre skendzordt du haffuer giffuett hanom først paa Hoffde y Tudall, oc siden paa Hierdals steffnestue. For thet thredie for kostholdt handt paa Skien raadstue offuer dig forhuerffet haffuer, om du icke betaller eller er wdj minde met hannom inden thenn tidt han dig er for lagdt. Disligette haffuer handt tiltalle till dig Knudt Berge ibid for hans prestelige rentte som baade dw oc din sallig fader haffer hannom fraeholdett aff sündre Berge y Grannisherridt oc aff Acker y Hierdall emodt en dom som er wdgiffen paa Skien raadstue, [oc till dig Thore Bøen for iij aars rede du hanom forholder oc hues mere handt haffuer dig till adt talle.]1) Sammelids haffuer handt tiltalle till ehter Torstenn Sualestue oc Tosten Rüdtt y forneffnde Hierdals oc Tindzdals prestegieldt for hans prestelige rettighedtt y hannom forholder oc wdj langsommelige tidt forholdett haffuer att Sualestue, Hopdall oc Hougen liggendis y Granisherridt, oc ether paa Skien raadstue er tildømptt adt wdgiffue aarlign, saa oc for thuende kostholdt ether er paadømptt, som handt siger oc ether sielff ydermere berette kandt, huorfor jeg paa hosbemelte Kon. Mtzs. myn allernaadigste heris wegne ether samptligen biuder oc befaller attj retter ether efftter ther om adt møde paa Hierdals rette steffnestue [wnder 2 wuuldige medt]2) thet allerførste som myn fogidt holder der steffne stue, efftter adt thenne steffning bliffuer louglign offuer ether left, tagendis met ether en huer for sig hues y haffuer ether ther emodt met adt forsuare, oc tha at lide oc vndgielde eptter Norgis loug, ladendis thet jngelunde wnder ethers faldzmoll. Actmm Skien then 14 nouembri Anno 1608.

På baksida:

I Then 2 januar y Anno 1609 lest paa Hoglandz bøen, till widnisbyrdt Annondt Romme, Tordt Hesledall for Thoris egen boepeell.

II. Samme stundt wor lantzschriffueren met forneffnde 2 mendt wdj store Bøen oc gaff tilkiende for Torgis om thee steffing the hagde adt luiße offuer hannom oc waare begierendis adt handt wilde høre ther paa, da løb Torgius indt y stuen, oc kom strax løbendis wdt egien met en lang tollekuiff y handen, bandett, lodt ilde oc lodt sig holde oc kaldette schriffueren oc hans medfølger sorte dieffle, oc bodt thennom fare hundrede dieffe y woldt, oc sagde adt the skulde faa rett hundrede dieffe som læsse steffning offuer hannem, oc ther met bleff her Nielß rett forspiltt paa den tidt adt steffningen motte icke bliffue left for samme Torgiußis onde lader skyldt.

III. Samme dag lest for Knudt Berge egen bo paæelle, wdj hans egen quindis paahørelße. Till widnisbyrdt Haluor Kolj, Hans Jonsßen, Matz Hansßen.

1) og 2) Anvisninger i avskriften om at dette fom [er tilføyet et sted fra.

Olav Kjetilsson kunngjør at han har solgt sin svigersønn Hallvard Olavsson og sin datter Gro Olsdotter ødegården Kvistrud som ligger i Austbygda på Tinn opp for Hegard. Kvistrud hadde Olav arvet etter et av sine barn, og barnet hadde arvet den etter bestefaren sin, Gunnar Haukås. Datter og svigersønn bør ha rett til å løse inn dette godset, da flere av brødrene hennes alt har fått sitt arvelodd, og da beste-faren hennes er død. Datteren og svigersønnen har betalt 6 rd i penger og en kobberkjele verd 3 rd. Olav Røysland, Amund Helliðsson og Jacob Madsson med-besegler.

NRA ds (s) 19.04. 1609. To tegnede bumerker, hull etter to seglireimer og ett hull med hengende seglireim.

Bekiendis jæg migh Oluff Kittillsøn met midt obne breff, ad anno 1609 den 19 aprilis at jæg medt min frij gode villie haffuer soldt min maugh Haluord Oluffsøn och min dotter Gro Oluffs dotter en ødegaard liigendiz paa Tinzdal wdi Østbøgden for offuen Hægær benevnd Quist rudt huilcken ødegaard, jæg Oluff Kittellsøn indarffde effter mith barn, och forneffnde ødegard arffuede mit barn ind till forne effter deris gode fader Gunner Hogaaß, och nu forneffnde min maagh och dotter, bør at inløbe, da flære hinder brøders, haffuer sin lods pardt erffd, saa denno bør och till kommir medt rætte, wdii bygde iords oc huffu-bølle, oc nu min dotter for, samme ødegard bør wdaff migh effter hindis gode faders dødt, ad indløbe, derffor haffuer iægh bekommet och wbburet wdaff min maug oc dotter, for all den ødegaard Quist rudt, wdij godz sølff daller sex: En kabær kættill orends(?), god for tre daller, som migh wæll adnøyiß till fullde betallingh. Dij affhænder jæg forneffnde øde gard, effter laug och fralacht mine arffuinger, oc vnder min maug oc dotter oc deriß arffuinger, atall løst till euerdeligh odell oc eyendomb angerløst ad nyde, bruge oc beholde medt luder oc lunder, oc alle hold(?) der till ligger oc lægedt haffuer af arildz tiidt met offraafkilldt i nogen made, ad saa wdij sandhedt lader ieg mit boomerke vnder schriffue, medt de gode mendts insign, Oluff Røßeland, Amund Halichßon ov Iacob Mattzon, vnder schriffue, datum, loco et die vt supra. (actum Røland i Vpdall)

Oluf (bm.) Ketilz Haluord (bm.) Oluffßen boo mercke boo mercke

—
25. september 1609 Eggedal prestegård

Steingrim Tordsson på Eggedal prestegård og Bergit Tordsdotter på Gulsvik kunngjør at de har byttet gods: Bergit fikk 3 set. i Kodal, mens Steingrim fikk 2 set. i Skaland og en set. i Frøvoll, alle i Eggedal. Steingrim undertegner med signetten sin, og lagrettemennene Erik Hamre og Kristoffer Kopseng medbe-segler.

NRA ds (p) 25.09. 1609. Tre segl på bretten: S.T., E.O. og C.C. Jfr. 20.10. 1572, 1580/1600, 15.01. 1598, 30.09. 1605, 20.03. 1628, 08.11. 1630 og 23.07. 1635.

Thette bekiendis wÿ epterschreffne Stengrim Thordzßøn boendis paa preste-gaardt ÿ Eggedall, och Birgitta Thordzdaater boendis paa Golßuig ÿ Halling-dall, och wÿtterligt gjør for alle medt thete wortt obne breff, att wÿ haffuer giordt itt venligt jordebÿtte met huer andre met saaden for ordt, att jeg Steen-grim Thordzøn affhender fraa mig och mine arffuinger och vnder forneffnde Birgita Thordtz daater och hindis arf-fuinger 3 sætting godz ÿ Kuodall som ligger ÿ Eggedall baade met lutter och lunde, inden gaardz och vden, thill fieldz och fiere, saa møgidt som nu och aff arilldz thidt haffuer thill ligged, thill rett ende mercke, fritt och frelst for huer mandz thill thale. Her ÿ modt aff hender jeg forneffnde Birgitta Thordz daater fraa mig och mine arffuinger, och vnder forneffnde Steengrim Thordtzøn och hans arffuinger tho sætting godtz ÿ Skaarduig, och en sætting godtz ÿ Frøuoll, baade met lutter och lunndt, vnder de samme skiellordt som for schreffuitt staar, men om saa skulle ske eller hænde, att nogen aff diße jorder bliffuer den vedt lou och domb aff-vunden som saa haffuer ÿ skiffte faadt, da beplichter wÿ oß att weder lægge huer anden jeffn gaatt godz paa en anden stedt, och saa beleÿligt, ingen sex wggers dag der epter, eller huer att wige thill sitt, att dette bÿtte saa wbrødelig holddis schall, thrøcker ieg forneffne Steengrim mitt zignette her neden vnder och wenlig thill beder Erick Hambre soren laugrettis mandt ÿ Eggedall, och Christopher Kab eng, att de medt mig dette bÿtte beseÿller, som giordt war paa prestegaarde ÿ Eggedall den 25. september anno 1609.

—
16. januar 1610 Hovin på Tinn

Sigurd Lia i Uvdal i Numedal har med samtykke av kona si, Marit Ulvsdotter, solgt 1 mb i Tveito i Hovin for 16 rd til broren hennes, Einar Tveito.

SaK, Telemark, Øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1691 (nr 18), fol 44b, ting på Tveito søndre i Hovin 18.11. 1691. Jfr. 24.06. 1563, 1594, 1603, 1605.

(...) at Siffver Lien i Opdahl udj Nummedahl hafde med sin qvindes Maritte Ulfverßdatters ja och samtyche afhændt och solt fra sig och arfvinger under ærlig mand Enar Tvedten forbemelte sin quindes broder i Hoffvenbøyd paa Tind boende et marcheboel godtz udj bemelte Tvedten for 16ten daler rede-penge, dat. Hoffvenbøgd den 16. januarii 1610.

20. mars 1610 Dårud i Hovin på Tinn

Wilhelm Hansson, sonenskriver i Telemark, Jon Ramberg, Kjetil Sem, Nils Gåthaug, Bjørn Håve, Jens Rygi og Hallvard Håve, lensmann og lagrettemenn i Heddal, kunngjør at de var på Dårud i Hovin på Tinn etter ønske fra Olav Vik i Gransherad, for å dømme mellom ham og Peter Graver om retten til åsetet på Dårud. Peter møtte, men uten brev, trass i at han ofte var blitt spurt etter dem. Olav la på sin side fram to brev, et gammelt og et nytt, som viste at han var rette eier av 4 ½ m i gården, av en samlet landskyld på 8 m. Peter protesterte ikke på dette, og opplyste at han eide 4 m i gården, dog uten å kunne legge fram brev på det. Olav la så fram en orskurd fra Prods Larsson fra 1584, som gikk ut på at han var beste mann til Dårud. Han ble på grunnlag av dette tildømt åsetet, men avgjørelsen kunne ankes inn for lagmannen i Skien. Påskrift fra 1611 om at avgjørelsen skulle bli stående ettersom den ikke var blitt påanket, fra 1612 om at den nå var påanket, og fra 1614 at det var lagt fram i retten

Innlånt til NRA-KA fra O. Skiebdalen 25.09 36. Original på papir, folioark. Fire segl og tre bumerker på bretten. Segl nr 1 V.H., nr 2 S, nr 3 K.H., nr 4 utydelig. Bumerke nr 1 B.S. nr 2 I.N., nr 3 H.K. Jfr. 07.01. 1597, 05.10. 1611, 15.12. 1611, 09.02. 1612, 20.03. 1612, 30.11. 1616, 13.03. 1641 og 26.08. 1641.

Wy effterskreffne Wellum Handsøn landskriffer her i Thille-marckin, Jond Raunebergh, Kithill Sem, Nels Gaathu, Biørn Hoffue, Jens Ryum, och Halffor Hoffue, lensmand och edsorne lagrestis mend y Hethirdals prestegiell, kiendis och for alle wethirliigt gjør wdj thette wortt opne breff, att anno christj 1610 then 20. dag martÿ, wore wÿ paa Daaru y Hoffuenebygd y Thinndszal prestegieldt, thilckallede och bedne aff Olluff Wig y Grenisheridtt, att wille paasige och dømme effter ehn stenings lyudelße, som forneffnde Oluff Wig haffde hidtt paa forneffnde Daaru y rette lade steffuentt Peter Graffuer medt och sin medeiendis mendtt y Graffuer om aassetidt paa forneffnde |-Graffuer-| Daaru. Fremkom forneffnde Pedir Graffuer samme dag, thid och stedt, och ingen breffue eller nogen rigtig beskedin hafde for sig att bere som wy oß kunne efftir rette, dog hand thiiht och1) ofte war der effter thilspurd. Dislegiste kom forneffnde Oluff Wig frem och frem lagde tvende breffue, nye och gamle for oss wdi rette, formellindis y sig sielffer att hannom medt rette thill komer iiii-j- meller skyll y Daaru, och landtalidit i sig sielffer wor viij meller, huilckit forneffnde Pedir Graffuer lydeligen (s 2) och offuentlig beckiende, wñødt och vthungen. Fremdelis bleff hanom thilspurtt huor mögidt hand aate och thilckom y Daaru, sagde hand sig att eie iiii meller skyll der y Daaru, huilckit handt icke medtt sandhed bestaa kunne. Da effter slig spørmaall och giendsuar, som da faltt, och Norigis loug for-mellir att den som mest eier, ehr och beste mand thill same jordt att nyude och beholde, och wedirparte siin landskyle efftir 6 mandz sigilse och forneffnde Oluff Wig haffde ehn Pross Lauffrensens auskur, daterit 1584, att hanom burde att were den beste mandt for nogin andin leilending att beside, da kunne wÿ icke andit ellir rethere forfinde y thette maall, ehn att forneffnde Oluff Wig bør medt rette att haffue och nyude aassetidt, och sine medeyche sin thilbørlige landskyll efftir lougen, och den som dette icke holde will, som nu ehr giortt, da maa den sig widere forspørge hoß den weluise mandt woris laugmand y Skien. Att saa y sandhed ehr som forskreffuidt staar, och thill dis mere stadtfestilse, trøckir wy woritz signet-hir her nedin (s 3) fore, och thill dis mere wnderuisning skyndi wy oss thill forneffnde Oluffsis besiglede breffue, som ehr left, affsagt och giortt, aar, dag och sted som foresigis.

På s 4: Dom Olluff Wigh.

Anno 1611 den første sogne for martinj her paa Skien raad-stoffue er denne dom sagt wid magt, imeden och ald

den stund den staar vsteffnet och wid fulde [macht.]

War nu steffnt paa till midfaste 1612 1 søgne føre.

Anno 1614. første søgne før martinj lest for retten.

1) Tilskrevet over linja

—

22. juni 1610 Uten sted (Gransherad)

Referat av to rettsdokumenter: 1. Olav Kopsland hadde stevnet Knut Bergen til doms denne dato, under sorenskriver Vilhelm Hansson og lagrettemenns besegling. 2. Dreng Håve og Hallvard Folsland hadde samme dag på Kåli vidnet at de begge hadde sittet med sitt bufæ på stølen Gryteset sammen med Gudbrand Berge, og de visste ikke annet enn at Gudbrand eide på den sida av elva, og at Nils Kåli eide på den andre sida (dvs. østsida) av elva, der stølen Tjønnebotten ligger.

SaK, Telemark, øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1688 (nr 16) fol 23b. Ting på Kåli i Gransherad 30.06 1688. Jfr 06.10. 1610.

(...) et aamagßbref paa studelsmarch Tjønnebaaten afgaaen paa Kaali, hvor Oluf Kopsland hafde henstefnd Knud Berge dend neste fredag efter Botolphi Anno 1610, under skrifveren Villum Hanßens och mænders zigneter, dernest et profsbref at Dreng Hofde och Halfvor Folseland samme dag paa Kaali be-vidnet, det de begge siddet med deris bufæ till dend stødel Grydeset med Guldbrand Berge, och iche andet hafver de nogen tid hørdt, end at Guldbrand aate en ægn paa dend side aalen och Nielß Kaali aate en ægn paa dend anden side aalen som Tjønnebaaten paaligger paa dend østre side.

—

13. september 1610 Frøvoll i Eggedal

Helge Tordsson og Steingrim Tordsson, sambårne brødre, kunngjør at de har byttet jordegods: Helge fikk 1 ½ h i Frøvoll, mens Steingrim fikk 1 ½ h i Bøle, begge i Hovland sogn, dvs. Eggedal, i Holmen prestegjeld, dvs. Sigdal. Grensene for sistnevnte beskrives nærmere. Helge undertegner med signetten sin, lagrettemennene Lars Berg, Eivind Kopseng, Olav Åsen, Erik Hamre, Asgaut Grønhovd og Tord Solum medbesegler. NRA ds (p) 13.09. 1610. Syv seglremmer henger ved, ingen segl. Jfr. 20.10. 1572, 1580/1600, 15.01. 1598, 26.03. 1603, 30.09. 1605, 25.09. 1609, 20.03. 1628, 08.11. 1630 og 23.07. 1635.

Kiendes vÿ effterschiffne Helge Tolsøn och Stengrim Tolsøn samborne brøder baade thill fader och moder, kiendes och giøre witherlig for alle at wÿ haffuer giordt et wenligt jordebøte sig jmellum och gaff ui odall for odall som ere beggis deris federne och morne odell, først Helge Tolsøn aff Stingrim Tolsøn broder sin halfanden hud werd aarligen jn i Frøuoll med luten och lundun saa meget som aff arels tid ligen och ligit haffuer, jntet wnder thagendis wdj nogen maade fraa Stengrim Tolsøn och hans arffuinger och wnder Helge Tolsøn och hans arffuinger och effterkommere, thill effuege ejendom. Ther imod fick Stengrim Tolsøn aff Helge Tolsøn halffanden hud werd aarligen ÿ Bølle som er aff sex luner mindre wd bytt med dette och ende mercke paa den østre side aff wegen ocg op i it litit berig er huget it kors ÿ it lili bergit och op i en stor huget it kors ÿ westeren och op ÿ it liti birig och op ÿ et stort ssnøed berrg, end mercke paa en it och ÿ faste stien korß houg ui it stienen och westes paa Loffs hiørne, vr Lofs hiørne och op ind røs och staar en kors hougin steen j, vr stenen och op ÿ brigit, fraa Helge Tolsøn och hans arffu-inger och wnder Stengrim Tolsøn och hans sande arffuinger med lutum och lundum som thill forbemelte halfande hud war liget och liger haffuer aff arils tid jntet wnder thagendes wdj nogen maade, och der som skee kand at nogen af forneffnde jorder bliffuer aff vonden formedelst nogen rettergang, da skulle den wederlege huer andre jnden sex maanis dag. Thiil widnisbyrd att saa vdj sandhed er det widner ieg Helge Tolsøn med mit jndzegel her wnder trycket och kierligen thilbeder dise effterskreffne laurettes mænders Larris Berrig, Offuen Koffsengen, Oluff Aasen, Erick Hamre, Asgaut Grønhoffdi och Toll Sollum deris jndsigler her wnder trycket, som giordt war paa forneffnde Frøuoll ÿ Hoffland sogn ÿ Holmen prestegjeld korsmesse afften om høsten anno domiini 1610.

6. oktober 1610 Berge i Gransherad

Referat av vidneprov: Gunhild Einung fra Mæl sogn i Tinn var stevnet til vidne-mål på Bergen i Gransherad, og vidnet at hun hadde overhørt at Gudbrand på Bergen søndre i Gransherad hadde innskrenket beiteretten for Jon Kåli i samme sogn slik at han skulle holde buskapen sin på Urstølen, som ligger rett nord for Tjønneboten. Videre hadde hun vært vidne til at Ingeborg Bergen og Marit Kåli trettet om Urstølen, og da hadde Ingeborg forbudt Marit å ha buskapen sin på Urstølen. SaK, Telemark, øvre østfjelske sorenskriveri, tingbok 1688 (nr 16) fol 24b. Ting på Kåli i Gransherad 30.06 1688. Jfr. 22.06. 1610

Gunnild Enung paa Tind i Mæl sogn hafde profvet effter loug-lig tilkaldelße paa Berge i Grandesheridt den 6te dag october anno 1610, och sorit paa bog, at hun hafde hoßværít och hørdt paa, at Guldbrand paa Suberge i Grannisheridt sogn hafde forminschet Jon Kaali i samme sogn, at hand schulde bete sit bufæ paa Ulstødelen, som ligger strax norden af Tjønnebaaten jligemaade at hun hafde hørt da Ingeborig Berge och Marithe Kaali trettete om forneffnde Ulstødel. Och da forbød Ingeborg forneffnde Marritthe at bete sit fæ paa forskreffne stødel, under skrifveren Villum Hansens och mænders zigneter.